

0 2781

RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁR

SZERKESZTI HEINRICH GUSZTÁV.

3.

CSIKSOMLYÓI

NAGYPÉNTÉKI MISZTÉRIUMOK

KIADTA

FÜLÖP ÁRPÁD.

BUDAPEST.

FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA.

1897.

MAGY. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

52315

BEVEZETÉS.

A csiksomlyói Ferencz-rendi zárda tulajdonában levő kéziratos kötet, melyből négy misztérium-dráma ez alkalommal a nyilvánosság elé jut, e sorok írójának közlése alapján már ismeretes azok előtt, a kik a régi irodalom effajta termékei iránt érdeklődnek.¹ Egy, 1758-ban előadott színjátékot közlöttem is egész terjedelmében.²

Minthogy első ismertetésem egyrészt tér szűke miatt, másrészt adatok hiányában vázlatos és hézagos vala, most, hogy az említett kettős hiány közül az első nem, a második csak részben forog fenn, szükségesnek tartom a kéziratos kötet tartalmára s külső körülményeire vonatkozólag bővebb tájékoztatást nyújtani.

Kötetünk 650 folio nagyságú, sűrűn beírt levelen 48 nagypénteki színjátékot tartalmaz. Ezeken kívül van még négy levél, elől kettő s hátul is kettő. Elöl a második levelet a latinnyelvű előszó tölti be; az első levél első lapján a könyv rövid czime s a czim fölé probatio calamiképen odavetett ezen szavak olvashatók: modus. Dominus quod. Csik Conventu. Ah vajha még egyszer lelk. A második lapra a részletesebb czimirat jutott. Hátul az egyik

¹ Csiksomlyói misztériumok. A csiksomlyói róm. kath. főgymn. Értesítője az 1891/92. tanévről. Ismertette dr. Heinrich Gusztáv, Egyetemes Phil. Közl. 1893. 610—614. 1. és B. F. Irodalomtörténeti Közlemények 1893. 248. 1. Említve: Képes irod. tört. I. k. 489. 1.

² Az ungvári kir. kath. főgymn. Értesítője 1893/94.

levél üres, a rá következő pedig ily feliratú: *Finis coronat opus. David Martinus Franciscus Györffi et Bartalis 1774 28. Aprilis.* Mindezek fölött ismét tollpróba jelei: *Amens, magnificus, lattam, lattam* hogy. A bőrtáblák belső lapjára egy-egy levél van rácsirizelve. Az elsőt: *m q, most, s s q 3tio* s több kanyargós *E*, a hátsó tábla ragasztékát: *B, Bodo R-do Felix B* betűk és szavak tarkítják.

A kötet épen maradt ránk, csak a bőrtáblákon s a børsarkon látszik csekély jele a féslésnek és kopásnak, *E* jelek s a beírott lapok alsó szegletein észrevehető újszenny arról tanuskodnak, hogy a könyvet 1774-en innen, tehát a bekötés után még sűrűn forgatták.

Az időt, melyben a darabok keletkeztek, illetve előadtak, 1730-tól 1774. április 27-ig terjedőnek jelzi az első czimirat: *Liber exhibens Actiones parascevicas Ab anno 1730 usque ad annum 1774 diem Aprilis 27.* *E* számadatok nem felelnek meg a valóságnak, mert a legrégebb darab 1721. április 11-én került színpadra, a mint a fejezetből kitűnik: *Processio parascevica . . . adumbrata Anno 1721 . . . die 11-ma Aprilis.* Az utolsó darab előadásának ideje sem 1774 április 27-ike, hanem április 1-je: *Actio parascevica . . . populo exhibita Anno M. DCCLXXIV Die 1-ma Aprilis.*

Az a másoló, a kitől e téves adatok származnak, még egy érthetetlen adatot hagyott ránk a legutolsó lapon, melynek fentebb idézett szövegében záradékként «1774 28 Aprilis» olvasható. Ez nem jelölheti a másolatok befejezését, mert erre vonatkozólag az utoljára (1774 április 1-jén) játszott darabnak végén «1774 5-ta julii» megjegyzés áll. A bekötés idejének sem tekinthetjük, mert az ívek, az előszó tanúsága szerint, csak a másolatok befejeztével kerültek a könyvkötő kezébe.

A terjedelmesebb cím, melyben az előszó írójának s

a kötet egybeállítójának kezevonását ismerjük fel, szintén tévesen jelzi az időt. Ebben ugyanis a «confectus» szó alatt «Anno Millesimo septingentesimo quinquagesimo Primo»-t olvasunk. E tévedést az első czim írója észre vévén, a «confectus» mellé a valóságnak megfelelő «1774» évszámot jegyezte, s hogy helyreigazítása szembetünőbb legyen, aláhuzta hármassal.

A bekötéskor megzavarodott a darabok évszám szerinti rendje. Legelőre az 1751. évi került; ettől kezdve 1774-ig, az 1754. évi kivételével, melyet hátrább, az összehánytak sorozatában találunk, kellő rend van, de a többi 27 össze-visszahánytan követi egymást. E rendtelenséget a könyvkötő gondatlansága okozta, a mint az előszó megrovásából kitűnik: «Collocationis præposterus ordo, leve redolens vitium Compactoris arguit non sufficientem diligentiam».

Az 1721-től 1774-ig terjedő 54 évből 46 jelölve van a darabok fejezeteiben; nyolcz évről, és pedig 1724, —28, —30, —35, —38, —47, —50 és —67-ről nincs adat. Föltehetjük, hogy a jelzett években is volt nagypénteki játék, s valószínű, hogy a hiányzó darabok elvesztek volt s nem állottak rendelkezésére a gyűjtőnek. Hogy a darabok a bekötés előtt az elkallódás veszélyének ki voltak téve, az előszónak két helyéből is kitetszik. «Alius quippe longe, quam coelum et terra dividantur, erat mihi animus a cornicando fieri sollicitanti, ut sudores aliorum congestos, plurimum cuilibet constantes, ne in cassum abeant, redigerem in unum compendium.» Ide vonatkozólag hátrább e szemrehányó sorokat olvassuk: «Considerabam enim vero affuturam succedentium difficultatem, ex nova semper elaboranda funditus Actione, cum comperto haberem industriorum hoc in passu Prædecessorum opera Posteris ferme illacrymanda,

non sibi solis, sed aliis multum proficua, sine honore deperdita, dispendiose abalienata, defectu sufficientis curæ attrita, atque ita annuatim diminuta. Imo ab his et aliis (ut ex certa relatione habeo) cum panatoribus non sine fastu proprio nomini supposititie usurpari supponi. Quibus aliisque de causis commotus interim quot quot reperi, ac colligere attritarum quivi, in hunc librum re-gessi.»

Az üres évek valamelyikére tehető az évszámozatlan, 4 stationa osztott rövid mű, melyben az angyalok az oltári szentség dogmáit fejtegetik; továbbá a kötet 47-ik darabja, mely szinpadra került ugyan, de mikor, biztosan meg nem határozható. Elöl nincs jelezve az év, hátul ennyit jegyzett a másoló: Finis 1751. Ez adat tévessége nyilvánvaló lesz, ha tekintetbe vesszük, hogy 1751 nagypéntekjén, a mint a gyűjtemény élére helyezett s e vállalatban is elől közlött darab fejezete bizonyítja, más darabot játszott az ifjuság.

A latin nyelvűn kívül még 5 darabnak kétséges az éve. Az a magát meg nem nevező szerzetes, a ki az előszót írta, s kinek gyűjteményünket köszönjük, az 1723, —26 és —44. éviék fölé, a szintén sajátkezű évszámok után »circiter»-t jegyzett; a 31-ik helyen álló darab élére két évszámot is irt: De Aō circiter 1725, —26; a 33-ik elé odavetette: de Aō circiter 1722, a végén ellenben a másolónak e téves jegyzetéhez: «Finis. Anno 1751.» ezt toldotta: «NB. hic Annus est Pariationis Annus» elfeledvén, hogy elől valószínűbben határozta már meg az évet.

Az előadások napja nagypéntek volt. Mintegy fele résznél a hónap és nap is meg van jelölve, a melyre a nagypéntek esett. Pontosságukat a számítás igazolja, csak két helyre csúszott hiba a másolók révén. Az 1736. évinél április 30., az 1771. évinél április 29. áll. Nagypéntek ily

későre nem is eshetik. Mindkét esetben *márczius* veendő április helyett, s ezzel a kis hiba helyreigazodik.

Csak az 1732. évi latin, a többi magyar nyelvű. Az 1773. évi *Prodigus*-dráma alakja próza, az 1771. évi vegyesen vers és próza, a többi mind verses alakú. Rendesen alkalmazott versalak a négyrimű Zrinyi-szak; ettől csak gyéren van eltérés. Csak itt-ott a cantusok, lamentatiók irvák dallamosabb, rövidebb sorokban; pár helyen a Balassi-szakkal találkozunk.

A kézvonásokból ítélve, a zárda irattárában szerteszét hevert s összeszededegetett eredetieknek másolását főképp három-négy szerzetes végezte. A legutolsó lapon levő s már idézett följegyzés, mely a kötet első czimének írójától s egyuttal a legtöbb darabnak másolójától származik, még nevét is örzi a másolóknak. E szerint Dávid Márton, — s ha a «Franciscus» közös keresztnévül tekinthető, — Györffi Ferencz és Bartalis Ferencz végezték a másolást. Itt-ott az övékétől elütő kézvonások is feltűnedeznek, de aránylag gyéren s kis terekre szorítkozva. Az anyag nagy terjedelme miatt nem csekély kitartást igénylő másolás — úgy látszik — gyakran lohasztotta buzgalmukat, mert a gondosság a szórakozottsággal, felületességgel sűrűn változik. Rontás, szavak kihagyása, sorok felcserélése, az akkori időkhöz mérten is gyarló orthographia igen gyakori. Ezek s egyéb fogyatékoságok azt sejtetik, hogy másolóink serdülő fráterek valának, a kik kényszerüségből teljesíték az unalmas megbizatást. Az előszó írója enyhén ugyan, de megrója őket: «Agnoscet quivis spero de erroribus leviusculis per scribas varios commissis, atque in modum prudentis Lectoris errata corriget, non aspernans levidense opus, nemini offensivum, multis, uti volentibus proficuum.»

Annál nagyobb elismerést érdemel az idézett sorok

írója, kinek buzgalma, nemes érdeklődése tette lehetővé, hogy a becses gyűjteménnyel foglalkozhatunk. De ki az a névtelenség homályában rejtőzködő s becsülésünkre és hálánkra oly méltó szerzetes, a ki e gyűjtemény darabjait összeszedte, lemásoltatta s részben maga is másolta, bekötötte, előszóval s itt-ott jegyzetekkel ellátta? S kik szerzői általán az egyes drámáknak? Kimerítő feleletet a keresett, de nem talált, vagy a tán meglevő, de egyelőre hozzáférhetetlen adatok hiányában — sajnos — nem adhatok. Annyi adat mégis áll rendelkezésemre, hogy a teljes tájékozatlanságot némiképp eloszlathatom.

Gyűjtőnk nemcsak mint rendező, hanem mint másoló is szembetünik. A tőle szerkesztett részletes czimiratot és előszót mindjárt az 1751—52-ben előadott darabok követik. Ezeket ő másolta, s másolatában nem találjuk fel azokat a gyarlóságokat, a melyekre fentebb rámutattam. A tőle 1732-re tett latin drámának utolsó levelét, az 1734-dik évinek első levelét s hátrább még egy fél oldalát is ő másolta. Az 1721. évitől kezdve, mely a 24-ik helyen áll, a végső darabig mindeniket «ternio»-zta, melynek kapcsán az utolsó «Ternio 24-tus» felírást kapott. Több darab élén a hiányzó évszámot pótolta, «circiter»-rel jelölve azokat, a melyeknek idejét nem tudta biztosan. Figyelemre méltó egyik széljegyzete, a melyből egy szerző nevét ismerjük meg. Az 1742. évinek 3-ik levelén «*Martino Boros paratur*» megjegyzést olvassuk. Ki volt az a Boros Márton, nem tudom; csak annyi bizonyos róla, hogy Csik-Somlyón nem tanárokodott, — ellenben az ismeretes szerzők épen tanárokadásuk évében irták, illetve adatták elő darabjokat.

Az 1733-ban előadott darabot *Fodor Patricius* készítette, a mint a fejezetből kitünik: «Per Pat. Frm. Patricium Fodor, pro tunc Professore Syntaxeos et Grammati-

ces composita». Az «Ortus et Progressus Seminarii Csik Somlyoviensis» című kéziratot naplóból megtudjuk, hogy Fodor 1732-ben és 33-ban a seminarium regense s egyúttal a syntaxis és grammatika tanára volt. A «Catalogus Patrum ac Fratrum defunctorum»-ban ezt találjuk róla: 1757. P. Patricius Fodor sæpe Gvardianus, Concionator¹ eximius, quievit Esztelnekini² 28 octobris.

Az 1745-ből származó darab végén *Crysogonus Csergő* neve áll. Az idézett Ortus et Progressus szerint Csergő 1745-ben a syntaxis és grammatika tanára volt, s működése, a mint a névsor mutatja, csak egy évre terjedett. A Defunctorum Catalogus ezt jegyezte föl róla: 1773. R. P. Chrysogonus Csergő sæpe, ac nunc iterum Gvardianus Szárhegyiensis, Magister olim Novitiorum, ac Diffinitor³ Habitualis, præcipuus restaurator Conventus Gyergyoiensis; Orationi, ac contemplationi, jejuniis item; ac vigiliis deditus; paupertatis rigidus sectator; æmulus Sancti Patris, ad bravium vocationis capessendum evolavit ibidem 11. Junii.

Az 1739-ben játszott keresztutja alatt B. P. betűk láthatók, melyek nyilván *Bonaventura Potyó* nevének a kezdőbetűi. Erre a Potyóra vonatkozólag a syntaxis és grammatika tanárainak névsora közt a következő följegyzést találjuk: «1737. R. P. Fr. Bonaventura Potyó. Annus 1738. Idem usque ad 2-dam Augusti. Anni 1739. porro ab 8-va Mensis 8bris ejusdem Anni usque ad 2-dam Augusti Anni 1740.» — 1740-ben, 41 és 42-ben a rhetorikát és poétikát tanította, egyúttal e három éven át regense volt a semminariumnak, 1740-ben és 41-ben azonkívül a

¹ Tartományfőnöki tanácsos.

² Háromszékmegyei község,

³ Tart. főn. tanácsos.

Mária-Társulat præsesi tisztét is viselte. A Catalogus Defunctorumban ezt olvassuk: «1756. P. Bonaventura Potyó Custos¹ actualis, Diffinitor olim, ac Gvardianus, prudentia clarus, regularis observantiæ zelator, doctrina, ac pietate conspicuus, Prædicator famosus, non minus ac fervidus, cum pietatis sensu expiravit Claudiopoli 26 Octobris».

Az 1768-ik évinek cziméhez ezek a betűk csatolvák: Fr. A. S. Értelmök: Franciscanus *Augustinus Szabó*. 1768-ban csakugyan ily nevű Ferencz-rendi atya tanította a grammaticát és syntaxist. A rákövetkező évben a rhetorika és poesis tanára, egyuttal a seminarium regense s a Mária-Társulat præsese volt. 1770-ben csupán a rhetorika és poesis tanáraként szerepel. Egyéb adatom róla nincsen.

Az utolsó évből, 1774-ből ránk maradt darabnak vége e betűket írta a másoló: Et H. O. A. M. D. G. et OO. SS. Honorem 1774 5-ta julii. G. K. Az elsők értelme ismeretes (Et Hæc Omnia Ad Majorem Dei Gloriam et Omnium Sanctorum Honorem); az utóbbiak *Gratianus Kézdi*nek a kezdőbetüi. Kézdi három éven át, és pedig darabjának előadatása évében, 1774-ben, továbbá 1775-ben és 76-ban a syntaxist és grammaticát, két éven át, 1777-ben és 78-ban a rhetorikát és pösisist tanította. 1776-ban és 77-ben præsese is volt a Mária-Társulatnak. 1816-ban Szász-Sebesen történt halálát így jelzi a Defunctorum Catalogus: «1816. R. P. Gratianus Kézdi ex consultor, obiit Sabæsii 16 7bris.

Szembetünő, hogy Boros kivételével, kiről nevén kívül semmit sem tudok, mindenik ismert szerző akkor, a mikor darabja előadatott, épen a közép és felső nyelvtani osztályokat vezette. Kötetünk czimében is épen ez osztá-

¹ Tartományőr.

lyokra van hivatkozás: *Libellus Scholarum Csik Somlyoviensium, nihilominus Mediam Syntaxeos, ac Grammatices signanter Specialiter concernens*» Öt darab élén egyenes utalás van arra, hogy a szereplők a közép és felső nyelvtani osztályok tanulói voltak. Így az 1755. évben: *Per studiosam juventutem mediæ ac supremæ classis grammatices Csik Somlyoviensem.* Az 1761. évben: *A Media, supremaque Grammaticæ Classe recitata.* Az 1765. évben: *Ab Actoribus Mediæ, et Supremæ Grammatices classium Publice perorata in Gymnasio Csik Somlyoviensi* Az 1766. évben: *A Mediæ et Supremæ Grammatices classium Studiosa Iuventute Csik Somlyóviensi.* Végül az 1770. évben: *A Suprema, Mediaque Grammatices Classibus.*

Mindezekből azt lehet következtetni, hogy az ájtatos népnek épülésére évenként előadott darabokat évről-évre azok a szerzetes tanárok irták, a kik a szinpadi szereplésre állandóan kijelölt amaz osztályoknak, vagyis a felső és közép nyelvtani osztályoknak oktatói valának. Ugy tetszik, erre vonatkozik a könyvezim ezen kitétele: *in usum faciliorem Moderatorum.* Az előszóban is érintve van, hogy a darabok összegyűjtésének egyik célja könnyíteni azon a nehézségen, a mely a passiojátéknak minden évben újra szerkesztéséből keletkezik: *Considerabam enim vero affuturam succedentium difficultatem ex nova semper elaboranda funditus Actione.*

Nem fölösleges tudnunk, hogy a csiksomlyói iskolának az elemiekkal együtt összesen hét osztályát csak öt oktató vezette, mert a szegénység miatt nem lehetett mindenik osztálynak külön fizetett tanítója vagy tanára. A párvák két osztályra osztva két magistertől nyerték az elemi ismereteket; a principistákat egy professor, a grammatistákat és syntaxistákat együtt egy professor,

a rhetorokat és poetákat együtt szintén egy professor oktatta.¹

Közlöm névsorát azoknak a tanároknak, kik az 1721-től 1774-ig terjedő időben a felső és közép nyelvtani osztályok képzésével foglalkoztak. Mindannyian Ferenczrendi szerzetesek, mert világiak legfeljebb a párvákban nyertek alkalmazást. Vezetéknevök, három-négy kivételével, a székelységben mai napság is igen elterjedt székely családnevekre emlékeztetnek; keresztnevöket, tudvalevőleg, a szerzet kötelékébe léptökkor kapták.

1721	Alexius Csató	1741	} Ladislaus Kuna.
1722	} Nines	1742	
1723		} jelezve.	1743
(1724)*	} Dominicus Péterfi.		1744
1725		} Ludovicus Veres.	1745
1726	} Joannes Bernard		1746
1727		} Patricius Fodor	(1747)
(1728)	} Valentinus Donát		1748
1729		} Raphael Balás	1749
(1730)	} Bonaventura Potyó.		(1750)
1731		} Joachimus Kajesa	1751
1732	} Joachimus Kajesa		1752
1733		} Joachimus Kajesa	1753
1734	} Joachimus Kajesa		1754
(1735)		} Joachimus Kajesa	1755
1736	} Joachimus Kajesa		1756
1737		} Joachimus Kajesa	1757
(1738)	} Joachimus Kajesa		1758
1739		} Joachimus Kajesa	1759
1740	} Joachimus Kajesa		1760

¹ Nagy Imre, A csiksomlyói tanoda és növelde. Gyulafehérvári füzetek. II. Kolozsvár. 1862.

* A zárjel közé foglalt évekből nem maradt ránk misztérium.

1761	} Athanasius Albert	1768	Augustinus Szabó
1762		1769	Adamus Bocskor
1763	Casimirus Domokos	1770	Sigismundus Györffi
1764	} Josephus Madár	1771	Bonavita Ferenczi
1765		1772	} Bonaventura Szász
1766	Cristophorus Halles.	1773	
(1767)	Ladislaus Csedő	1774	Gratianus Kézdi.

Az a körülmény, hogy egy ugyanazon ismeret-ág tanárainak kellett gondoskodni a nagypénteki színjátékok tárgyáról, nem csekély terhet rótt azokra, a kiknek kevesebb rátermettsége volt passio-játék írásához. Innen, míg némelyek nagyobb önállósággal állították össze darabokat, mások úgy segítettek magukon, hogy hivatalos elődeiknek kéziratban rájuk maradt műveiből kisebb-nagyobb részeket, módosítással vagy a nélkül, átkölcsönöztek, sőt némely esetben leírták az egész darabot. A nagyszámú egyezés, hasonlóság egyébre alig magyarázható. A játékok kizárólagos tárgya a megváltás, vagyis Krisztus kínszenvedése lévén, az önállóság inkább abban nyilatkozott: mily mértékben tudta a szerző az egyetlen tárgyat idegen elemek (előképek, párhuzamos jelenetek) közbeszövésével változtatossá tenni? Így például az 1758. évi passio-játék az által lesz szokatlanabbá, hogy Cyrillus megromlott fiai a Krisztus ügyébe avatkoznak. Az 1751. évit a zsidók folytonos sülyedésének s Titus boszujának rajza egészíti ki. A hármas elem: az általános romlottság, Krisztus szenvedése és Titus ostroma ok és okozat kapcsával fűződik egymáshoz. Mindezekről alább bővebben lesz szó. Itt főképp annak a kérdésnek tisztázását kísérem meg: ki volt gyűjteményünk összeállítója?

Olyanra kell gondolnunk, a kinek magának is része van a szindarabok szerzésében. Az előszóban erre vonatkozólag ezt olvassuk: «Erat mihi animus a cornicando,

feri sollicitanti, ut sudores aliorum congestos, plurimum cuilibet constantes, ne in cassum abeant, redigerem in unum compendium, *adjiciendo aliquid de meo*, et sic quoad quid faciendo meos: est equidem industriæ alienæ manipulus, ad scopum tamen præfixum collectus atque ideo ex integro meus. Stat pro hujusmodi appropriatione Magni Lipsii dictum: lapides, inquit, et ligna ab aliis accipio; ædificii tamen structura mea est.»

Ha elfogadható az a föltevés, hogy a darabok szerzői a syntaxis és grammatica tanárai voltak, akkor gyűjtőket is azok között kell keresnünk. Minthogy pedig a másolás 1774 július 5-én fejeződött be, s a beköttes azután történt, szükségkép arra kell gondolnunk, a kinek szereplése ez időtájra esik, s ez *Kézdi Gratianus*. A rávonatkozólag fennebb közlött adatokból látni, hogy a legkésőbb, 1774-ben előadott darabot ő szerzette. Ez évben s a rákövetkező kettőben is tanára volt a syntaxisnak és grammaticának, azután két évig a rhetoricát és poésist tanította; időközben, 1776-ban és 77-ben præses volt a Mária-Társulatnak. Ez a társulat, a mint a rá vonatkozó följegyzésekből tudjuk, 1776-ban, tehát Kézdi præsesége idejében, saját költségén könyvet készítettett oly czélből, hogy abba az 1774-en innen még mintegy tiz éven át előadott nagypénteki darabok beirassanak. Ez a kötet még ismeretlen, de létezéséről a zárda egykori könyvtárosának (Dr. Nemes Félixnek) nyilatkozata alapján tudomásom van. Ugyancsak Kézdi idejében, 1774-ben a színház előtt egy kertet vásárolt a szerzet a nagyszámú hallgatóság számára, s 1775-ben a színházon alkalmoszerű javítások eszközöltettek.¹ Föltehetjük tehát, hogy gyűjteményünk is Kézdi gondoskodásának az eredménye.

¹ Bándi Vazul, A csiksomlyói róm. k. főgymnasiunban fennálló «Mária-Társulat.» Értesítő. 1893/94.

A Mária-Társulat érdeklődése a passio-játékok iránt könnyen megmagyarázható már csak abból a körülményből is, hogy mindkét intézmény szerepvivői a gymnasium ifjúságából s a tanári testületből kerültek ki. 1748-ban a társulat kijavíttatta a szint s szekrényt készíttetett a szindarabok számára¹ 1751-ben ismét történtek javítások: *In Theatro totum frontis picium ex asscribus compactum est, et picturatum diversis emblematis, item duæ mediæ clausulæ pictæ, item 12 scenæ utraque in partæ sic præparatum est theatrum versatile partim sumptibus congregationis, majori ex parte ex oblati ratione Comediæ et cooperante Regente seminarii.*²

A Mária-Társulatról a csiksomlyói Értesítőben megjelent s már idézett cikkből azt a vélekedést olvassuk, hogy a passio-játékok szerves összefüggésben voltak a társulat működésével; a tanuló ifjúság művelődésén kívül jelentékenyen eszközölték a magyar nyelv ápolását s az érdeklődő egész vidék nyelvtisztaságának emelésére szolgáltak; továbbá, hogy az 1721-től 1774-ig előadott darabok szereplői «mindnyájan a társulat tagjai voltak».

Ha azt hiszszük, hogy csak a társulat kötelékébe lépett tanulóknak jutott rész a passiók szerepekből, tévedünk, mert a társulat köre magába ölelhette a gymnasiumi tanfolyam összes hallgatóit; de a nagypénteki színjátékok személyzete, mint fennebb kimutattam, csakis a közép és felső nyelvtani osztályokra szorítkozott. Különben a magyar nyelv ápolása s a nyelvtisztaság emelése sem tartozott amaz előadások céljai közé. Krisztus szenvedésének ábrázolása tisztán a népnek szólt, annak a népnek, melynek nyelve tisztaságát emelni már csak azért is fölösleges fáradozás lett volna, mivel a székelység nyelve

¹ U. o.

² *Annales Almæ Sodalitatis stb.* című kézirat.

a multakban is, mint mai napság, nyelvünk tősgyökeres sajátosságait túlaradó gazdagságban tüntette s tünteti föl. A szindarabok írói tehát épen az által, hogy előadásukban a népnél nyilatkozó nyelvi őseredetiséget minél nagyobb mértékben tudták kifejezésre juttatni, maguk emelkedtek a néphez s nem viszont. Az előadások célja sem volt más, mint a kinszenvedés szemléltetése által bűnbánatra s lelki jobbulásra gerjeszteni a hallgatóságot. Erről alább még lesz szó. Aztán a társulat 1730-ban alakult, ellenben a passiók már jóval előbb gyakorlatban voltak.

Takáts Sándor a csiksomlyói passio-játékokat az iskolai drámák közé sorozza s azt hiszi, hogy szerzőik azért újították föl a régi moralitásokat és misztériumokat, mivel «a mult században, midőn az iskolai színjátszás már igen gyakori lett s mintegy helyettesítette a világi színészetet, nem találtak elegendő anyagot».¹

A somlyóiakra ez a magyarázat sehogy sem illik, a mint be fog bizonyulni. Helyénvalóbb lett volna ezeket a misztérium-drámák között említeni, mint Beöthy Zsolt tette Juhász Máténak 1761-ben megjelent művével,² mely csöppet sem tisztább fajú a somlyóiaknál, de, a mint Heinrich Gusztáv helyesen észrevette,³ azokhoz feltűnően hasonlít.

E játékokban oly sajátosságokat találunk, melyek egyenesen a középkori misztérium-drámákra emlékeztetnek.

Szembetűnő, hogy nem a tanuló ifjuságnak, hanem a *hívő közönségnek* szólottak. Ezt a körülményt jelzi a gyűjtemény czime is, az egyes darabok fejezetében is

¹ Képes irodalomtörténet. I. k. 491—92. l.

² U. o. 235. l.

³ Egyetemes Phil. Közlöny. 1893. 748. l.

minduntalan ezt találjuk, de legsűrűbb s leghatározottabb hivatkozás van erre a prologusokban és epilogusokban.

Csikból, Gyergyóból és Kászonból, valamint a Székelyföld távolabbi vidékeiről nagy számmal zarándokolt Csik-Somlyóra a nép, hogy szemlélője legyen a nagypénteki játékoknak, megilletődve bűnbánatra gerjedjen s vétkeiktől megtisztuljon,

Somlyó a katolikus székelységnek legfőbb kegyhelye volt mindig s az ma is. 15—20 ezer hívő zarándokol oda a pünkössti bucsura, mely 1567 óta annak emlékére tartatik, hogy a Hargitán-tuli székelyeknek sikerült visszaverni János Zsigmond király fegyvereseit, kik a Blandrata hitelveinek útát nyitni nyomultak Udvarhely tájáról Csik felé.¹ Az ösöktől örökölt kegyeleten kívül Somlyóra vonzotta az ájtatos népet a Mária-kultusz is, s ezzel kapcsolatban az a Mária-szobor, melynek a vallásos hit esodatevő erőt tulajdonít. Ott volt s van a gymnasium is, a Hargita-elvei székelység egyetlen középiskolája. A körülfekvő székek értelmisége onnan került ki s szigoruan vallásos érzést és kielégítő ismeretet vitt magával az életbe. Nagy volt a vonzóereje a szokásos nagypénteki játékoknak is. Oly intézménye vala ez a szerzeteseknek, mely által a közönségnek Somlyóra irányult érdeklődése csak erősült. A klastrom, ha nem is igazgatási, de bizonyára vallásos-gyakorlati központja, szive volt a ferenczrendi szerzet egész Erdélyt behálózó nagy szervezetének. A barátok főlethivatása inkább missionalis, de ők a pædagogiai czélt sem mellőzték. Belátták, hogy az ifjuságnak elveik szerint való nevelésével leginkább biztosíthatják életfeladatuk sikerét. Elemi iskola a szerzet mindenik

¹ Cserei Farkas, *Geographia Mariana*.

állomásához volt kapcsolva, s Csik-Somlyón a gymnasium is kezökben volt. Bő érdemet szereztek a katholizmus körül, s az elzárt földrajzi fekvésen kívül főképen az ő buzgalmoknak tulajdonítható, hogy a csiki részeket nem érinthették a reformáció eszmeáramlatai, s hogy Csikmegye ma is Erdély magyarul beszélő vidékeinek legkatholikusabb területe.¹ Fel is használták minden módot a vallásos érzet és együvértartozás táplálására. Ily módú kinálkoztak a középkori passio-játékok is. Felújították ezeket s az egyház szolgálatába szegődötték. Pædagogiai irányzata nincs e játékoknak. Az iskolával csak annyiban függnek össze, hogy a szerzetesek a vezetésök alatt álló, s egyuttal legkönnyebben betanítható, tehát legalkalmasabb elemet, a tanuló ifjúságot, használták föl a szerepekre.

A játékok célja a *bűnbánatra indítás*, a katolikus vallásos érzés hathatós ápolása.

A prologusok és epilogusok áhítatos meggyözdéssel hangoztatják, hogy nincs történet, mely fölérne a kínszenvedés történetével, ugyanazért e szenvedés ábrázolásait szemlélni a legnemesebb s legtöbb haszonnal járó lelki foglalkozás, és Isten előtt is legtöbbet érő vallásos gyakorlat.

Ily nagyfontosságú lévén a passio-játék, halljuk is mindegyre a figyelmeztetést, mely a népet illő komolyságra, ájtatos hallgatásra s lelki magába szállásra sarkalja. Nem azért jöttetek ide — hangzik az intő szózat — hogy komédiában gyönyörködjete. Távol legyenek a világi történet hívságos jelenetei, távol a poéták hazug álmai; cziczogásnak, viczogásnak itt helye nincsen, in-

¹ V. ö. a két Csik, Gyergyó és Kászon közgyűléséből 1749. augusztus 28-án kiadott elismerő okirattal.

kább szomorkodás, sirás, bűnbánat, erősfogadás illik nagypénteknek gyászos napjához.

Igy e passio-játékok éles ellentétbe vannak helyezve másnemű játékokkal, melyekre számos útalást találunk a prologusokban.

Hogy Somlyón külön iskolai drámai előadások is voltak, arra a prologusok vonatkozásain kívül egyebütt is találunk adatot. Szinterül ugyanazon építmény szolgálhatott, melyben a passio-játékok tartattak. Töredékes följegyzésekből tudjuk, hogy 1733-ban az iskolai épület közelében egy emeletes faház épült. Ennek középső részét színi előadásokra szánták, többi részét az elemi iskola, a poesis és rhetorika terme, az alapítványosok alvószobái s muzeuma foglalták el. De ez épületet kevéssel a használatba vétel után egy asztalos pipájából támadt tűz elhamvasztotta.¹

1748-ban a színi előadásokra használt szin kijavított; ² 1751-ben szintén történtek javítások és diszítések; ³ 1775-ben felemelték s újra igazították a deszka szint.⁴ 1781 május 5-én a csiki lovas és gyalog katona székelyek a tanuló ifjuságnál ezidétt szokásos színi előadások számára épületet állítottak, oda kapcsolván az új iskolához, melyet megelőző évben a csiki és gyergyói nép épített volt kőből és rovtal útján. Ez új épületek felszentelésekor, 1782. január 6-án, a tanuló-ifjúság az új színházban színielőadással mulattatta az egybegyült közönséget.⁵

¹ Nagy I. i. m.

² Bándi i. m.

³ Annales Almæ Sodalitatis.

⁴ Bándi i. m.

⁵ Nagy I. i. m.

Ennyit a külső körülményekről. Lássuk már magukat a darabokat.

Gyűjteményünk 48 színjátékát általánosságban két osztályra oszthatni. Tizenegy darabban nincs passio, a többi passio-játék. Az előbbieket közül kettő, az évszámozatlan és az 1722. évi, tisztán dogmatikus magyarázat és vita, s mint ilyen legmesszebb áll a többség sajátos jellegétől, de e kettőnek s a többi passio nélkülinek is czélzata, rendeltetése teljesen egyezik a passió darabokéval.

Az évszámozatlan, mindössze három levélre terjedő s négy «statio»-ra osztott darabban az *Angelik* rendre magyarázzák, hogy Xtus teste és vére az oltári szentségben valósággal jelen van, s gyónásra és áldozásra serkentik a bűnösöket. Hogy a gyűjtemény e legrövidebb darabja tényleg színre került, a prologus bizonyítja.

Az 1722-ik évi valóságos hitvitázat. A *Fropheták* keményen dorgálják a zsidókat, hogy nem hisznek a Megváltóban. A megilletődött zsidók hajlandók a megtérésre, de előbb tudni szeretnék, hogy a sokféle keresztény felekezet között melyik az igazi. (2. scena.) Szándékukat közlik a pápával is (4. scena). Ez a zsidók kívánságára minden keresztény felekezetből egy-egy tudóst hivat maga elé. A vita tárgyai: a Szentháromság tana s Krisztus istensége (6., 8. scena), a szentségek tana (9. scena), az oltári szentség hitelve (10. sc.), a szentek tisztelete (11. sc.), végül a képek tisztelete. Valamennyi tételben a katolikus felfogás győz, s a zsidók azzal a kijelentéssel távoznak, hogy a hallottakat maguk közt is megvitatják, s ha megegyezhetnek egymás közt, a katolikus hitre térnek. (12. scena.)

Az 1771. évi darab moralitas, még pedig dogmaticus jellegű, melyben szent Pálnak az a kijelentése van dramatizálva, hogy Krisztust a bűnös emberek újólág és minduntalan felfeszítik vétkeikkel. A bűnös embert kép-

viselő *Eusebius* a halálra kinzott és sebeiben fekvő Xtust szemlélvén, haragra lobban a zsidók kegyetlensége miatt. Haragjában osztoznak *Amor*, *Dolor*, *Cosmus*, *Cosmophilus*, *Amerillus*, *Myrtillus* is. *Genius*, majd *Synesius* kifejti, hogy nem a zsidók a gyilkosok, hanem általában a bűnös ember. A megrémült *Eusebius* Mária panaszát s Krisztus szemrehányását is hallja s megtörik. *Preco*, *Ratio*, *Fides*, *Conscientia* szigorú bűnhődést követelnek, de *Misericordia* kegyelmet nyer *Eusebius* részére, ki már előbb teljes szívből meggyűlölte a bűnt. (I—XII. scena.)

Együtt említem azt a három darabot, melyeknek *Dispas*, *Hippoclidés* és *Crassianus* a főszereplői. Mindhárom megátalkodott bűnös; Krisztus többszörös intésére sem tér meg s kárhozatra jut. A *Dispas*-féle az által, hogy benne dogmaticus és moralis irányú vita is érvényesül, a már vázolt darabok és ezen csoport között mintegy átmenetet képez.

Dispas fennen kérkedik uzsora útján szerzett nagy vagyonával. Hogy megszüntesse lelkiismeretének furdalását, melyet *Doctor Evangelicus* feddő szavai idéztek föl lelkében, vitára szólítja feddőjét és *Doctor Peregrinust*. A vagyonszerzés megengedett és tiltott módjairól folyó hosszas vitatkozásban a protestáns felfogású *Peregrinus* győz, s így *Dispas* nem hajlandó lemondani uzsorás üzéréseiről. Krisztus is beleavatkozik a dologba. Panaszkozik az emberekre, kik bűneikkel őt ismét fölfeszítik. *Dispas* újra nyugtalanítani kezdi lelkiismerete, s a püspököt vesztegetéssel rá akarja venni, hogy gyóntassa meg s oldozza föl. *Episcopus* csak úgy ígér bocsánatot, ha a vétkes lemond az uzsoráról s gonoszúl szerzett vagyonát szétosztja. Ekkor a daczos gazdag a kálvinista hitre tér, de veszedelmére, mert a püspöktől kiátkozottan meghal és elkárhozik. A zárójelenetben a türelmét vesztett Krisz-

tus kárhozatot ígér a bűnös embereknek, azonban Mária könyörgésére kiengesztelődik s a megtérőknek megbocsát. (1—7. és 9-ik scena, a 8-ik nincs jelezve.)

E darabot, mely 1745-ben került színre, Csergő Chrysogonus írta. Ha irányát a szerzőre vonatkozólag fennebb közlött adatok e szavaival: «paupertatis rigidus sectator» egybevetjük, úgy találjuk, hogy a szerzőnek önszigorgató jelleme s darabjának iránya között szoros kapcsolat van.

Az 1737. évinek a hőse *Hippoclidés*, ki rossz társaságban elromlik s csak dobzódásnak él. Egyszer a dőzsölésben ellankadtan elalszik, s álmában a kárhozat borzalmas képei tárulnak eléje. Émetten kész megjobbulni, de barátai: a hét főbűn, továbbá *Caro*, *Diabolus* körülveszik s visszarántják a bűnös élet örvényébe. Hasztalan Krisztus intelme, hiába térítgeti őrző angyala. Betegségbe esik; körülte forgolódo *Medicusa* a gyónást ajánlja testi és lelki vigaszúl; *Mors* a közelgő halálra hivatkozva, törekszik jobbulásra birni, de sikertelenül. Ekkor meghal. (1—10. scena.) A másvilágon földi jó barátai: a hét főbűn, *Caro*, *Mundus*, *Diabolus* vádlóként lépnek föl ellene Krisztus előtt, ki bűneihez mértén különféle büntetéseket szab rá s pokolra taszítja. (11—12. scena) Az őrző angyal elkárhozott védencze sorsán kesereg. Elpanaszolja, hogy mi mindent megtett vele bölcsőjétől fogva koporsójáig, s inti a hallgatókat, hogy vegyenek példát a gonosz ifjúról. (Scena penultima.)

Az 1749-ben előadott játék (1—13. scena és sc. penultima) *Crassianus* nevű ifjú körül forog, s csekély változtatással az előbbinek szolgai átírása.

Az 1773-ból ránk maradt darab *Prodigus*-féle dráma. A XVI-ik századnak olyannyira kedvelt *Prodigus*-drámáitól tisztán egyházas czélzatán kívül erősen abstract jellege

különbözteti meg. A nehéz szolgaságban kínlódó *Prodigus* sok szenvedés, lelki gyötrellem s rettegés után *Philantropus* visszavezeti *Uraniushoz*, ki megtérő fiának, egyrészt bűnbánata, másrészt a megtérítő érdemei alapján, megbocsát. (I—III. Actus.) *Prodigus* a bűnbe esett s végül megtérő *embert*, *Philantropus* *Krisztust*, *Uranius* *Istent* jelenti. A darab az által válik ki, hogy prózában van írva, s hogy legunalmasabb, cselekvényben legszegényebb valamennyi közt. Rendkívül czikornyás szóáradatából az a rövid tanulság meríthető, hogy a bűntől való szabadulás *Krisztus* érdemei alapján történik, vagyis, hogy a bűnösök megváltója *Krisztus*.

Az 1742- és 1761-ben előadottak allegoriák, a bűnbeesés és megváltás allegóriái. Az elsőben, melyet *Boros Márton* írt, *Andropater* (Isten) a száműzött *Andromissus* (gonosz angyal) helyett *Antropust* (embert) fogadja fiává; de a fogadott fiú *Alastor* (ördög) incselkedése következtében elveszti jótevője kegyét (bűnbe esés) s büntetésből gályarabul *Thanatos* hajójára vettetik (kiűzetés a paradicsomból). *Andropater* egyetlen fia, *Androphilus* (*Krisztus*) megszánja fogadott testvérét s megmentésére vállalkozik. A hajósnép értesülvén e szándékról, elfogja a hajóra szálló idegent és sok kínzás között megfeszíti. (*Krisztus* kinszenvedése s halála.) *Antropus* a kereszt alatt megbánja bűnét s érte halálra vállalkozó testvérét közös atyjok kiengesztelésére kéri. (1—14. scena.)

Az 1761. évi darab (1—12. scena.) a fentiek szolgálai utánzata.

Az 1725. évinek tárgya a világ vége. Az álpróféták elhítetik a világgal, hogy mesterök, *Antikrisztus*, az igazi megváltó. A föltámadt két prófétát, *Illést* és *Énokot*, kik a félrevezetett nép felvilágosításán fáradoznak, megölik, de sikert nem érhetnek, mert mesteröket pokolba ragad-

ják, őket meg szétkergetik az ördögök. Az angyaloktól aztán megtudják, hogy mesterök nem mennybe szállt, mint tévesen hiszik, hanem pokolban szenved. (7—8. scena.) A lelkek utolsó ítéletre gyűlnek s Krisztusnak jobbán és balján helyezkednek el. A jobbra levőknek dicséret és üdvösség, a baloldaliaknak szemrehányás és kárhozat jut osztályrészül. (9. scena.) Ezek után a pokol, majd a menny tárul eléink. A pokolban *Lucifer* hozzá kezd az ítélet foganatosításához (10. scena), a mennyei jelenetben *Deus* és *Filius* nyájasan üdvözli a jókat s bevezeti az örök üdvösségbe, (Scena ultima.)

E darabhoz elől két olyan jelenet járul, mely sem egymással, sem az egészszel nincs szerves összefüggésben. A lazaságot bizonyára a csonkaság okozza, mert az 1., 3., 5. és 6-ik scena hiányzik. A kezdő jelenetben a lakomára hívott *Aristippus* megjelenik a háznál, de csudálkozására nem találja honn a gazdát. Tudtára adják, hogy az a koponya, melyet barátja mámoros fővel minap megrugdalt s gúnyosan lakomára hívott, halál képében megjelent s pokolba hurczolta kegyeletlen bántalmazóját. *Aristippus* nem hisz a szónak s megátalkodottan tagadja, hogy volna pokol, menny s többféle. A következő 4-ik scenában *Animának* és *Corpusnak*, egy elkárhozott ember lelkének és testének párbeszédét halljuk. Egymást vádakkal illetik; egyik a másikra törekszik háritani a kárhozatért a felelősséget.

Utoljára hagytam az 1772-ik évit, mely legközelebb áll a passiót tartalmazókhöz. Szerkezete megkövetelné, hogy a passio is benne legyen, s első tekintetre azt hisszük, hogy eredetileg benne is volt, csak a másolatból maradt ki valamiképen; de a prologus kétségtelenné teszi, hogy a szerző készakarva mellőzte e legfőbb elemet.

A két első jelenet Sodoma és Gomora veszedelmével

foglalkozik. *Genius Cælestis* fölháborodik a városok gonoszságán s eltörlésöket határozza. Előbb azonban leküldi angyalait, hogy a nép megtérítésére utolsó kísérletet tegyenek, azután megjelenik Ábrahám előtt s vele is közli szándékát. A pátriarka kegyelemért könyörög, s ezzel véget ér Sodoma és Gomora ügye. A következő scénák már a Krisztus elleni áskálódást tüntetik föl. A pusztában megkísértett s Jánostól igaz Messiásnak vallott Krisztust a seniorok bevádolják a főpapok előtt, kik aztán az elfogadás módjait tervezgetik. (3., 4., 5. scena.) A szenthegyi oktatás után tanítványainak kijelenti a mester, hogy Jeruzsálembe megy, a hol mindazok be fognak teljesedni rajta, a mik megjövendöltettek. Mária előtt is fölfedi a jövőt s elbucsuzik tőle. (6. scena.) Mindjárt ezután, a *passio mellőzésével*, a feszület alatt kesergő angyalokat látjuk. Ott van Mária is, a ki Arimathiai Józsefet Pilatushoz küldi, hogy fiának eltemetésére engedélyt kérjen. (7. scena.) Mária s a tanítványok tovább keseregnek; Angelus a feltámadás reményével vigasztalja őket. (8. sc.) A tanácsban szóba jönnek a csodák, melyek Krisztus halálakor történtek. Elhatározzák a főpapok, hogy a sírhoz erős őrizetet állítanak, nehogy a tanítványok ellopják a testet s azt költsék a népközt, hogy feltámadott (9. sc.) Az őrség nagy rettegés közt teljesíti a szolgálatot; a centurio bátorítja a remegőket s az őrség szaporítása czéljából katonákért indul. (10. sc.) Mig oda jár, megtörténik a feltámadás; a főpapok aztán fenyegetéssel, ígéretekkel törekszenek elnémitani a feltámadás mellett bizonyító öröket; egyúttal kihirdetik, hogy halállal lakol, a ki a Messiásban hinni mer. (11. scena.)

A másik, 37 darabból álló nagy csoport cselekvényének fő mozzanata, központja a *passio*. A mi ezen kívül van, csak előzményül, következményül vagy magyarázatul tűnik föl. Tíz osztályba osztottam őket,

I. Öt darab az által tüntet föl egymás közt rokonságot, hogy bennök a passio a romlott ifjak rajzával párosul.

1760. (1—18. scena.) *Wolfgangust* atyja és *Praeceptor*a istenes életben neveli. Azonban *Diabolus* szemet vet a jámbor ifjúra s *Mundussal*, *Caroval* és *Voluptással* szövetekezve, megrontásán munkálkodik. Az atya a kísértők rábeszélésére fiát a király udvarába küldi, a hol aztán fokról fokra sülyed s egy *Lucretia* nevű nővel buja viszonyt kezd. Hiába való a király intelme, Krisztus példája; az ifjú többé meg nem javul, s végre is, egy szörnyű álmólátásból fölébredve, kedvesével együtt pokolba ragadtatik. *Wolfgangus* jeleneteivel felváltva halad a passio, mely a pusztai kísértéssel kezdődik s a sirbatételig terjed.

1758. *Cyrellusnak* asketikusán nevelkedett gyermekeit *Diabolus* egy vénasszony segítségével szabados életre csábítja. A gyermekek (6 fiú és 6 lány) annyira megromlanak, hogy örökségöket kiadni vonakodó atyjokat megverik s kirabolják (1—8. scena.), azután a Krisztus ellenségei közé elegyednek, s mint vádlók, kinzók, élénk szerepet játszanak a passióban. (9—12. scena.)¹

1764. A hatalmával rendre kérkedő hét főbűn a maga pártjára törekszik hódítani az embereket. A hét erény szembe száll a bűnökkel; heves szóváltás, majd összeütközés keletkezik, melyben a bűnöknek jut a győzelem. *Anima* az erényeket keresi s a bűnökkel találkozik. Ezek elfogják s *Diabolus* börtönébe vetik. (1—6. scena.) A passióban (7—16. scena) a hét főbűnnek Krisztussal szemben ép olyan szerep jut, mint *Cyrellus* fiainak az előbbi darabban. A záró jelenetben *Anima* az üdvösség ígétét nyeri Jézustól s bűnbánó dalt énekel. (16 sc.)

¹ Közölve az ungvári kir. kath. főgymnasium 1893—94. évi Értesítőjében.

Az 1754. és 56. éviiek abban hasonlítanak egymáshoz, hogy bennök a romlott ifjak nem kárhoznak el, mint a fennebbiekben, hanem megtérnek. Az elsőnek hőse *Amorinus*, eleinte vallásos, de *Caro*, *Mundus* és *Diabolus* körül-fogják s bűnös élethez szoktatják. (1. és a meg nem nevezett 2. scena.) Szülei, testvérei, rokonai hasztalan kéri, hogy jobb útra térjen. (3. scena.) Maga Krisztus lép közbe; három ízben is megint a könnyelmű ifjút s végre megjobbítja. (4—6. sc.) Nagy az elkeseredés Krisztus ellen az ördögök és bűnök közt, a miért kimentette Amarinust körmük közül. Boszút forralnak (7. scena.) s bevádolják a főpapok előtt. E váddal kezdődik a passio (8—12. sc.), mely itten, elég ügyesen, a Krisztusra fenekedő ördögök boszú-művéül van feltüntetve.

Az 1756. éviben *Dagobertus* az ifjú neve. Ez is oly jámbor, mint *Amorinus*, de később az ördög incselkedésének lesz áldozatja. Romlottságát nyomon követi a nyomor, s bujdosásnak indul. Egy bűbájós vendéglős kivánságára rendre tagadja mindazt, a mit egykoron szentnek tartott; de mikor a *Szűzre* kerül a sor, visszaretten, eszmél, bűnbánatra gerjed s templomba siet. A feszület elfordul tőle, de Máriának szive megesik rajta s fiánál bocsánatot eszközöl. (1—6. scena.) Ezután, csodatételekkel bővítve, a passio következik. (7—15. scena).

II. Az 1759-ben¹ s 1762-ben játszott darabokban a passióhoz csak egy-egy csodatétel járul. Az előbbiben a bélpoklosokat, az utóbbiban a született vakokat gyógyítja meg Krisztus. De mig abban a csodás gyógyítás csak egy jelenetre, a legelsőre szorítkozik, ebben a vak több jelenetnek a tárgya, melyek keresztül-kasul szövik a passio cselekvényét.

¹ Hátrább közölve.

III. Az ide sorolt 11 darabnak közös jellemvonása, hogy bennök a néhol alkalmazott esodatételen kívül bibliai előképek, parabolák tarkítják a passiót. Előadatásuk időrendjében ismertetem őket.

1726. A szőlős gazda esete. (1. scena.) Krisztus kinszenvedése. (2., 3., 5., 7., 9., 11., 13., 14. scena.) Közben előképül Eszter története. (4., 6., 8., 10., 12. scena.)

1729. A kinszenvedés. (1—7.; 9—10.; 13—18. scena; statio in monte Calvariæ; Appendix.) Minden jelenetet Dániel, Achab s különösen Dávid történetéből vett egy-egy előkép megmagyaráz. A 8-ik, 11 és 12-ik scena nincs jelezve,

1734. A legutolsó jelenetbe (6. scena.) szorított passiót a Job és József történetéből vett előképek előzik meg. A képeknek Krisztusra vonatkozását *Nuntius*, egy helyen pedig *Dávid* értelmezi. A darab végén (*Mutatio scenæ*) *Amor* apróra magyarázza *Dolornak* Krisztus szenvedését, aztán szól a Megváltó szeretetéről, a halálról, az ítéletről és az örök életről. E zürzavaros, de annál érdekesebb darab tele van anakronizmussal s az ősi misztérium-dramákra emlékeztető naivságokkal.

1741. A kinszenvedés. (1—11. scena.) Közben 7 «figurá»-ban 7 előkép, József, Dávid s Elizeus életéből merítve. A 8-ik scenában a hét főbűn, Krisztus sebeit szemlélvén, megtér s bűnbocsánatot nyer.

1743. A kinszenvedés. (2—8. sc. és scena ultima). Az ifjabb Tóbiás történetéből vett két előképet: a messi földre készülő fiúnak búcsúját szüleitől (1. scena.) s a magukra maradt szülők kesergését (3. scena.) maga Jézus magyarázza magára és anyjára.

1752. Hátrább egészen közölve.

1753. A kinszenvedés. (II—XIII. scena.) Közben előképül Susánna részletes története. Az első jelenetben

Gábor főangyal s az angyalok kara Máriát üdvözli s di-csõítõ énekkal magasztalja.

1757. A kinszenvedés, Illés, Joab, Job s Mojzes történetébõl vett képekkel. (1—10. scena.)

1763. A kinszenvedés, kapcsolatban a szõlõs gazda esetével, Lázár feltámadásával és az ördögüzéssel. A darab végén *Angelus* azzal vigasztalja Máriát, hogy fia harmadnapra feltámad.

1765. Az elsõ *actus*ban Ábrahámot látjuk, a mint fiát feláldozni készül. A II. *actus*nak tárgya Magdolna meg-térése, a III. *actust* a *passio* tölti be.

Az 1774-ben előadott darab *Kézdi Gratianustól* származik. Ebben a *passio* Jefte tragikus történetével párosul. Valamint Jefte egyetlen lányát, úgy Isten is egyetlen fiát áldozta föl.

IV. Hat misztérium-drámában Ádám és Éva bünbe-esésével kezdõdik a cselekvény. Ezek a legszélesebb kör-űek, mert nemcsak a megváltást ölelik fel, hanem a bünbeesést is bemutatják.

1744. A *Szenháromság* a saját titkát fejtegeti, azután elhatározza, hogy *Verbum* le fog szállani a földre s meg fogja váltani a jövendõben bünbe esõ emberiséget. Közli szándékát az angyalokkal is, kiknek egy része *Lucifer* vezérlete alatt kész megtagadni *Verbumnak* a hódolatot, ha magára emberi természetet is ölt. *Deus* pokolra ítéli õket s az ítélet végrehajtását *Mihályra* és pártjára bizza. Kitör a harc, s *Lucifer* híveivel együtt kiüzetik az égbõl. (1. sc.) Az elkárhozott angyalok az új teremtmény, az ember ellen terveket fõznek (2. scena.), határozatuk értelmében *Daemon* a paradicsomban megjelenik s az elsõ emberpárt elesá-bítja. (3. scena.) A kiüzött szülõk gyermekei, *Kain* és *Abel* áldozatot mutatnak be az Úrnak. *Kain*ban fölébred az irigység s megöli öcsését. (4. sc.) Nagy az öröme *Lucifernek*,

hogy oly szive szerint folynak az emberi dolgok. Időtöltés-képen maga elé hurczoltatja az elkárhozott lelkeket s büntetést szab rájok. (5. sc.) *Virtus* követésre szólítja az embereket. *Mundus*, *Caro* és *Diabolus* is híveket toborzanak, s többek közt a gazdag ifjút is elhódítják *Virtustól*. (6. sc.) Ekkor Krisztus a színen megjelenik s megkezdí a megváltás munkáját. (7—12. scena.)

1731. Ádám és Éva megszegik az Isten parancsát s kiüzetnek az édenkertből. Azonban az isteni Irgalom megszanja őket s az égi tanács határozata értelmében *Filiust* megváltásukra küldi. (Előjáték.) Krisztus alászáll s teljesíti megbizatasát. (2—11. scena.)

1748. Az első emberpár, *Daemontól* megkisértve, elbukik s elveszti Isten kegyelmét. A *dæmonok* s szövetséges társaik: *Caro*, *Mundus*, *Mors* nagy örömben vannak e miatt, s az elért sikertől neki bátorodva, *Conscientiát* számüzik s helyét *Pecuniával* töltik be. *Conscientia* és *Virtus* búbanatnak ered s Isten segítségét esdekli. *Genius Coelestis* a Megváltó eljövételével vigasztalja a szomorkodókat. (1—3. scena.) *Homo*, *Caronak*, *Mundusnak* s *Diabolusnak* tömlöczébe jutván, nagy gyötrelmet szenved. *Justitia* és *Rigor* igazságosnak tartja kínját, de *Amor* szive szánalomra gerjed s a kiszabadulás reményével vigasztalja a rabot. (4. scena.) Ezután néhány csodás gyógyítás s a passio következik; a végső jelenet pedig a Krisztus halála által megtört ördögök nagy zavarát tünteti föl. (5—12. scena.)

1766. Hátrább egészen közölve.

1768. *Deus* a parancsszegő emberpárt kiüzeti a paradicsomból. *Justitia* büntetésül örök kárhozatot követel, de *Misericordia* közbenjárására *Deus* megváltást határoz. (I. actus.) A Megváltó megjelenik, a pusztában a kisértő ördögöt elutasítja, vakot gyógyít, ördögöt üz, a templom-

ból a kufárokat kiüzi (II. actus 1., 2. scena.) s végül kint és halált szenved. (II—III. actus.) E darabot *Szabó Augustinus* írta.

1723. Csonka mű. Épen az az elem hiányzik belőle, a melynek alapján ez osztályba soroztam. Elveszett két első statiója, a mint a prologusból sejtethni, Ádám és Éva bűnbeesését, a paradicsomból kiűzetését s a megváltásra irányuló égi tanácskozást tartalmazta. A meglevő rész az előképekkel bővített passiót foglalja magában. (3—9. statio.) Előképek: Joab barátságot színelve, Amasát megcsókolja s csók közben leszúrja. (4. statio.) Tóbiás a halat az angyal segítségével megöli. (5. statio.) Judit Holofernesnek nyakát szegi. (6—7. statio.)

V. Nyolcz darabnak közös jelleget kölcsönöz az *égi tanácskozás*, melyben arról van szó: vajjon az ember megváltassék-e vagy ne?

1721. *Statio prima*: Krisztus elkészül a kinszenvedésre, a kertbe megy imádkozni s elfogatik. *Feretrum primum*: Az ördög rabságában sínylődő bűnösök (Peccator, Genus Humanum) az üdvösség után sóvárognak. Krisztus küldetését hangoztatja s a népet követésre szólítja. Józsefet testvérei eladják. *Feretrum secundum*: Az égiek a megváltás ügyében tanácsot tartanak. *Ira divina* haragra gyuladván, az emberek eltörlésén gondolkozik. *Justitia* és *Misericordia* az emberiség megváltását követeli s *Filiust* jelöli megváltónak. *Verbum* a földről beleszól az égi tanácskozásba; kinyilvánítja, hogy kész meghalni a bűnösökért. Ezek után a statio primában megkezdődött passio tovább foly s a halálraitétetéssel befejeződik. A *Feretrum ultimum* Jób szenvedését ábrázolja.

1740. Mojzes a csipkebokornál megértvén az Úr akaratát, Áronnal Pharaó elé megy s a zsidók szabadon bocsátását követeli. Azután népét a Verestengeren átvezeti

s a pusztában békétlenkedőket lecsillapítja. (1., 3., 5., 8. sc.) Mojzes története közé két parabola ékelődik: a jó pásztor parabolája (2. scena.) s a földes gazdáé, kinek tiszta buzája közé az ördög konkolyt hint. (4. scena.) A hatodik scena elején az *égi tanácsot* látjuk. Érdekes, hogy *Pater* szent János evangelistára hivatkozva, fejtegeti a Szentháromság titkát. A tanács határozatából *Verbum* a földre száll, s csodás gyógyításokat művelvén, kint szenved és meghal. (6., 7., 9—13. sc.)

1727. *Deus Paternek* nagy a haragja az emberre. Habozik, vajjon kiszabadítsa-e az ördög hatalma alól, vagy örök kárhozatra dobja. *Justitia* helyén valónak találja az örök bűnhődést, *Misericordia* ellenben könyörgésre fogja a dolgot. *Deus* parancsára megjelennek a *patriárkák*, aztán a *próféták*, végül az *evangelisták*, s mindannyian úgy nyilatkoznak, hogy *Filiusnak* az emberiség váltságáért kínhalált kell szenvednie. *Justitia* sehogy sem hajlandó ebbe belenyugodni, de az Úr akarata dönt. (1—6. scena.) Krisztus megkezdi a szenvedést; *Justitia* oldala mellett áll s védelmezi a hamis tanuk vádjai ellen. (7. scena.) A darabhoz egy négy statióra terjedő dogmatikus magyarázat fűződik, melyben az angyalok, az évszámozatlan s már ismertetett műhöz hasonlóan, az Oltáriszentség hitelvét adják elő.

1732. A rabságban sinylődő *Genus Humanum* a megígért megváltóért eseng. *Amor Divinus* örömet vállalkozik a megváltás szerepére; *Rigor* elfogadja az ajánlatot, de szigorú feltételeket szab. *Amor* nem retten vissza. Szerződést kötnek. (Prologus.) Mig *Bonus Pastor* elveszett juhát siratja, addig néhány elvetemült ember (*Seltus, Meltus, Pontes, Altarus*, s duo *Idololatrae*) a gonosz élet gyönyöreit magasztalja; dözsöl és bálványisteneknek áldoz. Semmi sem szent előttük; öléstől, rablástól sem

riadnak vissza: az útban talált *Peregrinust* kifosztják s meggyilkolják. (Pars prima.) Ezek után a passio következik; a keresztre feszítésig terjed s közben egy képpel: Izsák feláldozásával bővül. Az *Epilogusban Amor Divinus* megjelenik a rabságban kesergő *Genus Humanum* előtt s tudtára adja, hogy a *Rigorral* kötött szerződés értelmében a megváltás már megtörtént, s az ördög uralma megszűnt. *Genus H.* hálálkodik.

A magyar nyelveket jellemző népies mozzanatok, gúnyos, tréfás elemek, naivságok e latinnyelvű drámából teljesen hiányzanak. Fejezete nincs; prologusa nem oly szabású, mint a magyar prologusok, melyeknek minde- nike a közönség üdvözlésével, figyelmeztetésével s a játék fontosságára hivatkozással kezdi, s a tartalomnak vázolásával folytatja s végzi a mondókát. Ez a prologus tisztán előjáték. A darab előadás tárgya nem lehetett, már azért sem, mivel a nép meg nem értette volna. Mily nagy súlyt fektettek arra, hogy a hallgató közönség mindent jól meg- értsen, a sok előkép-magyarázáson s egyéb adatokon kívül az 1721. évi darab is bizonyítja, melyben a zsidók királya előtt vallatott *Verbum* egy helyen küldetésének czélját latinul kezdi előadni, de *Rex Judeorum* türelmetlenül közbeszól:

Vah, minemű nyelven szólál, mert nem értem;
Kezd elől s más nyelven magyarázd meg nékem!
Majd-majd álnok szavad te néked megfejtem,
S az élők könyvéből neved kitörletem. (Feretrum 2-dum.)

E figyelmeztetésnek foganatja van, mert azután Krisztus mindvégig magyarul beszél.

Az 1733-ban színre került művet Fodor Patricius szerzette. *Deus Paternek* tudomására jut, hogy fia az emberiség megváltására készül. Ugyanazért égi tanácsot hí egybe, melyben csupán *Innocentia* ellenzi a megvál-

tást; az angyalok, a limbusiak s *Amor*, *Justitia*, *Misericordia* és *Sapientia* Krisztus halálára szavaznak. *Deus* belenyugszik a többség akaratába s ajándék czímen Fiának a szenvedés jeleit: oszlopot, kötelet, töviskoronát, poharat, lándzsát, stb. küldi angyalaitól. (1—2. scena.) *Elatio* eleinte nem törődik az erénnyel, csak dőzsölésben leli gyönyörűségét; később azonban *Jeremias* intésére megtér. (3. scena.) Ezután szokásos jeleneteivel a passio következik. (4—12. scena.)

1751. (2) Ez a kérdéses évszámú darab sok tekintetben egyezik a Fodor művével. Az égi tanácsban *Justitia* a parancsot megszegő emberre örök bűnhődést követel. *Misericordia* a megváltás mellett emel szót, s a *patriárkák* is oly értelemben nyilatkoznak. (1. scena.) A hátralevő 5 jelenet (2—6. scena.) a kínszenvedést rajzolja.

1736. *Pater* és *Sanctus Spiritus* a megváltás szerepére *Filiust* jelöli ki. (1. scena.) *Filius* készségesen elvállalja a nehéz megbízatást s kint és halált szenved. (2—12, scena.) A passiót a következő képek magyarázzák: a) A zsidók husvétii bárányt áldoznak. (3. scena.) b) Joab csók közben Amasát megöli. (5. scena.) c) Sámson a philisteusok kínozzák. (7. scena.) d) Kain és Abel áldozatot mutat be; Kain megöli öccsét. (9. scena.)

1769. Az égi tanácsban *Deus Pater* az angyalok és patriárkák kérésére megengedi, hogy fia a földre szálljon. (1. scena.) A világon elhatalmasodott hét főbűn (*Superbia*, *Avaritia*, *Luxuria*, *Invidia*, *Gula*, *Ira*, *Acedia*) rendre kérkedik eddig elért sikereivel s még nagyobb munkára készül az emberek ellen. (2. sc.) *Deus* a szenvedés jelvényeit (oszlopot, töviskoronát stb.) elküldi fiának, ki előbb néhány csodát mível, azután szenved s meghal. (4—11. sc.) A hét főbűnt meghatja a szenvedés s a sebekkel borított Megváltó intelmére megtér. (12. scena.)

VI. Az 1746-ból származó dráma nem csak a szenvedést adja elő, hanem Krisztus egész életét felöleli.

A vén *Simeon*nak egyetlen óhajtása, hogy láthassa a megígért megváltót. Vágya legott teljesül, mert *Mária* kisdédével a templomba lép. *Sacerdos Magnus* és *Simeon* karjokra veszik Jézust s hódolatuk jeleivel halmozzák el. *Simeon* egyúttal szenvedését s halálát is megjósolja. (1. scena.) A három napkeleti bölc s a bölcsohöz járul s ajándékot nyújt a csecsemőnek. Herodesben a féltékenység föltámad s a kisdedeket leöleti (2. sc.). *Mária* és *József* a serdülő Jézussal Jeruzsálembe utazik. Visszavértökkor a gyermek elmarad s az írástudókkal vitakozásba elegendik. Kétségbeesetten térnek vissza a szülők a városba, s nem nyugosznak addig, a míg gyermeköket a synagógában föl nem találják. (3. scena.) A többi jelenet (4—15. scena.) a kinszenvedést tartalmazza.

VII. Az 1751-ben előadott s hátrább közlött misztérium-drámát alapeszméje a gyűjtemény legértékesebb darabjai közé emeli.

A Jehovától kiadott s Mojzestől kihirdetett törvényt nem tartják kellő tiszteletben Izrael fiai. A törvénytáblák idővel elvesznek s emlékezetük feledésbe merül. *Josias* korában ugyan megtalálják, s a király gondoskodik kihirdetésükről, de nincs foganatjuk. A romlottság folyton gyarapszik; magának *Jeremiás*nak sem sikerül kiragadni a népet a sülyedésből. Jehova haragra gyulad, s hogy választott népét észre térítse, *Nabukodonozor* által feldulatja az országot, fogságba hurzoltatja az ország lakóit, majd *Dániellel* megjövendölteti Jeruzsálem végromlását (I. Actus.), de mindezekből nem okulnak *Áhrahám* ivadékai, elkövetik a legnagyobb bünt is: nem ismerik el a nekik küldött Megváltót, hanem kínokkal tetézik s megölik. (II. Actus.) Erre aztán kifogy a Gondviselés türelme, s be-

következik a végső romlás. *Titus Vespasianus* ugyanis megbotránkozva értesül arról a kegyetlenségről, melyet a zsidók az ártatlan Krisztuson elkövettek, s a boszú művére vállalkozik. Szövetkezik az assyrok fejedelmével s Zsidóországnak véget vet. A darabot *Nemesis* és *Sinagoga* felváltott siránkozása fejezi be. (III. Actus.)

VIII. Külön említem az 1770. évit is, és pedig azért, mert ebben előkép, parabola s más elem nincsen; a tiszta passio azonban egy, a Jézus életéből vett s kirészletezett jelenettel, a zsidóktól megkövezésre hurczolt, de Jézustól megmentett házasságtörő asszony esetével van szerves kapcsolatban.

Philoteja asszony eleinte erényes nő, ámde *Mundus*, *Caro*, *Voluptas* és *Deceptio* szemet vetnek rá s férje távollétében meglátogatják. *Deceptio* magát királyfinak, társait főhadnagynak állítja s udvarolni kezd. Vigalom, táncz, lakoma egymást éri, s híre fut a kicsapongó életnek. Nénjei jóakarólag figyelmeztetik a nőt, de siker nélkül. Ekkor *Curator Populi* vádat emel a tanácsban. A *Consiliariusok* azt határozzák, hogy a ledér fejérnépet Jézus elé kell vinni; ha felmentő ítéletet hoz, akkor közben a fegyver a népámító ellen. Jézus ismeretes mondasával megmenti a nőt (1—4. scena.), de magára veszélyt zudít, mert a fariseusok, seniorok vádaskodásukat épen e tettere alapítják. Az ezután következő passióban (5—12. scena.) a hatodik jelenet (6. scena.) *Philoteja* lelki megtisztulását mutatja be.

IX. Az 1755. évinek szintén sajátos jellege van. Az első scenában *Pastor bonust* halljuk, a mint *Peregrinus* előtt elveszett juháért panaszkodik. A 2-ik és 3-ik scenában Krisztus megjelenik, küldetését hangoztatja s aztán meggyógyítja a bélpoklosokat. A tanács összeül s Judást árulásra bírja. A 4-ik scena *Peregrinus* megjobbu-

lását, az 5—6-ik scena Máriának, Jézusnak búcsúját s ez utóbbinak elfogatását tartalmazza. *Advocatus* azután öt jeleneten keresztül (7—11. sc.) védi Krisztust a főpapokkal és hamis tanúkkal szemben, továbbá a patriárkák, próféták, *evangelisták* és *apostolok* felfogása ellen, a kik mindannyian a halált követelik. Az ítélet kimondatik, s az utolsó jelenetben (12. sc.) a liktorok gúnyja közt megtörténik a keresztre feszítés. *Advocatus* ekkor se tágit, mindegyre Krisztus ártatlanságát hangoztatja.

X. Legvégül emlitem *Potyó Bonaventurának* darabját, mely keresztútja (Via crucis) lévén, a kinszenvedésen kívül semmiféle idegen elemet nem tartalmaz s így a legtisztább passio-játék. Képsorozatainak irányát bármely imádságos könyvből megismerhetni.

A keresztútját a Ferencz-rendi szerzetesek hozták gyakorlatba. Kérelmökre XII. Kelemen Pápa 1731. január 16-án kibocsátott bullájában megerősítette a ma is divatozó szent gyakorlatot. Az erdélyi ferencziek, a mint egy 1841-ben a csiksomlyói klostrom betűivel kinyomatott *Keresztutjának* címéből kitetszik,¹ 1738-ban léptették életbe. Potyó műve, melyet 1739 nagypéntekjén (In Feria sexta Parasceves) a rendes szinpadon játszottak, a Via Crucis-ok legrégibb és legteljesebb alakját mutatja.

A rövid vázlatok némi fogalmat nyujtanak a darabok irányáról. Kevés jelenet áll magában; a legtöbb ismétlődik, még pedig vagy szószerint, vagy kisebb-nagyobb módosítással, vagy új alakba öltöztetve s gyakran tökéletesbitve is. Teljesebb tájékoztatás czéljából az összes jeleneteket közlöm, oly rendben, mely az időbeli egymás-

¹ A csiksomlyói szent Ferencz-rendi szerzetesek nyomdájában az 1662—1884. évig megjelent könyvek és egyéb nyomtatványok teljes czímtára. Összeállította Glósz Miksa.

utánnak leginkább megfelel. E szerint a jelenetek a következő csoportokba oszthatók: 1. A bűnbeesés jelenetei. 2. Jelenetek Kr. életéből a kínszenvedés előtt. 3. A passio jelenetei. 4. Jelenetek Krisztus halála után. 5. Bibliai előképek, példázatok. 6. Egyébfélék.

I. A bűnbeesés jelenetei.

1. Az angyalok egy része Isten ellen föllázad s pokolra vettetik. (1744—1752.)

2. A mennyből kizárt gonosz angyalok az ember megrontásán tanakodnak. (1744. — 1761. — 1766.)

3. Az első emberpár bűnbe esik s kiűzetik a paradicsomból. (1731. s még öt darabban.)

4. Égi tanácskozás, melyben az angyalok, patriárkák, próféták, néha az apostolok és próféták is az emberiség megváltására szavaznak. (1721. s még 13 darabban.)

5. Deus Pater fiát a szenvedés jelvényeivel ajándékozta meg. (1733. — 1769.)

II. Jelenetek Krisztus életéből a kínszenvedés előtt.

1. Gábor főangyal, azután az angyalok kara üdvözli és dicsóíti Máriát. (1753.)

2. Jelenetek Jézus gyermekkorából. (1746.) Simeon örvendezése Jézus látásán. (I. scena.) A napkeleti bölcsek hódolata. (II. sc.) Herodes vérengzése. (II. sc.) A szent család jeruzsálemi útja; Jézus vitatkozása az írástudókkal. (III. scena.)

3. Krisztust a sátán megkísérti a pusztában. (1729. s még három darabban.)

4. Keresztelő János Krisztus isteni küldetését hirdeti (1736. s még négy darabban.)

5. Krisztus csodatételei. Meggyógyítja a vakot. (1726. s még öt darabban.), a százados szolgáját (1740.), a száradott kezűt (1746. — 1760.), a bélpoklosokat (1740. s még két darabban), az özvegy gyermekét (1731.), a vér-folyásost (1769.), az inaszakadtat (1740.), feltámasztja Lázárt (1726. s még két darabban), kiüzi az ördögöt az ördögösből. (1726. s még négy darabban.)

6. Meg akarják kövezni Krisztust. (1731. s még három darabban.)

7. A gazdag ifjú Krisztushoz járul. (1729. s még négy helyen.)

8. Magdolna megtérése. (1731, 1744, 1765.)

9. Krisztus a kufárokat kiüzi a templomból. (1762, 1768.)

10. Kr. a házasságtörő asszonyt megmenti. (1736. s még három darabban.)

11. A tó körül a betegek gyógyulásukat várják. (1734.)

III. A passio jelenetei.

1. Krisztus küldetését hangoztatja s az embereket követésére hívja föl. (Három darab kivételével valamennyi passiós darabban.)

2. A tanítványok kiválnak a tömegeből s Krisztushoz szegődnek. (1736. s még öt darabban.)

3. Kr. tanítványai előtt kijelenti, hogy Jeruzsálembe megy, a hol be fognak teljesedni mindazok, a mik róla megjövendöltettek. (1746. s még több helyt.)

4. Pár tanítvány előre megy, hogy Jeruzsálemben szállást keressen a mesternek. (1721, 1740, 1744.)

5. Kr. számaron a városba vonul. (1729, 1740, 1751, 1762.)

6. Kr. és Zacheus. (1748, 1769.)

7. Az utolsó vacsora. (1741.)
8. Kr. a tanítványok lábát megmossa. (1741.)
9. Megjósolja elárultatását (1721. s még 14 darabban.)
10. Megjósolja Péter tagadását. Péter szabadkozik. (1721. s még 11 darabban.)
11. Jézus és Mária egymástól búcsúznak. (1729. s még 14 darabban.) Az érdekesebb jelenetek közé tartozik. Jézus búcsúja a lakodalmi búcsúzásokat, Máriáé a halotti búcsúztatásokat juttatja eszünkbe.
12. Jézus elbúcsúzik Magdolnától és Márthától. [1751(?)]
13. Mária Judást fia védelmére kéri. (1756. s még négy helyen.)
14. A Jeruzsálembe bevonult s küldetését hangoztató Krisztust kérdőre vonják, ócsárolják s bevádolják. (1729, 1731. s még hét darabban.)
15. A főpapok, farizeusok stb. megbotránkoznak Krisztuson. (1762, 1768, 1769.)
16. Herodest aggodalom szállja meg. Trónját féltvén, Krisztus vesztét óhajtja. (1721. s még nyolcz helyen.)
17. A főpapok a bevádolt Krisztus elfogatásáról tanácskoznak. (1726. s még 31 darabban.)
18. Judást mestere elárulására ösztönzik az ördögök. (1726. s még 17 darabban.)
19. Judás az ördög kísértésének egy ideig ellenáll, (1726. s még nyolcz darab.)
20. Judás az ördögnek ellenállás nélkül enged. (1768.) Három darabban (1743, 1754, 1758) Judás nem szerepel.
21. A künn kunczorgó Judást bejelentik s behívják. (1726. s még hét darabban.)
22. Judás belép a tanácsba s pénzért eladja Krisztust. Fegyvereseket kap. (1721. s még 29 darabban.)

23. Krisztus a kertben imádkozik. Egy angyal megjelen s vigasztalja. (1721. s még 31 darab.)
24. El-elalvó tanítványait inti, hogy ébren legyenek és imádkozzanak. (1726. s még 19 darab.)
25. Judás megjelenik. Elfogják s elhurczolják Krisztust. (1721. s még 33 darabban.)
26. Péter Krisztus mellett vitézkedik. (1721. s még 11 d.)
27. Pilatusnak, Herodesnek vagy a főpapoknak figyelmét fölkelti a Krisztust hurczoló utczai zaja. (1746. s még négy helyen.)
28. Vallatás a főpapok előtt. (1721. s még 28 darabban.)
29. A csodásan meggyógyult betegek Krisztus mellett vallanak. (1741, 1756.)
30. Az égiek éneke s a limbusiak jajgatása, míg Krisztust Caiphas előtt kinozzák. (1757.)
31. *Advena* keseregve kérdi: Ki fogja megmenteni Krisztust. Péter igérkezik. (1733.)
32. Mária. kéri a főpapokat, hogy fiát ne bántsák. (1746.)
33. Péter megtagadja mesterét. (1721. s még 11 darabban.) Rendesen *kakas-szó* téríti észre. Egy helyt (1733.) *Daemon* igen örvend az apostol botlásának. Az 1759. éviben *Daemon* viszi a bűnre Pétert.
34. Péter bűnbánata. (1727. s még nyolcz darabban.) *Fodor* művében (1733.) *Daemon*, ki Pétert a ballépésre csábította, csalatkozásában ily szavakra fakad:
- Ihon, be megcsala a hitetlen lelkü,
Nem vártam ezt tölle, egye meg a tetü. (XI. scena.)
35. Krisztus Pilatus előtt. (1721 s még 35 darabban.)
36. Pilatus Jézust, mint galileust, Herodes elé küldi. (1726 s több helyen.)

37. Krisztus Herodes előtt. (1721. s még 12 d.)
38. Pilatus ártatlannak tartja Krisztust (1721 s még 29 d.) Sok helyen igen hevesen védi.
39. Krisztust vallatás közben megostorozzák, megkoronázzák, arculütik stb. (Valamennyi passiós darabban.)
40. Ecce homo-jelenet. (1732. s még 7 darabban.)
41. Barabás-e vagy Krisztus? (1726. s még 10 d.)
42. *Diabolus* Barabást, *Deus* Jézust ajánlja a népnek követésre. (1757.)
43. Az ördögök belátják, hogy rosszul cselekedtek, mikor Krisztus ellen munkálkodtak, mert épen halála fogja megtörni erejüket. (1726. s még 6 darabban.)
44. Ugyanazért kéri Pilatusnét, hogy férjét a halálos ítélet kimondásáról beszélje le. (1726. s még négy darab.)
45. Pilatusné meginti férjét. (1726. s még 11 d.)
46. Pilatus kezét mossa. (1721. s tizenhat darabban.)
47. A halálos ítélet kihirdetése. (1721, s még 27 helyen.)
48. Gábor főangyal és Mária jelenete. Gábor tudtára adja Máriának, hogy fiát halálra ítélték. (1743. 1766.)
49. *Advocatus* védi Krisztust. (1755.)
50. Judás kétségbeesik s felakasztja magát. (1723. s még 27 darabban.)
51. Kivonulás a Kalváriára. (1726 s még 20 darabban.)
52. Cirenei Simont a kereszt vitelére kényszerítik. (1726. s még 10 helyen.)
53. Menet közben az asszonyok siratják Krisztust. (1729, 1739, 1770.)
54. Veronika kendője. (1739, 1770.)
55. Mária kesergése. (1723. s még 3 darabban.)
56. A keresztre feszítés. (1723. s még 31 darabban.)

57. Tiltakozás a keresztfelirata ellen. (1729. s még 10 darabban.)

58. A kereszten függő Jézus anyját Jánosnak, ezt anyjának ajánlja. (1733, s még 4 helyen.)

59. A kereszten függő latrok egyike megtér. (1726. s még 7 darabban.)

60. Krisztus szavai a kereszten. (1723. s még 17 darabban.)

61. Kr. oldalát egy katona megnyitja. (1746.)

62. Ruháján sorsot vetnek. (1770.)

63. Krisztus anyjának s híveinek kesergése a keresztfelirat alatt. (1723 s még 20 darabban.)

64. Arimathiai József Pilatustól a holttestet elkéri. (1723. s még 16 darabban.)

65. Kr. eltemettetése. (1723. s még 4 darabban.)

66. Csodák Kr. halálakor. (1729. s még 3 helyen.)

IV. Jelenetek Krisztus halála után.

1. A Kalvárián történt csodák híre nyugtalanságba ejti a főpapokat; örséget állítanak a sírhoz, s mikor a katonákat a feltámadásra vonatkozólag hamis tanuskodásra bírni nem tudják, kihirdetik, hogy halállal lakol, a ki Krisztusban hinni mer. (1772.)

2. Titus Vespasianus boszút áll Krisztusért. (1751.)

V. Bibliai képek, példázatok.

1. Kain és Abel. (1736, 1744.)

2. Nabukodonozor Jeruzsálemet megszállja. (1751.)

3. Achab hamis úton Naboth földjét kezére keríti. (1729.)

4. Josafát és a moabiták. (1741.)

5. A zsidók husvétii bárányt áldoznak. (1736.)
6. Elizeus és a syrusok királya. (1741.)
7. Joab és Amasa. (1723, 1736.)
8. Kesergés a frigyszekrény elvesztén. (1757.)
9. Jelenetek az öreg Tóbiás (1723.) és ifju Tóbiás történetéből. (1743.)
10. Az elveszett törvények Josiás alatt megtaláltatnak. (1751.)
11. Jelenetek Dániel életéből. (1729, 1751.)
12. Jette története. (1774.)
13. Jelenetek Mojzes életéből. (1740, 1757.)
14. Isten kiadja a tiz parancsot. (1751.)
15. Jelenetek Illés történetéből. [1757, 1751 (?)]
16. Susánna története. (1753.)
17. Sámson a filiszteusok elfogják és kinozzák. (1736.)
18. Abraham Izsákot feláldozza. (1732, 1765.) Sodomáért és Gomoráért könyörög. (1772.)
19. Jeremiás a népet bűnbánatra inti. (1733, 1751.)
20. Jób szenvedése. (1721, 1734, 1757.)
21. Eszter története. (1726.)
22. Holofernes és Judit. (1723.)
23. József álma, eladatása. (1721, 1734, 1741.)
24. Jelenetek Saul és Dávid életéből. (1729, 1741, 1752.)
25. A fák királyválasztása. (1752.)
26. A jerikói útas s az irgalmas szamaritánus. (1734, 1751 (?))
27. A tékozló fiu. (1773.)
28. A szőlős gazda és munkásai. (1726, 1763.)
29. A földes gazda buzájába az ördög konkolyt hint. (1740.)
30. A jó pásztor. (1732, 1740, 1755.)

VI. Egyébfélék.

1. A hét főbűn szereplése. (1737, 41, 45, 49, 54, 64, 69.)
2. Világ, Test és Ördög (Caro, Mundus, Diabolus 1737, 44, 48, 49, 54, 60, 66, 70.)
3. A lelkiismeret száműzetése. (1748, 1766.)
4. Az érczgolyó, mint az örök élet jelképe. (1734, 1766.)
5. Krisztus feddései. (1734, 37, 45, 49, 60.)
6. Amor Divinus megtéríti Amor Mundanust. (1752.)
7. Mária a bűnösökért esedezik. (1745, 1756.)
8. Előszámlálása (rendesen számokban) a Krisztustól kiállott kinoknak. (1733, 34, 36, 71.)
9. Az oltári szentség elmélete. (1727 és az évszámolatlan.)
10. Katholikusok és protestánsok vitája. (1722.)
11. Az örzőangyal intelmei, kesergése. (1737, 1749, 1760.)
12. Előképek magyarázata. (1734, 39, 41, 43, 53.)
13. Krisztus és jegyese. (1757.)
14. Antikrisztus és a világvége. (1725.)
15. A kárhozottak jelenete a pokolban. (1725, 37, 44, 49, 52.)
16. Az üdvözültek jelenete a mennyben. (1725.)
17. Az ifjú, ki eleinte istenes életű, azután elromlik, de végre megtér. (1733. Elatio. — 1754. Amorusus. — 1756. Dagobertus.)
18. Az ifjú, ki eleinte istenes életű, aztán elromlik s elkárhozik. (1737. Hippoclidus. — 1749. Crassianus. — 1760. Wolfgangus.)
19. Dispas uzorás királynak elkárhozása. (1745.)

20. Az ifjú, kit a megrugdalt s lakomára hívott koponya halál képében pokolba ragad. (1725, 1766.)

21. Az istentől eltávozott emberek gyilkosságra vete-mednek. (1732.)

22. Cyrillus gyermekei Krisztust bevádolják, gúnyolják s kínozzák. (1758.)

23. Anakronizmus csaknem minden darabban található.

Nagyon hosszúra nyúlt volna e vázlat, ha az egyes jeleneteket kellő részletességgel ismertettem volna. Ez alkalommal a bővebb ismertetést azért mellőzöm, mert szándékom kinyomatni mindazokat a darabokat, melyek a közlésre érdemesebbek; egyúttal szemelvényekkel bővített részletes kivonatát fogom nyújtani a közlésre kevésbé érdemes többi színműnek is. Akkor aztán kiterjeszkedem arra is, a mit itt mellőztem: megkísérlem kimutatni, mennyiben eredetiek s mennyiben utánozzák a latin vagy német misztérium-drámákat a csiksomlyóiak.

Most, a fennebb vázoltak némi kiegészítéséül, még csak néhány észrevételre szorítokozom,

Szembetűnő, hogy darabjaink nagy mértékben föl vannak ruházva azokkal az ős vonásokkal, a melyek a középkori misztérium-drámáknak eredeti sajátosságai.

Ezek is inkább epikai képesoportok. Néha a cselekvény teljesen hiányzik, s ha mozgalmasabb képekre akadunk, azok korántsem a drámai cselekvények eleven lüktetései; az ős minták hatása, a szorosan megszabott s szigorúan dogmatikus felfogás korlátai közé szorított bibliai anyag, továbbá a ki nem művelt irodalmi ízlés legfeljebb csak annyira segíti a szerzőket, hogy aránylag legsikerültebb darabjaikban is az igen gyenge eposzok színvonaláig emelkedhessenek. Pedig némely darabban

(pl. az 1751., 1766. éviben) szinte meglep az alapgondolat epikai ereje, de már a jelenetek nem szervesen egybefüggő testrészei, hanem önkényesen egymás mellé rakogatott magyarázó képei a különben szerencsés alapeszmének. Ehhez járul a roppant szóáradat, a sok, valóságos prédikációvá nyújtott dogmatikus elmélkedés, melyek lépten-nyomon megakasztják a jeleneteknek amúgy is nehézkes haladását.

Mint a középkoriakban, úgy ezekben is gyakori szerep jut az előképeknek. Néhol a passiónak minden jelenetét előkép magyarázza.

A tulajdonképeni misztérium elemeivel a moralitas sűrűn vegyül; továbbá a fönséggel az aljas, a tragikus-sal a komikus elem gyakran összekeveredik. A legkomolyabb jelenetekbe is, melyeknek szemlélete közben, a prologusok intelme szerint, sohajtozni, könnyezni illik, gyakran ékelődik komikai intermezzo, s ez, mint a népi humor nyilatkozata, egyik főérdekességét teszi darabjainknak. A komikum főképviselője itt is az *ördög* és a Krisztussal gúnyolódó *nép*.

A szinpadi berendezésről, szereplésről a scenikus utasításokból tudunk meg egyetmást. Mivel több darabban égi s pokolban folyó jelenetek is vannak, föltehetjük, hogy a hármasszín föltüntetéséhez szükséges készletök a somlyóiaknak is volt, nem olyan ugyan, mely a francia emeletes szinpadra emlékeztet, hanem egyszerűbb német mintájú. Egy darabban *Verbum* a tanácsnak, mely az égben a megváltás ügyével foglalkozik, a *földről* kiáltja, hogy kész magára vállalni a megváltás munkáját.

A Jeruzsálembe vonulás jelenetében szamarat is alkalmaztak. Az ősi misztériumokból tudjuk, hogy olykor Judás testét, elkárhozása alkalmával, valamely állat bele, lelkét egy elrejtett és kellő pillanatban szabadon bocsátott

madár jelképezte. Ilyenféle a somlyóiakban is található. Az 1751. évi darabban az ördög Judás «tarka» belét kezébe veszi s nagy gyönyörűséggel mutogatja ördög pajtásinak. Szinlap nem lévén, a szereplők nevét vagy más, vagy az illető szereplők nyilatkozatából ismerte meg a közönség.

Anakronizmussal is sűrűn találkozunk. Tokaji, pipei bor, mézes pálinka, dohány, pipa, Vargyas pataka, Hargita, Alsó-Csernáton, puskapor s több efféle gyakran hallható a szereplők szájából. Az égben, még a Megváltó elküldetése előtt, szent Jánosra vagy sz. Pálra hivatkozva fejtegetnek egy-egy dogmatikus tételt, s pár helyen az Úr az evangelistákat és apostolokat is maga elé idézi, hogy a tervbe vett megváltás ügyében szavazzanak.

Aesthetikai szempontból csekély értékűek e művek, de művelődés- és irodalomtörténeti becsük rendkívül nagy, mert oly térre vetnek világot, melyről eddig legkevesebbet tudtunk.

Fülöp Árpád.

LIBER EXHIBENS
ACTIONES PARASCEVICAS

AB ANNO 1730 USQUE AD

ANNUM 1774 DIEM APRILIS 27.*

* Téves adat. Lásd a bevezetést.

ALBERT EXLIBRIS

ACTIONES PARASCEVICAS

ALBERT EXLIBRIS THE BOOK STORES LTD.

* This is the last a part.

LIBELLUS.

Scholarum Csik Somlyoviensium, nihilominus Mediam Syntaxeos, ac Grammatices signanter, speci[a]liter concernens, et continens

Repræsentationem, Enuclationem Mysteriorum Passionis Dominicæ, seu Actiones Tragico-Parascevicas, Devoto Populo ad ædificationem quott Annis exhiberi solitas, in usum faciliorem Moderatorum sedulo congestas. Confectus 1774.

Anno Millesimo, septingentesimo quinquagesimo Primo ab Adventu Veri Messicæ, Mundum cum Patre Supremo conciliantis idest Re[conciliantis].*

PRÆLOCUTIO AD LECTOREM BENEVOLUM.

Non ignotum cuiquam nobile Horatii Commentum: Corniculam olim Avium comitia plumis alienis formosam intrasse, tumentis passu, ac voce, subsellio cunctis superiorem fieri voluisse, ac arrogasse, donec singulis sua certatim repetentibus inops decoris, et formæ, risus facta esset omnium. Stulta hæc arrogantia merebatur præterea e sociali confestu (így) propelli, universis infidam probans de cetero se sibi non relinquentem, neque proprio contentam, quid jure gloriæ cessisset. Sed imo ignavorum morem gerens fucorum, rapax aliena vendicabat nomini, quæ sua non erant: qui impudentiæ fastigium

* Hibás. L. a bevezetést. — A [] jel közé illesztett részek az eredetiből hiányzanak.

attingendi animus, censu Judicum notam haud evasit. Nemo infitiatur hujus non esse loci commentum; me tamen ejusdem meminisse, probata malo proprio experientia provocabat, bono communi ut ut, datum obsequium quodlibet vix non, subsannando detorqueri in affectatum animi pruritus hominis singularis edocens; non sine notabili diminutione sinceri affectus, ubi fieri potest rationem communis, majorem quam particularis commodi habentis. Siquidem annos post annos decurrisse, alios, aliis successisse scire licet; rerum nihilominus necessariorum misera conditio nostrarum semper spectatur eadem. Utique non defectu scientiæ debitæ, cum peritos satis in omni scientiarum respective genere præextitisse fatendum sit; sed unice motu, a Zelo probato certe alieno (conjicere licet) non in cœrcendi notam eorum, ausim dicere; quos latet hoc in genere bonus ordo, ac innoratio (így) perquam necessaria. Subsannatur benefactum, quid tum? Exemplum præbuit, qui similia prorsus non curavit. Alius quippe longe, quam cœlum et terra dividantur; erat mihi animus a cornicando, fieri sollicitanti, ut sudores aliorum congestos, plurimum cuilibet constantes, ne in cassum abeant redigerem in unum compendium, adjiendo aliquid de meo, et sic quoad quid faciendo meos: est equidem industriæ alienæ manipulus, ad scopum tamen præfixum collectus atque ideo ex integro meus. Stat pro hujusmodi appropriatione Magni Lipsii dictum: lapides, inquit, et ligna ab aliis accipio; ædificii tamen structura mea est. Considerabam enim vero affuturam succedentium difficultatem, ex nova semper elaboranda funditus Actione, cum comperto haberem industriorum hoc in passu Prædecessorum opera Posteris ferme illacrymanda, non sibi solis, sed aliis multum proficua sine honore deperdita, dispendiose abalienata, defectu suffi-

cientis curæ attrita, atque ita annuatim diminuta. Imo ab his et aliis (ut ex certa relatione habeo) cum panatoribus (így) non sine fastu proprio Nomini supposititie usurpari, supponi. Quibus aliisque de causis commotus interim quot quot reperi ac colligere attritarum quivi, in hunc librum regessi. Num ad gustum omnium ignoro! Ignoscet quivis spero de erroribus leviusculis per scribas varios commissis, atque in modum prudentis Lectoris errata corriget, non aspernans levidense opus, nemini offensivum, multis, uti volentibus proficuum. Quin potius, quod unum quoad possum rogo, de suo quisque addet, partum intellectus proprii inserendo huic libro, serie jam cœpta. Enim vero detur nullam propululare (így) utilitatem ex conservatis per inconcessum; tamen pretio temporis, sudorisque comparati labores, materialium, conceptuum varietates, dignam æstimationem ac debitam conservationem svadent. Incurium (így) procul dubio se in oculis aliorum facit, qui in magnis laboribus fatigia (így) sustinet; in conservando autem brevem operam negligit. Porro collocationis præposterus ordo, leve redolens vitium compactoris arguit non sufficientem diligentiam; contendendum super est suplere defectum, reducere librum in ordinem, prosequi cursum, conscribere vacuum, quod facturo optimum precor vale.

I.

J. M. J.

In nomine Domini Jesu Passi Amen. Incipiunt Actiones Parascevico-Tragicæ, in Mysteria Passionis Domini, et Salvatoris Mundi Enuclatæ ac populo spectanti exhibitæ a Juventute Scholarum Csik Somlyoviensium, quarum hæc primo loco posita in lucem dabatur Anno 1751.

Vindicata Christi dolorosa Passio, per Titum Vespasianum Cæsarem Romanorum. Idest secundum Danielis Profetiam Jerosolymæ desolatio, devastatio, propter illatam Christo Domino mortem.

A Juventute Spectabili, Perillustri, Prænobili, Nobili ac Ingenua Csik Somlyoviensi Scholastica die Parasceves in scenas data, Anno ab orbe redempto ut supra.

SUMMARIUM, SEU PROLOGUS.*

Midőn igaz Ábelnek vérétől fogva minden profétának és igazaknak vére Jerusálem várossának utzáin ugy anyira el áradot volna, hogy a boszu állásnak kiáltása éppen az egeket meg nyitáná; ez és más sok gonosságok miatt a sidók Babiloniai fogságban vitetének. Üdök el töl-tével a mint a fogságban meg mondá az Angyal Dániel Profétának, el jőne az üdvözítő, hogy az elvetemedet zsidók szivének fagyát meg törvén Pœnitentiára hozná; de a mint Jeremiás Profétánál meg vagyon írva: dixerunt impii intra se non recte cogitantes. Aszt mondák az

* A kéziratok helyesírásától nem tértem el, csak az írásjeleket alkalmaztam a mai mód szerint. A [] jel közé foglalt részek az eredetiekből hiányzanak.

Istentelen zsidók egy másnak: Jertek feszegessük ki ötöt az élők földéből. Annak okáért az életnek Urát feletébb nagy kegyetlenséggel ki végzék e világból. Mikor azért a gonosságra vetemedet város, sem a Kristus tanítására meg nem térne, sem az Istennek hoszu várakozására nem jobbulna, végezetre számtalan vér ontások, posztulások és romlások után, melyeknek árnyékát sem mutathatjuk elő néktek. Hetven két esztendő tájban a Dániel Profétiája szerént: Titus meg szállá Jerusalemet a Római vitézek-kell; azon napon volt penig a város meg szállása is, melyen a Kristust kegyetlenül meg feszíték a zsidók tudnilik: Husvét napján, mely abban az esztendőben volt sz. György havának 14-dik napján. Olyan veszedelem volt penig akkor, melyhez hasonló soha nem eset kezdetitől fogva. Meg is érdemlette ez az Istentelen váross, hogy ugy el pusztítassék, hogy még kő a kövön se maradna; mivel az életnek alkotóját ok nélkül meg feszítette és ölte.

ACTUS PRIMUS.

Scena prima.

(*Dantur Praecepta Judaeis populo tremente inter fulgura.*)

DEUS PATER. Hallod-e zsidóknak ide gyült serege,
Én vagyok ez népnek Ura és Istene,
Halgasd meg, mit kiált trombita füledbe
S ezen csattogások mit adnak elődbe.

(*Praeceptum primum.*) Elsőbben tanuld meg e parancsolatot,
Hogy ne tisztely semmi hasonlatoságot;
Ne válloz magadnak valami ujságot,
Kivüllem ne is tudy te babonaságot.

(*Respondet Populus ad omnia Praecepta alta voce: Amen.*)

(*Praeceptum secundum.*) Heába ne emlisd Istenednek nevét,
Mert büntetés nélkül nem hagyom e kevélyt;

Hanem örök tűzben tanálya fel helyét,
 Fején tapasztalya haragom meny követ.
 (*Pr. tert.*) Hat nap munkálkodyáll s végezd a dolgaidot,
 És az hetedikén nyuktasd szolgálaidot;
 Hiváságoztól tiltsd el akkor leányidot,
 Rosz társolkodástól őrizd fiaidot.

(*Pr. quartum.*) A büszke ifiak tisztelyék Attyokot,
 Meg ne szomorítsák leányok Annyokot,
 Hogy a mennyei sok dicső áldásokot
 El vehessék s veszély ne érje házokot.

(*Pr. quintum.*) Felebarátodnak ki ne öntsöd vérét,
 Annak idejében le tészed a bérét,
 Az Atyádfiának ne gyalázd személyét,
 Hogy rossz ne kövesse életednek végét.

(*Pr. sextum.*) A fertelmeségnek utálatos vétkét
 Távosztasd el tölled minden szövetségét;
 A buja életnek ne tud fesletségét,
 Hogy így ne szenvedyed pokolnak hévségét.

(*Septimum.*) Felebarátodnak hamissan jószágát
 Nem veszed s nem bírod senkinek a jussát,
 El vett avagy tanált add viszá marháját,
 Más képpen pokolban fizeted meg soldyát.

(*Octavum.*) Ne szoly mások ellen hamis tanuságot;
 Mert el nem szenvedem e nagy gonosságot;
 Hanem a ki mivel ilyen hamisságot,
 Börével fizeti meg az adósságot.

(*Nonum.*) Az feslet életet nem csak nem követed,
 Hatodik törvényből a mint már jól érted;
 Sőt gondolatod is arról bár le tészed,
 Más képpen ne bizzál lelkedet meg nyered.

(*Decimum.*) Felebarátodnak ne kíványad házát,
 Ökrét vagy szamarát, szolgáló leányát,
 Szépségit, jószágát, semmi gazdagságát,
 Vagy jó szerencséit, lovát vagy marháját.

POPULUS. Ne szoly hozzánk többet immár nagy Jehova,
 Mert nem halgathattyuk a nagy dörgést soha,

Szolyon nekünk Mojses, meg halgattyuk tova,
Mert a te igéid kemények mint kova.

MOJSES ad Populum. Mit félték, az Isten csak próbál titeket,
Vagyon-e valami félelem bennetek,
Látogat most, mivel sokat vétkeztetek,
Ez után csak hamar vigasztal bennetek.

Maradyatok itten, mig az Urhoz mégyek,
Közöttetek erőss parancsolat legyen,
Senki több az hegyhez közelebb ne menyen,
Mert meg büntetődik az Urtól keményen.

DEUS PATER. Csak Mojses egyedül jőjön fel ez helyre,
Aaron és Abiád vigyázzon a népre,
Hogy senki közelebb ne jőjön a hegyre,
Mert büntetés nélkül nem marad a feje.

MOJSES redit de monte. Hallod-e Istennek el választot népe,
Ki vagy teremtődnek le rajszolt szép képe?
Meg ne fogjon téged a véteknek lépe,
Halgasd te uradnak mit hoz követsége.

A ki meg átkozza s szidalmazza Attyát,
Avagy nem becsülli az ő édes Annyát,
Felebarátyára ki vonnya ő kardját:
Vágják el hohérok annak jobbik karját.

Szemet kíván az ur a kiütöt szemért,
Kezet kíván penig az el töröt kézért,
Láb rontatik ugyan az el romlot lábért,
Sebet sebért, kéket téssen ő [a] kékért.

A Jövevént soha meg ne szomorítsad,
Az idegen embert te ne nyomorgassad,
Az özvegyet s Árvát még meg se taszítsad,
Felebarátodot se meg ne támodyad.

A Törvény dolgában ne vigyáz személyre,
Nem kell ott gazdagra nézni vagy szegényre.
Nem jó tekénteni bankuson¹ a pénzre,
Mert törvény s igazság nem eskütt erszényre,

¹ Annyi mint: bandsalúl = sandán.

A szegény Embernek fel ne fordisd perét,
 Ambár causájának nem veheted felét,
 Ad meg, mikor illik, bajának a szerét,
 Hogy az igasságnak vehesd el veleét.

Ha meg tartod ezen Parancsolatimot,
 S lábaid nyomozzák az én utaimot,
 Én is ugy meg tartom sok jó szándékimot,
 S néked adom kövér földi határimot.

Ha pedig Uradnak engedelmes nem lész
 S a te teremődnek haragjától nem félsz,
 A törvéntől mesze ide s tova el térsz :
 Minden nemzetségről nemzetségre el vész.

POPULUS respondet. Ugy légyen, Istenünk a mit megparancsolt
 Nagy szent dolgok azok, a miket meg mondot,
 Hát által nem hágjuk, melyeket ki adot,
 A ki Aegyptusból münköt ide hozot.

MOJSES ad populum. Im, most Istenünkel szövetséget vetünk,
 Parancsolatokat, melyeket el vettünk,
 Szivünkbe plantályuk, aszt kívánnya töllünk,
 Kérjük engedye meg, mit eddig vétetünk.

Scena secunda.

(*Cronica, seu Synoptica descriptio Populi Izraelitici usque ad
 Josiam Regem.*)

Midőn Izraelnek válosztot tábora,
 Jákob fiainak villogó sátora
 Sok esztendőig volt pusztáknak kóbora,
 Minden törvény nélkül sántikált tétova.

Némelyeket a dög halál meg emészte,
 Pusztában másokat föld gyomra el nyele,
 Sokakat peniglen Isten el szélyeszte,
 Veszélynek torkában másokat meríte.

Csak Josvé és Kaléb a meg igyirt földre
 Jutának Canaán kövér mezejére ;

Mások a sátánnak incselkedésére
Halgatván, jutának igen nagy inségre.

Az igyiret földén először birákokt
Vállozta ez a nép, kik a nagy igákat,
Melyekell az Isten csapdosta Isaakot,
El vetnék nyakokról, meg mentvén Jákobot.

De ittis ki teczik szivek kívánsága,
Királyságra midőn lőn nagy vágyódása,
Sámuel által esék válloztása (igy)
Ki meg kené Sault első királyságra.

Ez oly ártatlan volt mint esztendő gyermek,
De hogy Isten szavát meg veté mint ember,
Királyi pálczáját el töré hertelen,
Minden uraságát el veszté véletlen.

Helyette teremte Isten egy ifiat,
Jesse gyökeréből binbózott fiatal.
Aaronnak veszeje itten meg virágzott,
Sok szép Coronákkal meg is gyümölcsözöt.

Melyekről most néktek sokat nem szólhatunk,
Sumában ilyen nagy dógot csak foghatunk,
Mert most e dologra időt nem szabhatunk,
Érszényben illy szoross órát nem dughatunk.

Bölcs Salamon után a mik következtek,¹
S miképpen a sidók koldusoká löttek,
Azokat egy rövid summába foglaljuk,
Nem czafrangos szókkal elmétek hizlalyuk.

Scena tertia.

(*Rex Josias repertum librum Mandatorum Dei in templo Populo promulgat.*)

JOSIAS. Hallotam a magos egeknek dörgésit,
Midőn ki bocsátá az Isten törvényt,
Nemzetünknek adá a frigynek szekrényt,

* Az eredetiben: A mik következtek bölcs Salamon után.

Hogy el távoztatnók a bűnnek örvényit.

Nem illik hát nékem az Urnak templomát

Pusztájában hadnom Izrael sátorát,

Melynek el pusztíták vétkeink kőfalát,

Csak hadyván egészen a fundamentumát.

Meny el Sáfán hamar Helcias fő Paphoz,

Szedye fel az adót, fogjon e dologhoz.

SAFAN. Mindyárt megyek uram, szent dolgot parancsolsz,

JOSIAS. Hamar járj, de vigyáz, a Papnak szépen szoly!

SAFAN. Jó napot Helcias, Istennek embere!

HELCIAS. Mi dolog, tám fel dölt a király szekere?

SAFAN. A királynak mostan jól forog kereke.

HELCIAS. Félek, hogy csak hamar meg csökken jó kedve.

SAFAN. Ted félre most, kérlek, e meleg beszédet,

Halyad, mit parancsol a király te neked.

Mond meg, ha vagyon-é annyi ezüst pénzed

Hogy az építéshez bizhatik erszényed?

HELCIAS. A pénzt már fel szedtem, nem sir az érszényem.

SAFAN. Mi dolgon hát immár töröd az elmédet?

HELCIAS. Egy könyvet tanáltam jó reggel ez helyen,

Belől mindyárt éppen az Isten szekrényén.

SAFAN. Mutasd meg aszt nékem, kérlek, had láthassam.

HELCIAS. Én néked mindyarást asztot el olvasom.

SAFAN. Jobb lészen, mennyünk el, király had láthassa.

HELCIAS. Méltó ezen dolgot egész nép halhassa,

Az isten törvényit úgy meg tanulhassa.

JOSIAS. Mire jösz Helcias, nincs szükségünk Papra.

HELCIAS. Ne úgy beszély, hanem nézz e Pandectára.

SAFAN. Méltó figyelmezni erre a tomusra,

Majd meg csendül füled a kemény sonusra.

HELCIAS. Esztet a templomba tanáltam jó reggel.

JOSIAS. Olvassa el Sáfán tehát siecséggell,

Lássuk, mit parancsol Urunk e beszéddel,

Talám vigasztalya elménket jó hirrell.

SAFAN (*legit librum*). Mojses által régen meg parancsoltatot,
Atyáinktól nekünk által is adatot,

Hogy oltárt építsünk szegletes kövekből,
Égő áldozatot mutatván barminkból.

Figyelmeztvén, halgasd e dolgot Izael,
A pusztában neked Urad mit parancsolt,
Midőn a Leviták fel szóval kiálták :

Átkozott az ember, a ki bálvánt imád. (Igy.)

Átkozott a fiu, ki Attyára kiált,
Átkozott a vakot ki el tévelyíti,
A ki a törvének dolgát öszve veszti
És az özvegyeknek szivét kesergeti.

Átkozot, ki másnak hírét s nevét sérti,
A ki az Istennek törvényét meg szegi ;
Parancsolatinak igáját meg veti,
Ezeknek a veszély dolgát el szélyeszti.

Mezőben, városban, úton és pusztában
Bé menvén, ki jövén, le ülvén, fel kelvén,
Átkozott lesz minden gyümölesével együtt,
Mert meg átkoztatik földének gyümölcse.

Szamár tövis lészen meződnek proventye,
Átkozott marháid és egyéb csordáid.
Tegye az földednek esőét kő porrá,
Az egek harmattyát teremtsé hammuvá.

Emésze meg minden néped a dög halál,
Lepjen meg a fekély s meg ne gyógyítassál.
Házat építs nyárba s télbe pusztítassál,
Semmi nyugodalmat magadnak ne tanály.

Ökreid előted egyék meg a medvék,
Szagassák el minden juhaid farkasok ;
Minden majorságid hordyák el a sasok,
Átkot kiáltanak mind reád a vakok.

Midőn sok magot vetz, keveset gyűjtesz bé,
Mert a sáskák mindent meg emésztenek reggell,
Földed gyümölcseit minden munkáiddall
Fel forgattya a szél, s meg emészti a tél.

Mind ezek az átkok reád következnek,
Sok jelek és csudák rajtad meg jelennek,

Keserves rabságban az ellenségidnek
Szolgálni fogsz, mint rab, rosز akaróidnak.

Ha meg nem őrized parancsolatimot,
Hamar tapasztalod kemény csapásimot ;
Mert a gyenge, kényes, kedve tölt személyek
Nagy inségre jutnak, kik aszt nem érzettek.

JOSIAS. Látom az Ur előtt gonoszt cselekedtünk,
Minyájan el veszünk, Uram, hová légyünk ?
Nincs semmi törvényünk, attól el távoztunk,
Kegyes jó Urunkot sokakkall bántottuk.

Sáfán és Akibel, Helcias, Ahiám,
Siessetek mindyárt tü Jerusálembé,
Mennyetek fel hamar a Sion hegyére,
Kérdyetek tanácsot az Urtól érettem :
Mikor jó én reám, a mit érdemlettem ?

HELCIAS. Örömet meg járjuk, a mit parancsoltál.

SÁFÁN. Izrael királya, most jól gondolkodtáll !

AKIBEL. Halgatván a könyvet, mely fel tanáltatott.

AHIAM. Ne retteg Josiás, tám meg halgatattál.

HÁLDA. Mi az Parancsolat, Izrael Fiai,
Felséges Királynak tám vattok követi ?

SÁFÁN. Mitt gondolsz felőlünk, hozzád küldetettünk,
Ady jó Feleletet csak hamar mü nekünk !

HÁLDA. Azt mondyátok annak, a ki ide küldöt.

Töredelmességre vállaszon már időt,

Mert fejére hozza Isten az átkokot,

Ha még is tiszteli a rüt bálványokot.

De hogy ezen könyvnek igéit halgatta

És az Isten előtt fejét meg hajtotta,

Szívét Ura előtt mindyárt meg aláza,

Fájdalmát szivének előmbe jutatta :

Én is meg halgattam az ő könyörgését,

Elömbe bocsátván töredelmességét.

Éltében a meg irt átkoknak veszélyét

Meg nem láttya, hanem éri békeségét.

JOSIAS. Mit felele néktek az Isten Aszszonya

SAFAN. Jó remétségbe légy országunk Istápja.

HELCIAS. De szükség, hogy immár légy Isten szolgája.

JOSIAS. Mondyátok meg hamar, mit mond az Ur szája?

SAFAN. Az átkoknak vize ugyan reánk rohan,

Mert az Isten ellen cselekedtünk sokan,

Azért pusztítatik nemzetségünk ugyan

És minden veszélynek örvényében rohan.

De hogy ezen könyvnek igéit halgattad,

És az Isten előtt ruhád meg szaggatad,

Töredelmes szived éppen meg aláztad,

Keservesen minden vétkeket sirattad:

Meg halgatta Isten szép könyörgésedet,

Egészen bé vette a te hivségedet.

A mig élsz, nem rontya el békeségedet,

Távosttattya tölled méltó veszélyedet.

JOSIAS. Mennyünk fel minyájan hát Jerusálembe,

Halgassa meg a nép, mi vagyon e könybe,

Hogy jól bé plántálya a törvént szívébe

És ne jőjön veszély soha Izraelbe.

Scena quarta.

(Deus per Jeremiam Profetam quaerit justos in Jerusalem; at minime inveniens praedicit futuram desolationem.)

DEUS. Ki vagy e városnak meg nyilt kapujába?

JEREMIAS. Szoly Uram szolgádnak rebegő fülembé.

DEUS. Meny el Jerusalemben bünös utzáiban,

Végylámpást, visgáld meg minden határiban,

Ha tanálsz igazat, még vagyon kegyelem,

Mert irgalmasságom még lehet ott jelen.

Ha nem lesz közöttök semmi jó értelem,

Majd lészen házokon a nagy veszedelem.

JEREMIAS. Ha meg térsz Izrael, imé így szól az Ur,

Térj hozzája, ne fély, nem háborítatol,

Vedd el szeme[d]elől botránkozásidot,

Had láthasd valaha a te váltságodot.

Ah, ah, ah, én Uram, heába fáradok,
Sok könyhullatásra mi haszna fakadok,
Félek, a veszélybe én nyakig maradok,
Embert nem tanálok, igazat nem látok.

Heába kerülöm városnak utzáit,
Mert ki-ki szívének be zárta kapuit,
Nem akarja tudni törvénynek útait,
Nincs, ki fel keresse igasság jövait.

Foly város utzáin a vétkeknek mérge,
A sok gonosságnak el aradot vize ;
Égben kiált bűnnek már kegyetlensége,
Nincs egy férfinak is Istenhez hivsége.

E felebarátját fogával mardossa,
Maga tagját mint egy rágja és tapodya ;
A más hírét nevét másoknak mardossa,
Attyát, Bátyát, Nényét lábával rugdossa.

Az ifiak löttek kaczer ménlovaká,
A vének változtak rut kecske bakokká,
Más feleségére távol uton nyerít,
Mézes pálinkával ki szeretőt kerít.

Mivel lábbal rugják hát Isten törvényét,
Minden inségeknek meg láttják örvényit ;
Hogy meg nem tartották az Ur szövetségit,
El vesztik csak hamar a frigynek szekrényit.

Meszünen nemzetség rohan tü reátok,
Immár fejeteket meg hotta az átok,
Azért pusztítatik egészen hazátok,
Már semmi kegyelem nem férhet hozzátok.

El rontya ellenség erőss varasidot,
Meg emészti tüzzelel kényes leányidot,
El pusztítván minden sok tartományidot,
Bástyával bé zárja minden utaidot.

LATRONES. Mit prosmitálsz itten hangos szavú vénség ?
Vérmes szemeidet majd el fogja kékség.
Üssük e vén embert, had nyelje el a föld,
Áj térdre, most mindyárt meg zerdül oldalad !

Scena quinta.

(*Nabugodonosor obsidet Jerosolymam, Rex Sedecias mittit legationem ad Jeremiam Profetam.*)

NABUGODONOSOR. Hallod-e veress vitéz?

Az én szemem reád néz ;

Nabuzárdány ember lész,

Ha most te semmit nem félsz.

NABUZÁRDÁNY. Tudod Uram hivségem,

Van annyi erősségem

S oly vastag egésségem,

Még szolgál öregségem.

A mit parancsolsz nékem,

Csak hamar végbe mégyen.

Nem leszen rajtam szégyen,

Akár mely dolog légyen.

NABUGODONOSOR. Ember légy Nabuzárdány !

Holnap sidoknak hátán

Jársz Babylon határán,

Sidoknak országában.

Meny fel ezer vitézzel,

Jerusálem várába,

Köszönts bé a tegezszel.

Ha meg adyák magokat,

Had meg talám magvakot,

Kik a szöllőt kapályák

És a határt munkályák.

A városnak eleit,

Kik a népnek veleit

Ki szipták, hozd fogságba,

Kemény nyomoruságba.

NABUZÁRDÁNY. Ha kívánnya felséged,

El törlöm eszt a népet,

Nem vészek bé mentséget,

Vágom a rutot s szépet.

A Gazdagoknak bélét
 Ki vetem az ebeknek;
 Kevélyeknek a lépét
 Adom a rut férgeknek.

NABUGODONOSOR. Rajta hát jó vitézek,
 Fennyétek meg a dárdát,
 Jó szíjakra legyenek,
 Szájuk meg a nagy várdát!

SEDECIAS. Ah, ah, ah, hová légyek, rettegnek csontaim,
 Szivem háborodik, szakadnak inaim,
 Vajha rejtészhetném czethalnak gyomrába,
 Kész volnék bé menni pokol hajlékába!

Holnap Babylonnak kemény rabságába
 Talám hurczoltatunk minyájan fogságba,
 Mert vagyunk Istennél mü nagy adósságba,
 Torkunkig uszkálván a sok gonosságba,

Meny a Profétához, siess hamar Fassur,
 Kérd meg én felőlem, mit Parancsol az Ur:
 A nagy félelemtől szakadok, mint az hur,
 Midőn álmod látok én Nabuzárdányrúl.

SOPHONIAS. Ne fély Sedecias felséges királyunk,
 Holnap jó hajnalba lesz mü győzedelmünk;
 Azért ne sohajtsunk, hanem ma vigadyunk,
 Csak attól távozzál, bálvánt ne imádyunk.

FASSUR. Jó estét nagy Apa, most nekünk mondy jó hirt,
 Mond meg, Sedecias felöl Isten mit irt?
 Mert félti országát, a melyet eddig birt,
 Álmod látván mostan rosz jövendőket hint.

Az ellenség birja már a nagyobb bástyát,
 Nabuzárdány lakja a város hostádyát.
 Mit itilsz nagy Apa, zárjuk-é kapuját
 A Jerusalemnak, vagy fel nyissuk zárját?

JEREMIAS. Így szolyatok mindyárt tü Sedeciásnak:
 Aszt jelenti az Ur Juda királyának,
 El érkezet napja ma a busulásnak,
 El jött az órája már boszu állásnak.

Harczollok ellene én ki nyujtot kézzell,
 Meg állom uttyait a fel vont tegezsell
 Boszut állok rajta igen nagy sereggell,
 Kedvemet bé töltöm minden kár tétellel.

A város lakósit fegyver meg emészti,
 Azoknak barmait dög halál meg észí ;
 Ki kárból ki mégyen, fegyver aszt el veszti,
 A ki othon marad, éség meg mej[e]szti.

A Juda királya fogságba vitetik,
 Ott sok gonossága jól meg sa[r]czoltatik.
 Királyi pálczából ő ki vetkeztetik,
 Egy rongyos mundérban ő fel öltösztetik.

FASSUR. Mit beszélsz nagy Apa, talám álmot láttál?
 Ugy meg ütlek mindyárt, hogy szemed szikrát hány !
 Soha többször bizony a lelkeddell nem hálsz,
 Eregy meny limbusba, ha csak így profétálsz !

SEDECIAS. Miképpen járátok, széna-é vagy szalma?
 A ki jó hirt hozot, egy szép ezüst alma
 Lészen az ő bére s egy arany metalma.

FASSUR. A vén Profétának tévelyeg a malma,
 Mivel ő felőled igen rosz hirt monda,
 Hogy hátodra esnék rabságba a bunda,
 Válladról le esvén a királyi Pompa.

SEDECIAS. Ne bolondosz sokat, beszéld meg, mit monda.

(*Hic repetitur responsio Jeremiae profetae.*)

Igy szolyunk, aszt mondá, mü Sedeciasnak.

Scena sexta.

(*Populus Judaicus captivus ducitur in Babyloniam, Daniel Propheta instruitur de Adventu Messiae et extrema desolatione Urbis Jerusalem.*)

NABUZÁRDÁNY. Felséges jó Urunk meg van kívánságod,
 Tökéletességgell im parancsolatod,
 Most fel emeltetik a te királyságod,
 Szélyesebb lesz imár hatalmas országod.

NABUGODONOSOR. Mit koncsant a nyelved,
Tám sidóul tanultál?

NABUZÁRDÁNY. Ne gondoly te azzall, ámbár tótúl szólyak,
Hanem Parancsolod-e sidót mészárolyak?
Mondyad, had mossam meg kezem sidó vérbe,
Sedecias király most eset jó kézbe.

NABUGODONOSOR. Ember légy, veress vitéz,
Jol tudom már te mit érsz.

NABUZÁRDÁNY. Ha kívánod, ennek el ütöm a gombját,
Ádya szalmájának könnyebítem fontyát.

NABUGODONOSOR. Helybe hagyom tanácsod,
Szent volt a gondolatod;

A királynak szemeit

Vájd ki s kötözd meg kezeit.

NABUZÁRDÁNY. Jöszte Sedecias, ad nékem pénzedet,
Küld el Ábrahámnak piribék lelkedet;
Ezen pipa szárrall ki vájom szemedet,
Mienk vagy, el vettük már a fegyveredet.

Mindenben el jártam, egy kérésem vagyon,
Ezen gyermekeket ne üssük mü adyon.

NABUGODONOSOR. Ilyenekre nagy szükségem
Vagyon nékem és hivségem;

Kérésre is úgy intézem

Volt szándékom majd ezekre. (Igy.)

PRAEFECTUS EUNUCHORUM. Téged minek hínak?

ANANIAS. Ananias nevem!

IDEM EUNUCHUS. Ennek neve tehát immár legyen Sidrák
Hát ennek mi neve?

AZARIAS. Azariás nékem.

IDEM EUNUCHUS. Hijátok ezentul esztet Misák neven.
A kisebbik fitzkó minek neveztetik?

MISAEEL. Az Anyám hivatot engem Misaelnek.

EUNUCHUS. Nem Misael, se nem médyen már vissza el,
Légyen az ő neve immár Abdenágo.

NABUGODONOSOR. Jó gondotok legyen ezen ifiakra,
Ha szót nem fogadnak, ülyenek csikkóra!

Ha jól cselekesznek, nem ülnek fa lóra,
Ugy vigyázatok hát kiss Abdenágora.

DANIEL. Igasság szerető kegyelmes Istenünk,
Ki minden üdőben jót tettél mű velünk,
De felyül haladta az Egeket vétünk,
Illy kemény rabságra jutot már életünk.

Meg valyuk, ellened gonoszt cselekedtünk,
Parancsolatidtól mesze el távoztunk,
Istentelenséget s gonosságot tettünk,
Minden igasságból éppen ki vetkeztünk.

Nem engedtünk a te szent Profétáidnak,
Szivünkben nem adtunk helyt tanításodnak.
Ellene mondottunk minden tanácsidnak,
Nem jártunk uttyain mű szent Ayáinknak.

Az átok, utálás már reánk csöpögöt,
A nagy veszedelem igyen bé fődözöt
Sionnak hegyéről Jákob el költözöt,
Gyászos ruhájában Izrael öltözöt.

Istenünk, meg térünk már hamisságinkból,
Utaidra menvén mű gonosságinkból,
Ha kivennélünk münköt kemény rabságinkból,
Meg szabadítanál e martyromságból.

GABRIEL. Mit busulsz Dániel, Istennek férfia?
Az Ur szine előll jöttem e világra,
Hogy meg tanicsalak jövendő dolgokra,
Midón jó el az Ur a tü váltságtokra,

Meg halgatta immár szent imádságodat.
Nagyra becsüllötte szép tisztaságodat;
Már el küldi hamar a tü váltságtokat,
Nem sokára küldvén le vigasztalástokat.

Hetven két hét mulva ki mentek rabságból,
Fel épül a város akkor pusztaságból,
Meg tisztul a nép is rut undokságából,
El jó a Messiás, ki vészen fogságból.

Hetven két hét után a Kristust meg ölik,
Azért a pogányok a várost le ölik,

A templom egészen akkor pusztítatik,
Hogy minden kő kőről ott le hanyattatik.

Az után meg marad végig a pusztaság,
Az templomba léssen csak utálatosság,
Sidók között marad öröké a rabság,
Mivel nem volt soha közöttök igasság.

Scena septima.

(*Sancti Patres e limbo clamant: Rorate Coeli de super, et nubes pluunt justum.*)

ABRAHAM. Harmatozzanak már az egek határi!

(*NB. Repetunt Patres hunc et reliquos versus.*)

Virágozzanak meg Izrael határi,
Nyiljék meg oh a föld s küldyön egy igazat,
Uram szabadiss meg a setét tömleczből.
Vigy bé országodba szomorú Limbusból,
Küld el a Messiást vigasztalásunkra
Tekénc reá immár szomoruságunkra.

ACTUS SECUNDUS.

Scena prima.

(*Salvatoris ingressus in Jerusalem, qui etiam edicit futuram urbis indubiam desolutionem.*)

CANTUS ¹ præcinnit. Kely fel Sion kely fel, kely fel,
Mély álmodból serkeny fel, fel, fel, fel!

CHORUS. Hol vagy Sion, hol vagy, vagy, vagy, vagy?

CANTUS. Üzd el a setétséget,
Vedd a világosságot,

¹ Ez ének a kéziratban a mű végén áll. A másoló ezt a megjegyzést írta föléje: *Alius cantus cum initio scenæ Primæ Actus secundi dicendus dictusque.*

Kérlek Sion, kely fel, kely fel!

CHORUS. Kely fel Sion, kely fel, kely fel!

CANTUS. Kemény szived ronsd meg, ronsd meg,
Térj uradhoz immár, már, már, már.

CHORUS. Ó kegyetlen nép, nép, nép, nép.

CANTUS. Im jó a te királyod
És kedves Messiásod,
Már ideje, térj meg, térj meg.

CHORUS. Kemény szived rontsd meg, ronsd meg.

CANTUS. Dicsőség legyen te néked, néked
És dicséret most, most, most, most.

CHORUS. Hosonna na, na, na, na.

CANTUS. Mű meg váltó királyunk,
Kinek gyermeki sereg
Mond édességes éneket, néked.

CHORUS. Dicsőség legyen te neked, neked.

CANTUS. Tessék a nyelvünk zengése, része ;
Mert kegyelmes király vagy, vagy, vagy, vagy.

CHORUS. Hosonna na, na, na, na, na, na.

CANTUS. Izraelnek királya,
Dávid király magzattya,
Te vagy a népnek váltsága, árra.

CHORUS. Tessék nyelvünknek zengése, része. Amen.
Régtől fogva nem volt nálunk ilyen pompa,
Vagy nem emlékezünk és az elménk tompa.
Kicsoda e király, kinek a nép mondya :
Üdvözlégy sidóknak királya ! Hosonna !

Galileából jött ez a nagy Proféta,
A ki önön magát Messiásnak mondya,
Herodesnek el mult immár királysága,
Meg csökkent egészen országos hatalma.*

PHARISAEI. Hallod-e felőled mit mondanak ezek?
Nem ment el sidóknak oly nagyon az eszek,

* Nincs jelezve, ki beszél.

Téged királyságra hogy emelyen kezek,
Meny dolgodra innen, nem bolondok ezek

MÁLCHUS. Hiszem jól ismérem s tudom, ki az Annya,
Sok szép asztalt csinált nekünk az ő Attya.
Igen szép him varró volt az ő nagy Annya,
Még is királyságra fejét hajtogattya.

ANNAS. Hogy volna Messias, hiszem irást sem tud!

CAIPHAS. De bizony a nyelve szent iráson jól fut.

ANNAS. Hol tanulta, hiszem iskolába nem volt,
Az Attya peniglen deákul sem tudot.

CAIPHAS. Másut áruld tehát messiáságodot,
Nem kívánna senki te királtságodot;
Magadra vess osztán, ha bolondságodot
Egy veszély követi nagy uraságodot!

MESSIAS. Nem hallotátok-e, mit jelent az irás?
Hogy téged dicsérnek kisedek szavai;
Meg láttyátok, el jó reátok a sirás,
Midőn leomlanak város kőfalai.

Halyátok minyájan e példa beszédet,
Ha eszt meg mondyátok, én is kijelentem,
Milyen hatalommal tanítom kösségem,
Honan jött én reám királyi felségem.

Mondyátok, honnan volt János keresztsége,
De tudom, hogy erre semmit nem feleltek,
Ebből én töllem hát semmit ki nem vesztek,
Honan vagyon az én hatalmam ezekre.

Vala egy cselédes igen gazdag ember,
Szöllőibe küldé kedvesebb szolgáit,
A szöllő mivesek egy másnak mondának,
Olyük meg csak hamar gazdának szolgáit.

Azokat meg ölvén, szöllőből ki veték,
Viszontag el küldé egyetlen egy fiát;
Arra mint a bikák reá rohanának
És dühösségeknek fel vonák kéz ijját.

Esztet is ölyük meg, ezé az örökség,
Ne hadyuk, hogy reá szályon ez a bővség;

Nem illeti ötöt ilyen nagy dicsőség,
Halyon meg, had miénk légyen az örökség,

Midőn el jó tehát a szöllőnek Ura,
Ő a gonoszakot gonoszul el veszti ;
Nem leszen előtte senkinek tutora,
Mert az örök tüzzell őket meg emészti.

Töltelek Istennek el mult Coronája ;
A Pogányoké lesz az életnek fája
Nem voltatok méltók Isten országára,
Azért fel nyitatot veszélynek a szája.

Pogányok kezében adatik e váross,
Mert az eget éri már a sok gonosság ;
A vitézek előtt nem leszen e záros,
Kiktől tü reátok jó a nyomoruság.

Feslet erkölcsüek, jaj lesz akkor néktek,
Irigyek, fősvények, mit mondyak hát néktek?
Gyengék és kényesek, tü éppen el vesztek,
Gonosságtok hasznát midőn el veszitek.

Hány csöp ártatlan vért öntöt ki e város !
Profétáim ellen voltál te mézszáros,
Sodoma vétkével már éppen vagy páros,
Könyörgésid előtt meny ország is záros.
Most szabadultál meg a kemény fogságból,
Nem régen jöttél ki Babyioniából,
De soha ki nem jósz többször a rabságból,
Öröké kiáltasz a nyomoruságból.

Scena secunda.

(*Consilia Principum sacerdotum adversus Christum.*)

ANNAS. Izrael népének okos bölcse vénei,
Sidó nemzetségnek minden fő rendei,
Az örök Istennek választot hivei,
Abrahám Isaaknak s Jakobnak Istene !

Mit cselekszünk immár ezen férfiuval ?
Nem jó sokat járnunk az ő juhaival,

Fel forgat bennünköt kemény utaival,
Már egész sidóság jár tanítványival.

Hogy veszedelemben forog az országunk,
Félő, hogy miatta el vész nemzetségünk,
A Rómaiaktól rontatik városunk,
Mert utánna jönnek s viszik kösségünk (igy).
Vannak már egy néhány ámitó társai,
Hérodés királynak éppen ellenségi ;
Immit amot gyűjtöt rondyos tanyítványi,
És Galileanak kuldus alkotmányi.

SENIOR PRIMUS. Ha ugyan a voxot elsőbben ki mondyam,
Én aszt jovallanám, ne hadnók sokáig ;
Mert ha halogattyuk tizenkét óráig,
Jobbágyságra esnek a mü onokáink.

SENIOR SECUNDUS. De csak allatomban azon munkálkodyunk,
Minden volta képpen azon gondolkodyunk,
Hogy csak hamar az ő életén fel adyunk,
A nagy ünnepekre valamit ne hadyunk.

SENIOR TERTIUS. Ha Istennek fia, ötöt próbalyuk meg,
Igen rut kinokkall ugyan vallasuk meg ;
Az új királyságra veszővel kennyük fel,
Tövis coronával fejét hegyezzük fel.

SENIOR QUARTUS. Én is aszt mondom, hogy hamar legyünk azon,
Ne talám a kösség mellete fel ályon,
És igy közöttünk is vér ontás támodyon,
Minden veszély osztán reánk ugy áradyon.

SENIOR QUINTUS. Én is aszt voxolom, a mit Komám uram,
Annál többet én ma nem is mondok Uram.

CAIPHAS. Jobb ennek el veszni, mintsem mind el veszünk,
Ha e király lészen, hová lesz országunk?
Oda vész a törvény s minden igasságunk,
De miként lehessen az a nagyobb dolgunk.

GENIUS MALUS PRIMUS. Judás, most kaphatnál egy kiss nyereséget,
Ha jól meg tanulnád aszt a Mesterséget,
A mire tanítlak, azzall kenyeredet
Kereshetnéd, menyel, add el mesteredet.

GENIUS MALUS SECUNDUS. Látom szükséged van egy pipa do-
Semmi kedved nincsen boldog meny országra. [hányra,
Ha el akarsz élni, ne meny imádságra,
Soha nem lesz gondod osztán fő fájásra.

JUDAS. Ugy hallottam, néktek vagyon nagy tanácstok ;
Ha meg zerdülne most a sárga pungátok,
Abból ki repülne hozzám a márvástok,
Kezetekbe lenne holnap Messiástok.

CAIPHAS. Egy sárga papucsra való pénzed léssen,
Ha holnap ő véle lész előttünk készen.

JUDAS. Had, lássam hát a pénzt, arra van szükségem,
Ha pénzt nem láthatok, fogy az egészségem,
Immár sok ideje protestál érszényem,
Csak ezüstbe volna most gyönyörűségem.

GENIUS MALUS PRIMUS. Bezzeg Judás Pajtárs most jól gondol-
Hogy a Mesteredtől immár el távoztál, [koztál,
Ne fély, hiszem velünk már meg barátkoztál,
Régen jól tudtad aszt, hogy már el kárhoztál.

GENIUS MALUS SECUNDUS. Kitől félhetz, hiszem vagyon két
Kik fülökben tartják minden ohajtásod, [pajtársod,
Kebelekbe rejtik sok szép sohajtásod,
Pokol vidékinél holnap lesz hálásod.

Scena tertia.

(*Christus comprehenditur et ad Principes sacerdotum vinctus
ducitur.*)

CHRISTUS. Maradyatok itten, a mig tova mégyek.

PETRUS. Uram, nálad nélkül hát én hova légyek ?

CHRISTUS. Atyám, ezen pohár ha lehet mulyék el,
Ezen nagy szenvedés töllem távozzék el,

ANGELUS. A te pohárodnak nagy keserűsége
Sok ezer népeknek léssen üdvössége.

CHRISTUS. Alugyatok immár minyájan, nem bánom,
Lappang már áruló Judás én utánam,

JUDAS. Jertek elő gyorsan immár jó vitézek,
Éles fegyveretek hamar készítsétek!

Siessetek most van éppen szerentsétek.

Üdvöz légy Rabbi, be rég nem láttalak!

CHRISTUS. Csokkall árulod-e, Judás, Mesteredet?

Hát tü kit kerestek sidóknak serege?

MILITES. Meg akarjuk fogni mű a Jesus Kristust!

CHRISTUS. Én vagyok! Hát eddig miért meg nem fogtatok?

Engem a templomban sokszor halgatatok,

Közötetek voltam s hozzám sem nyultatok,

Mondyátok meg tehát, ki után fárodtok?

TURBA. Halálra keressük mű most az új Kristust.

CHRISTUS. Én vagyok, meg mondám, velem mit akartok?

JUDAS. Fogjátok meg hamar, vigyétek el szépen,

Hogy a népek között bojdulás ne essen!

Más képpen a nekünk nagy kárunkra léssen,

E dolgot a kösség ha eszében veszen.

PETRUS. Hol vagyon a kardom, kedves bátyám, András?

Ad kezemben mindyárt, ő kezét el vágom!

CHRISTUS. Tedd hüvelybe kardod, mert az én országom
Harczolna érettem, de nincs kivánságom!

SERVUS PRIMUS. El hoztuk az embert, a mint parancsoltál,

Bizonnyall e léssen, a ki előted áll.

Eleget pengetők úton az oldalát,

Majd bé törjük nála egy oldala csontyát.

ANNAS. Mind ezekben bé tölt szivem kivánsága,

Hogy előttem látom eszt az embert fogva;

Nem félhet ő tölle már a sinagoga,

Caiphas Comámhoz vigyétek hurezolva!

SERVUS SECUNDUS. Ihol, az uj király előttem vagyon már!

Helyt vagyon, nem bánnyuk, ha meg öled is bár.

CAIPHAS. Hogy kezemben esnék, én asztot kívántam,

Kivánságom szerént immár meg is láttam.

Talám ugy fog esni, a mint állítottam,

Meg kell halni néki, én ugy profétáltam.

CONSILIARIUS SEXTUS. (*idest senior*) Meg nem lehet ölni, ha
A törvény ugy hozza s a mű igasságunk, [nines bizonságunk,
Másként leszen nekünk így nagy számadásunk,
El terjed mindenüt ezen gonosságunk.

CAIPHAS. Mond meg hát igazán, te vagy-e a Kristus?
Kénszerítlek téged, majd meg csap a fiscus.

CHRISTUS. Az embernek fiát bizony meg láttyátok
A felhők oszlopin, midőn imádyátok ;
Meg itil titeket, minyájan tudyátok,
És a sententiát akkor meg halyátok.

CAIPHAS. Hallátok minyájan eszt a káromkodást?
Ellenünk minyájan éppen adyarkodik,
Elég bizonság im, hogy így bátorkodik,
Egeknek feliben szava emelkedik.

TESTES FALSI. Uram, e mondotta fülünk hallatára,
Hogy Salamon király fényes templomára
Kezeit nyujtaná annak romlására,
Fel is építené harmadik napjára.

POPULUS. Semmit ne könyörülj az halgatására.
Öletesd meg ötött, méltó az halálra !

CAIPHAS. No hát most vitézek, jól meg kötözzétek,
Pilatus Comámhoz csak hamar vigyétek ;
Uczákon hurczolván, mindenüt verjétek,
És teli torokal halálra kérjétek !

SERVUS TERTIUS. Annás és Caiphas, együtt Herodessell,
Te hozzád küldöttek e bünös emberrel.
Halálra kíványák, mivel sok vétkekkell
Rakva tanáztatott s iszonyu bünökkell.

PILATUS. Meg van irva tudom a Compilátában,
Aszt is olvastam én az Aprobátában,
Hogy ha bünös vagyon ősünk országában,
Vagy pedig áruló esik mű hazánkban :

Mindyárt asztot nékem hirré kell ot adni,
Annak causaját előmbe kell rakni,
De bizonságokkall meg is kell próbálni,
A mi gonoszt mivel, jól meg kell fontolni.

POPULUS. Meg van parancsolva, minden gonosz tévőt
Te akaratodból vinnünk kell halálra.

PILATUS. De mi gonoszt mivel, hol a bizonságtok?

POPULUS. Kegyelmes jó Urunk, ha ez gonosz tévő
Nem lött volna népet álnok hitegető
Soha te kezedbe nem jutott volna ő,
Hogy meg öletessék, nem volna most kérő.

PILATUS. Sok vádolást hozot reád a sidóság,
Mond meg, van-e benned valami gonosság?
Nem illik te hozzád, látom, a királyság,
Asztot hát vadászni bizonyoson hívság.

CHRISTUS. Az én királyságom nem e földről vagyon,

PILATUS. Nem tudom, ez embert mért kárhoztatyátok,
Mi okra nézt őtöt halálra várjátok?
Én meg szabadítom, ha tő akarjátok,
Mindyárt el bocsátom! Mivel vádolyátok?

POPULUS. Országunkban soha nem léssen békeség,
Fel támad ellenünk a Római kösség.

PILATUS. Törvényetek szerint hát itilyétek meg.

POPULUS. Nem szabad mű nekünk senkit is meg ölnünk.

PILATUS. A sidók királyát nem szabad meg ölni.

POPULUS. Ha eszt el bocsátod, meg fogod böjtölni,
Császár haragjában szükség néked esni,
A Tisztartóságból éppen ki vetkezni,
Szerentsétlen sorsra végre osztán jutni.

PILATUS. Kénszerítlek tehát minyájan titeket,
Mondyátok meg mindyárt, mit vétett tő néktek,
Mert ez igaz ember, azért el bocsátom,
Semmit nem gondolok, ha aszt is meg bánom.

POPULUS. Meg mondók már egyszer, miként cselekedet,
Kedves nemzetünkre hogy ő fenekedet,
Minden dolgaiban velünk ellenkezet,
Münköt s doctorinkot éppen nem becsülött.

PILATUS. Meg esküttem én is, soha igaz vérben,
Sem meg nem feredem igaznak sebében.
Honan való vagy te, mond meg hát én nékem

CHRISTUS. Meg mondám, hatalmad én rajtam nem volna,
Hogy ha szent Atyámtól nem adatot volna.

PILATUS. Még is kényszerítlek, honan való vagy te?
A te nemzetséged adot a kezembe!

Mivel hamisságot nem tanálok benne,
Sententiát bizony nem mondok ellenre,
Hogy a veszedelem ne szályon fejemre,
Tehát akár hova mennyetek el vélle!

POPULUS. Mindyárt el is viszük, csak mond ki a voxot.

PILATUS. Meg nem mosom kezem az ártatlan vérbe.

JUDAEL. Mü rajtunk a vére s a mü fiainkon.

Scena quarta.

(Judas reddit 30 siclos et laqueo se suspendit.)

JUDAS. Jaj, mit cselekedtem, el adván Uramot,
Kárhoztattam fára kedves Mesteremet,
El mégyek most mindyárt Caiphas házához,
Visza mondom gonosz ember szollásomat

Édes jó Uraim, igaz volt az ember,
A kit el árultam, kezetekben adván!

CAIPHAS. Nem bánnyuk, ballagj el innen most dolgodra,
Nincs semmi szükségünk már igasságodra!

JUDAS. Jaj, én hát el megyek és egy aszszú fára
Fel hágok s repülök onnan más világra!

GENIUS MALUS PRIMUS. Most jól gondolkodtál kedves Judás
Ennél hasznosb tanács nincs e világ hátán. [bátyám,

GENIUS MALUS SECUNDUS. Mü is segítségell leszünk ott te hoz-
Majd jó helyre viszünk, a hol meg ne fázzáll. [zád,

GENIUS MALUS PRIMUS. Magad is jól tudod, régen el kárhoztál,
Mikor pajtásodnak münköt válloztottál.

GENIUS MALUS SECUNDUS. Ne fély, mert nálunk is minden esz-
Vagyon sokadalom leg aláb Pünkösdben. [tendőben

Vonatkozás a csiksomlyói-pünkösti bucsura.

Szép tisztséget adunk néked országunkban,
Csak dohánt metélünk fejedén Pipánkba.

JUDAS. Szépen hát bánnyatok ott öreg fejemmell,
Ha fungálni fogok ugyan tisztséggemmel.

GENIUS MALUS 1-MUS. Jere, had emelyünk fel az aszszú fára.
Nem lesz gondod osztán erre a világra.

JUDAS. Mennyünk el hát mindyárt néktek adom magam,
Had pökjem először s kössétek a nyakam.

GENIUS MALUS 2-MUS. Hol vadtok hivei a nagy Lucipernek?

GENIUS MALUS 3-TIUS ET 4-TUS. Jelen vagyunk s osztán mi
[teczik te néked?

GENIUS M. 1-MUS. Örvendyetek mostan Judás el vesztiben,
Mesterit el adta a ki harmincz pénzen.

DIABOLI. Vigyáz te Piribék, mert mindyár el viszünk,
Ezzel az haroggall béledet ki vonszuk

GENIUS MALUS 1-MUS. Nézzétek, Judásnak be tarka a béle!

GENIUS MALUS 2-DUS. Soha többször nem volt kezünkben e féle;
Ebből csinálhatunk hurt a hegedüinkre,
Avagy jó korbácsot gonosz emberekre,
Ha viszá felelnék a mü beszédüinkre,
Vagy szót nem fogadnak ők mendergésüinkre.

Scena quinta.

(*Pilatus pronunciat sententiam, Christus ducitur ad Calvariam.*)

PILATUS. A Názárethi Jesust, sidók királyát, ki a népet fel fordította, el ámította, a Császárt meg vetette, mint hamis Messiást, a mint az ő nemzetségiből való tanu bizonságok meg bizonyittyák, vigyétek ki a gonosz tévők büntető helyére és két latrok között feszítsétek gyalázatos keresztfára!

CENTURIO. Rajta hohérok, késérjétek a Kristust!

LICTOR PRIMUS. Nosza hamarsággall innen indulyunk el,
Királyi székében őtöt emelyük fel!
Ha királyi nevet ő magával visel,
Szabadulyon meg hát, azután válik meg.

LICTOR 2-DUS. Siess hamar, siess, most mégy királyságra,
Majd emelünk téged mü nagy uraságra ;
Ott emlékeztetünk régi szavaidra,
Mutasd meg érdemed az Isteni jussra.

LICTOR 3-TIUS. Mivel szokása volt nagy helyeken jární,
A szegény kösséget ottan ámitani,
Akarunk mü néki oly gratiát tenni,
Hogy jó magos helyre fel fogjuk emelni.

LICTOR 4-TUS. Üsd, verd, ne kimild a sidók királyát!
Viszi most a hátán királyi pálczáját.
Majd fejében verjük kézben lévő nádját,
Azzall is tisztelyük Égi méltóságát.

LICTOR 1-MUS. Uralkodyáll immár felséges székedben,
Akaratod szerént király vagy már itten!
Minden féle népen uralkodyáll Isten,
Mivel úri székbén helyheztettünk frissen!

LICTOR 2-DUS. Száj le a keresztről, meg hiszük Isten vagy,
Ha láttyuk, meg valyuk, csak bizonyos jelt ady!
Szabadító voltál, kérünk, fenn ne marady,
Most Profétály nekünk, ha igaz Kristus vagy!

CANTUS juxta crucem decantatus a Magdalena.¹

Ó Isteni méltóság,
Mire hoz a szeretet!
Sok kin vallásra,
Végre halálra
Adattáll!

Az ember életéért
Illy rútt halált vállasztál.
Menél az hóhérid
És ellenségid
Szolgálatyára.

A, a, nagy kedven tartot
Én szerelmes Jesusom,

¹ Tévedésből a mű végén áll; fölötte ez az útasítás olvasható:
Cantus alius cum fine Actus 2-di juxta crucem decantatus a
Magdalena.

- Ki nélkül bús szívem
 S meg epedet lelkem
 S életem !
- Ó emberi gyarlóság,
 Mire hoz az álnokság !
 Tested romlásra,
 Lelked fogságra
 Bocsátád.
- Illy keserves inségben
 Ki veted Istenedet ;
 Kinok vizének
 Mély tengerében
 Meritetted.
- Azért hála adássall
 S nagy aitatosságall
 Kegyes teremtődhez,
 Hogy a dicsőségben
 Vigadoz, —
- Térj meg hát Istenedhez !
 Még rád teként kegyesen
 Lelki örömedre,
 Örök üdvösségedre
 Viszá hoz.
- Ó keserves szolgálat,
 Ki örökké fogva tart
 Búval s gyötrellemell
 És mérges eledellell
 Tápláltat !

ACTUS TERTIUS.

Scena prima.

TITUS VESPASIANUS CAESAR. Nem tudom, mi fojtya szívem
Érzem belső részem nagy szorongatását, [vidámságát,
Hiszem nem kívánom senkinek országát,
Tapasztalom még is világ álnokságát.

Az én szelidségem egész világ láttya,
Jámborságom pedig országom jól tudja,
Még is sok bú, bánat szívem háborgattya,
Sok égi háború lelkem fojtogattya.

Mais fél étzakán igen meg rettentem,
Éjeli látástól ugy meg félemltettem,
Csak alig hogy éppen kétségben nem estem,
Ezen ijetségben mindyárt fel ébrettem.

PRAEFECTUS MILITIAE. Nékem is ugy teczet tegnap előtt reggell,
Hogy bé fedve az ég nem lévén felleggell,
Annak két kapui egy zergő szekérrel
Meg nyilván, zerdüle rogyogós menkövel.

Az előt szemlélttem oly fényes csillagot,
Jerusalem felé a mely ugy villámot,
Hogy éppen az hajam egyenesen állot,
Ámbár közel hozzám senki is nem állot.

SCRIBA. Ha szabad lesz szolnom most felséged előtt,
Egy kérésem volna uraságod előtt.

TITUS. Mond meg, a mit akarsz, tudod már a szokást,
Hogy én meg nem tiltom senkinek a szóllást.

SCRIBA. Olvastam a minap, ha jól emlékezem,
Augustus császárnak Cronica könyvében.
Birodalma alatt el mult esztendőben
Valának ez jelek még Jerusálemben.

TITUS. Sajdisd¹ ide hamar az említet könyvet,
Eleitől fogva vesd reá szemedet,

¹ Sajdul = sirül alattomban. Mellém sajdúla. (Krizsa: Vad-rózsák. 515. l.) Ennélfogva a transitiv sajdisd (sajdítsad) értelme: sirítsd, teremtsed (elő v. ide.)

Hogy ha fel tanárod csak hamar leczkédet,
Sok jó reménségell bé töltöm kedvedet.

SCRIBA (*legit librum*). Tiberius császár midőn parancsolna,
És az egész világ békeségben volna,
Senki az ég alat mássall nem harczolna,
Népnek ártalmára kardott fel nem vonna,

Történék illy dolog sidók országában,
Jerusálem város ő tartományában,
Melyen az egész nép réműle magában,
Földnek kereksége meg indult sarkában.

Bethlem várossában egy gyermek születék,
Herodes királytól mindyárt kergetteté,
Negyven ezer gyermek meg is öleteté,
De még is ő tölle fel nem tanáltaték.

E mondotta magát sidók királyának,
Az el veszet népség új Messiássának.
Oka volt e világ álmélkodásának,
Minden féle népek csudálkozásának.

Sántákat, bennákat, vakokat gyógyítot,
Siketeknek hallást s némáknak szót adott,
Holtakat [ő] csak egy szóval fel támosztot,
A nappall és holdall s csillagokkall jádszot.

Ennek Tiberius oltárt építete
És szép lakó helyet itten készítete,
Hogy ha ide jőne, lenne ő Istene,
Az egész világon hire el szélyedne.

TITUS. Hova lött az után az a nagy szent ember,
Tám Roma várossa nekie nem teczet,
Hogy sidó országba válosztot volt helyet,
Mi oka, hogy engem ő meg nem kereset?

SCRIBA. Midőn életinek volna virágjában,
Mindenekell volna szép jámborságában,
El járván mindenüt ő hivatalyában,
Sidók meg irigylék aszt egy átalyában.

Hogy ő király volna, aszt sidók mondották,
De csak iritségből éppen aszt fundálták;

Azért kereszt fára ártatlan akaszták,
Hogy jó férfi volna, aszt meg nem gondolták.

TITUS. Ezen gonosságért volt-é büntetések,
Fő Papok s Biráknak méltó szenvedések?

SCRIBA. Pilatus küldetet nagy szám kivetésbe,
Herodes eset volt szörnyű betegségbe,
Mínyájan a Papok estek ők kécségbe,
Meg is bolondultak a nagy mendergésbe.

De szörnyű vétekben uszkál a sidóság,
Meg rögzött ő benne immár a gonosság,
Mesze vagyon töllök törvény és igasság,
Éppen el áradot az utálatosság.

Ezen égi jelek talám aszt czélozzák,
A csilagok, nap, hold, vélem, aszt mutattyák,
Magok járásokkall egészen okozák,
Hogy sidó országot nekünk kézben adyák.

PRAEFECTUS MILITAE. Uram, ha akarod, vannak jó vitézid,
Nem méltó, hogy birják földed ellenségid,
A sidók te néked voltak rossz szomszédid,
Hannagyid el mennek, csak halyák beszédid.

Hamar el posztittyuk Judæa országát,
Éppen porrá teszük Sionnak határát,
Ama nagy templomnak le ontyuk kő falát,
Az egész városnak csak hadyuk a porát.

TITUS. Hát igen jó reggell jőjön bé a tanács;
Azonban itt légyen sereggell a kovács,
Fegyverben öltözzék az egész tartomány,
Készen tanáltassék egész tábori szám.

Scena secunda.

*(Titus Vespasianus consultatur de obsidenda urbe Jerosolyma,
mittit legationem ad Syrios.)*

TITUS. Bölcseséggell telyes jó tanács adóim,
Róma várossába okos böles véneim,
Csak jáczodnak velem fel fordult koczkáim,
Félek, el posztulnak talám az országim,

A sidók vétkei fojtyák a lelkeket,
Egeknek jelei rettentik szívemet.
Talám valamire csak vetem fejemet,
Ha teczik tü néktek, hadakat gyűjtetek.

Eröss vitézekből nagy tábort állítok.
És nagy vér ontásra kelepezét fordítok.
Sionnak hegyére ostromot rendelek,
Továb a sidóknak semmit nem szenvedek.

El áradot kösztök [im]már a vér ontás,
Nyakokon felyül van éppen a gonosság,
Leg első törvéennyük igasságtalanság,
Szivem[et] meg fojtya éppen a boszuság.

CONSILIARIUS PRIMUS. Hát mü ezen dolgot ne hadyuk sokáig,¹
Ne engedjük, mulyék e tanács két napig,
Hanem küldyünk hadat most sidó országig,
Ha lehet, rontsunk bé ot Jerusálemig.

CONSILIARIUS 2-DUS. Jovallom énis, hogy szedyünk vitézeket,
Bezzeg ott kaphatunk drága edényeket,
Magunknak hozhatunk szép feleségeket,
Gyémántot, rubintot, gyöngyös fegyvereket.

CONS. 3-TIUS. Nem illik aszt nekünk, Császár, el szenvednünk,
Sőt méltó ő rajtok boszú állást tennünk,
Sok ártatlan vérért bünös vért ontanunk
Egész országokat mind el pusztítanunk.

CONS. 4-TUS. Ezek a szándékok hogy jól történyenek,
Töllünk is veszélyek mesze el mennyenek,
Né talám vállokról nekünk felelyenek
És Jérusálemből viszá ne verjenek :

Kérjük segítséget az Assirusoktól,
Tudom, hogy nem félünk osztán a sidóktól,
Meg foszthatyuk, tudom, ökök országoktól,
Nem félhetünk bizony viszá verésektől.

CONS. 5-TUS. Én is aszt mondánám, küldyünk segítségért,
Az Assiriusokhoz kemény követségért,

¹ Eredetiben : Ne hadyuk sokáig hát mü ezen dolgot.

Méltó, hogy harcoljunk mü az igasságért,
Életünk le tegyük a meg holt Kristusért.

TITUS. Mint okos férfiak jól meg gondoltátok,
Én is ugy cselekszem, a mint mondottátok.
Helyes mind, a mit most tü tanácsoltatok,
Éppen mindeneket jól meg fontoltatok.

Tizen két orátort mindyárt rendelyetek,
Harmincz két mellovat¹ mindyárt szerezzetek,
Szép medve bőröket vagy hetet vegyetek,
Ha kérdi, mi dolog, tü igy feleljetek :

Sok esztendőt kíván neked a mü urunk,
Aszt jelenti mostan kegyelmes császárunk,
Néked nagy hatalmú felséges királyunk,
E discretioval illy okból udvarlonk.

Tovább a sidóknak mü nem szenvedhetünk,
Sok féle jelektől ugy ingereltetünk,
Hogy reájok éppen nagy hadakkall mennyünk,
Igy az Istenektől meg ne büntetessünk.

Esz a nemzetséget méltó el törölyük,
A sok gonoszságot belőlök ki verjük,
Fegyverünk élével ugyan meg dörgölyük,
De mü nálad nélkül semmit nem próbálunk.

Hanem mostan tölled segítséget kérünk,
Vitézidnek elég fizetést rendelünk.
Ezeket mondyátok, de hamar járjatok,
Egy városról másra ne kborolyatok.²

Scena tertia.

(*Assirii facta confederatione cum Romanis, ad incinerationem Jerusalem itineri se se accingunt.*)

REX ASSIRIORUM. Mi kell néktek jó legények,
Honnan jöttetek vitézek,
Vagyon-e jó egészségtek?

¹ Ménlovat.

² Eredetiben : kborolyanak.

LEGATUS PRIMUS. Királyi felséged hiv szolgálattýára
Mindenkor fel állunk Parancsolattýára,
Készek vagyunk mindýárt mü a vér ontásra,
Nem lesz országodnak e posztulására.

LEGATUS 2-DUS. Aszt jelenti néked kegyelmes császárunk,
Követségünk hozza védelmes királyunk,
Minýájan most itten illy okból udvallunk,
Hogy edyet érts velünk s halgasd meg, mit mondunk.

LEGATUS 3-TIUS. (Továb a sidóknak mü nem szenvedhe-
tünk . . . usque elég fizetést rendelünk ; ut videre est in Pa-
gina immediata.)

REX ASSIRIORUM. A Romaiakkall mindenkor jól éltem,
Mikor vélek jártam, senkitől sem féltem,
Minden ellenségnek én ellent vetettem,
Midón a császárrall szövetségben éltem.

Én is ma e féle tanácsot tartottam,
Elmémben hasonló dolgokat forgattam,
Nem jó csak egy hadnak a sidókra menni,
Né talám történnék asztot meg győzetni.

Hanem nagy erőköt öszve kell gyűjtetni,
A mit cselekedtek, el nem kell szenvedni,
Teteitől fogva talpig le kell verni,
Melyre segítséggell én is fogok lenni.

Ezen felelettell viszá indulhattok,
Felsőges Császárnak jó hirt is mondhattok,
Sidóknak a hátán én dohánt vágatok
S hátok bőreiből szalag szíjat szabok.

LEGATUS 4-TUS. Üdvöz légy sirusok felséges királya,
Kivánnýuk mindenben szerencséd folyása
Essék szived szerént, a mint most kivánnýa,
Láthasd meg békével sidóknak romlását.

Scena quarta.

(*Titus Vespasianus et Assiriï castra metantur adversus Jerosolyman et Judaeos.*)

TITUS. Hamar el jártatok lám a követségbe,
Vagyon-e valami az új szövetségbe,
Lesz-é bizadalom már a segítségbe,
Talám a sidokall vagyon békeségbe?

LEGATUS PRIMUS. Kegyelmes császárunk, jó hirekell vagyunk,
Semmi roszt nem tanált, szerencsésen jártunk,
Hamar ki mondaték kívánt feleletünk,
Ebben éppen nem lesz hátra menetelünk.

Nékiis régen volt e féle szándéka,
Hogy a sidó népet ugyan meg hajhásza.
Minden tartományit éppen el prædálya
Kegyelmesség nélkül egészen el rontsa.

Azért mü is abból semmit el ne hadyunk,
Hanem ahoz lássunk, a mit el végeztünk;
Mindyárt holnap után sidót mészárolyunk,
A város kapuin belöl ebédelyünk.

TITUS. Ha így van a dolog, tovább ne halaszuk,
Fel tet szándékunkot már el ne mulassuk,
Első szerencsénket éppen meg ne vessük,
Semmit a sidókon mü ne könyörülyünk.

Az ők országokat rontsuk el egészen;
A kik éség miat s döggell meg nem halnak,
Avagy fegyverinktől épségben maradnak,
Akasztófán adyuk ebédül hollóknak.

PRAEFECTUS MILITAE. Rajta hát vitézek, fennyétek a kardot,
Pengessétek hamar kapukon a lánczot,
Mindyárt nap keletre fordisuk a zászlót,
Jol meg szorongatván lovunkon a Patkót.

TITUS. Jaj lészen ma néked Istentelen város,
Egészen el nyomot tégedet az átok,
Most, most ellenségid téged környül vesznek
Könyörületesség elötök nem lészen.

A városban pedig nagy vér ontás leszen,
Salamon temploma el rontatik éppen,
Kő a kővön benne meg nem marad épen,
Elégtétel és így a gonoszét leszen.

Jól van, mert meg ölted az ártatlan embert,
Környülled el árott a sok ártatlan vér,
Meg fizetz most azért leg kisebbik fillért,
Nem marad te rajtad semmi adós levél.

Scena ultima seu Epilogus.

(*Cantus. Nemesis Divina et Sinagoga.*)

NEMESIS. Már bé tölt az Ur haragja
Sidok sinagogáján.

SINAGOGA. Ó Istennek igassága
Mire jutatal engem !

NEMESIS. Sirván sirhatz éjjell nappall,
Feredhetel könyhullásban,
El vetted már érdemedet.

SINAGOGA. Elmúlt minden vigaságom,
El posztult már szép városom,
Meg csufoltak ellenségim.

NEMESIS. Jól van, mert igen vétkeztél
Te Istentelen város.

SINAGOGA. Azért városom kapui
A földre szegesztettek.

NEMESIS. Azokáért te kuldussá
És löttél utálatossá
Gyalázatod is
Reád fordult már.

SINAGOGA. Elrontattak az váraim,
Fel fordultak a bástyáim,
Nincs már törvényünk,
El mult országunk.

NEMESIS. Méltó voltál itiletre
Te Istentelen város.

SINAGOGA. Jaj, el fogynak szemeim
Köny hullatások miatt !

NEMESIS. Meg tagadtad királyodot,
Meg ölted Messiásodot
Kegyetséggel
És dühösséggel.

SINAGOGA. Ki omlott a földre májom
Népem romlása miatt ;
Jaj lesz én nékem
Már mind örökké !

NEMESIS. Jaj lesz néked mind öröké
Kegyetségsidóság.

SINAGOGA. De azoknak is jaj lesz,
Kik engem követnek.

NEMESIS. El vétetet királyságod,
El posztult már országod
Már kezekben vagy
Ellenségednek.

SINAGOGA. Azok is el posztíthattnak,
Kik vétkeznek Isten ellen
Részesekek lesznek
Az én kínaimban.

II.

In nomine Domini Jesu Passi. Amen.

Sub Gloriosissima Domini nostri Jesu Christi spinea, sed salutifera Corona militantium felix exitus: e contra aspernantium damnum irreparabile, in figura exhibebatur concurrenti devoto Populo, a studiosa Gymnasii Csik Somlyoviensis Spectabili, Perillustri, Prænobili, Nobili Juventute, existente sub cura R. R. P. P. Francisci strictioris observantiæ. Anno Partæ Salutis 1752 Die 31. Martii.

PROLOGUS, SEU SUMMARIUM EXHIBENDORUM.

Sok féle titkok vannak a sz. irásban a mű váltságunkról, melyeket nem képes hogy rövid idő alatt néktek le rajszolyunk és eleven példákkal ki mutassunk; hanem csak éppen arra czélozunk, e máj napon, hogy két zászlókat állítsunk fel előtetek, melyek világ kezdetétől fogva, e világnak tágas mezein villognak. Egyik zászlóra a vagon irva: In cœlum conscendam, az égben fel mégyek, a másakra: humiliavit semet ipsum, meg alázta önön magát. Amarra: Super Astra cœli exaltabo solium meum. Az egek felibe magasztalom királyi széket. Erre viszont. Ego autem vermis, et non homo. Hogy Kristus az emberekét olyanná lött mint a féreg. Ezen két zászlók alatt vitézkedők közöt igen nagy különbség vagon, és jól lehet, hogy

egy ideig uralkodják a kevélység; de el jő az üdő, hogy a Kristus alázatosságának, és az ő hivei zászlójának ki mégyen a tüze, ut devoret cedros libani, hogy meg emésze a libanus cedrussit, melyeken a kevélyek és gyengék értettek, kik a Kristus zászlója alatt nem akartak vitézkedni. Ezeknek utolsó veszélyét midőn az Adonias királyságán el kezzük, az Üdvözítőnek alázatos fel magasztalásán folytattyuk, a gyengék és kevélyek utolsó romlásán el végezzük. Egredimini filiae Sion, et videte Regem vestrum Salamonem in die solemnitatis et lætitiae. Tü Sionnak leányi meg láttyátok a tü Salamon királyotokat, a kit vérbe kevert az ünnep napon sidók sinagogája.

ACTUS PRIMUS.

Præambulum extra scenam.

(*Lucifer erigit vexillum superbiae; S. Michael Archangelus opponit humile Christi vexillum, et fit praelium magnum.*)

LUCIPER. Hol vattok hivei nemes Lucipernek?

DAEMONES. Itt vagyunk minyájan hiv szolgálid néked.

LUCIPER. Zászlomot ellenne áltom az égnek, Mennyekbe fel mégyek, helyem ott lesz nékem.

DAEMONES. Téged illet Uram az észak oldala, Téged az egeknek illet urasága;

Te vagy a mü Urunk s életünk istáppja.

LUCIPER. Jertek hát mennyünk fel az Isten házába.

MICHAEL. Hát te büdös sátán, mit itilsz magadról, Mit gondolsz kevélység, nem félsz-é Uradtól, Hogy mindyárt poklokra vettetel az égből? Ki teremtet téged? Ki olyan mint Isten?

LUCIPER. Nem imádok ugyan én egy embert soha, Az Isten székébe majd fel hágok tova.

MICHAEL. Majd meg aláztatol, mit mondasz ostoba,
Mert a dicsőségbe nem lesz részed soha.

LUCIPER. Enyim a dicsőség, én vagyok a nagy Ur.

MICHAEL. Az Urnak meny köve téged majd által fur.

LUCIPER. Ne prosmitály sokat, mennyünk fel az égbe.

MICHAEL. Nem mégy fel az égbe, hanem nagy inségbe,
Mindyárt le vettétel pokol fenekébe.

ANGELUS 1-MUS. Utálya az Isten a kevélység lelkét,
Csak távulról nézi az ilyenek szívét.

Fel fuvalkoddaknak nem engedi székét,
Valaki urának meg nem hajtya fejét.

Büdös dög, némuly meg és meny a veszélybe,
Isten Méltóságát csak még reménségbe
Kivánni s magadot az ő szent képébe
Soha nem szemléled, hanem örök tűzbe.

Magadot csak hamar ő Istenségétől
Távulról meg látod mennyei székétől,
Angyaliddal együt le vettetni égből,
Pokolra szállani gonosz érdemedből.

ANGELUS 2-DUS. Ki olyan, mint Isten, s hát az ő székébe
Ki ülhet erővel annál inkább ingyen?
Ha méltóságához böv érdeme nincsen,
Oda kívánkozni Ember előtt szégyen.

Nagyobb különbség van Isten s te közötted,
Az eget és földet mint ha öszve méred,
Miként vágyódhatik tehát kevélységed,
Hogy Istennek széke néked légyen széked.

Az isteni felség s ördögi dühösség,
Tud meg, semmi képpen nem lehet egy szentség ;
Áldás légyen ennek mennyekben s e földön,
Pokol fenekében Luciper merüljön.

LUCIPER. Látom, hogy az Isten le vetet az égből,
Én is vitézimmell ellenne állok már ;
Nem félek, ellennem jön egész ég bár.

A ki az én zászlóm alatt vitézkedik,
Az után e földön senki nem leskődik.

MICHAEL. A ki enyim, jőjön a szent kereszt után!

LUCIPER. A ki pedig mienk, jer e zászló után!

MICHAEL. Harczot állok ezzell én az ördög ellen.

LUCIPER. Én is harczt állok majdon Kristus ellen.

Interlocutio.

(Cedrus accersit alias Arbores, pro deligendo Rege praefigit diem.)

CEDRUS. Libanus erdein minden féle zöld fák,
Jertek elő mindyárt, egek parancsolták!

Itt vagy-e fenyőfa, Cedrus unokája?

PINUS. Itt vagyok, mi teczik életnek zöld fája?

CEDRUS. Nem illik a fáknak király nélkül lenni,
Látom, vezér nélkül el kell nékik veszni.

Parancsold meg minden fáknak ide jőni

Holnap s királyságra három koczkát vetni.

Scena prima.

(Adonias inito cum Abiathar sacerdote et Joab Principe consilio non sine fastu sufficitur Rex.)

ADONIAS. Halyad szándékomot Abiathár fő Pap,
Már Dávid meg vénült, királyságon nem kap,
Bucsut vészen tölle majdon a fényes nap,
A királyi pálcza engem hát illet csak.

Absolon Bátyámnak veszedelme után,
A ki jáczodozék Atyámnak az hátán,
Engem illet hiszem a királyi pálcza,
Arra czélosz, látom, szemetek járása.

Nem illik aszt nékem soha el szenvednem,
Hogy más Uralkodyék a Salamitisen.
Dávidnak székében senki más fel nem ül,
Adoniás vére valamig meg nem hül.

JOAB. Abiathár fő Pap, mit mondasz ezekre?

ABIATHAR. A királyság czélosz csak egyedül erre.

JOAB. Dávidnak fiai közül szebb nálodnál
Nincsen, Adoniás, hiszem szebb vagy Salamonnáll.

ABIATHAR. Te nagy okosságall és bölcseségell birsz,
Tied lészen a király coronája, miért sirsz ?

ADONIAS. De miként lehessen nincs itt a Proféta,
Ha fel gerjed reánk Dávidnak haragja,
Van-e olyan ember, a ki csillapissa,
A frigy szekrényének nincs nálunk a kulcsa.

ABIATHAR. Hiszem Bananias talám hozzánk pártol,
Midőn a királyfi Judæán országol.
Salamonnak ina meg szakad ám akkor,
Sadok Pap is talám akkor lészen jámbor.

ADONIAS. Mennyünk el hát mindyárt Zohetet kövéhez,
A mely közel vagyon Rogel forrásához,
Áldozunk az Urnak kövér berbéceket,
Borjukot, kosokot és fejér bikákat.

JOAB. Ne is hijjunk senkit, csak jó barátinkot.

ABIATHAR. Jőjenek el minden hiv Atyánk fiai,
Juda seregének erőss férfiai
És a királyfinak minden jó szolgálai,
De aszt meg ne tudyák Dávid unokái.

ADONIAS. Semmit nem vigyázok Dávid fiaira,
Enyim a királyság tudom már annyira,
Nem engedem soha jussom a más ágra,
Inkább alá küldöm Salamont Limbusra.

Keress Joab hamar ötven férfiakot,
Azok mellé penig jó futó lovakot,
Sárkán téjen hizott tátos Paripákat,
Arannyall prémezet gyöngyös czafrangokat.

JOAB. Mindenek meg lésznek semmi el nem mulik,
A mi egy új királyt illet, el nem marad,
Csak szándékunk folyon, hamarom meg látod,
A mit kivánz, hozok valamint akarod.

Interlocutio 2-da, seu continuatio.

CIPRESSUS. Fejér fenyő s bükfa, te bojtos lucsfenyő,
Hát te tiszta fenyő, itt vagy-e borsfenyő?
Mogyorófa, szilfa, kertek gyümölcsfái,
Nyirfa, fagyolfa, hideglelő nyáfra.

FEJJÉR FENYŐ. Itt vagyok!

BORSFENYŐ. El jöttem!

LUCSFENYŐ. Jelen vagyok én is!

CIPRESSUS. Holnap után reggell király választatik,
A fáknak parancsoly, a ki arra válik.

Scena secunda.

(Adonias per Electores suos Abiathar sacerdotem et Joab Principem in Regem creatur et Regnat summo cum fastu.)

ABIATHAR. Nem jó itt már nekünk késedelmeskednünk,
Királyságra téged hamar fel kell kennünk.
Ez a kenet légyen királyságod jele,
Néked meg hajolják mindeneknek feje.
(Fit cantus.)

CANTORES. Élyen a mű új királyunk,
Dávid király magzattya!
Ellenségin uralkodják
Már az ő éles kardya.
Izraelnek serege
Hajcs térdet királyodnak,
Országol Adonias,
Mondyátok uratoknak!

JOAB. Immár tiéd Uram a királyi pálcza,
Kezeidbe vagyon Dávid arany láncza,
Uralkodjáll rajtunk Izraelnek Ura,
A te juhaidnak légy kegyes pásztora.

CANTORES. Uralkodyáll, uralkodyáll,
 Izraelnek pásztora,
 A királyi pálcza legyen
 A te néped tutora!
 És a frigynek szekrénye
 Neked kegyelmes,
 Istenedhez a szived
 Legyen figyelmes!

JOAB. Ez a fegyver legyen Izrael védelme,
 Távol tölle essék ellenség félelme,
 Senkinek ne légyen ő rajta a keze.

CANTORES. Kely fel Sion, dicsiretet,
 Mondy te az új királynak;
 Judæának ő határi
 Örvendyenek az urnak!
 Légyen frigynek szekrénye
 Néki kegyelmes,
 Istenhez a szive
 Éppen figyelmes!

ADONIAS. Ellenségtek ellen fel állok holtomig,
 Izraelt meg őrzöm életem fottáig,
 Melyet én ő néki szentelek mind addig,
 Mig megyen a lelkem limbus patakáig.

Interlocutio.

(*Sorte missa eligitur in Regem Pinus, sed reclamatur contra electi
 pice implexam nativam conditionem.*)

CEDRUS. Mondyátok meg immár földnek élő fái,
 Kire adyuk tehát mü a királyságot,
 Ki érdemlené meg ezen uraságot,
 Hogy magunk ez után asztot meg ne bánnók?

GYALOG FENYŐ. Az én Bátyám várja ezen uraságot,
 Nem is veheti más e nagy méltóságot.
 Termeti senkivel nem vált magosságot,

Téli gyümölcsével érdemel illy sorsot.

Ki-ki vesse babját, de nem a tarkáját,
A nagy fenyőfának boldogítsa sorsát;
Had nyerje szívének telyes kivánságát,
Aszt voxolom, légyen fenyőfa a király.

BÜKFA. Nem, mert igen szurkos, ha a bárson ruhát
Hátára vehetné s az arannyas bundát,
Ő hozzája ragad végképpen a, meg lád,
Azért fogadta meg a gyalog fenyőfát.

Ki kívánná bűdös, szurkos rosz árnyékát,
Sűrű cserekké kell meg rakatott szárnyát,
S ha egyszer el kapja, soha többször másra
Nem száll a királyság, csak a fenyőfára.

Scena tertia.

(Bersabee consulente id profeta Nathan conqueritur apud Regem David, quod Adonias jam Regnet et Filius suus Salamon (quem concernebat successio) post habeat.)

NATHAN. Szárodnak inaim, reszketnek csontaim,
Imé fel állottak minden ellenségim.

BERSABEE. Mond meg bánatodot, mely tépi szivedet,
A szomoruságot, mely észí kedvedet.

NATHAN. Hát te nem hallottad trombiták zengését,
Az Haggi fiának kövér vendégségít?
Fel ment Adonias Sionnak hegyére,
Csak az hátra, ülyön Dávidnak helyére.

BERSABEE. Talám királyságra fel koronáztatott?

NATHAN. Igen is, Sionban királynak mondatott.

BERSABEE. Jaj én hova mennyek immár el kell vesznem,
Sok nyomoruságnak völgyében kell esnem!

NATHAN. Ne fély, csak szivedbe ved bé szavaimot,
Jót mondok én neked, taresd meg tanácsimot.

BERSABEE. Akár mit parancsoly a te szolgálódnak,
Semmi fogyatkozás nem lesz, hid meg abba.

NATHAN. Meny bé a királyhoz, én is mindyárt mégyek
Utánad, te mond meg, mi légyen szivedben,
Hogy a mit igirt volt Dávid néked régen,
Aszt emlékezetbe venné immár szépen.

Nem esküttél-e meg régen az Istenre,
Nem fogadtad-é fel Uram az egekre,
Hogy senki nem ülne a királyi székbe,
Hanem az én fiam Salamon helyedbe?

BERSABEE. Mindyárt mégyek Uram, de jőj bé utánnam,
Mert Aszszonyi nyelvem talám olyant szolhat,
Hogy a mit szoll szájam, meg ne bánnya májam.

SULAMITIS. Istən hozott téged Uramnak kedvese!
Mit parancsolsz? Mostan szivednek jegyesse
Aluszik és nincsen már semmihez kedve,
Immár el bucsuzott mindentől elméje.

BERSABEE. Jaj nagy keserűség nyomta el szívemet,
Mert az Haggi fia sérti a lelkemet!

DAVID. Ki vagy itten?

BERSABEE. Nyisd fel már álmos szemedet!

DAVID. Mit akarsz?

BERSABEE. Meg esküttél uram, tudod, szolgálódnak,
Hogy utánnad adod széked Salamonnak.
Imé, szívem mint fáj azon, a mit látok,
S félek, hogy ezentul száll én reám átok.

Adonias birja Izrael országát,
Te, Uram, nem tudod az ő álnokságát,
Allatomban való kevély indulátyát,
S már ki terjesztette ő új királyságát.

Mind az által még most, én Uram királyom,
Reád néznek Izraél szemei, tudom,
Királyi székedet hogy kinek adandod
S ki vegye utánad a te uraságod.

Én Uram királyom, ha te el aluszol,
Tudom asztot már jól magamról s fiamról,
Salamon fiammall mű bűnösök lészünk,
Adonias miatt mint ketten el veszünk.

SULAMITIS. Itt van a Proféta jó uram királyom.

DAVID. Jőjön bé ha Nathan, nincs szükségem másra!

NATHAN. Üdvöz légy jó király Izraelnek ura!

ÉN uram királyom, nem te mondotad-é,

Hogy a te helyedre Adonias ülljön?

Mert alá ment már és áldozatokat tett,

Igen sok kosokot s bikákat le ütött.

DAVID. Hijátok bé mindyárt nékem Bersabeet,

A mint meg esküttem Izraël urára,

Hogy Salamon téssen törvént ez országra,

Ő mégyen helyettem ezen uraságra, —

Meg cselekszem aszt ma, hogy ő lesz a király.

Hol vagyon Abisák? hijja a Profétát,

Sadok Papot hamar s a Jojada fiát,

Bananiast, semmit ne késsenek tehát!

SULAMITIS. Parancsolat szerént el mégyek én mindyárt.

Interlocutio.

(*Fagus candidatur a quibusdam in Regem; reclamantibus aliis electio rata non effectuat.*)

PINUS. Ha ugyan nem illet engem a királyság,

Szurkos ködmönömhöz nem fér az uraság,

Szoly hát gyalog fenyő, ki légyen mi urunk,

Az aranyas bundát ki nyakába adyuk?

GYALOG FENYŐ. Vélem, hogy a bükfa lehetne királyunk,

Jó hire s nagy neve szolgálhatna nekünk.

Adyunk sorsot neki, legyen övé bajunk,

Szolgáljon hazánknak és legyen jó urunk.

LUCS FENYŐ. Nem, mert csak hizóknak való az ő magva,

Senkinek nem szolgál tudom néki haja;

Még kovácsoknak is meg veti furaja

Egyedül kívánnya téli tűznek lángja.

Ha ő király lenne, nemes cedrus fái,

Nem udvarolnának libanus erdei,

Ki rekesztetnének fáknak unokái,
Csak a Phisicusok szolgálának néki.

BÜKFA. Hát a Gyalog fenyő jó volna királynak,
Ha mi qualitas kell az illy hatalomnak,
Vagy illendő jóság ő méltóságának,
Senki tagadhattya aszt ennek a fának.

BETULA. Nem, mert gyalázatot hozna ő a fáknak
És küssebségére esnék hatalmának;
De csak szolgálni is nem tudna hazának
Kicsin volta miat ő staturájának.

LUCS FENYŐ. Hiszem vagyon néki igen jó itala,
Sokak előtt kedves italu pohára;
Hát a betegeknek hasznos jó olaja
Nem nemesíti-e s hasonló jó volta?
Városokat bé jár ennek hires volta,
Minden alig kérdi, mi légyen az árra?
Mindyárt fizetetik érdemes váltsága,¹
Még se légyen néki sorsa királyságra?

BÜKFA. Ugy vagyon, de igen részeges a leve,
Sokaknak reggel is meg fájna a feje.
Ha néki szolgálván, gyakran élne véle
És ugy királysága szolgálna veszélyre.

PINUS. Mennyünk viszá tehát ismég gondolkodyunk
A királyság felől, kire adjunk sorsot!

Scena quarta.

(*Per Profetam Nathan, et summum sacerdotem Sadoch de mandato Dávid, Salamon ungitur in Regem et regnat.*)

SADOCH. Itt vagyunk minyájan, mit parancsolsz nékünk
Szolgáidnak? látod, mindenben el jártunk.

NATHAN. Üdvöz légy Sionnak kegyelmes jó ura,
Izraël népének érdemes királya!

¹ Fenyőpálinka, mit a székelyek *fenyővíznek* neveznek.

Mond meg kívánságát szivednek, had halyuk,
Ámbár aszt parancsold, éreted meg halyunk.

DAVID. Halyátok én nekem kedves jó szolgálaim
Vegyétek mellétek uratok vitézit
Vigyétek Salamont mindyárt a szent helyre
Azután tétessék a királyi székre,
Esküdyék meg a nép az eő hivségére.

Helyettem Salamon immár országolygon,
Izrael népének hiven parancsolyon ;
Meg mondom én neki Judának mit mondyon,
Fejedelemségben miképpen jól járjon.

BANANIAS. Amen, az Ur Isten így szolygon ő néki,
Az én királyomnak, a mint te veled volt,
Ugy légyen az Isten Salamon királyall,
A mint volt mindenkor Jessének fiával.

Felyebb magasztalya Isten az ő székét,
Fordítsa magához mindyárt az ő szivét,
Sem balra vagy jobbra ne fordítsa lelkét,
Urához meg tartsa mindenkor hivségét.

SADOCH. Hadd jőjenek oda mind a czeretiek,
El ne maradyanak onnan feretiek,
Örömmell telyék be mindeneknek szivek,
Valakik hozzája lenni fognak hivek.

NATHAN. Jöjön elő mindyárt Dávidnak magzattya !
Hol van Bethsabee az ő édes Anna ?
Már ne kesergesse néki szivét buja,
Jöjön elő hamar s itten legyen fia !

SALAMON. Itt vagyok én uram, mit parancsolsz velem ?
Izrael urai mit vélték felőlem ?
Jákobnak vénei tám el jött veszélyem,
És már Adonias keresi bus fejem ?

SADOCH. Jöj el velünk, ne fély, az Ur parancsolya,
Menyünk a szent helyre alá most Gihomba,
Ott nagy dolog lészen, a mely nem volt soha,
Majd új királyságot lácz oda jutodba.

SALAMON. A mint el rendelte Izraelnak ura,

Ugy légyen én velem, mennyünk el hát oda,
Parancsolat szerént légyen kívánsága,
Telyesedyék rajtam minden akarattya.

NATHAN. Mivel az Ur Isten aszt meg jelentette,
Felőled Dávidnak a mint meg igyirte,
Hogy utánna visely gondot Izraelre,
Országoly helyette s meny Sion hegyére :

Azért jöttünk ide mü és az egész nép,
Hogy a mint parancsolt Dávid, a te Atyád,
Fejedet fel kennyük most a királyságra,
S mint új királyunkot az után tisztelyünk.

BANANIAS. Üly le Uram s hajsd meg királyi fejedet,
Had kenneye meg a Pap olajjall tetédet!
Királyi méltóság lám illet tégedet,
Fordisd Izraëlre kegyes szemeidet!

SADOCH. Ezen kenet tégye Salamont Kristusá,
Igen nagy felségű hatalmas királyá,
Emelkedyék széke éppen az egekig,
Az ő ellenségi essenek poklokig!

BANANIAS. Kiáltsa hát mindyárt az egész nép : Amen !
Ugy legyenek ezek, a mint a Pap mondyá,
Ne légyen a népnek más királyra gondya !
Ez ellenséginket egészen meg rontya.

NATHAN. A mint parancsolta Dávid az ő Attya,
Menyünk fel Sionba, ötöt had láthossa.
Az új királyt Jesse már had köszönthesse,
Királyi székében fiát ültethesse.

BANANIAS. Ugy légyen, indulyon az egész nép elől !
Én el nem távozom az új király mellöll,
Mesze nem távozom bal oldala felöl.

Scena quinta.

([Salamon] cum tripudio Regali deducitur in conspectum David,
et donatur sed [ili] Regis Patris sui.)

SADOCH. Ihol, az új király előtted vagyon már,
Az ellenségidtől ne fély Izrael bár,
Ültesd a székedbe tehát az új királyt,
Ad kezébe néki a királyi pálczát!

DAVID. Izraelnek ura, áldott légy öröké,
A ki bús szívemnek adtál ma örömet,
Szemeim láttára királyi székeket
Meg virágosztattad és az én lelkemet,
A te szent lelkeddel bé töltéd elmémet!
Látom már, hogy fiam fel ült a székembe,
A királyi páltza tündöklék kezébe,
Az én koronámot tegyétek fejébe,
Semmit ki ne hadyunk eö tiszteletébe.

Én szerelmes fiam, Salamon, úgy vélem,
Csak hamar lelkemnek sátorát le tészem,
De [te] ugyan fiam immár erőssödyél,
E nagy uraságba ugyan emberkedyéll.

A mi irva vagyon Mojses törvényében,
Tarsd meg s igen bizzáll frigynek szekrényében,
Hogy meg erősítse jól az Ur beszédit
És meg addya néked minden igyiretit.

Mondván, ha fiaim ötöt meg tisztelik,
Hiven meg őrizik az Parancsolatit,
Ugy királyi széktől az én unokáim
El nem fogynak soha, hanem maradványim
Uralkodni fogynak Izraël határin.

Egy gyilkost is ne tarcs te, hanem ved fejét,
De az igazaknak ki ne önsd a vérét,
Mert annak valaha meg adod a bérét,
Nagy tiszteletben tarsd a frigynek szekrényét!

(Fit cantus.)

CANTOR. Örüly s vigady Izraelnek nemes serege,
Mondy éneket Salamonnak, az uj királynak!

CHORUS. Jessének unokája,

Dávid király magzattya

Már itili Izraelnek

Választot népit.

CANTOR. Addyunk hálát tiszta szíből a mi urunknak,
Abraham és Isaak Ayáink Istenének!

CHORUS. Mert láttyuk az uj királyt,

A ki már reánk vigyáz;

Fel építi békeségben Sion kapuját.

CANTOR. Áldyátok meg minden népek Salamon királyt,
Hogy be töltese az Ur lelke Dávidnak fiát.

CHORUS. Az eő királyi széke

Emelkedyék az égre,

Had dicsirje Jerusalem

Jákobnak urát.

CANTOR. Uralkoddyáll már e népen Dávidnak fia,
Jerusalem várossának mert tied a kultsa!

CHORUS. Légy kegyelmes mü hozzánk,

Neked addyuk mü hazánk.

Örvendezzünk most minyájan

A mü urunknak!

ACTUS SECUNDUS.

Præambulum breve.

Meg látátok immár Salamonnak képét,

Kinek fel nem éri senki bölcseségét;

Ő az Adonias bátyya kevélységét

Meg aláza s éppen meg veté szépségét.

Immár meg láttyátok Dávidnak magzattját,

Jesse gyükerének meg ujult virágát;

De ők meg tagadyák urok királyságát,
Még meg sem ismerik méltó uraságát.

Uralkodik köztök az Istentelenség,
Igen mesze töllök el futot a szentség;
Nem kell, tudom, nekik az igaz egyesség,
Nincsen eő szivekben semmi tökéletesség.

Az Istentelenek mindyárt egybe gyűlnek
És az igaz ellen ők tanácsot tesznek,
Az ő életére éppen sorsot vetnek,
Egész veszélyére nagyon meg eskűsznek.

Scena prima.

*Impii ineunt consilium Adversus Justum dicentes: probemus eum
t eradamus de numero viventium, quia contrarius est operibus nos-
tris. Subdunt rationem.)*

SATAN, SEU LUCIPER. Itt vattok-é hivek, Beliál fiai,
Drumo s Leviathan kedves unokái?
Halyátok, mint mondnak sátánnak szavai
És mire czéloznak uratok igéi!

Egy ember jelent meg mostan Judæaban,
Sok károkot tészon a mü utainkban,
Semmire nem megyünk fel tett szándékunkban,
Erőt nem vehetünk rajta dolgainkban.

Az eő igassága nem teczik ám nékünk,
Semmiben nem egyesz ez ember lám velünk.
Mi képpen lehessen véle szembe mennünk?
Adyatok tanácsot! nem tudom mit tegyünk.

DAEMON. Talám ez a fia Asztalos Jósephnek,
A ki el hirdette nevét Izraelnek,
Hogy eő király volna s fia az Istennek,
Ellenne állana azért Lucipernek.

DIABOLUS. Vigyázzunk magunkra, mert őt Messiásnak,
Sokan tartyák immár az Isten fiának.

Ha igaz lesz ugyan, jaj lészen pokolnak,
El vesztyük hatalmát a mű nagy Apánknak.

LUCIPER. Mikor az egekből engem le vetének,
A mint látám képét szüz lészen az Annya,
Ennek penig látom Asztalos az Apja,
Nem lesz hát a népnek, hidyet, Messiássa.

DIABOLUS. Én sem hihetem, hogy szüz volna az Annya,
Asztalos nem volna másképpen az ura.

DAEMON. Soha aszt egy ember meg nem cselekedné,
A mit e cselekszik, s végben nem vihetné;
Soha nékünk nem volt ilyen ellenségünk
Az után, hogy pokol fenekében égünk.

BELIAL. Probályuk meg ötöt, hogy ha Isten lészen,
Nagyobb kárhozatra nem vihet, mint régen;
Ha penig csak ember, az ő kinnya éppen
Fellyül halad mindent az hetedik égen.

DIABOLUS. Ha az Isten fia, eö aszt el szenvedí,
A nagy kinokot még számba sem vészi.

DRUMO. Jaj szegény Drumonak akkor, mert le vetí
És a bűdös tóban mélyen helyhezteti,
Minden hatalmától akkor meg fosztatik,
Nagy Apánk Luciper meg is kötöztetik.

Az emberi nemzet az égben vitetik,
Ádám is limbusból bezzeg ki vetetik,
A mű szabadságunk meg gátoltatik,
Az emberé penig ugy bátorítatik.

DIABOLUS. Hát ha csak ember lesz?

BELIAL. Meg addya az árrát,
Miért keresi eö poklokknak a kultsát.

DAEMON. Ne késsünk mű véllé, jobb mennyünk végére,
Hanem mivel Drumo te igen ravasz vagy,
A zsidó nemzetnek ilyen tanácsott ady:
Vegyék ki belölle, mi féle ember az?

Scena secunda.

(Messias redarguit populi iniquitatem, signum petatum denegat eis, praedicat confusum iri illos ab Austri Regina visitante Salomonem, se autem negligi a suis, qui major est Salomone.)

PHARISEUS PRIMUS. Hát te mit keresz itt népünk ámitója,
Talám Izraelnek te vagy a királya?
Mely szegény lesz akkor Dávidnak országa,
Mikor Nazaretból lesz az ő Istápjja.

NAZARENUS. Viperák fajsziati, hogy szolhattok jókot,
Midőn oly gonoszak vattok, mint párdusok,
A mi szivetekbe vagyon aszt mondyátok,
Azért reátok jó valaha az átok.
Csak egy hivalkodó szóról számot adtok,
Az itilet napján midőn fel támodtok,
Mert a te szavaid kárhoztatnak téged
És a te szavaid igazítanak, hidyed.

Akkor fejetekre száll a káromkodás,
Atta, teremtette és egyéb rút morgás,
Az igasság ellen való rugódozás,
Torkotokra rá forr Isteni bántódás.

E világon minden bün meg bocsátatik,
A szent lélek ellen a ki káromkodik,
Annak gonossága el nem töröltetik,
Hanem örök kinnall az meg büntetetik.

PHARISEUS SECUNDUS. Mester, ady valami jelt, had hidyünk
Ugy lészen állandó a királyi széked, [néked,
Más képpen távozik el tölled a néped,
Mi haszna a sereg hejába el szélyed.

NAZARENUS. A Parázna nemzet én töllem jelt kíván,
De jel nem adatik néki egyébb, hanem
Csak a Jónás Proféta szomorú jele,
Asztot szemlélitek tü gonosság serge.

Mert valami képpen a ezethal torkában
Jónás Profeta volt, ugy a föld gyomrában

Három nap s étzaka, mint martyromságba
Az ember fia lesz el jött órájába.

Fel támad valaha Ninivé várossa
Kárhoztattván téged az örök rabságra,
Mert hamar meg tére a prædikállásra,
Nem menvén azon tul viszá gonosságra.

Kárhoztat titeket a Déli királyné,
Salamon királynak a ki látására
El jöve s tanácsi meg halgatására,
Egy földi királynak tisztelet adásra.

De én nagyobb vagyok Salamon királynál,
Hát miért nem halgattok engem nálánál
Inkább, de nem csuda, mert tü viperáknál,
Gonoszabbak vattok mérges párdusoknál.

PHARISEUS TERTIUS. Meny dolgozdra innen, nem kell a ta-
Mert majd egy bot éri a királyi hátod, [nátsod,
Nem vagy te pásztorunk, semmi nemzetségünk,
Az Istenségedtől nem fél, meny ell töllünk!

Scena tertia.

(*Orat Christus Patrem pro Discipulis, transit in locum orationis solitum.*)

NAZARENUS. Atyám, ki engemet e földre küldöttél,
Hogy az embereket, kiket teremtettél;
Meg váltsam és halált érettek szenvedyek,
Im el jött az óra, dicsőis meg engem!

Mert a te fiad is meg dicsőit téged,
A mint te eő néki adta hatalmadot,
Hogy meg ismértessen téged mindenekkell,
És a kit el küldtél világra, fiadot.

Én téged e földön dicsőítetelek,
Látod e világnak meg jelentetelek,
Látom meg ismérték szent Atyám, mindenek,
Által attam nekik már minden ígéket.

Én mostan te néked könyörgök érettek,
 Midőn én te hozzád mégyek, tarcsd meg őket,
 Hogy senki közüllök el ne veszen, hanem
 A veszélynek fia menyen el ösvenyén.

Nem kérlek, hogy ki vedd őket e világból,
 Hanem hogy meg őrizd őket a gonosztól,
 Nem is lesznek ők már ebből a világból,
 Mert én sem függöttem soha ez országtól.

Mennyünk által immár a régi helyünkre,
 A hol szent Atyánkot sokszor segítségre
 Hittuk, hogy viseljen gondot mű ügyünkre,
 Küldye a szent lelket el a mű fejünkre.

Scena quarta.

(Judas proditor ducit Turbam Judaicam in hortum Contra Christum orantem, ubi comprehensus salvator, raptatur ab eis ad Annam sacerdotem, inde ad Caipham et inde ad Pilatum Praefectum.)

SATANAS. No Judas Apostol, jere immár velünk,
 Egy kevesset szolgálj, kérlek, mindyárt nekünk.

DAEMON. De jobb lesz, hogy gondot viselyen lelkére,
 Meg esküttek sokan az ő életére,
 Hiszem aszt gondolják, hogy te vagy a Kristus,
 Vedd bé tanácsunkot, ugy nem bánt a fiscus.

SATANAS. Most vagyon törvények éppen a Papoknak
 Hogy ha meg kaphatnak tégedet, meg fognak.

JUDAS. Inkább én el megyek s meg mutatom nekik,
 Hol vagyon a Kristus s oda is vezetem.

DAEMON. Ha aszt meg cselekszed, soha fejed nem fáj,
 Pokolban nem keni hátadot az ó háj.

ANNAS. Mi jót hosztál Judas, reád van szükségünk
 Mű aszt gondoltuk, hogy te voltál a Kristus,
 De vagyon reád nagy kedvünk,
 Ha éppen nem volnál nekünk ellenségünk.

CAIPHAS. Édes Ipom Uram, soha nem szerette
 Judas a Mesterét, tám azért jött ide,
 Hogy ha jól fizetnék néki véghez vinné
 És a vitézeket ő magához venné.

ANNAS. Mitt kívánsz mi töllünk, ha a Mesteredet
 Kezünkbe kerítéd, a te hivségedet
 Mü jól meg fizettyük, hottza a kezédet,
 Itt vagyon harmincz pénz, ad bé érszényedet,

JUDAS. Jertek hát vitézek, jó helyt tanályátok,
 Gecsemáni kertben ott meg foghattyátok,
 De vigyázzatok, hogy jól meg kötözétek,
 Nem bánom, vérében bár meg ferezzétek.

CAIPHAS. Mennyetek Judással tehát jó vitézek,
 Ugyan legyen rajta serén kezeitek,
 Hogy el ne szaladyon a tü mesteretek,
 Más képpen meg bánnya a bünös fejetek.

LONGINUS. Ne fély uram ötöt csak meg keríthessük,
 Tél-tul az oldalát ugyan meg zergettyük,
 Egyik oldaláról másikra forgattyuk,
 Poffon verjük s fogát mind egyig bérontyuk.

JUDAS. Üdvöz légy s áldott légy régi jó Mesterem,
 Csak te benned vagyon minden reménségem.

NAZARENUS. Hát mit csufolkodol te Judás én velem,
 Így vesztéd-e csókkall el az én életem?
 Hát tü mit kerestek itt, talám engemet?
 Én vagyok a Jesus, kössétek kezemet!

LONGINUS. Tégedet keresünk, te vagy-é a Jesus,
 A kinek aszt mondyák sokan, hogy a Kristus?
 Jere velünk, Rab vagy, nyujsd ki kezeidet,
 Meg nyomják a lánczok majd a vállaidott!

MILITES. Kösd meg a kezeit, meg se mozdíthassa;
 Lánczot a lábára, ne is mozdíthassa;
 Eregy most elötünk köszönsd a fő Papot,
 Nem látod sokáig már a fényes napot;

ANNAS. Ugyan hol kapátok eszt a jeles férfit?
 Hollotuk mü ennek sok jó nemes hirit,

Tám Salamon király fel támodot kösztünk,

El akarja venni a Papságot töllünk?

LONGINUS. Uram, fő Pap Uram, ez a kit kerestünk,
Méltó, hogy királynak tegyük eszt mü kösztünk.

SERVUS PRIMUS. Látom, királyságra termettek vállai,
De ugyan fényesek az ő két szemei.

ANNAS. Vigyétek el hamar Caiphas fő Paphoz,
Talám ő valamit szoll királyságához!

MILITES. Jere hamar, jere, mennyünk Caipháshoz,
El közelgetett már lelked a limbushoz.

SERVUS SECUNDUS. Üssed az oldalát, ne kimild, mert nem kár,
Üssed, mert nem tied, hiszem nem néked fáj!

CAIPHAS. Mit hoztatok hivek, talám ez a Kristus?

LONGINUS. Ez a Kristus, immár meg kapta a Fiscus.

CAIPHAS. Hogy foghatátok meg?

LONGINUS. Csak meg adá magát.

SERVUS PRIMUS. Egyett sem szolhata, be dugók a száját.

CAIPHAS. Mond meg hát igazán, Isten fia vagy-e?

NAZARENUS. Meg láttyátok, midőn a felhő oszlopin

El jó itiletre s az észak oldalin

Le ül dicsőségben az embernek fia,

Akkor tü reátok száll az ő kéz ijja.

SERVUS TERTIUS. Hát te így szollasz-é az én fő Papomnak?

NAZARENUS. Ha jótt nem szollottam, bizonyisd meg nékem,
Ha penig jót montam, mit háborgatz engem?

CAIPHAS. Vigyétek ell innen ötöt Pilatushoz!

Meg vállik, mit szoll eő az Isten fiához.

Nem méltó ez ember, hogy a földet nyomja,

Jobb, hogy a keresztfa a vállát meg nyomja.

LONGINUS. Jere Pilatushoz, majd meg koronázunk,
A királyi polczra majdon fel emelünk!

MILITES. Siess hamar, hiszem most jó helyre viszünk,
A hol uraságnak helyére fel tészünk.

SERVUS SECUNDUS. Üssed, ha nem mégyen, semmit ne fély
Végezzük el, a mit meg irtak felölle! [tölle,

PILATUS. Mi féle ember ez, a kit meg kötözve

Előmbe hoztatok az itilő székbe?

LONGINUS. Csak rövid törvényell dolgunkot végezd el,
Had vigyük el őtöt és tegyük keresztre.

PILATUS. A mit cselekedet, nékem mondyátok meg.

SERVUS TERTIUS. Ne kérd, mit vétkezet, hanem had ölyük

PILATUS. A világi törvény nem engedi asztot, [meg.
Hogy én addyak néktek Deliberatumot,
Hogy ha nem mutattok rolla delictumot,
S ezzell ellenkezők érdemlenek poklot.

Názáreti Jésus, van-e Procatorod,
A ki te melleted szolyon, vagy Actorod?
Mostani világban úgy folynak a Pörök,
Hogy mikor é szényben a sárga pénz zörög,
A Biró nem nézi, pokol-é vagy ördög,
Az igazság ellen ő eleget dörög.

Még a fő Papok is félnek az igaztól,
Halálra kívánnják igazatt a ki szoll,
Caiphas a lelke, ne hidy a fő Papnak,
Mert irigyek igen s hamar fel akasztanak.

Látom, szegény Jésus, nincsen Prokátorod,
Azért igen félek roszull lesz a dolgod.
Mennyetek el innen, had kérdeszem őtött,
Hiszem nem vethetek néki csak ingyen tört!

LONGINUS. Uram, igen hamar végezzed dolgodot,
Ne várokozstass itt hozsason sokakat,
Ad ki hamar nékik kívánt vállozokot,
Had feszissük fára hamar holdítonkot.

PILATUS. Honnan való vagy te, ki volt a te Atyád,
Talám a Mária volt az édes Anyád?
Meg vallom, zsidókkall roszull vagyon sorsod
Csuda, ha keresztfa nem lészen koporsód.

Igen hamissak most, látom, a fő Papok,
Istentelenségell telyes az ő utok.
Miért nem szollasz nékem, tudod hatalmamot,
Hogy kezemben vagyon életed s haláloed?

NAZARENUS. Nem volnék kezedbe, de felyül adatott,

Sem te hatalmadban és onnan vetted aszt,
Mert minden hatalom az én Atyámtól van
És az én országom nem e földről vagyon.

PILATUS. Hát király vagy te? Ne fély, mert egyszersmind
Lészek a te Birád s igaz prokátorod!

Jertek bé én hozzám immár jó vitézek,
Meg felelek néktek, hogy el ne késsetek,

Ez emberben nincsen éppen semmi vétek,
Hát illy kegyetlenül tü miért üldözitek?

Én meg nem itilem, ha tü el viszitek,
Lássátok, törvéntek szerént itilyétek.

JUDAEL. Nem szabad mü nekünk senkit meg itilnünk.

PILATUS. Nem is szabad senkit mondani gonosznak,
Ha nem tanáztatik valóban olyannak.

Vagyon még egy lator, Barabásnak hijják,
Én aszt meg itilem s esztet el bocsátom.

JUDAEL. Meg ne öld Barabást, fészisd fel a Jésust!

PILATUS. Hogy fészítsem én fel a zsidók királyát,
A mi nagyobb, látván őő Ártatlanságát?

JUDAEL. Nincs nekünk királyunk, hanem csak császárunk.

PILATUS. Fogja három vitéz s jól ostorozza meg,
Az egész nép ötöt osztán had szánnya meg!

MILES PRIMUS. Jere öltözzél fel a veres bársonyba,
Nagyobb tisztességed lesz ugy a városban.

Interlocutio continuatur.

(*Arbores tandem eligunt Ramnum in Regem.*)

CYPRUS. Ugyan nagy szégyen ez ilyen nagy erdőbe,
Hogy ennyi sok fákból a királyi székbe,
Senki bé nem illik ebbe a felségbe,
Méltók vattok azért vetettni a tűzbe.

PINUS. Az én szomszédomról, nyirfáról mit véltek,
Nem jó lehetne-é, valyon mit itiltek?

CYPRUS. Bolondságot beszélsz, ha ő király lenne,
Betula kiss Aszszony házat nem seprene.
Jövel te tövissess Galagonya fája,
Parancsoly mű nekünk, légy erdők királya!

RAMNUS. Ha engem királynak választotok ugyan,
Végre meg bánnyátok asztot bizony sokan.

Scena quinta.

(*Christus Rex Judaeorum Illusus vexatus contemptus demum cruci-
figitur.*)

PILATUS. Itt vagyon fő Papok a tü királyatok,
Eleget tettek már rajta a csapások.

PONTIFICES. Feszisd meg, feszisd meg, nem a mű királyunk,
Nem is elég néki, a mit rajta látunk!

PILATUS. Vigyétek el őtöt s tü feszissétek meg,
Ha a mit rajta láttok, azzall nem éritek meg.

PONTIFICES. Nékünk törvényünk van, senkit meg ne ölyünk,
Arra is, hogy hamis Istent ne imádyunk,
De mivel eő magát Istennek mondotta,
Az halálra fejét méltónak vallotta.

PILATUS. Látom az igaz vért halálra kell adnom,
Fejemre nagy veszélt azért is kell várnom.
Addyátok hát vizet, had mossam meg kezem,
Az ő halálába nékem semmi vétkem.

LONGINUS. Jere immár velünk, had koronázzunk meg,
Majd székbe űtetünk és imádunk téged.

MILES PRIMUS. Űj fel már a polczra, hiszem király vagy te,
It van a korona, ő eszt érdemlette.

MILES SECUNDUS. Addyátok kezébe a királyi pálczát,
Azzall őrizheti Jerusaleem várát.

MILES TERTIUS. Kössük bé szemeit, valyon meg látná-é,
A ki pofon űtné s kétszer nyakon verné.

MILES PRIMUS. Nyomjuk bé fejében jobban a koronát,
Mert el fujja a szél annak szép rubintyát.

MILES QUARTUS. A ki nyakon csapja s le köpi orcáját,
Jó török dohánnyall meg töltöm pipáját.

MILES SECUNDUS. Felség nélkül való koronás királyunk,
Imádyuk fél térden most uraságodat,
De mond meg hertelen, ki üté orcádod?

LONGINUS. Addyátok kezében már a hohéroknak,
Hadd vigyük a hegyre s függeszük a fára.

LICTOR PRIMUS. Vedd fel vállaidra eszt a szép koporsót,
Ez a te Tronusod, érdemled e sorsot!

LICTOR SECUNDUS. Eregy hamar, hát te csak ilyen erőss vagy?
Hiszem aszt mondottad, hogy te oroszlány vagy!

LICTOR TERTIUS. Nem láttam én soha, hogy az ut az uton el essék,
Lábán nem mehetvén, így hoszan el nyuljék.

LICTOR PRIMUS. Aszt mondá a minap, hogy ő az út,
Az őtöt meg vető hoz magára nagy bút.

LICTOR SECUNDUS. Üssed, mert jól mehet, e könnyen meg nem
Mert a királyságon látom eő igen kapp. [hal,

LICTOR TERTIUS. Üssed, mert eő reá haragszik a nagy Pap,
Azon nagyon örvend, ha fára fel akad.

LICTOR PRIMUS. Fel jövének a hegyre, hocza egy kupa bort,
Az uton miatta el nyelém a sok port,
Köszönd a Kristusra, mert eő is meg isza!

MILES PRIMUS. Hiszem a vizet is borrá változtatta,
Annál inkább, ha adtz, eő is meg ihattya.

LICTOR PRIMUS. Ha nem iszik, fogd meg, tedd a keresztfára,
Előbb a kötelet tedd a jobb lábára.

LICTOR SECUNDUS. Ha király vagy, immár üly fel a Tronusba,
Majd fel emeltetel itten királyságra.

(Hic fit repraesentatio crucifixionis et cantus dolorosus.)

ACTUS TERTIUS.

Scena prima!

(Amor Divinus persvadet crucem Christi amori mundano et ducit eum ad illam amplectendam.)

AMOR DIVINUS. Világnak romlandó kényes szeretete,
Vedd bé intésemet, induly kesergésre,
Lágyuljon meg szived, készüly szenvedésre,
Lelki nagy bánattall tekincs a keresztre.

Lágyuljon meg szived Kristus szenvedésin,
Rémülyön te lelked az ő kesergésin,
Halgasd neki mostan szép kérő szavait,
Ély alkalmatosságal, vedd be tanácsim.

A Kristus világra küldetett lelkédért
És fel feszítetett az üdvösségedért,
Isten keresztfára ment te életedért,
Koczkára vetette lelkét szerentsédért.

Lelkét ki bocsátá a nagy szeretetért,
Kérlek én tégedet vére hullásáért,
A te meg váltódnak számtalan kinnyáért,
Induly siralomra az ő fájdalmiért!

AMOR MUNDANUS. Mostan csak heába horgász én utánnam,
Orczátlan, bé nem tész engemet hálódba.
Mi haszna világon nékem szomorkodnom,
Sűrű könnyhullással mindenkor bánkodnom.
Nem hág én fejembe a tövis korona,
Mert most vagy on azon drága gyöngyös párta,
De életemnek is legdrágább virágja
Mostan fénlík s teczik az ő állapottya.

A virágos kertben kényesen sétálok,
Ottan szeretőmnek szép bokrétát kötök;
Ha a kereszt alat én nap estig állok,
Ugy én a világnak keveset szolgállok.

AMOR DIVINUS. Halyad, mit mond néked a tövis korona,
A ki ő alatta nem nyukszik valaha,
Meg emésztő tüzet okádik reája
Le vetvén poklokra, örök kin vallásra.

AMOR MUNDANUS. Látod, hogy szemeim bé vannak kötözve,
Semmit nem láthatok, csak a mit kívánok,
Mivel a keresztet én nem viselhetem,
Arra szemeimmell nem is vigyázhatok.

El merültem éppen világ jovaiban,
Szivem gyönyörködik ételben, italban,
És ama fertelmes testi kívánságban,
Azért vigaságom nints a kereszt fában.

AMOR DIVINUS. Nyisd fel szemeidet, tekincs kereszt fára,
Még is intlek tovább, ne essél pokolra,
Ne hadd tovább szived maradyon vakságba,
Egy kiss mulandóság ne vonszon oly rosztára.

Fontold meg, mi légyen e világi hivság,
Kit követ csak hamar örökös szomjuság,
Szabadulás nélkül mindenkori rabság,
A felett égtelen ördögi társoság.

AMOR MUNDANUS. Hova parancsolod, el mégyek utánnad,
Ha így van a dolog, más lábra kell álnom,
Add ide kezedet, vigy el váltságomhoz,
Talám világosság jó ott vakságomhoz.

AMOR DIVINUS. Itten elmélkedyéll s nézd az ő sebeit,
Vas szegekkell által veretett kezeit,
Nem különben sértett oldalát, lábait,
Vérrel folyó s érted ki feszült tagjait.

Scena secunda.

SATANAS. Jertek elő hamar Luciper szolgái,
A sátánnak vannak igen nagy dolgai.
Mostan generalis mustrának kell lenni,
A keresztényekell szembe kell szállani.

DRUMO (*evocat omnes daemones de nomine et lustrat.*)

Fél szemű, lud lábú, pipe orrú, görbe hátú, más fél lábú,
kerek orrú, kalán filű, kapta nyakú, csikkó fogú!

RESPONDENT NOMINATI: bityinkoró, karabille, prittyta, koron-
bitty, hipp, hopp, Hem, Rem, Bam.

Rendbe, fél lábba, fél térdre, fél szemre, háttall, jobbra,
csára, hiszra, kétt felé, fog fel a fegyvert!

SATANAS. Kedves jó szolgálaim, itt nagy dolog vagyok,
Luciper veretet már főbe és adyon,
Pokol fenekébe ég a mű nagy Apánk,
Heába ás ugyan immár a mű kapánk.

Ugyan meg pusztítá a Kristus poklokat,
Mind ki szabadítá onnan a Rabokot;
Mű is munkálkodyunk, hogy pokol bé telyék,
Igazán harcolyunk romlott országunkért.

DRUMO. Uram, mit cselekszünk, nincsen semmi erőnk,
Éppen meg száradott immár a mű velőnk;
A keresztfa nekünk nagyon ellenségünk,
Attoll igen retteg az érzékenségünk.

SATANAS. Asztot temessük bé a földnek gyomrába,
Az után indulyunk a harcznak nagyára;
Minden felé vétket oszszunk e világra,
Az által bizhatunk, tanálunk prædára.

A kevélység mennyen a bölcs emberekre,
Az Iritség lelke szályon a szentekre,
Papokra, vargákra s kiseded gyermekekre,
Ezekre s többekre mennyen egy mértékbe.

A Fösvenség légyen a dus gazdagoké,
A lopás, hazugság penig a szabóké,
A hergés és morgás a vén Aszszonyoké,
Atta, teremtette paraszt embereké.

Törvéntelenség légyen hatalmasoké,
A huzás és vonás a küsseb rendeké,
A gonosz akarat lehet akár kié,
De a vissza vonás az Assesoroké.

DAEMON. Hát a bujasággall kiket késérthetünk
És annak szép lelkét mű kiknek adhassuk?

SATANAS. Azzall meg próbálni mindeneket szabad,
Mert a szerelemtől senki el nem szalad,
Még a vén ember is szereti a mézet,
Az ifu pedig isza, mind a vizet.

Mennyetek el immár ki a városokra,
Vessetek hálókot hamar az utzákra,
Ha jó praedát hoztok Pluto országára,
Lészen dicsőségtek, mentek uraságra.

Interlocutio.

RAMNUS. Látom, királyságra tövisess fejemet
Tettétek, de azzall nagyott vétetetek,
Tehát árnyékomba minyájan jőjeteek,
Nyugodalmat ottan én töllem vehettek.

Ha pedig nem jőtök az én árnyékomba,
Elevenen mindyárt bé mentek pokolba,
Mert én, libanusnak cedrussi, reátok
Tövisseim közül nagy tüzet okádok.

Scena tertia.

(Hic tumultuant Homines et tentantur a Daemonibus.)

SPIRITUS SUPERBIAE. Jaj be szépen kötted, legény, bocskoro-
Már beretváltasd meg hát a szakálladot, [dot,
Törölgesd ki szépen sárga bajuszodot,
Tizen két ökörre bogozd üstöködöt.

Az alázatosság semmit hoz konyhára,
Csak iszákot akaszt annak a nyakára,
A ki mindeneknek alá veti magát,
Valaha búbánat üti az oldalát.

SZEGÉN LEGÉNY. Mi haszna, ha ember e világon teng-leng,
Az alázatosság sokszor hoz csak szégyent,

Bubánat völgyében a ki sokat fetreng,
Haja és szakálla hamar hány ugy verhenyt.

Jobb hát, hogy életünk folyon vigaságba,
Állapotunk rendi ékes csinosságba,
Ne légyünk olyanok, mint disznó az olba,
El nem hagyok azért semmit tanácsodba.

SPIRITUS CORPORIS. Te gyenge ifu, miről gondolkodol?
Talám emlékezel így nagy uraságról,
Ha magadot rontod könyvek hányásából
Elmédedt tompítod Mester tanácsából.

Mi haszna imádod a te mesteredet?
Ne fogadd a szavát, vesd el ábéczedet,
Deákság nélkül is meg kapod lelkedet,
Hadd el az Iskolát, ne ronsd az elmédet!

REST DEÁK. Mi haszna van ezen fótos ábéczésnek?
Jobb, hogy én a szarvát fogjam az ekének,
Addig meg maradok, míg egyszer meg vernek,
Azután ellene rugok Mesteremnek.

SPIRITUS AVARITIAE. Szegény legény látom majd kuldusságra
Alamisna után meg látod, hogy te futz, [jutz,
Nem jó ilyen bővön adni szegényeknek,
A mid van, szorisd meg, ne hánd az ebeknek.

Emlékezzél jól meg, hogy még sok üdökre,
Vigyáznod kell néked hoszszu esztendőkre,
Hoszszas életednek minden rendeiére,
Nagy Méltóságodnak illendő tisztére.

Ha, mid van, ki hányod, ki szán meg tégedet,
Nagy szükségre jutván táplálja lelkedet?
S hová lészen kegyes és ékes termeted?
El szárod ám akkor a te gyenge tested.

DIUES. Jaj be szegény vagyok, nem ereszt a buzám,
Csak a kuldusokra nincs elég gabonám!
Ha mindennel birnék, hiszem én nem bánnám,
Jőne hat ezer is, csak hozna, kívánnám.

Meg untam házomnál én már a sok kérőt,
Gyakron térden álva látván szemem előtt.

Hát a kit a sok rosz cselédem veszteget
Naponként; ne látnám bár én soha őket!

SPIRITUS IMMUNDITIARUM CARNIS. Visely gondot fiam ifusá-
Azért már elmédet vedd a házosságra; [godra,

Hiszem jobb embernek menni nyájosságra,
Hogy sem szívet vetni a sok busulásra.

COSMOPHILUS PRIMUS. Látom, csak el telik az idő heába,
Talám nincsen Isten, a ki meg büntessen,
Jobb gyönyörködtessem lelkemet, testemet,
Ifuságomban tölcsem bé kedvemet.

Poenitentiára elég van még üdő,
El sem mulik töllem oly hamar esztendő,
Életem virágját adom a hivságnak,
Eleg, ha vénségem vetem busulásnak.

Nem gondolok tehát semmit busulással,
Majd meg koronázom fejemet virággall,
Szövetséget vetek ezen jó világgall,
A mely kedveskedték nékem jovaival.

SATANAS. Látom jó praedákat kaptatok minyájan,
De a torkosságnak rosz szerentséje volt,
Azért huzzátok le csapjátok meg őt jól,
Jobb kelepczét hordyon mádszor a Piaczon.

Scena quarta.

(*Amor Mundanus ad Crucem Domini transformatur in Amorem
Divinum.*)

MUNDUS. Én vagyok a fészke minden jó örömnek,
A ki vigasztalok minden bus sziveket,
Rajta én fiaim, mig világon vadtok,
Most a virágok köszt velem vigadyatok.

GENIUS HUMANUS PRIMUS. Távul légyen tollünk ámbár a
Mostan szomorkodni éppen nem igasság. [Menyország,
Mikor lesz illy időnk, ha most a szép hivság
Ingyen csak elmulik az alkalmatosság.

Poklot sem rendelte Isten a barmoknak,
Ottan kell lakniok ember fiainak.

Heába fenyegetz torkában kinoknak,
Mint ha esnének mindyárt tűzébe pokolnak.

Magamot halálnak nem érzem törében,
Most feredni nékünk a Kristus vérében
Nem engedi, látod, a szép ifuság,
Tied és nem mienk légyen szomoruság.

GENIUS SECUNDUS. Velünk járjon s kelyen a kedves vigaság,
Távuzék el onnan akármely busulás!
Semmi keresője nincsen a sirásnak,
Hanem eö helyette minden vidámságnak.

GENIUS TERTIUS. Én el nem maradok tölled immár világ,
Akár hova induly, engem utánad lácZ,
Elöl járom nékem lészesz te és nem más,
Mig lelkem körül lesz ez a romlandó ház.

Világ jovaiban hogy urá lehessenek,
Annak veleivel kedvemre élhessek,
Az ő utyaitól meszsze el nem mégyek,
Böv igyiretiben tudom részes lészek.

MUNDUS. Imádság, böjtölés szabad léssen néktek,
Igen kapjon csak hogy szépségen szemetek.
Mikor imádkoztok, szivetek szenteken
Ne járjon, sem peng elmétek az égen.

AMOR DIVINUS. E csalárd világnak miért hisztek ifiak?
Ha az ő tanácsin jártok, mind el vesztek,
Az örök veszélyben minyájan bé léptek,
A Jégen országot tü miért kerestek?

Jobb, hogy siralomra minyájan indulyunk,
A szent keresztfához szívünk ből fordulyunk,
Istenünk haragját és ugy engesztelyük,
Az örök életre utat hogy készittsünk.

A ki e világon mindenkor bánkodik,
A Kristus kinnyain jajgat s szomorkodik,
Az öröké való örömbe vitetik,
S a ki itten szolgál, ottan uralkodik.

GENIUS TERTIUS. Nem engedi asztot az Ifiak vére,
De a szemek sem áll nékik kesergésre,
Elméjek ezeknek nem maradhat kötve,
Mert egész természetek huzza nevetségre.

AMOR DIVINUS. Valakit e nyillall én meg sebessitek,
Lészen oka annak, lelki sebben essék,
S hogy a vigaságtól azzall el távozzék
És Kristus keresztye szivében zárassék.

THEOPHILUS PRIMUS. Üdvözlégý Jesusom, szivem kívánsága,
Én szegény lelkemnek légy világóssága,
Szivemnek Jegyesse légy és vidámsága,
Te kívülled ninesen semmi bátorsága.

THEOPHILUS SECUNDUS. Hálát adok neked sok ajándékidét,
Kiváltképpen [pedig] kinszenvedésidét,
És én hozzám való nagy szeretetedét,
Hogy nem kárhoztattál sok gonosságomét.

THEOPHILUS TERTIUS. Hát lelkem Jegyesse ilyen nagy ki-
Miért adád magadot ezen kárhozatra? [nokra
Nem érdemleted te tudom bizonyára,
Hogy huzatnál ilyen gyalázatos fára.

A ki mindenekkel, járván e világon,
Jól tettél, tanítván jární igaz úton,
Gonosság törvényre, hogy ha ki jól szolyon,
Bé törjék a feje, bizonyoson látom.

Száj le a keresztről, meg halok én érted,
Én érdemlettem aszt bizony, nem felséged,
Reménlem, az után lelkem léssen veled,
Hajsd hozzám tövissell szagatatott fejed!
(*Cantant omnes personae: Szeretlek tégedet.*)

Interlocutio.

(*Ramnus evomit ignem in omnes cedros libani, eo quod sub umbram
ejus sese recipere detrectaverint.*)

RAMNUS. Jertek már erdőnek minden magos fáí,
És a fenyőfának minden unokái,

De a bükfának is fatsaros ágai,
 Hamar a királynak jertek árnyékába,
 Nyugodjatok itten, parancsolok abban!

CYPRUS. Nem, mert a Palástod néked igen szúrós,
 Annak az árnyéka pedig igen futos;
 Mü pedig nem szoktuk, a mi igen szoross,
 Lássad, kivel maradtz, nekünk nem árnyékosz.

RAMNUS. Mennyen ki lelkemből a kénköves topló,
 Libanus erdein fel nőtt Cedrus fákat
 Emésze meg, ugy mint a kemény sziveket,
 Hogy ne próbálhassa senki többé esztet!

Epilogus.

JUDEX vivorum et mortuorum. Jőj elő Luciper minden se-
 Álisd fel zászlódot a te hiveiddell, [regiddell,
 Kevélységnek lelke, most jádszom fejeddell!

Miért csufoltál engem kevésy szemeiddel?

Évának fiai s Ádám unokái,
 Kik eddig voltatok Luciper szolgálai,
 Mennyetek alájja most zászlójának,
 Majd meg kostolyátok savát országának!

Tudod, álnok szolga, téged szabadságra
 Én bocsátotalak s te kivánságodra
 Indultál, meg vetvén parancsolatimot,
 Meg utálván minden sok jó tanácsimot.

Hallotad írásból sok szenvedésimot,
 De te fel nem vetted az én keresztemet.
 Kényességed nem fért tövis koronámhoz,
 Azért nem lesz néked velem boldogságod.

A kinek szolgáltaál te zászlója alatt,
 Annak hiveségére veteted volt magad,
 Onnan is várd, hidyed, méltó jutalmadat,
 Ki pokolba viszen, meg adván jussodat.

Álnok szolga, tehát nálom nem lesz helyed,
 Annak rut férgei furdalyák a melyed,

Nem lesz nyugodalmad leg kissebb, ugy vélyed,
Az örök tűz léssen meg emésztő férged.

Vidd el országodba, sátán, hivedet,
Büdös eb előllem mennyell, legényidet
Vidd el örök tüzre, ne lássalak téged,
Te veled maradyon ördög Pokol! Amen.

Finis. Anno 1752.

III.

Passio Domini Nostri Jesu Christi, secundum Matthæum,
Marcum, Lucam et Joannem, per scenas Lugubres
Populo exhibita in Parasceve Anni 1759.

A Spectabili, Prænobili ac Nobili Gymnasio Csik-
Somlyoviensi.

PROLOGUS PRIMUS.

Nagy álmélkodásnak s zokogásnak napja
Ma fell tettzet, mellyet a Nap s Hold sirattya,
Mert fel feszítettett Egek alkotója,
Ki az egész Földet két ujjain tartya.

És olyan kénokat szenvedet bününkért
Minden tagjaiban a bünös emberért,
Hogy nints elme, sem száj; a mely mind ezekért
Méltó háladással légyen irgalmáért.

Mert tetétől talpig nintsen ő testében
Tsak egy tagjábanis sértetlen izetske
Sött belső részében eleven véretske
Kin nélkül nem maradt, nints Jésust ki mentse.

Azért zokogással sirnak az Angyalok,
És gyázba öltöznek a menyei karok,
Fénylő sugárokat ell rejtik csillagok,
Mint fel háborodnak négy elementomok.

Földnek oszlopai ma mind meg rettenek,
Erős kősziklák [is] ezen meg repednek,
Csak az aczél szívű és barom Emberek
Kristusnak halálan semit nem keseregnek.

Nem gondolnak azal, hogy bűnökért vérét
Cseppig ki öntötte, és érettek fel vett
Magára rút halált és szenvedet nagy ként,
Hogy lelkektől úze ell az örök veszélyt.

Kristus haláláról még nem is álmodnak
Sokan, aszt jól tudom, oly háládatlanok,
Csak vétkes életbe meg marathatnának,
Menyországba lépni nem is kívánnának.

Mert némelyek minden napi háladások
Atta, teremtette és mindenféle szitok,
Mosdatlan beszédek, válámló nagy átkok
Gutta ütés, ördög s menkő hullások.

Mások Rátz templomban naponként áldoznak
Mondván: dicsirtessék szent neve Jésusnak,
A Jésus hirével addig pohároznak,
Miglen egy ugyan nagy disznyót vásárolnak.

Kristus haláláról tük sem emlékeztek,
Mérgeaspis kigyó természetű nyelvek,
Melyel mint egy törrel másokat meg öltök,
Hirekbe s nevekben meg bestelenítetek.

Bizonyára tük is semit nem gondoltok
Kristus halálával, hamis dus gazdagok,
Ebül gyült szerdékkal élő usurások,
Kik a szegényeknek vérét ki szipjátok.

Hát a fenhéjázó büszke szemöldekek,
Aztot kérdem, valjon Kristusnak tecznek-é,
S harag tartásban [kik] szüntelenül élnek,
Mások elé mentén nagyon irigykednek?

Kivált képen pedig Kristust el felejtik,
Kik buja étellel rútul fértéztetik,
Lelkeket, testeket meg böstelenítik
Pellengérbe illő aszszonyok és férfik.

Rut paráznaságot ell rendelő szemek, (igy)¹
Kabalák módgyára hinnyogó személjek,

¹ Talán: Rut paráznaságnak örvendező szemek.

És házas ágyakat fértéztető ebek.

Mint ménesek után vigyázó öszvérek.

A szent házasság[nak] szép palásttya alatt,
Férjetelek ágyába kik szültök sok fattyat,
Minden paráznáknak vetitek az ágyatt,
Oly nagy gonoszságra már inégték (igy) vágyot.¹

S hát, kik szent életnek álnok képe allot,
Ju bőrbe takarva tápláltok nagy farkast.
Mit mondok, sött hires és böstelen kurvák,
Valjon kesergitek Krisztusnak halálát?

S kik böstelen hussal kenyért vásároltok,
Mert a pártátokot ebből ell rugtátok,
S tzigéres mogyára uttzákon sétáltok,
Ki vájandó szemmel sokat hunyorgatok.

rdi lellan 7 Tüis ell rejtezet fesletlen (igy) ágyasok,
Kik ifiak s vének ágyát stromoljátok,
Kik bellőlek tesztek бүдös kecskebakott,
Bujaság sarába turkáló Rut Disznyott.

S hát Kristus halálán tü siránkoznátok,
Kik tsevegő szarkák beszédében vattok,
És viseléstekben mint a kopár majmok,
Öltözetben penig épen arczátlanok.

S magatok megén[tlen] Kristust feszítitek,
Két nagy latrok közé fel helheztetitek,
Mint a Kálvárián, nagyobb ként tőletek
Szenved áldot Jesus, aztot meg higyétek.

l m o r Hát gusaljasba gyült Denevér leánkák,
Éjeli vagy (igy) baglok szép sovál (igy) szüz kurvák,
Valjon fonástok közt a Krisztusnak haját
Nemde nem tépitek, fujván veres zsolárt.

Mindenféle бүнös Kristus haláláról
El feletkezzék ám ő nagy kinyairól,
De kivált az, a ki rüt bujaságából
Nem akar tisztulni ocsmány disznyóságból.

¹ talán : éreztek.

Hogy azért az illyek eszerekre jőjenek,
Ezen szent nap után vétkezni szünyyenek,
S vétek[nek] mocskából többet ne egyenek,
Hanem a Kristusról meg emlékezzenek :

Rövid állásokban ábrázolni fogjuk
Előbször s azután bővebben mint tudgyuk,
Kristusnak halálát néktek le rajszolyuk,
Noha volta képen aszt le nem irhatyuk.

Prologus secundus scena 1.

Rend szerént az első képzés meg mutatya,
Mint hivu a Kristus paenitentiára,
Tiz bélpoklosokat miként megtisztittya
S az házasság törő aszont fel oldoza.

Scena 2. actus 1.

Herodesnek szive nagyon háborodik,
Halván, hogy a Kristus csudákat cselekszik;
Fél, hogy koronája tölle el vétetik,
Mert jövendőloktól királynak mondatik.

Ante scenam 3. Actus I-mus.

Most az irástudók nagyon zugolódni
Keznek, hogy profétát hálnak emlegetni,
Bátor nagy hasznokra akarna is lenni
Kristus, de halálra kezdik őt keresni.

Ante scenam 4. Actus 1.

Judas nagy bolondul sorsán törekedig,
Innen az ördögtől arra késértetik,
Kristusát el hadná im informáltatik
És csalárdul boldog élet igirtetik.

Ante scenam 1. Actus 2.

Mert Judás vala [a] pénznek nagy barátya,
Az ördög ráviszi s álnokúl meg csalya,

Hogy édes mesterét sidóknak árulya,
Harmincz ezüst pénzért bátron is el adgya.

Ante scenam 2. Actus 2.

Vér szipó sidóktól most meg fogadtatik,
A Kristus, mint lator, meg is kötöztetik
És ebek módgyára ő meg rugodtatik,
Várasnak utczáin rútvál hurczoltatik.

Ante scenam 3. Actus 2.

Istennek szent fia Annáshoz vitetik,
Az ő tudománya tölle kérdeztetik,
Igaz feleletért pufonis veretik,
Onnan Kaipháshoz mindgyárt el küldetik.

Ante scenam 4. Actus 2.

It Péter Apostal, ki oly vitéz vala,
Hogy a Kristus mellet kardot is rántana,
Fasztos leány miat hit szegésre juta,
Jollehet az után vétkét meg siratta.

Azonban a Kristust viszik pilátushoz,
Tiberius császár fő Prefectusához,
Ki halván, hogy Kristus herodes királyhoz
Tartoznék, semmit is nem szolla Kausájához.

Ante scenam 1. Actus 3.

It herodes király sokakról kérdezi
Édes megváltónkot s csudát akar látni,
De aszt meg nem nyervén, köntösét le vonni
Parancsolya s osztán csuful ki neveti.

Ante scenam 2. Actus 3.

Másodszor Pilátus eleibe vivék
A fő Papok Kristust s halálra fel kérék,
Kitől is baromul meg ostoroztaték,
Tövis koszoroval meg koronáztaték.

Ante scenam 3. Actus 3.

Asztot látván Judás, igen meg rettene,
 Hogy meg ölnék Kristust, azon meg éjede,
 Gonosz vétke miat kétségben is ese,
 Bestelen akasztó fa lön temetése.

Ante scenam 4-tam Actus 3.

Pontius Pilátus előtt a pap Urak
 S a sidók vénei addig kiáltoznak,
 Meg éjed Pilátus. az é farkasoknak
 Az ártatlan báránt adá prédájoknak.

Az után mint bánnak velle az hohérok,
 Ha rá figyelmeztek majtég meg láttyátok,
 Azért is Én arról most többet nem szollok,
 Hanem tü tölletek szép halgatást várok.

ACTUS PRIMUS.

Scena prima.

*(Christus vocat poenitentes ad poenitentiam : sanat leprosos, absol-
 vit adulteram.)*

CHRISTUS. Siralom völgyében nyavalgó Emberek,
 Ha van bün solygyával terhelve lelketek,
 Sok inségek miat kesereg szivetek,
 Vigasztalást vártok, én hozám jöjjetek.

Jőjjetek én hozám, kik fáradvá vattok
 És minyájon nálam nyugodalmat kaptok,
 Térjete meg, bünben kik torkig uszkáltok,
 Minden bünötökből szabadulást adok.

Mert azért jöttem én mostan e világra,
 Hogy lennék embernek szabadulására,
 Hoznám bünösöket penitentiára,
 Az után pediglen örök boldogságra.

Nem szántam azokért földre leszállani,
 És szenvedő testet magamra vállalni,
 Angyali karoktól ily messzre távozni,
 Egy ideig töllök hoszszu utra menni.

Tudom nagy kinokra hogy kellett mennem,
 Rut gyalázatokal meg elégítetttem,
 Meg ostoroztatik sonyorun a testem
 Csepig ki ontatik én drága szent vérem.

De ezel én semmit épen nem gondolok,
 Mert nagy szeretettel éppen gyuladozok,
 Emberi nemzethez ki szivemből szánok,
 Érettek ként, halált szenvedni akarok.

Azért kik ördögnek hajlékában vattok,
 Szabjátok én hozám tü akaratotok,
 Bizonyal Én nálam kész vigasztalástok,
 De ugy, ha én nékem szómot fogadgyátok.

PETRUS. Én tégedet látlak lenni igazságnak,
 És Istentől küldetet igaz messiásnak
 Azért én engedek a te szavaidnak,
 Eleget is teszek parancsolatidnak.

JOANNES. Én is János néked kívánok szolgálni,
 Mindenekben szivesen engedelmeskedni,
 És utazásidban társad néked lenni,
 Azért méltóztassál nékem parancsolni.

Oh édes jó Uram, szerelmes mesterem,
 Ha kellis én nékem te [érted] szenvednem,
 Mind az által neved öröké dícsirem
 S az egész világon mindenüt hirdetem.

ADOLESCENS. Uram, ha lehetnék érdemes előtted,
 Telyes szivből énis követnélek téged,
 De akarnám tudni, mi a te törvényed,
 A szerént, fogadom, engednék te néked.

CHRISTUS. Akárki valóban akar üdvözülni,
 Békeségesnek kel ő nekie lenni,
 Senkit meg nem ölni s nem paráználkodni,
 Másét el nem lopni s nem azon kapdosni.

ADOLESCENS. Ezeket Én uram eddig meg tartottam,
 Senkinek tuttomra soha nem ártottam,
 Jószágán senkinek kabdosni nem szoktam,
 Fele barátomnak vérét nem ontottam.

CHRISTUS. Mindezeket fiam Én nagyra becsüllöm,
 Ártatlanságodot Égig fel emelem,
 De mindazonáltal a mind eszre veszem
 Még egy vagyon hátra, melyet kíván lelkem.

Hogyha mégis akarsz tökéletes lenni,¹
 Engemet lelkedből ügyekszel követni,
 Szükséges vég bocsut e világnak adni,
 Semmikhez e földön nem kel ragaszkodni.

ADOLESCENS. Hogy esztet mívelyem, lehetetlen dolog,
 Mivel a szerencse mind szüntelen forog,
 Hova fogjak osztán, hogy ha meg szorulok,
 Kodulni szégyenlem s kapálni nem tudok.

CHRISTUS. Könyeb a tevének egy kűs tőnek fokán
 Által menni, hogy sem menyország kapuján
 Béférni a dusnak, mert a szive nyilván,
 A hol a kéncse van, ot lesz minden órán.

LEPROSUS PRIMUS. Uram, mű mesternek és orvosnak lenni
 Tégedet hallottunk, s azért ide jőni,
 Ügyekezünk mindgyárt téged fel keresni,
 Méltóztassál kérünk rajtunk könyörölni.

Erős reménséggel te neked könyörgünk,
 Belpoklosságunkot, melyben rég fetrengünk,
 Hatalmas erőddel tisztid ki belőlünk,
 Ne utály meg münket könyörűly mű rajtunk.

CHRISTUS. Hát az a nyavalya miért jöt reátok,
 Hiszem teremtéskor mind szépek valátok?

LEPROSUS PRIMUS. Semmi okát ennek bizony mű nem
 Hogy igazán neked a mint van, meg valyuk. [tudgyuk,

CHRISTUS. Mi légyen az oka, könnyen feltanálni,
 Ha vétkeiteket kezditek vizgálni,

¹ Az eredetiben: Hogyha mégis akarsz lenni tökéletes.

Melyek az élő Istent meg bántani
Nem szégyellettétek és meg boszontani.

A véték először hát volt oka ennek
Melyet tselekedtetek, mert (igy)
Helyet nem adtatok az ő törvényének,
Szállott ti reátok ostora Istennek.

Ama Paphoz innét [azért] el mennyetek,
Tölleis, mint töllem, láttassék sebetek,
S tölle bünötökből oldozást vegyetek,
S az után rútságtól mindgyárt tiszták léztek.

LEPROSUS PRIMUS. A Mester te hozzád minket azért küldött,
Hogy meg gyógyítanád fértelmes sebünköt.
De mig ide jöttünk meg tisztított münköt.

SACERDOS. Ahoz a mesterhez mindgyárt térjete meg,
A ki hozzám küldött, hogy tisztulyatok meg,
És tisztulástokat otton nyerjétek meg.

LEPROSUS SECUNDUS. Miért mennyünk immár, hiszem tiszták
Nem szükség, hogy alá s fel csak járdogalyunk. [vagyunk,

LEPROSUS TERTIUS redit ad Kristum. Eztet meg hálálni ahoz
Bizony vissza mégyek. [a mesterhez

LEPROSI abeundo dicunt. Mi már ballagjunk el, mert im meg
Jertek jó barátim koresomára igyunk. [gyógyultunk,

LEPROSUS ad Christum Genu flectendo dicit:

Meg vallom vétkeket, ellened vétkeztem,
Száma nélkül való gonoszt tselekedtem,
Kiért a büntetést méltán érdemlettem,
De most mind ezekből éppen ki vetkeztem.

Nagy alázatosan néked hálát adok,
Mert te kegyelmedből immár tiszta vagyok,
A te hívségedben végig meg maradok.

CHRISTUS. Mennyel jár békével, hütöd erőssége
Volt tisztulásodnak hatalmas eszköze.

(*Cristus ad discipulos*)

Ám tizen valának, csak edgy találkozott,
A ki az Istennek méltó hálát adott,

Meg lád, hogy a többit ezért eribárod (igy)¹

FARISEUS petit primus audentiam.

Rabbi, mü te hozzád jó szível bé jönénk

Egy rövid questiót elődbe terjesztnénk

Hogy arra te tölled feleletet vennénk.

CRISTUS ad Phariseum: Jó barátim, hozám bátran bé jöhettek,
Lássuk kérdéstekre ha meg felelhetek.

PHARISEUS PRIMUS. Láttjuk Isten uttyán vezetsz mindeneket,
Te nálod ám nincsen emberi tekéntet,
Mindenekben tészesz igaz itiletet,
Azért kérdésünkbe, kérünk, oktas minket.

Ezen aszony állat moston találtatott
Házasság törésben, azért adgy tanácsot,
Halálra méltó-é, mind Isten parancsolt,
Avagy adgyunk neki mü irgalmasságot?

CRISTUS ad eos ajit: Kérlek, hát a latrot mért nem fogátok el,
Talám kezeteket meg sibbasztá pénzel?

(*Christus surgens dicit*)

A ki közülletek most bűn nélkül vagyon,
Ez azon állatnak az ellenne ályyon,
Mojzes[nek] törvénye szerént procedályon,
Szörnyű dühösséggel reá követ hánnyon.
Látom aszszony állat halálra tégedet
Senki nem itéle, vetvén reád követ.

ADULTERA. Látom kövezésre nem emeli kezét,
Ki hozta arczámra e pirulás tüzét,
Mert talám tám érzi vétkeinek bűzét.

CRISTUS. Én is azért téged halálra méltónak
Lenni nem mondalak s nem sentenciázlak.

¹ Talán: éri bánót.

Scena secunda.

(*Aulici Herodis Res gestas Cristi referunt, alii Joannem, alii Eliam, alii magnum. (Ennyi.)*)

[HERODES.] A Reggeltől fogva hol kerengél s járál,
Hogy nékem mind eddig ma még nem udvarlál?

[EPHEBUS PRIMUS.] Felsőgedet kérem, hogy ne nehezsztelyen,
Mert mulatásom volt üdvességes helyen,
A holott is láttam oly dolgot, a melyen
Nem tudom, ki légyen, ki meg ne rémülyön.

[HERODES] Mond meg én nekemis, had halyam, mi légyen.

[EPHEBUS PRIMUS.] Felsőges királyom, ujj embert most láttam,
Kihez én hasonlót csak edgyet hallottam,
Ily csudáról soha még nemis álmottam,
Miket e cselekedet, mikor én ott voltam.

Keresztelő János régentén ilyen volt,
Hallottam másoktól, kit te meg öltél volt,
S valóban úgy hiszem, hogy ő moston fel költ.
A mi nemű hirrel egész város bé tölt.

Én ki nem mondhatom ennek nagy szépségét,
Cselekedetinek helyes dicsiretit,
Nagy csudára méltó Isteni erejét,
Lélek épületre vezérlő beszédit.

HERODES. Termete ő néki mi mértékbe vagyan?

EPHEBUS PRIMUS. Ékes tekintettel meg győz mindeneket,
A termete pedig magas, a mint illet,
Az ő esztendeje harmincz három lehet,
Hozá hasonlítani csak az angyalt lehet.

A ki ötöt látya etczer, meg szereti,
Angyalhoz hasonló kedves tekinteti,
Beszédének pedig mágnés természeti,
Ő kezében vannak a népek szemei.

EPHEBUS SECUNDUS. Én uram herodes ama prophétának,
Kit a mű Atyáink ilyésnek hittanak
Esztet mondgyák lenni, sőt Isten fiának
Kialtyák s ő neki nagy respectust adnak.

HERODES. Csudálatos dolgot mondotok Én nékem,
Kin meg szomorodék erőssen a lelkem,
Meg mozdult egészen testemben a vérem,
Talám abból leszen nagy keserűségem.

Hát te kedves szolgálám azaz Ember felől
Mint mondasz, mint itilsz, hogy az én szívemről
A rettegést el üzd s háborodot lelkemről?

EPHEBUS TERTIUS. Én nem hiszem ötöt ilyés profétának,
Sem pedig te tölled exequált Jánosnak
Lenni, mert [?] hozá orczájának
Formája és modgya ő tanításának.

Hanem Én aszt mondom, hogy amaz egyik proféta
A meg holtak közül, ki ez előt vala
Izrael népének fővebb tanítója. (Igy)

HERODES. E hallatlan dolgon igyen csudálkozom
És mire célozon, én meg nem foghatom,
Függőben elmémet mind addiglan tartom,
Valamig esztet jobban meg vizsgálom. (Igy)

Azért hammarsággal jövendő mondómot,
Ki kívánta nékem szerencsés voltomot,
Egész életemben vigasztalásomat,
Hivassátok mindgyárt, rendelye dolgomot.

(*Abit unus Epheborum, Herodes continuat.*)

Tagjaim reszketnek s lelkem szomorkodik,
Mert az egész nép köszt ros dolog hallatik,
Félek, hogy másoktól országom vétetik,
Idegeny nemzetnek kezében adatik.

Hogy János fel támatt, Én aszt nem hihetem,
Kinek egy szép tánczért fejét el vágattam
És a leányomnak kezébe adattam,
Hogy imár el rothat, én asztot gondolom.

Asztot sem hihetem, hogy ilyés propheta
Rothatt koporsóból feltámadot volna,
Avagy más proféta most meg jelent volna,
Kinek oly nagy hirű tudománya volna.

AUGUR intrat: Jelen vagyok Uram parancsolatodra,
 Ki mindenkor állok kész szolgálatodra,
 Parancsoly nekem, ha vigasztalásodra
 Lehetnék, mert vagyok kész mindenkor arra.

HERODES. Egész judeában ily ujságok folynak:
 Támadot egy Ember, kit minyájon mondnak
 Lenni csudát tevő hires profétának,
 Kit is minden rendek hallani óhajtnak.

Mit jövendölsz erről a csuda Emberről,
 Ki aszt mondgya, hogy ő szállot menyországból,
 Származot öröktől Isten kebeléből,
 Szüzen születetett egy szüznek méhéből?

AUGUR. Én aszt mondom erről, hogy uraknak Ura,
 Ez az Ember léssen királyok királya,
 Israel népének igaz messiása,
 Kegyetlen rabságból meg szabadítója.

Földi királyokat e felyül haladgya,
 Az ő országokat erőssen meg rontya,
 Egy szóval oly Ember, kinek akarattya,
 Hogy a sidó népet magának holdittya.

HERODES. Oh átkozott fegyver, mely meg nem tanáltad,
 Ennek az ő fejét hogy te el nem vágtd,
 Mikor judaeában mind egybe kaszáltad,
 Kicsin gyermekeket egy halomban raktad.

A hol az az Ember vagyon szógám lelkem,
 Meny el hamarságal hoz bizonyost nékem,
 Ha ugy vann-e vagy nem, mert meg hasad szivem,
 Szomorúság miat elfogy az életem.

AULICUS PRIMUS. Jó szivel el mégyek s hamar is meg járom,
 Mert itilem, hogy még a templomban vagyon.

HERODES. Jó barátim kérlek most vigasztalyatok
 Engem és tanácsot én nékem adgyatok,
 Mert félek, tisztemből hogy éppen ki kopok,
 Ha én most magamra jól nem vigyázok (Igy)

Most az egész világ fel bojdult, aszt mondgyák,

Születet egy király, fel szóval kiáltják,
Félek, koronámot fejemből ki kapják.

AULICUS TERTIUS. Én Felséges Uram, bizál az Istenben,
Meg segélyt tégedet félelmes ügyedben,
Reménséged kiben volt, vagyon mindenben,
Meg vigasztal téged keserűségedben.

AULICUS PRIMUS redit : Parancsolatodban Uram Én eljártam,
Aval az Emberel én szemben is voltam,
Kiról is az imént te néked szollottam,
Hogy csudákat tészén aszt is elő hoztam.

Mostan ötöt látván, szavadal köszöntém,
Ki volna s honan jöt, mondaná meg nékem,
Hogy referálhassam, arra szépen kérem,
De az feleletett csak ő tölle vevén :

Mond meg a rókának, kinek gonosz neve,
A mi van írásban, aztot észre végye,
Ha pedig nem tugya, másoktól meg kérgye,
Másként ebül járand, bizonyal el higye.

HERODES. Nagy szeget ütének ezen szók fejembe,
Félek, hogy azokért uri tisztségemben
Nem lehet maradnom semi békességben,
Félek ő fog ülni királyi székembe.

Azért jó barátim jertek palotámra,
Veletek közlendő nagy conferentiámra.

Scena tertia.

[PHARISEUS PRIMUS.] Árontól származot Kaifás főpapunk,
Kinek judeával együt térdet hajtunk,
Te vagy Isten után nekünk főpásztorunk,
Azért im tégedet földig magasztalunk.

Te vagy az Istennek szentséges szolgája,
Mojzes törvényének nagy oltalmazója,
Fel bojdult dolgoknak nagy igazgatója,
És az igasságnak ki szolgáltatója.

Hogy sokáig élhess, szivünkből kívánnjuk,
Egy nagy dolgot tudunk s el nem titkolhatjuk
Már tovább, mert szegény hazánkot sajnáljuk,
És ha ki nem mondjuk az után megbánjuk.

Te hozzád tanácsra mostan azért jöttünk,
Az élő Istenre téged kényszerítünk,

A mű panaszámban adgy tanácsot nekünk.

CAIPHAS. Mondgyátok ki kérlek, had halyam, mi légyen.

[PHARISEUS PRIMUS.] Egy Ember támadot itten judaeában,
Kinek nagy hire van egész tartományban,
Ez az népet vivé vétkes tébolygásba,
Halottad, ugy vélem, hogy ezen napokban. (Igy)

CAIPHAS. Való-é, mit mondasz, elig hihetem.

[PHARISEUS PRIMUS.] Uram, ha kívánod, mondok nagyobb-
Mert galileában gyógyíta sántákat, [kot,
Itten is a minap tiz bélpoklosokat
Gyógyíta s el törlé az ő rútságokat.

Ezenkívül sok csudákat cselekszik (igy),
Mind az egész község utánna leskődik,
Mind ha Isten volna, ugy álgják s dicsirik,
Félő, hogy végtére őt imádni kezdik.

A mi nagyobb, az ördögösököt (igy)
Egyaránt gyógyíta és az ördögököt
Meg némitya mindgyárt s meg kötözi őket,
Senkitől ő nem fél inkább félik őtöt.

De be rútul bánik phariseusokal,
Pirongatya őket iszonyú szitkokkal,
Fenyegeti őket jövendő károkál,
Ugy bánik ő véllik, mint hitván kutyákkal.

Már a doctorokat rendre fenyegeti,
Mojzesnek törvényét nagyon küssebbíti,
Álnokul a népet mind el hitegeti
És nagy csoportonként magához szédíti.

Miket ő cselekszik, [azt] ki nem mondhattuk,
De még pennávalis mind le nem irhattuk,

Mi légyen ő vége, ki nem gondolhattuk,
Elégé e dolgot nem kaphalhatjuk.

Azért mű tégedet bizadalmas szível
Kérünk, azon Embert éppen ne szenved ell,
Másként ugy fog banni az egész kösséggel,
Valamint Izrael népével.

PHARISEUS SECUNDUS. Fülöm hallattýára nem rég predikállá,
Nagy ravaszságával annyira kaszálla,
Hogy egy néhány Ezer utánna indula
És majt királyoknak ötöt tészik vala.

Mivel már ő magát királynak hirdeti,
Sidók királyának mondgya magát lenni
És tiltya, hogy adót a császárnak adni
Nem kel, mivel ötöt az adó illeti.

Igy midón pusztába öt ezerni embert
Öt árpa kenyérrel jól meg elégítet,
A néptől mint király majd ugy tiszteltetet,
Honnan hirünk s nevünk nagyon meg vettetett.

PHARISEUS TERTIUS. Többet mondok.
Isten parancsolya a moyses könyvében,
A házasság töröt hogy minden üdőben
Meg kövezze a nép, s semmi képen ebben
Irgalmasság törvény ellen hogy ne élyen.

De ez az ámitó a minap aszt mondá,
Midón a házasság töröt vivők oda,
Halálra nem méltó s legottan fel oldá
És a bünre ilyes okot s módót ada.

Meg nevetvén benünk, a földre le hajla,
A porba nem tudom miket firkál vala,
Csak hamar pediglen fel álván így monda :
Ki vétek nélkül van, tegyen törvényt rolla.

Mit felyteget vala, azon meg rémültünk,
Illy bestelenségért meg is szégyenültünk
És egyenként a házból ki sirültünk,
Mert bün nélkül senki nem vala közüllünk.

De akor csak jádgyzot, ez ám nagyob szégyen,

Midőn a templomban ben volnánk vagy négyen,
 Én bizony nem tudom oka mütől légyen,
 Ránk rohana, münköt dorgála keményen.

Nem tudom, hogy miből, egy kötelet fona,
 Elsőbben vállamra aszt jól reá szabá,
 Az után pediglen rútol meg is szida,
 Mindent, a mit ottan találá, felruga.

CAIPHAS. Ez ám nem bolondság, micsoda hirt hallok,
 Mi zenebonákat nem szerez egy álnok,
 Azért előttetek mostan prosistálok,
 Mivel törvény szerént ezen boszut állok.

(*Ad cursorem*)

Azért pásim gyorsan meny annás ipámhoz,
 Ugy mint judeának fungált fő papjához,
 Kit szómmal mindjárast invitály házamhoz,
 Ottan pedig semit éppen ne mulatoz.

Onnan el bocsuzván, a vénekhez meny el,
 Őköt is köszöncsed minden becsüllettel,
 Hozám hijad őköt egész készülettel!

CURSOR. El mégyek leg ottan és akaratodot
 Gyorsan véghez viszem parancsolatodot.

CAIPHAS. Apropo érkezel Annás kedves Apám,
 Éppen utánnatok kengyelfutó szolgám,
 Hogy ide elhina, most expediálnám,
 Mert van tü veletek nagy konferenciám.

Annás kedves Apám és népek vénei,
 Tü vattok együgyű kösségnek őrzői,
 Minyájon tanácstok most fog kívántotni,
 Mivel nagy kausát fogunk decidálni.

Mojzes törvényében meg van parancsolva,
 Hogy a nép új Istent soha ne imádna,
 Nem régen pediglen egy ámító támada,
 A ki mondgya, hogy ő Isten fia volna.

Sokat [a] nép közül magához holdított,
 Még nagy profétának ő tőllök tartatott,

De még jeleket is mind hallom, mutatott,
Ördögököt űzött, holtakat támasztott.

Miket ő cselekszik, a nem kicsin dolog,
Miatta papságunk nagy veszélybe forog ;
Méltán az én szívem ezen igen dobog,
Félek, hogy nyakunkba ne essék a horog.

Már tütököt kérlek, kiki meg felelyen,
Job lesz-e, hogy a nép éppen el szélyedgyen,
[A]vagy egy Embernek a feje el veszen,
És így az országunk békeségbe légyen.

ANNÁS. Rettenetes dolog, egy Ember mit csinál,
Az ő álnoksága miket fel nem tanál,
Im miatta fejünk veszedelemben áll,
Ha meg nem gátolya dolgait az halál.

SENIOR PRIMUS. Ud de a mint hallom, ravasz mindenekben,
Nem tudom miképpen kerülhet keszünkben,
Mert tudománya van a tündérségekben,
Hivalkodik minden ördögösségekben.

SENIOR SECUNDUS. Okos Mesterségre vagyon itt szükségünk,
Más ként haszontalan tanácsot rá ülünk,
Egyébb ként ha róla vádat nem kerítünk,
Hamaráb gyapjuból fejszét koholhatunk.

SENIOR TERTIUS. De mi módon valyon juthatunk hozzája,
Mert ezerni ezer az ő praptikája ;
A nép is jól tudom asztot meg gátolya,
És ha eszre veszi, útunkot meg álya.

CAIPHAS. Ugy vagyon, mert ötöt a nép mind szereti,
Vannak is ő neki sok féle keneti,
Bübájos, mind hallom, az ő természeti,
Ha akar, elötünk magát elrejheti.

ANNAS. Nem kel fő pap Uram anyira tartani,
Ha szinteg a kösség ellene támadni
Akarna is, lehet asztot meg gátolni,
Jó vitéz katonák fognak oltalmazni.

SENIOR QUARTUS. Dehogy fognak kérem, mert már azokal is
Elhittete, hogy ő proféta s király is,

Fiát meg gyógyítván a századosnak is,
Nagy nevet szerzett a vitézek előtt is.

CAIPHAS. Akarmint s akár hogy, annak meg kell lenni,
Ki kel ötöt élők könyvéből törteni,
Ha másként nem lehet, pénzelt is fogadni
Kel hamis tanokat s ez után meg ölni.

Azon tudakozzék, parancsolom, kiki,
Ha tanálkozhatnék itt körül valaki,
A ki készbe adná, lenne bár akárki,
Valamit kívánna, meg adnám aszt neki.

Scena quarta.

JUDAS. Ah én mire juték jó reménségemben,
Mint meg csalatkoztam, most juta eszemben,
Még egy poltura is nincsen erszényemben,
Nagy melánkália kovályog fejemben!

Az gondolom vala, hogy meg gazdagulnék,
Midőn a Jésushoz szolgálni indulék,
Aszt gondolám, jó bért ő tölle kaphatnék,
Honan a ládámba sok kincset rakhatnék.

De ordásbélest is, látom, szűkön kapok,
Szomjuságomatis enyhítik patakok,
Köntösömön pedig nem férnek a fótok,
A szegények köszt is pirulva gullogok.

Soha madár tejet én nála nem ettem,
A szász henklistől is nem röhögöt bélem,
Csokoládé miat nem vidámult vérem,
De a kiszi miat meg hámlot az inyem.

DAEMON PRIMUS. Kévánta jó pajtás, miért szomorkodol,
Hallám, keservesen hogy panaszkodol?
Ne busuly, ha akarsz mert meg gazdagodol,
Hogy ha tanácsomhoz s hozám ragazkodol.

Hogy így lenne dolgođ, eszt Én által láttam,
Mikor mesteredhez állál, haraguttam,

Az után pediglen sorsodon katzaktam,
De bolondságodot még is sajnálottam.

Mit várhattál, kérlek, egy ácsnak fiától,
Nem tudod, hogy semit nem vett az Atyától,
Miért nem irtóztál kuldus iszákjától,
Vén bolond, hát nem félsz az ő igájától?

Talám aszt gondolod, hogy proféta volna,
Hasznos mesterségre téged tanítana,
Kivált szerencsédről jövődöt mondana,
Néműnemű jókkal meg gazdagítana.

Ne ugy gondolkodgyál felölle, mint látod,
Szemvesztő s minden oly csudálkozatot (igy)
Én is tudok olyant, ha látni kívánod,
Nagyobbat is tészek, tegyek-e, akarod?

Akár kinek lábát hamar ki facsarom,
Szemének világát meg homályosítom,
Süketséget pedig fülében ben tugom (igy)
Mind ezeket pedig viszont meg gyógyítom.

Hallod-e te bolond, jere inkább hozzám,
Nállam állapotod boldogabb lészen ám,
Nem hallottad, hogy bir országokot Apám,
S amaz hires neves prutonissa Anyám.

Ne nézd, hogy rút vagyok, mert azal nem ártok,
Mert ha én akarok, szép leszek, mint alak,
Mesterségre pedig nagyobra tanítlak,
Holtodig s azután, hiddel, el nem hagylak.

(Hic accurrit alter diabolus, quem alloquitur primus)

Honnan, honnan, jó társ, talám ebül járál,
Inselkedésidben [a]vagy csalatkozál?

DAEMON SECUNDUS. Sietnem kelletem, mert csak ez órában,
Midőn Kaiphásnak volnék udvarában,
Oly titkos tanácsot hallék a pitvarba,
Melyből nyereséget veszünk hamariában.

LUCIPER. Hát te mit kerengesz, miért nem forgódom.

DAEMON PRIMUS. Judásnak panaszát mind végig el várám,
Mint töllem lehele meg is vigasztalám,

Mesterét el hadná, arról imformálám,
Már is elméjében nagyon suspéndálám.

LUCIPER. De mért distráhálod magad oly bolondal?
Ha valamit akarsz, ágály okossabval!

DAEMON PRIMUS. Én Uram Luciper, Judásnál álnokabb
Nincsen itt e földön, avagy alkalmatosbb
Én intentiomra valaki hasznosabb.

LUCIPER. Egy kevésé szakazd félbe beszédedet
S a konciliomban késérj el engemet.

JUDÁS. Szivemben kevésé most meg vidámultam,
Meddig ez Angyálnak szavait halottam,
De megint el mulék minden vigaságom,
Hogy ily serénséggel tölle priváltattam.

DAEMON SECUNDUS. Judás, Én bátyámmal valál-e beszédbe?

JUDÁS. Egy két szókat szolla s elébb álla vélle,
Ingemet itt hagyta nagy keserüségbe.

DAEMON SECUNDUS. Tudom te dolgodot, tudom mért keser-
Én meg vigasztallak, ha reám figyelmesz. [gesz,

JUDÁS. Vajha bús szivemet meg vigasztalhatnám.

DAEMON SECUNDUS. Patientiával légy, mig egyet szollok,
Ugy vélem, hogy többé nem léssz ily szarándok,
Veled sem fognak ki a több dusingazdagok,
Igasságot mondok, hidd el nem hazudok.

Most éppen a papok s a Phariseusok,
A fő rend tanácsok és az irás tudók
Azon tanácskodnak, miként legyen módgyok,
Hogy Jésust meg fogják, vann igen nagy gondok.

Hogy ha tanálkoznék, ki aszt véghez vinné,
Sok pénzel erszényét azért meg terhelné,
Nagyobbra is dolgát csak hammar vihetné,
Rá felelek, többször szegénség nem érné.

Látom pajtás judás, hogy szegény legén vagy,
Te fizetésed is, tudom, nem igen nagy,
Azért netalántám semmi nélkül maradgy,
Hogy más kondiciót kaphas, azon fáragy.

Ha tehát magadnak akarsz pénst gyűjteni,
 Kevés fáratsággal gazdagságot kapni,
 Áj meg az én szómon, kit fogok jovalni,
 Meny el Kaiphashoz fő pap udvarlani.

Mínyájón a vének öszve gyűlve vannak,
 Hogy urad meg fogják, azon fáradoznak,
 De egy közben járó embert nem kaphatnak,
 Mely dolgon minyájón ők igen bussulnak.

Sokaknak értelmét én jól meg vizgáltam,
 De hasonlót hozzád [sehol] nem tanáltam
 Azért is te néked aztot hiré adtam,
 Mert okoskodásod sokban tapasztaltam.

JUDAS. Távul jár бүдös ebb, eztet elő ne hoszd,
 Uramot el adni miért hogy jovalod!

DAEMON SECUNDUS. Mit gondósz te Judás, ha ezt el veszteg-
 Talám ilyen mászor nem lesz nyereséged, [led,
 Más embert is kapnánk, de te mesterséged
 Alkohmatosbb lészen, úgy vélem, hivséged.

Mondám, hogy sok pénzel meg telik erszényed,
 De nagyobbbat mondok, fel vitetik széked,
 Mert fő papá lehesz, ha arra van kedved,
 Tanácsomot, kérlek, ha jót vársz, meg ne vessd.

Annás Fő pap, tudod, már éppen el agodt,
 Erreje is neki testéből ki csorgot,
 Elméje pediglen az imára szállot,
 Ideje éltenek vége felé szállot.

Tudod jól a törvényt, nem kérded másoktól,
 Tanácsot nem kérdesz Phariseusoktól,
 Deák szót, Görög szót, Sidó szót Doctortól
 Nem szükség, hogy tanuly, tudod már magadtól.

Tudom bizonyoson, ha aszt véghez viszed,
 Mesteredet sidók kezében ejtenéd,
 Annás méltósságát hogy el nem vesztenéd,
 Napjaidot vigan s boldogul töltenéd.

Siess tehát, ted le minden félelmedet,
 S ad kezében nékik kedves mesteredet,

Veled leszek én is, add ide kezedet,
El nem hadlak sohút, mig élek, tégedet.

JUDAS. Ezek, ha igazok volnának, nem bánom,
El megyek, mit jóvalsz, talám meg brobálom,
Mesteremet csókkal könyen el árrulom,
Heában is többet nem panaszolokodom.

DAEMON SECUNDUS. Énnis azt jóvalлом, vid végben szava-
Mutasd meg az okos dexteritásodot, [dot,
Midőn van ideje keresd jobb sorsodot,
Az után vigan [éld] minden napjaidot.

ACTUS SECUNDUS.

Scena prima.

(*Judas cum sacerdotibus pacificitur (igy) de tradendo Jesu : milites ordinantur.*)

ANNAS. Mint elébbis mondám, jobb meg halni egynek,
Hogy sem mind el veszni az egész kösségnek.
Ma determináljuk dolgát az embernek,
Vessük végét gonosz cselekedetinek.

CAIPHAS. Nem tudom, mit mondgyak, mert már el bágyad-
Még az éczaka is érte nem nyukhattam, [tam,
Immár rolla többet szollani meg untam,
Igyekezetünköt illudálya, látom.

ANNAS. Ördögökel bérlet, mint tennap hallátok,
Ha olyas nem volna, kezünkbe kaphatnók.

DAEMON TERTIUS. De min sinatoltok héába, bolondok,
Hogy ördögös volna, látom, gondolyátok,
Nagyobb ellenségünk nincsen, meg tudgyátok,
Ellene heába csak deliberáltok.

A mit szándékoztok, én reám bizzátok,
Majd jó expedienst én arra kohollok,
Halgatásban addig itt várakoztatok!

Judás, mit törődöl, talám nincsen pénzed,
Miért hogy az üres erszényedet nézzed?
Vajha elegendő volna a te eszed,
Meg telnék ezüstel csak hamar erszényed.

JUDÁS. De honnan, mert az én Mesterem e félét
Csak semmire böcsül, rá sem veti szemét,
Csak azon fárasztja népeknek elméjét,
Miként üdveztse az el veszett népét.

DAEMON TERTIUS. Ho-ho-ho-ho-ho-ho-ho-ho-ho-ho-hoooo!

DAEMON SECUNDUS. Mi lele, mi lele, morgondi, mi lele,
Tám meg üte a pokolnak szele?

DAEMON TERTIUS. Mi lele? Oda van földi biradalmunk!

DAEMON SECUNDUS. Mit mondasz? Hol hallád aszt a hazugsá-

DAEMON TERTIUS. Judást udvarlani szándékosztam vala, [got?
Nem tudom, mi okból igen busul vala,
Tréfából ő neki pénst igittem vala,
De tsak immel-ámmal feleletet ada.

Többi köszt azt mondá, nincs szüksége Pénzre,
Mert az ő mestere nem ügyelne erre,
Hanem tsak azon van minden esze s kedve,
Hogy az embert töllünk miként viszá nyerje.

Most azért ideje azon mesterkednünk,
Fel tett szándékában akadált szerezzünk,
Talám Judás által végére mehetünk,
Hogy ha pénzt ő neki eleget igyirünk.

DAEMON SECUNDUS. Vagyon reménségem, gyere csak velem el,
Halgasd, kérdésemre először mit felel,
Az után kinályuk gazdag szerencsével,
Talám rá vehetem mesterkedésemmel.

[(Ad Judam)] Judás Iskariót, jaj ki rongyoson vagy,
Innen busulásod vagyon talám oly nagy!
Meg segéllünk Judás, tsak reversalist adgy,
Tsak hogy hazugságba, kérünk, minket ne hadgy.

JUDAS. Meny dolgodra sátán, talám azt kívánod,
Az én Mesteremet el árulnám, várod,

Ha őtöt el hagynám, meg öletne, tudod,
Vesz el a pénzeddel, nem persvadeálad?

DAEMON SECUNDUS. Bolond, mit félsz tölle, más ként is el ha-
Halálra keresik a főpapok, hallod, [gyod,
És így árvaságra maracz, azt meg gondold,
Akor elé vennéd, ha volna garasod.

JUDAS. Ezt még nem hallottam, igaz-e mit mondasz?
Ha úgy van a dolog, nem heába fáracz,
Ha meg csalatkozom, fogadod-e, nem hacz,
De a mint sajdítom, hazugságba maracz.

DAEMON SECUNDUS. Ha fogadásimnak ellenne hazudnék,
Én többé elődbe soha is nem jőnék.

JUDAS. Csak nem viszen rá [a] lelki ismeretem
Hogy pénzel el adgyam az én jó mesterem.

DAEMON SECUNDUS. Ugy úgy, bolondozz, mit használsz sok
Azon kül is őtöt meg fogják bizonynyal, [szóddal,
Jobb, hogy meg fogássá légyen nagy hasznaddal,
Erszényed is hizzék egy nehán tallérral.

Nem lehet szeb semmi a hivségnél, (igy)
Gyakorta szerencse fordul e félélknél,
Én azt jovallanám, hogy Annáshoz jőnél,
Hivségedel tőle gratiat nyernél

Ne urald már tovább kuldus Mesteredet,
Inkább accipiáld kövér szerencsédet,
Most van módod benne, hizlald meg erszényed,
Osztán vigan töltöd boldog életedet.

JUDAS. Igaz dolog az is, hogy kuldus az uram,
De mégis valahol én ő vele jártam,
Erdőkön, mezőkön nem igen koplaltam,
Hogy lehessen tehát, hogy őtöt el hadgyam.

DAEMON SECUNDUS. Ha tsak orra vigyász, hogy meg ne éhez-
Dolgozzál s enned kapsz akármely embernél, [zél,
De hogy jövendőbe ne szűkölködhetnél,
Keress pénzt magadnak, moston ne késlődgyél.

Ládd-e egy erszény pénz az asztalon készen,
Éppen tsak egy szót adgy, mindgyárt tied lészen.

JUDAS. De hogy jelencsem bé magam a papokhoz,
Mert nem igen voltam járós az urakhoz?

DAEMON TERTIUS. Nagy bátran bemehetz, régen téged várnak,
Rajtad bizonyára nagy örömmel kapnak.

DAEMON SECUNDUS. Gyere hamarsággal, énis be késérlek,
Néked mindenekben segélséggel lészek.

DAEMON TERTIUS. Imé jó Uraim ammin fáradosztok,
Ez azt véghez viszi, amin sinatoltok,
Ennél pedig jobbat sohais nem kaptok.

JUDÁS. Jó napot kívánok, nagy uraim, néktek,
Mi az oka ennek, hogy így törekedtek?

CAIFAS. Eztet jó barátom mi haszna meg tudnod,
Mert nem lehet néked eztet orvoslanod.

JUDAS. Nem lehet? Sőt nékem egyedül csak lehet,
Segéjséggel itten más senki nem lehet,
Ugy venerályátok az én ősz fejemet.

CAIFAS. Mond meg jó barátom, micsoda Ember vagy?

JUDAS. Tanyítványa vagyok annak az Embernek,
Kit közönségesen Jésusnak neveznek.

CAIFAS. Szerencsés órába jöttél be közünkbe,
Majdon léssen részed amaz erszén pénzbe,
Ha a Mesteredet kerítéd kezünkbe.

JUDAS. Nehéz dolgot kértek, de rávitt a szükség,
Előbször hadd halyam, menyi a szegőtség.

CAIFAS. A Harmincz ezüst pénz, ha elegendő lesysz,
Imé, készen vagyon, végyed a kezedhez.
De mi féle móddal viszed aztot véghez?

JUDAS. Tudom én szokását s óráját dolgának,
A Geczemányi kert ő mulatásának
Szokott helye s otton az imádságának,
Effectumát teszem ti kívánságtoknak.

Csak legyenek velem fegyveres vitézek,
Rám figyelmezzenek minemű jelt tészek,
A kit meg tsokolok, arra tegyék kezek,
És jól meg kötözzék, mert el szalad, félek.

CAIPHAS. Vitézeket, Judás, valamenyit kívánsz,
Itten készen lésznek, nem kel várakozás.

Kengyelfutó, hijjad elé a századost!

CURSOR. A fő Pap Caiphas szólittat tégedet.

CAIPHAS. Tudom, hogy mind eddig hiven szolgáltatok,
Parancsolatimban hiven el jártatok,
Már moston meg válik a tü virtusotok,
Ha abban el jártok [a] mit rátok bizok.

Most azért minyájon tü készen legyetek,
Láncsákkal s botokkal fel fegyverkezetek,
Mert e[gy] tolvaj után kell nektek mennetek,
Hogy kézben akadgyon, ugy ügyekezetek.

De mindenek felett Ez ember szavára
Halgassatok hiven parancsolatyára,
És mikor el juttok arra [a] praedára
Jol hozza lássatok katonák módgyára.

DAEMON PRIMUS. Haj, haj, haj!
Bezeg van örömem most a nyereségért,
Judás pajtásomnak cselekedetiért,
Mivel ő eladá Urát harmincz pénzért,
A bért majd meg adgyuk ő fáratságáért!

DAEMON TERTIUS. Rajta hát, utánna firkolyunk judásnak,
Hat huppokot adgyunk mint kegyes Kalmárnak,
Fül hegyére tegyük az után p . . ltonak,¹
Adgyunk szállást neki tüzében pokolnak.

[Scena secunda.]

KRISTUS. Menyei szent Atyám, a te értelmedből
Menyből le szállottam szent rendelésedből,
Testet hogy fel vévén a szüznek méhéből,
Világért meg halni² egész értékemből.

¹ A ponttal jelölt betű olvashatatlan. Talán: plutonak.

² Talán: *halnék*.

A proféták esztet ám meg jövendölték,
 Hogy én a kereszt fán emberért meg hálnék ;
 Ez a szententia rám azért mondaték,
 Hogy az egész világ mind el ne kárhoznék.

Közel is az óra, melyet régtől vártam,
 Azért e földre az égből le szál[o]tam,
 Hogy az én népemért véremet ki ontyam,
 S ötöt az ördögnek rabságából válcsam.

Édes Apastalim meg jelentem néktek,
 S igazán meg mondom, hogy tü közülletek
 Leszen, a ki miat a tü mesteretek
 [Ellenség kezébe] esék érettetek.

JOANNES. Én édes mesterem ha el hatz benünköt,
 Nagy szomorúságba viszed a lelkünket,
 A sidók is fogják keresni fejünköt,
 Halálra az után és elvesz[t]nek münköt.

PETRUS. Nem leszen, mint mondog, hogy te meg haly, Uram,
 Vagyon nekem itten egy rosdás pallósom,
 Valaki ellened támad, aszt levágom,
 Kész leszek te veled élnem és meg hálnom.

KRISTUS. Tud meg aszt is Péter, kedves tanítványom,
 Hogy ti közülletek leszen az árulóm.

PETRUS. Mindgyárt paltosomot béllében keverem,
 Ha az árulódott én észre vehetem.

KRISTUS. Bizony, bizony mondom bennem az ettzakán
 Mind meg botránkoztok, az ügyemet látván.

PETRUS. Oh, hatalmas Isten, mely szörnyű félelem
 Esék én szivemre, meg szédüle fejem,
 Mi képpen lehetne tagadás tételem
 Én töllem, Pétertől aszt fel nem vehetem.

Noha én Mesterem ily szavadott hallom,
 De soha te tölled én el nem távozom,
 Sőt ellenségeddel ma meg vagdalkozom
 Tud meg, hogy halálíg érted viaskodom.

Izről izre bátor öszve vagdalyanak,
 Hiddel, hogy tégedet én meg nem tagadlak.

KRISTUS. Péter, nem úgy léssen, a miket te szóllasz,
Hanem ez etczakán a miglen a kakas
Háromszor szollalik, engemet meg tagatz.

PETRUS. Uram, ha minyájon meg is botránkoznak,
Engemet egyedül meg nem tántorítnak.

KRISTUS. Simon Péter, tud meg, hogy te is meg tagatz,
Mikor sulyosodik a munka, el maratz.

PETRUS. Mindsem hogy tégedet én meg tagadgyalak,
Inkább akasztó fát magamnak vállalok.

KRISTUS. Simon Péter velem többet ne disputály,
Mert meg tagacz engem, erődbe ne bizáll.

(*Intrat Beata Virgo.*)

Talám az Angyaltól hozám küldettél,
Én szerelmas Anyám, éppen jókor jöttél.

Tudom, hogy mind addig sokat fáradoztál,
Az én halálomról hogy bizonyost tudnál,
Szinem látásában most vigasztaltassál,
Mert münköt el választ a keserves halál.

MÁRIA. Én kedves Magzatom, én édes szerelmem,
Tölled elvállásom hogy kelyen szemlélnem,
Kérlek, hogy meg ne haly, ne szomoríts engem,
Hanem vigasztalyad én szomorú lelkem.

KRISTUS. Szerelmes szent Anyám mennem kell halálra,
Majd fel feszítenek magos keresztfára.

MÁRIA. Édes kedves fiam, szivem ne szomorisd,
Bárcsak haláloedot, kérlek, meg könnyebbid.

KRISTUS. Szerelmes szent Anyám, maradgy békeségben,
Mert nem engedhetek neked kérésedben.

MÁRIA. Fiam, emlékezel sok epeségemről,
Anyai keserves cselekedetimről,
Hiszem én szültelek tégedet méhemből
És én neveltelek drága szüz tejemből.

Tudod édes fiam, miként tartottalak,
Harmincz három esztendeig szolgálalak,
Anyai voltommal úgy oltalmaztalak,
Hogy semmiben meg nem szomorítottalak.

Még is csak könyörgök néked én Istenem,
 Halgasd az harmadik kérésem, (igy)
 Fiam lévén, ebben kell engedned nekem,
 Test szerént nincsen más szülőd én kívüllem.

KRISTUS. Ámbár, édes Anyám, te légy az én testem
 Szülője, de enél nagyobb istenségem,
 Kit öröktől fogva az Atyától vettem,
 Azért kérésednek nem lehet engednem.

Hanem én te hozzád, szerelmes Anyámra,
 Fordítom szavaim végső bocsuzásra,
 Azért jól figyelmezz rövid szavaimra,
 Had me[he]ssek mindgyárt ell rendelt Utamra.

Köszönöm, szent Anyám, sok fáratságidot,
 Köszönöm velem tet dajkálkodásidot,
 Miattam szenvedet sok nyomoruságidot,
 S hozám való kedves Anyai voltodot.

Végre, édes Anyám, keserüségedben,
 Ajállak tégedet Isten kegyelmében,
 Tudom, gondot visel te reád mindenben,
 Rész[ssé] is teszen ő dicsőségében.

Kedves tanítványim, el jött már az óra,
 Geczemányi kertbe velem imádságra
 Siessetek, tudom keresnek halálra,
 Imádkozatok, ne jussatok gonoszra.

BEATA VIRGO ad Judam. Kedves fiam Judas, im néked aján-
 Az én szülöttemet imár reád bízom. [lom,

JUDAS. Bátor rám bizhatod szivednek fájaldalmát,
 Imént is én neki szerszettem meg dolgát,
 De jobban meg szerzem ma még az ő baját,
 Mely[nek] is csak hamar meg hallod zugását.

DAEMON SECUNDUS. Haj, haj Farkast tőnek itten ju őrzőnek,
 Ketskét választának káposztás kertésznek!

MARIA. Jaj, már hova legyek fájdalomnak anya,
 Valyon merre menynek siralom leánya,
 Én árva fejemnek ki lészen gyámola,
 Keserves lelkenek meg vigasztalója?

ANGELUS. Mária szünnék sirásod,
 Keserves köny hullatásod,
 Te nagy szörnyű zokogásod,
 Mert leszen vigasztalásod!

Szünnél meg [már] sirásodtól,
 Szíbeli nagy fájdalomtól;
 Noha szent fiad sidoktól
 Meg öletik hohéroktól,

Mind az által harmad napra
 Hallottaiból világra
 Nekünk nagy vigaságunkra
 Fel támad, ő aszt mondotta.

MARIA. Jaj, nem fordulhatok én immár öröme,
 Mert a fájdalomnak élles hegyes tőre
 Egészen [én] nékem a szívemre mene!

ANGELUS. Szünyél sirásodtól, keserves mária,
 Mert hogy szent fiadot vonnyák keresztfára,
 Menyei Atyádnak ez az akaratya,
 Átala a világ hogy meg szabadulna!

MARIA. Oh én édes fiam immár hova légyek,
 Vigasztalást nincsen sohult, kitől végyek,
 Szomorúságomban mely felé siessek,
 Nem tudom, mert nincsen már a kit remélyek!

KRISTUS in horto. Egy kevéssé tovább tölleték távozom,
 Szent Atyámat kérem, neki imádkozom,
 (*Ultra agreditur.*)

Szerelmes szent Atyám, tekéncsed fiadot,
 Mutasd meg én hozzám atyai voltodot,
 Véghetetlen kénnal telyes poháradot,
 Ved ell, kéllek, töllem, ne itasd meg asztot!

(*Ad discipulos vadens.*)

Miért hogy alusztok, velem nem vigyáztok?
 Kelyetek fel mindgyárt és imádkozatok!

(*Redit ad orandum.*)

Szerelmes szent Atyám, mulyék ell ez pohár,
 Kit már elkészítet ama gonosz kalmár,

Sidó seregekel nem mesze vagyon már,
Im, nagy dühösségel mint orosz lány ugy vár.

(*Ad discipulos secundo.*)

Igy nem vigyázhattok egy óráig velem?
Vigyázzatok közél mert az veszedelem,
Ne hogy késértetbe minyájokot ejcsen!

(*Orat tertio.*)

Szerelmes szent Atyám, hogy ha e pohárod
Ugyancsak meg igyam, nekem parancsolod,
Örömet meg iszom, legyen akaratom.

(*Ad discipulos tertio.*)

Alugyatok bátor, a miglen akartok,
Mert el jött az óra, melyet nem vártatok.

Atyám, édes Atyám, készen az én lelkem,
Emberi nemzetért, hogy ki oncsam vérem,
De a test erőtlen, legyen segítségem,
Ime, mert közelítt az én ellenségem!

JUDAS. A dolog most jól foj, csak jól vigyázatok,
Mindjára fogjátok, kit én meg csokolok!
De csak arra kérlek, arra vigyázatok,
Kezetekből ne hogy őt el szalaszátok!

Nézétek, már itt jó, mü többet ne késsünk,
Hanem sietségel eleibe menyünk!
Most mindgyárt ő rajta leszen a mü keszünk.

(*Ad Kristum.*)

Üdvöz légy ó rabi, szerelmes mesterem,
Örvedetes csókal orczádot illetem!

KRISTUS. Édes tanítványom, Judás, mit miveltél,
Egy küs nyereségért hát veszélyre mentél,
Hogy szép színű csokal engemet vesztenél?

Hát tü kit kerestek sidók[nak] serege?

CENTURIO. Názáreti Jésust mü keresni jöttünk!

KRISTUS. Hogy ha valósággal engemet kerestek,
Én magam vagyok az, meg mondom tü néktek,
Az tanítványimot, kérlek, engedgyétek
Békével el menni és ell ereszétek!

PETRUS. Itt rossz dolog vagyok, Uram, a mint látom,
Téged oltalmazlak, kardomat ki rántom.

(*Ad milites.*)

Néz reá most Malkus, oda van a füled,
Nem marad meg benned többé az életed,
Mivel mesteremre emelted kezedet.

KRISTUS. Péter, ted el helyre a kardodot, mivel
A kik fegyvert fognak, fegyverrel vesznek ell,
Inkább meny el innét, ne fogattassál ell!

CENTURIO ad Petrum. Te nyomoru féreg, eridgy, meny dol-
Hogy mered fel voni kezed a csoportra? [godra!

Hiszem eszek téged vágnak most koczkára,
S meg csufolnak téged a világ láttára.

(*Ad milites.*)

Fogjátok meg ötöt, hát el bámultatok,
Egy szível lélekel reá rohanynyatok!

Kösd meg, ne alügyál s üsd meg az ódalátt,
Kend meg jól ő neki kolbácsall az hátát,
Ne kimild ő tölle kardodnak a lapját,
Sok álnokságának hogy adgya meg árrát!

KRISTUS. Mint hogy latorra, rám fegyverrel jöttetek,
Kardal, dorongokkall engemet kerestek,
Kösztetek tanítván, meg nem kötöztetek.

LICTOR. Alkalmason meg van inár ő kötözve,

DUCTOR. Környül vegyék ötöt hat erős katonák,
És nagy vigyázással én utánnam hozák,
De valami képpen ött el ne szalaszák!

MILES QUARTUS. Loduly már proféta, immár profétálhacsz!
Kezünkől nem tudom mikor szabadulhacsz!

HISTRIO. A belpoklosokat minap meg gyógyítád,
E vas főkélyeket bár rollad lehánnád.

MILES SEXTUS. Ne boszonsd nyavalyást, mert mindent ki
A patikájából, semit ott nem hagyott, [osztot
El költ a syruphus, melyel mást gyógyítot
Maga szükségére semi sem maradot.

CENTURIO. Ne derécselyetek, hozátok utánnam
A defungált főpap, Annás udvarába.

MILES SEPTIMUS. Sétály, te ördögös, papok elejébe,
Ha eddig bujdostál most akattál kézbe.

DAEMON SECUNDUS. Hem, peg szépen jára a sidók királya,
Ebb a ki sajnálya, hogy a sidók rabja,
Mert ő soha nekem még térdet nem hajta,
Hanem én ellenem sokat prédikálla.

De talám csak hammar még többet fog kapni,
Midőn a fő papok ötöt fogják látni,
Ugy vélem, több népet nem fog hitegetni,
Akaratom ellen nem fog pártoltatni.

Scena tertia.

(*Kristus Praesentatur Annae.*)

MILES PRIMUS. Gyere, Istentelen, két vagy három szóra
Annas és Kaiphas Papi furumára,
Lássuk, mit felelhetz sok hazugságodra.

MILES QUINTUS. Üsd, vágd, taszisd sidók ily büzke királyát,
Ordítva tépjétek e gonosznak háját,
Mert éppen óhajtvá várom az halálát.

ANNAS. Inas, hamarsággal fus ki az utczára,
Fus ki hamar, fus ki és néz ide s tova!
Álmamból serkenék a nagy ordításra,
Middolog legyen az, hosz feleletet arra.

EPHEBUS PRIMUS. Talám az ördögök jöttek ki pokolból,
Vagy a boszorkányok az egész világról,
Hogy éfély idején enyi nép koborol,
Szünyetek kevésbé ily nagy ordítástól!

Mondgyátok meg nékem, ezen zürzavarnak
Mi légyen az oka e nagy kiáltásnak?
Hogy én feleletet vihessek Annásnak,
Ki magát adta volt immár az álomnak.

MILES SEXTUS. Tegye mostan férre Annás Ur az álmat,
Mond meg hammar néki, mert hoztunk egy foglyot,

Kit is a sidó nép már régen óhajtott,
Hogy ne ámítaná többé a világot.

EPHEBUS PRIMUS. Jó hír vagyon Uram, mert már a katonák
Názáreti Jésust kötözve rongályák,
És most az udvaron előbbe hurczolyák,
Örömmel kiáltyák, hogy meg mutathatyák.

ANNAS. Vigaságos öröm bételé lelkemet,
Hogy kézbe kaphatták fő ellenségemet,
És azért fel kelek igen hamar innét,
Mond meg, [hogy] hozák be, had lássam meg ötöt.

EPHEBUS PRIMUS. Vigyétek a foglyot Annás elejébe,
Urunk parancsolta, had nézen szemébe!

CENTURIO (intrans). A mit parancsoltál, abban mü eljártunk.
És te néked hiven ily szép foglyot hoztunk,
Tehetségünk szerént hozája jól láttunk.

ANNAS. Köszönöm s hálálom néktek jó vitézek,
Hogy e бүбájosnak szemébe nézhetek.
(*Ad Kristum.*)

Itt [vagy] ravasz álnok, te nép háborító,
Had ell, meg fizetünk te részeges kancsó,
Sok bozonkodássall reánk fondorkodó,
Kezünkbe akadtál ördöngös ámító!

Mond meg, honan veted a bölcseségedet,
Hol vadnak most, a kik követtek tégedet,
Talám elküldötted gyűjteni sergeket,
Avagy ók minyájon elhattak tégedet?

Hogy a népet tanisd, kitől van hatalmod,
Hol s miket hazudtál? vald meg mind azokat?

KRISTUS. Nyilván tanítottam a sinagogában,
Én nem tanítottam senkit allatomban,
Jelen voltak ezek predikálásomban,
Tegyenek érettem bizonságot abban.

MILES QUARTUS. Hát te gonosz tevő így felesz a papnak?

KRISTUS. Ha gonoszt szollottam bizonyisd meg, jobb lesz,
Ha pedig igazat, miért hogy pufon versz?

MILES QUARTUS. Aszt meg érdemletted, olyantöbbet is kapsz.

ANNAS. Éppen nem álhatom, hogy áll most előttem,
Ha még szavát hallom, fel indul a mérgem,
Azért Kaifáshoz vigyétek elöllem.

MILES SECUNDUS. Most kedvedre sétály a város utzáin,
Jelencsed meg magad Urak palotáin.

MILES TERTIUS. A hajánál fogva vonnyátok ki onnan,
Láttjátok Annással hogy most is ujjat von.

(*Ad Caifam ducitur et.*)

CENTURIO. Annás, Sidóságnak érdemes fő Papja
Köszöntet s éltedet szüvesen kívánnya,
Egyszersmind általam aztot presentállya,
Ki magát hirdette, kogy zsidók királlya.

CAIFAS. Ah, mely nagy örömmel most bé tellyesettem,
Hogy itten állani látom én előttem
Kötözve, ki felől sokakat értettem,
Minden felé őtöt eddig kerestettem.

Hogy kezünkbe esnék, én aztot kívántam
S kívánságom béis tellyesedet, látom,
Talám ugy fog lenni, a mint állítottam,
Rut halállal meg hal, a mint profétáltam.

Ide miért jöttél Kriste, és mit keresz,
Hát engem fő Papot miért nem köszöntesz?

Szoly egyet, ne busuly, talám meg némultál?

Mint hogy kezünkben vagy, mint bánnyunk ő velle,
Az ő kausáját hogy vegyük jó rendbe?

SENIOR PRIMUS. Mint hogy publice volt az ő gonoszsága,
Publicze is folyon az ő causája.

SENIOR SECUNDUS. Én is azt itélem, hogy bizonságokat
Elé kell czitálni ellene tanukat.

CAIFAS. Tanuk nélkül éppen mü nem szükölködünk,
Mivel gonoszsági el fogták mü földünk.

SENIOR PRIMUS. Tehát hamarsággal it legyenek jelen,
Mivel dolgainkban meg késünk más képpen.

CAIPHAS ad Ephebum tertium. Hallod-é te szolgál, mond
Én előmbe mindgyárt elé teremjenek. [meg a véneknek

(*Ad Cursorem.*)

Te pedig nagy gyorsan járd fel az utzakot,
Czitály én előmbe egy nehány tanukot.

EPHEBUS TERTIUS. Igen nagy csuportal jönnek már a vének,
A kapunál vannak, most mindgyárt érkeznek.

CURSOR. Ihol én jó Uram, már tanukat kaptam,
Kiket solemniter elődbe czitáltam.

CAIPHAS. Addig csendességben ők itten legyenek,
Miglen a vének is elé érkezzenek.

SENIOR QUINTUS. Parancsolatodra mind egyig el jöttünk,
Már itten jelen lévén, parancsoly mü velünk.

CAIPHAS. Régen országunkat egy ember pusztította,
A mint tü is tudgyátok, a népet ámíttya,
Magát királynak állította (igy)
És Israel népét magához holdította.

Mivel azért mostan im kézre akada,
S hogy rendesen folyon az ő causája,
Légyen előttetek inquisitioja,
Ki mit tud ellene, igazán meg vallya.

SENIOR PRIMUS. Kimit tud ez ellen, hallátok nemzetek,
Mindeneket bátron elő beszéllyetek.

SENIOR QUARTUS. Én, a mint értettem, ez igen nagy pócra
Vágyik s országunknak fő koronájára.
Talám mások többek tudni fognak rolla.

SENIOR SEXTUS. Jó rendileg vagon három esztendeje,
Hogy tanyítványival kereng szerénszerte,
Uj tudománt hirdet, Mojzest meg vetette,
Hogy Prophéta volna, már sokszor hirdette.

SENIOR QUINTUS. De még a mi nagyobb, ez a szombat napot
Semminek állította, mert azon gyógyított,
Szörnyű betegeket lábára állítot,
Sántákat, bennákat és bél poklosokat.

Ilyen s több e féle hamis tudománnyal,
Isten s Mojzes ellen tett káromkodással
Bé járta hazánkot a tanítványival
S népét hitegette álnok csalárdsággal.

CAIPHAS. A Papság eleget illyent állégnálni

Tud, mellyért ő neki meg kellene halni,

Még is másokat is már meg kell halgatni.

CENTURIO. Tü külső tanuk is már eléb léphettek,

Igaz bizonságot ő rólla tegyetek!

TESTIS PRIMUS. Azt mondom felölle, hogy sánta lábomot,

Mely miat mindenkor hordoztam istápot,

Minap egy szavával meg gyógyította aztot,

Ingyen és pénz nélkül tön nékem ily hasznot.

CAIPHAS ad cursorem. Hallod, hogy nem felel a fel tet utromra,
Azért őkegyelmét vezesd az ajtóra!

CURSOR. El mehez barátom, ha semmit nem felelsz.

TESTIS SECUNDUS. Vakon születtem volt az Anyám méhéből,

Sötétes tömleczre jövén a tömleczből,

De szemem világát ingyen kegyelméből

Ez ember meg adá, sárt csenálván földből.

CAIPHAS ad cursorem. Bocsásd ki aztot is, mivel nem ellene,
Hanem kedvünk ellen perorál mellette.

CURSOR. Már eregy dolgozra, nem kellesz mü nekünk!

TESTIS TERTIUS. Nagy bél poklosságban sok ideig voltam,

Melynek orvosságot sohut nem tanáltam,

Meg gyógyulásomért ennek egyet szoltam,

Az ő irgalmából mindgyárt meg tisztultam.

CAIPHAS ad cursorem. Taszisd ki az ajtón, had szegjék ki nyaka,
Hiszem nem kell nekünk az ő fictioja. (?)

CURSOR. Meny dolgozra innen! mért jöttél közünkbe?

TESTIS SEXTUS. Fő Papok, mü sokat nem udvarolhatunk,

Hanem ha kívánod, mü is elé állunk,

Örömet meg mondgyuk hamar a mit tudunk,

Az utánn dolgunkra innen el ballagunk.

Eztet egy szavára hideg leléséből,

A mást pedig néma ördögösségéből,

A mellette valót a gonosz Lélektől

Ő gyógyította meg maga erejétől.

Mások pedig sokan egyéb nyavallyákból

Lábra állítottak az ő jó voltából,

Engemet támasztot fel a koporsóból,
Mind ezeket mondom igaz valóságból.

CENTURIO. Meg holt bizonságot sohut bé nem vesznek,
Mint hogy te meg holtál, te néked nem hisznek.

CAIPHAS ad cursorem. Az utomra ezek semmit nem felelnek,
A mit nem kellene, olyakot ebegnek,
Innen azért mond meg, mingyárt el mennyenek,
Hitelesbbek az ők helyébe jöjjenek!

CURSOR. Ezeket meg bérlettük, légyen sériesek.

CAIPHAS. Ide halgassatok minden nemzetségek,
Mert ezek mind ketten hiteles emberek!

TESTIS QUARTUS. Lelkemre vallom, hogy ez oly gonosz férfi,
Hogy nem szolhat rolla valami jót senki,
Ha hazudok, bátron állyon elé kiki,
Tsapjon engem pofon, szakállom tépje ki.

Mert ez a szombatot semmire becsülte,
Ha valaki őtet erről meg intette,
Aztot meg csufolta s meg is fenyegette,
Isten fiának is ő magát nevezte.

TESTIS QUINTUS. Hát mi nagyobb dolog, minap is azt mondá,
Salamon templomát könnyen el rontaná,
Harmad napra pedig viszontag fel rakná.

CAIPHAS. Felely meg óh Kriste ezekre a szókra,
Mellyeket te néked hánnak az orrodra.

Ha tehát nem felelsz semmit mind ezekre,
Kénszerítlek téged az élő Istenre,
Ha Isten Fia vagy, mond meg végezetre!

KRISTUS. Te mondád én vagyok, én is mondom néktek,
Ez után az Isten Fiát szemlélitek,
Az Istennek jobján ülni s meg rémültök
Azon, a mit gonoszul mostan cselekesztek.

CAIPHAS. Imé káromkodék, nem kell több bizonság,
Mi tetezik már néktek, felely meg sokaság!

TURBA. Méltó bizonyára, méltó az halálra!

CAIPHAS. De minek előtte az halálra mennyen,
Őtet Pilátusnak vigyék elejébe,

E dologgal neki tudom jó kedvében
Fogom esni s véle nagy üsmeretségbe.

Tehát vigyétek el ötöt Pilátushoz,
Lássuk, miket szoll az ő Causajához.

Scena quarta.

(*Negatio Petri.*)

ANCILLA. Te is a Jézussal, a mint látám, ott valál.

PETRUS. Álmat lácz jó leány, nem tudom mit mondasz.

ANCILLA SECUNDA. Ez is a Názáreti Jézussal vala.

PETRUS. Az élő Istenre esküszöm, nem voltam.

TESTIS. Nem tudod-é, imint Márkusnak fülét
Te vágta el, nem tagadhad eztet.

PETRUS. Én Márkusnak fülét soha el nem vágtam,

Sem a Jézus Kristust soha is nem láttam.

Semmit ő felőlle én nem is hallottam,

Isten ugy segellyen, én véle nem voltam.

GALLUS. Kikirylyn

DAEMON SECUNDUS. Haj, haj, bezeg mostan lőn másik szeren-
Látyátok-e, hogy én ötöt is meg ejtém, [csém!

Ma az én Uramnál léssen becsületem,

Meg dicsir, hidgyétek, örömmel ma engem!

Oh édes szép eszem, érnél most valamit,

Ha egyebet nem is, az Hargita hegyit,

Gyémánt berbesével Aranyját, ezüstét

Eszemért eladnák, ugy hallom a hírét.

Nem adom én magam bizony olyan hamar,

Többet a szerencse tudom nékem zavar,

Még ma is, ha lehet, egyet a mint akar,

Keresztre függesztek, már készen van akar.

Még kezülletek is egy nehányat várok,

S noha alattomban én most csak vigyázok,

S mikor nem gondolnák, akkor elő állok,

Ki rántom a gyéként, sok lelkeket kapok.

Hej, duj, duj, ne búsúj, jaj, jaj, jaj, de még jaj,
 Pokolba lesz kop, kop, kop, sup, sup, sup, jaj, jaj!
 Németül lesz Óvé, de magyarul oh Jaj,
 Örökön öröké csak jaj, jaj, jaj, jaj, jaj!

PETRUS. Mostan emlékezem szerelmes mesterem,
 Miket jövendőtél igazán felöllem,
 Hogy kakas szó előtt úgy történnék velem,
 Imár hová legyek én édes mesterem!

Jobb let volna nékem veled kézbe esni,
 Akár mely halálal teveled el veszni,
 Mind ily (?) gyalázatos hitszegésbe esni,
 Egy órát világon nem akarok élni!

Oh én boldogtalan s álhatatlan Ember,
 Hogy el nem nyel engem a mélységes tenger,
 Immár kihez fordulsz s folyamodol Péter,
 Ki segélt meg téged, oda van a mester!

Hiszem csak az imént leg hivebbik valál,
 Azt igired vala, mellette meg halnál,
 Egy piszkos leánytól ám meg csufoltatál,
 Jollehet ina[d]ba oly erőssen biztál!

Példa legyen én az magokban bizóknak,
 A kik esztelenül nagyokot fogadnak,
 Mert gyakortább ezek nagy kovarczot valnak, (igy)
 Engemet elsőbnek ebben állegálnak.

Oh, édes Mesterem, Kristusom, el ne hagy,
 Hanem kegyelmedbe engem vissza fogadgy!
 Hogy meg tagattalak, kérlek, meg ne tagadgy,
 Hanem kegyelemre s irgalomra fogadgy!

DAEMON SECUNDUS. Im hol, beg meg csala a hitetlen lelkű,
 Nem vártam eszt tölle, egye meg a tetű!

DAEMON TERTIUS. Ne busuly ő rajta, majdon mást kaphatunk
 Hejébe, csak itten ugyan jól vigyázunk!

DAEMON SECUNDUS. Vajon mi zengéstől zengenek az utczák,
 Talán maséroznak mostan a katonák?

DAEMON TERTIUS. Meg mondám, hogy lészen majd jó nyeresé-
 Ha csak vigyázásban mü mind ketten leszünk. [günk,

PILATUS. Nagy lármát Én hallok, vitézek mennyetek,
S aki annak oka, tömleczbe vigyétek!

MILES QUARTUS. Egy rabot hurczolnak a sidók vénei,
Ő vélle te hozád akarnak bé jőni
S reája törvént is akarnak láttatni.

PILATUS. Jöjjenek be velle, had lássuk, mit vétett.

SENIOR SEXTUS. Caiphas fő papunk teli van méreggel
S te hozád Pilatus benünk ez Emberrel
Küldöt, hogy halálra itild, mert vétkekel,
Rakva tanálatott iszszonyu bünökel.

PILATUS. Ha a tü törvénytek ellen hogy mit vétett,
Vigyétek ell inen és a mit törvénytek
Dictál, ahoz képest ötöt itilyétek.

SENIOR SEXTUS. Meg van parancsolva mü fejedelmüinktől,
Senkit meg ne ölyünk tulajdon fejüinktől.

PILATUS. Tehát mi a vétke, akarom meg tudni,
Másként ött nem lehet halálra itélni,
Ha cselekedetét nem fogom hallani,
Azért mondgyátok meg, mik az ő vétkei.

SENIOR QUINTUS. Uram, mindeneket ha szemére hányunk,
Miket e merészlett, ha elé számlálunk,
Elrémülsz azokon, de mü protestálunk,
Hogy végig meg halgasd minden bizonyságunk.

PILATUS. Hoszas beszédekel engem fárasztotok,
Császár dolgaiban akadályok vattok,
Hanem rövideden valamit akartok,
Sumás értelembé előmbe adgyátok.

SENIOR QUARTUS. A mi nagyobb dolog, téged is koncernál,
Ez a gonosz tévő arra nagyon tendál,
Császár adajába hogy lenne akadály,
Királyi titullust magának praetendál.

PILATUS. Ez már éppen crimen læsæ majestatis,
Ut quisquam tributum praetendat Cæsaris.

SENIOR QUINTUS. A római nyelven mü nem procedálunk,
Mivel sidó nemzet sidóul ágalunk,

Ellene, ha akarsz, tanukot állítunk,
Ha nekünk nem hiszesz, velek bizonyítunk.

PILATUS. Látom, irigységtől hogy meg gajdultatok
És idegen szokkal elegyest szoltatok,
Azért hitet nektek csak alig adhatok,
Még is meg hallgatlak, csak többet szolyatok.

SENIOR TERTIUS. Uram, hallád elébb, mert csak az adaját
Nyilván meg tiltotta, kívánsz több causát?
Kristusnak is minap mondotta ő magát,
Sőt örök Istennek nevezte az Attyát.

PILATUS. Hogy Isten fiának mondgya magát lenni,
Nehezen hihetem, mert oly qualítási
Nem muttattyák asztot semmi affectusi.

Nem hallod-e, ezek mit mondnak ellened
És miket állítanak minyájon felölled?
Tud meg bizonyoson, hogy elveszted fejed,
Ha igazak lésznek, meg nem marad élted.

Mond meg azért nékem és [ne] ved tréfára,
Hogy ha nyilván te vagy a sidók királya.

KRISTUS. Valyon magadtól-e mondod ez igéket,
Avagy pedig mások jelentették néked?

PILATUS, Talám asztot véled, hogy én sidó vagyok?
A te nemzetséged és a sidó papok
Hosztanak előmbe, hogy kondemnályalak.

Hallátok most nyilván, hogy miket felele,
Halálra méltót nem tanálok ő benne.

SENIOR SEXTUS. Uram, ne hidgy néki, teli álnoksággal,
Le csal tégedet is szines hazugságal,
Már ell holdította nemzetünköt azzal.

PILATUS. Irigység dolgotok, igazságtalanság,
Bennetek láttatik inkább az álnokság,
Ő benne nem látzik egy maki gonoszság. (Igy.)

MILES SEPTIMUS. Országunkba soha nem leszen békeség,
Ha eszt el bocsátod, ellened a népség
Feltámad mindjára a sidó nemzetség.

SENIOR TERTIUS. Meg lásd sediciót ne szerezhű közűtt,
Már Galilea is bene meg űtközűtt,
Mert gonosz tevűkel gyakran közűskűdűt.

PILATUS. Talám galileus, mind tűlletek értem.

SENIOR QUINTUS. Ugy van, galilei az ő nemzetsége,
Noha Bűtlehembben lett ő szűletése,
Názáretbe pedig felneveltetése,
Ounan vetemedet a mű helysűgűnkre.

PILATUS. Galileus, tehát nincsen jussom rajta,
Herodes mit mivel velle, maga lássa,
Tűrvénűt ályon nektek, valamint akarja,
Azért csak fogjátok, vigyűetek hozzája.

MILES PRIMUS. Gyere, mert majt viszlek tűged macska tánczra
Tud meg, hogy kezűnkben akadtál probára.

ACTUS TERTIUS.

Scena prima.

(Kristus a Herode spoliatur.)

DECURIO. Tiberius császár hires prefectusa
Pancius Pilatus, Judeának Ura,
Neked ezen rabot im præsentyattya,
Kit galileusnak lenni tapasztala.

HAERODES. Pantius Pilatus igaz vitez férfi,
A tűrvénűt is látom ebből hogy jól érti,
A mostani dolgát meg köszönűm neki,
Barátsűgű mű kösztűnk legyen, meg érdemli.

Valami vétke van, elő számlalyátok,
Ha akarjátok, hogy néktek tűrvénűt ályak.

SENIOR PRIMUS. Ez az egész papi nemzetes fű rendet,
Kit az Isten népek pásztorává rendelt,
Csfolya s meg veti, semmi becsűlletet
Soha neki nem ad s mindeneket meg vett.

HERODES. Valyon ki lehet a, hogy eszt merészlené,
 Az Én papjaimot hogy fel zendítené,
 Az én országomba valaki fel tenné,
 Eszkü[szöm], holnapot az Ember nem érné.

SENIOR QUINTUS. Uram, néz szemébe, ez az a proféta,
 A ki törvényünköt már is felfo[r]gadta,
 A te papjaidot csufnak állította,
 A te országodot mind el holdította.

Mind a ravasz Róka csalárd simma szókal
 Vadász országodba gonosz álnoksággal;
 Ennek teli vagyon bőre gonoszszággal,
 Aszt is tud meg, hogy nem gondol hatalmadal.

HERODES. Álmat vagy igazat beszélsz-e énnekem?
 Beszéded értelmét mert fel nem vehetem.

SENIOR TERTIUS. Király, a mit mondunk, abba nincsen kétség,
 Országodba nincsen miatta békeség,
 Mert fel bojdult itten valóba a kösség.
 Holmi rosztól tarthat az egész nemzetség.

Parancsolatinkot a nép meg vetette,
 Mert ez az ámíttó már aszt el hittette,
 Hogy mű [a] nép közöt tökéleteségben
 Nem járnánk, hanem csak szines tettésbe,

HERODES. Ez ártatlan foglyot tudom ki legyen már,
 Sok napoktól fogva kit kívánságom vár.

(*Ad Jesum.*)

Ah, ki régen várlak s naponként ohajtlak,
 Örvendek felettéb te præsentíádnak,
 De igen rosz hírét hallám szavaidnak,
 Sokan ellenségi vadnak causádnak.

Hallom Galilea országom az hazád,
 Mondgyák, Bötlehemben szült téged az Anyád,
 Hát való-e, hogy ács mester volt az atyád,
 Három nap keleti király jött te hozzád?

Hallom, midőn Cana Galileába volnál
 A te társaiddal a menyegzős háznál,

Igen meg szükülvén a bor a náznagynál
Csak hammar a vizből ottan bort csenálál.

Akarsz-é rabságból ma meg szabadulni,
Itt enen előttem csudát kell mutatni,
Vagy hat vider vizet borrá változtatni,
Méltó árát fogom bizonyal meg adni.

Talám meg némultál, hogy semmit nem szolhacz,
Vagy meg bolondultál, mivel hogy csak halgatz.

Akkor a nép előtt szóllani jól tuttál,
A midőn rókának engem rágalmasztál.

Felely imár egyet, magadot ne tettesd,
Istentelen férfi, királyodot tiszteld.

Tuttál szolni akor, midőn a Papokal
Feleslettel megint az Irás tudókal,
Szegények áruát rugdostad lábaddal,
Kolbácsolván ökök lud mérgű haragal.

(*Ad judeos.*)

Eszt adig vertétek, hogy immár elrémult,
Miért veszettétek ide, midőn el mult,
A mit tölle látni kívántam, ott az út,
Menyen Pilatushoz vissza, mert megnémult.

(*Ad Jesum.*)

Nyisd fel már szájadot, szoly nekem bár edgyet,
Ne veszessen tovább veled a lelkemet,
Szabadoson, hidd el, bocsátlak tégedet.

Látom, meg bolondult éppen telyességel,
Nem mocskolom lelkem bolondnak vérével.

Ijen szép öltözet bolondot nem illet,
Adgyatok helyébe neki egy rossz inget,
Osztán békeséggel dolgára el mehet.

SENIOR QUARTUS. Uram, hamis Ember, azért jól meg vis-
Cselekedetiért méltó, hogy condemnáld, [gáld
Ily könnyen e latrot kérem, ne absolváld.

HAERODES. Itt ne kiálcsatok, hanem el menyetek,
Pilatushoz viszont, ha tetczik, vigyétek,

Avagy törvényetek szerint itilyétek,
Mert soha bolondra Én törvént nem tészek.

Csudákozom inkább, hogy ily nagy esztelent,
Miért én előmbe hoztok ily értetlent.
Tudgyátok jól asztot, hogy az embertelent,
Sziből nem szeretem az ilyen hittetlent.

HISTRIO. Felséges királyom, nem méltó elődbe
Jót legyen ily bolond, a ki emberségbe
Nem sokat merítet Uri becsületbe,
Talám többet forgot a boros pincébe.

SENIOR SEXTUS. Felséges jó Uram, minket bolondoknak
Ne tarcsatok, kérlek, hamis vádolóknak,
Hanem a mit mondunk, annak helyt adgyátok,
A szerint igazat administralyátok.

HERODES. Mondám, Pilátushoz ötöt elvigyétek,
Itten többet velle ne szemetezettek.

SENIOR SEXTUS. Látom, hasztalanul ide fáradasztunk,
Indulyunk hát vissza, még edgyet próbályunk.

HISTRIO. Pi, hát ily gratiát nyerél a királytól,
Nem tudál semit is felelni magadtól!

SENIOR PRIMUS. Tud meg Kristus, hogy Én többé az áprilist
Nem rovom te veled várasnak utzáit,
A mit cselekedtél, annak a vétkei
Előbbbe rakatom, hid meg, causait.

Cantio.

1. Nap, hold és csillagok zokogjatok
S minden elementumok,
Menyei seregek, tü is szent Angyalok,
Ezen gyászolyatok,
Mert szörnyű nagy kinokra
S bestelen rút halálra
E farkasok egyaránt
Im keresik a báránt,

2. Ninesen benne semmi gonoszságnak
 Legküssebbik árnyéka,
 De ellenben kegyes jóságoknak
 Fénylik sugára,
 Még is a sidók[tól]
 S fene hohéroktól
 Pofon verettetik
 S orczája pökdöstetik.
3. De még Herodes is ötöt ki neveti
 Egész táborával,
 Csufnak s esztelennek álítja őt lenni
 Maga bolondgyával,
 Levonatyá köntösét,
 Adván neki rosz inget,
 Igy tiszteli Kristusát,
 Királyoknak királyát.
4. Oh kemény acélhoz s kősziklához
 Hasonló emberek,
 Hozá járuljatok Kristustokhoz,
 Oh szegény bünösök,
 Rajta, keseregjetez,
 Kinyait szemlélyétez,
 Melyeket érettetek
 Felvett, hogy üdvözülyetek. Amen.

Scena secunda.

PILATUS. Hallod-e te Inas, vigyáz az ajtóra,
 Hir nélkül ne jöjen senki palotámra.

Soha Én ily barom népet nem hallottam,
 Noha sok népek köszt már eddig forgottam,
 Nagy angustiára én mostan jutotam,
 Törvényteleniségre mivel unszoltatom,

EPHEBUS TERTIUS. Audentiát kér a papi Uraság,
Véllek egyetemben az egész sidóság.

PILATUS. Talám megint reám jőnek a Jésusal,
Jőjön be legottan Annás Kaiphassal
S a sidó népei a notáriussal.

ANNAS. Örvendünk felséged fris tekintetében,
Isten gyönyörködgyék hosszas életében.

PILATUS. Köszönöm s [fő] papi Uraság ülyön le,
S ha valami dolga, tegye fel le ülve.

ANNAS. A felséges király Herodes köszöni
Dexteritásodot neki meg mutatni,
Ezt a hires foglyot hogy præsentáltatni
Méltóztattál neki eleibe küldni.

De viszont székedre im viszá küldeté,
Mert halálra te és nem más ítélhetné,
Mivel az udvarba magát ugy meg köté,
Hogy Herodes kissebb szavát sem veheté.

Causáját [ennek] nem kétlem, már érted,
Mivel megfordultak már tennap előtted,
Azérd a sidóság csak azon kér téged,
Lásd törvént és tovább e gonoszt ne szenved.

PILATUS. Rettenetes dolog, mind fel bojdultatok,
Egy ember miá ma éppen nem nyukhattok,
Én vagyok itt præses asztot jól tudgyátok,
Ha oly dolog volna, nem biznám reátok.

Ha rebellis volna, császár ellen lenne,
Ellene valami az én gondom lenne,
Sok ezer vitézség akoron fel kelne,
De az az Ember is sok mérget el nyelne.

CAIPHAS. A császár adóját való, hogy tiltotta;
Királynak is magát s Istennek mondotta,
Esztet az egész nép fülével halotta,
Talám, hogy féltében mostan megtagadta.

PILATUS. Nevetés dolgokat csak megis gondolni,
Ha királyfi volna, lehetne tartani,

De szegény legénynek magát arra adni,
Lehetetlen dolog bolondul próbálni.

Sőt inkább irigység, úgy látezik, dolgotok,
E szegény emberől hogy így presumáltok,
Császár ellen menne, hogy így praesummáltok, (igy)
Semi apparatust nem látok s nem hallok.

Hogy Isten fiának mondgya magát lenni,
Nehezen hihetem, mert oly qualitasi
Nem mutatyák asztot semi affectusi,
Talám akor inkább akart tréfálgodni.

ANNAS surgit. Tud meg aszt Pilatus, ha ez igaz volna,
Senki ő ellene egyet sem szollana,
Tégedet miatta nemis busítana,
Közöttünk szabadon és bátron járhatna.

Azért tégy eleget már hivatalodnak,
Mivel nem leszen jó vége a dolognak.

CAIPHAS. Csudálkozom rajtad, miért fogod pártját,
Ne huzad és vonyad ország decretumát,
Hallottad már maga szájának vallását,
Ne kevényad több inquisitioját.

PILATUS. Hallám bizonyára az ő feleletét,
De azért nem méltó, hogy veszesse fejét.

Hozák Én előmbe aszt az szegény rabot.

(*Ad Jesum.*)

Oh, te boldogtalan vetemedet férfi,
Nincsen ki melletted merészelyen szolni,
Rád kiálnak egész váras nemzetségi,
A mit tölled kérdek, most igazán mond ki.

Ugyan, te vagy e a sidók királya?

KRISTUS. Te mondád, a sidók királya én vagyok,
Jól lehet a földön mostan nem országlok,
De Atyámnál [majdan?] mindeneket birok.

PILATUS ad Kristum. Tehát király vagy te?
Hallátok fő papok, ez az fassioja,
E világon, ugy mond, nincs az ő országa,

Császár adójára azért nincsen gondgya,
Ki tudgya, hol legyen az ő királysága.

Hivatalom szerint ötöt meg vizgáltam,
Cselekedetiről meg examináltam,
De halálra méltó okot nem tanáltam,
Szavaiból ötöt igaznak állítom.

De hogy meg szünhessék dühös haragotok,
Az oszlophoz kötve meg ostorozátok,
Tövisből koronát fejére fonyatok,
Mert ilyen koronát érdemel királytok.

ANNAS. Rajta jó vitézek, míg üdőtök vagyton,
Ugyan dógozatok ezen a tolvajon,
Edgyik közülletek mindjárást el fusson,
S tövisben koronát ennek ellé hozon.

MILES QUINTUS. Itt van Uram Régen [én már] meg csináltam,
Mert ötöt imádni mind királyt akartam,
Majd ő felségének a fejébe nyomom.

DECURIO. Vá, te hitegető, kapál Uraságra,
Majd meg tanítalak én egy jaj notára,
Hid meg, hogy elviszem bőrödöt csávára,
Reméllem bellölle lesz szép bakaria.

Gyere már, ne szuszogj, mert huzzák a notát,
Vond le a válláról a szép kamisiát,
Üssed, vágjad, szabjad veszővel a hátát,
Öncsed ki a vérét, szagassad a husát.

Scena tertia.

JUDAS. Oh, átkozott világ, mi módon meg csalál,
E pénz kívánsággal jaj, jaj, mire hozál,
Mert már a lelkemet szüntelen az halál
Gyötri [és] stromolya, akár hol feltanál.

Nem vagyok én méltó, hogy irgalmasságot
Nyerjek az istentől örök boldogságot,
Mert ell attam pénzért az ártatlanságot,
Azal szerszék nékem veszélyt s gazdagságot.

DAEMON SECUNDUS. Mi lehet Pajtás Judás, hogy így el her-
 És ábrázatodban éppen ell változtál, [vadtáll,
 Talám a pénz, a kit a papoknál kaptál
 Elfogyott és egész mind edig koplaltál?

JUDAS. Oh, vajha az a pénz soha Erszényembe
 Ne tétetet volna, ilyen gyötrelemben
 Nem volnék s nem mennék pokol tömlecébe,
 De jaj már majd mégyek örök veszélyemre!

DAEMON SECUNDUS. Ne busuly, csak gyere itt egyet sétálni,
 Tudod, hogy magokot regreálni (igy)
 Szokták a nagy Urak azal vigasztalni,
 Bujokot s gongyokot azal vigasztalni (igy).

JUDAS. Jaj, mi dolog légyen, mond meg nekem, kérlek,
 Jaj, mert minden felől háborgat a vétek!

DAEMON SECUNDUS. Ne gondoly most azal, majd jobban meg
 Teneked tudtadra hamarságal adgyuk. [halyuk,

JUDAS. Jaj, talám az egész föld ellenem támadott,
 Istennek reám haragja felgyuladott.

DAEMONES. Rosz hirt hozunk neked Judás az udvarból,
 Pilátus házába öszve gyült tanácstól,
 Jésus meg öletik Papok tanácsából,
 A mint hallom [a] nép kiáltozásából.

JUDAS. Ó jaj, mint adám el én az ártatlan vért
 A hohér sidóknak egy néhány tallérért,
 Nem vagyok már méltó, hogy az üdvösségért
 Csak egy szót is szolyak, ell kárhoztam azért.

DAEMON PRIMUS. Mit bolondosz Judás, meg lehet még térni,
 Elég üdőd vagyon Istenhez fordulni
 S a sidók kezéből Jesust meg menteni.

JUDAS. A Kristust haláltól már meg nem menthetem,
 Aszt látom, hogy töllem telyes lehetetlen,
 De hogy ugy vétettem jó mesterem ellen,
 Kárhozni kell látom és kétségbe esnem.

DAEMON SECUNDUS. Nem ugy jó pajtásom, halgas szavaimra,
 Ne gondoly semivel, hanem az halálra

Készüly és ad magad penitentiára,
Szépen fel akasztván az akasztó fára.

JUDAS. Eszt az akasztó fát rég meg érdemlettem,
Mivel gonozságal telyes volt életem.
Apámot, a kitől születtem, meg öltem,
Azután Anyámot feleségül vettem.

Penitentiára a Kristushoz jövék,
Hogy penitentiát mellete tartanék,
De it is átkozot életben én élék,
Komornikja lévén, tölle sokat lopék.

Ez nem elég lévén, a Kristust nagy ingyen
Eladám sidóknak harmincz ezüst pénzen,
Már mit cselekedgyek, nagy kérdés van itten,
Mivel hogy vétettem minden törvény ellen.

DAEMON TERTIUS. Judás miért busulsz, halgas szavaimra,
Sokat ne agóddgyál, meny akasztó fára,
Mert már üdőd nincsen penitentiára,
Hanem készüly hamar s készüly a halálra !

JUDAS. Hogy öröktől fogva pokolra vettetem,
A reprobatiot már által értettem,
Azért életemnek mindgyárt végét vetem,
Vagy élek, vagy halok, csak mindegy én nekem.

Már én reám, kérlek, gondot viselyetek,
Ördögök gonoszra kit ingerlettetek,
Fel akasztom magam, jertek, segélyetek,
Prédátok öröké már lészek tü nektek

DAEMON SECUNDUS. Nem hadlak barátom, hid meg, én tége-
Mert már régtől fogva szerettem lekedet, [det,
Gyakor fáradságal te veszedelmedet
Kerestem s abban is betöltöm kedvedet.

JUDAS. Már készülve vagyok utolsó óráma,
Készítettet helyem test nyugovására,
Lelkem, tudom, esik az örök kinokra,
Szédeleg a fejem, kötél a nyakamra.

DAEMON SECUNDUS. Ne retteg jó szomszéd, mert ma holnap
A mint észre vettem, tégedet követnek, [többek,

Nagy szorgalmatosan azon ügyekeznek,
Mi képen ily uton téged kövessenek.

Oh be régen vártam Judásnak halálát,
Mivel által láttam az ő kárhozatyát,
Mert el adá ingyen az ő drága Urát,
Örvendek azon, hogy kaptam ily[en] prädát.

Tehetségem szerént ötöt késértettem,
Mind éjel s mind nappal ere ösztönöszttem,
Hogy jót cselekedgyék, épen nem engettem,
Im hol, már elnyertem, mit régen kerestem.

LUCIPER. Bolond, mit örvendesz halálán Judásnak,
Midőn jovallottad asztot a gonosznak,
Hogy Kristussát adná pénzért a sidóknak,
Akor [te] vesztére jártál országunknak.

Ha Judás a Kristust el nem atta volna,
A Kristus fejünköt meg nem törte volna,
És így hatalmason rajtunk nem regnálna,
Sok számú rabokot töllünk el nem vonna!

Bezzeg, szép nyereség, a meljet ma kaptál,
Ezerni ezerért mert ma egyet adttál,
Majd meg fizet ezért, hogy oly bolond voltál,
Ma két Ezer ördög rajtad szánt és kaszál.

Jobb lett volna neked, hogy aluttál volna,
Fejünköt oly nagy bú nem tanálta volna,
Neked is feneked kakukszót nem szolna,
És így országunk is mind ell nem posztulna.

Jertek elé szolgák, fogjátok meg ötöt,
Zergessétek ellé kénzó eszköztököt,
Tetejétől fogva verjétek meg ötöt,
Ne hadgyatok benne semi lélegzetet!

DAEMON SECUNDUS. Párdon, párdon! (*In percussione*) O vae,
Ha aszt tuttam volna, hogy ő Isten fia, [Ó vae,
S halálával a mü fejünköt meg rontya,
Soha bizony Judást meg nem esaltam [volna],
Hogy maga mesterét csokal el árulya.

LUCIPER. Késén ebrettél fel, bestye kurafia,
 Esztelenségednek lesz furatos dia.
 Elmehetz már velle lurko marko füles,
 A bolondságodért adék török levest.

A ki Ezen dolgot meg tudná gátlani,
 Töllem hat pénzt avagy egy garast fog nyerni,
 Talám Pilátusné ha észre veheti,
 Nem fogja Urának asztot meg engedni.

Nosza izibe hát ki merne próbálni
 És Pilátusnéval erről konferálni?

DAEMON TERTIUS. Meg is próbálom én asztot mindgyárást (i),
 Régen meg tanultam már Én az udvarlást,
 Noha egy néhányszor voltam abban lustás (?)
 Mert Pilátusnénál jól tudom az járást.

Scena quarta.

(*Kristus morti adjudicatur.*)

PILATUS. Mitévő legyek már, én fel nem vehetem,
 A prokotolumot fel hántam vettetem,
 Törvényes könyveket jól meg nézegettem,
 Sohult ily processust még Én nem szemléltem.

Illy homályos causat félek decidálni,
 Fő képen ártatlan embert condemnálni,
 Mert ha aszt a császár meg fogja hallani,
 Bizony tisztségemből fog exauthoralni.

A sidók véneit ha elé híhatnám,
 Meg engesztelhetném még szép szóval talám,
 És így a Jesust is meg szabadíthatnám,
 Azt is meg próbálom, mit szolyanak, had lám.

(*Ad Ephebum tertium*)

Hallod-e te Inas, a sidó vénekhez
 Meny ki sietségel és az egész néphez,
 Hazák ell a Jesust itilő székemhez.

EPHEBUS TERTIUS. Parancsolatodra helyből rugaszokodom.

DAEMON TERTIUS. ad uxorem Pilati.

Nem hallod-e kérlek, mi történt az estve,
Egy ártatlan Embert a sidók kötözve
Uradhoz hozták, hogy halálra itilye,
Ne enged meg kérlek, mert most esik törbe.

Azért sietséggel meny be az uradhoz,
Ne had aszt mivelni, semi köze ahoz,
Hagyon békét neki s fogjon más dolgokhoz.

UXOR intrat et dicit : Miért kárhoztatod az ártatlan Embert?
Istennek s Embernek a soha nem vétett,
Azért sententiát rá senki nem tehet,
Csudálkozom rajta, miben ártod kezéd?

Mi gondod te neked azal az igazal?
Ne vérengezz, kérlek, a fene sidókal,
Meg lásd, mit cselekszel, ne járj hamisságal,
Hogy meg fizesd esztet valaha károddal!

Az elmúlt étczakán sokat nyomorkodtam,
Miatta csak még egy csepet sem aluttam,
Külömb-külömbféle látásokat láttam,
Ez igaznak dolgán sokat szomorkodtam.

Azért csak bocsásd ell, ne tartóztasd szegént,
Had járjon békével, ne is emlics törvént,
Netalám lelkedet rosz itilet szerént
Kárhozatra vessed, ne öncs ártatlan vért.

PILATUS ad uxorem. Erigy meny dolgoadra, végy gusalyt és
Hiszem nem bizták rád a tripartitumot, [orsót,
A törvény dolgából sem kérek tanácsot
Tölled, se imádom soha én az kontyot.

Meny ki, midőn szépen én te neked szollok,
Mert ha meg haragszom, majd ki lódítalak!

EPHEBUS. Uran, rosz dolog van, im hol, majd meg ölik,
Aszt a szegény rabot, oly baromul verik.

PILATUS. Meny hozájok gyorsan, mindgyárt meg szünyenek,
Hanem én előmbe mindgyárt fel jőjenek!

DUX. A mint parancsoltad, imár végbe vittem.

PILATUS. Im, kívánságtokra őtöt meg veszősztem,

Tetejétől fogva talpig meg verettem,
Szemetek láttára vérbe kevertettem,
Jól lehet én vétket ő benne nem löltem.

Csontairól a hus, látom, leszagadott,
Már is halálra vált, im mint ell langadott,
Az életis benne csak elig maradott,
A nagy ostorozás miat éppen fél holt.

Nem kívánhattok már ily verésnél többet,
Mivel nem találok benne semmi vétket.

Nézd, ime az Ember, nézed ó sidóság!

JUDEI. Feszisd meg, feszisd meg, keresztre huzassad,
Boszunkra már tovább it ne tar[tóz]tassad!

PILATUS. A Tü királytokot hogy én meg Feszissem?
Látom, hogy éppen nincs bennetek kegyelem.

JUDAEL. Nekünk sidó népnek nincsen most királyunk,
Hanem csak egyedül felséges császáruunk.
Feszisd meg esztet!

PILATUS. E bizony ártatlan, a mint tapasztalom,
Azért telyeségel őtöt elbocsátom.

JUDAEL. Ha eszt elbocsátod, a császár baráttya
Ez után nem lészesz ő jó akarója,
Mert a ki királynak önön magát mondgya,
Incelkedik nyilván császár halálára.

PILATUS. Meg mondám előbb is, hogy a mit akartok,
Ezen ártatlannal a szerént bányatok,
Mire kívánnyátok, sentenciázátok,
Mivel semi vétket benne nem tanálok.

Azért is tudományt teszek az Istennél,
Protestálok itten az egész seregnél,
Ez igaz vérétől ártatlan mindennél
Állitassam lenni az élő Istennél.

Most azért véréből legottan ki mosdom,
Mert eszt egy szavából ártatlannak látom.
Hoz vizet!

JUDAEL. Az ő vére rajtunk s a mű fiainkon,

Inkább mind öröké, nem bánnyuk, maradjyon,
Csak e gonosz tevő keresztre akadgyon.

ANNAS. Pantius Pilatus, ha te csak attól félsz,
Hogy meg ölvén Jésust, valami gonoszt tész,
Annak az ő árát fel venni vagyok kész,
S ily regalitásról per omnia ment lész.

PILATUS. Hogy ártatlan hal meg, nyilván asztot tudom,
De mind azon által halálára, látom,
Hogy meg esküttetek, azért nem halasztom
Tovább dolgát, hanem meg sententiázom.

Nem jó akarattból, hanem unszolásból,
Tartván nagyobbára nép támadásától,
És fel tanálandó gonosz vádatoktól,
Egész hazám ellen rebbelliótoktól.

Menyetek azért ell és fel feszissétek,
De titulusát is velle ell vigyétek,
Feje feli néki aszt fel szegezétek!

CAIPHAS. Had lássam, mi legyen az ő titulusa?

[PILATUS.] Jesus Nazarenus Rex Judæorum.

CAIPHAS. Én aszt nem akarom, hogy ily titulussal
Hesd a rebbelist, hanem más modussal,
Egyébként meg látod, nagy konfuzióval
Im fog prománálni ez illetlen szokból.

Ezért ne írd, hogy ő a sidók királya,
Hanem hogy ő magát királynak mondotta.

PILATUS. A mit irtam, meg irtam!
It én velem sokat ne disputájatok,
Mert ha meg haragszom, majd új törvént állok.

CAIPHAS. Tiberius császár nemes tisztartója,
Pontius Pilátus Judæának Ura,
Mint hogy keresztfára sententiát hoza,
Akaszátok őtöt mindgyárt keresztfára!

ANNAS. Rajta hát vitézek ama nagy keresztfát
Tegyétek vállára királyi tronussát,
Szolgályatok neki, miglen Kálváriát
Elérje, mind crős és hires bástyáját.

Feszítő eszközök mind készen legyenek,
Kovácsok kettenis műnköt késérjenek,
Hogy fogyatkozások ne történhessenek!

MILES SEPTIMUS. Rá adom magamot ezen szógálatra,
Légy várakozásba, had készüljek rá[ja].

CENTURIO. Más hivatalyában mért ártod magadot?
Nem vagy arra való, ne igyird magadot,
Hiszem majd ell ejted pillyas az akadott.

Halod-e, markotyán, ragad meg a szarvát
Ennek az ökörnek, s add nyakára jármát!
Villágossaban mondom: aszt a nagy keresztfát.

MARKOTÁN. Jó szível cselekszem, mert tudok én hozá.
Hej cserne, hej barna hajsd le a szarvadot,
Im, válladra tészem imperiumodot!

CENTURIO. Kössétek azomban jól meg a karjait,
Had vágja a kötél mind ell az inait,
Gyengén illessétek királyi tagjait!

MILES PRIMUS. Nyujsd ki két karodot, had kötözelek meg!
Mit tántorgasz? hiszem talám nem vagy részeg.

HISTRIO. Üdvözlégy messiás, te hatalmas pajtás,
Még ma nem késérő fogadom, hogy most lác. (igy)
A magas keresztre ell hidgyed hogy felhagsz,
Senkit a nép közül többsör meg nem dorgálsz.

MILES SECUNDUS. Hahó, mint akarom, hogy kézbe akadtál,
Tudod-e, a minap miképen meg csalál,
Midőn hozád mennék, hogy meg fogattatnál
A több társaidal épen el ámíttál?

Miattad a papok meg pirongattanak,
Csak kevés volt hilya, hogy meg nem csaptanak,
Ennünk pedig ez nap még nem is adtanak.

MILES TERTIUS. Nosza, ha király vagy, vitézid holl vannak?
Mostan, hogy hamar it ellenünk állyanak,
Tégedet kezünkől ám kiragadgyanak,
Hid el, hogy te veled ők fel akadnak. (i.)

Hol van ama vén sas jó vitéz katonya,
Ki midőn seregünk te reád rohanna

Melleted mindjárt ellenünk támada
Egyedül többi köszt rosdás kardot ránta?

CENTURIO. Köves már Engemet Izrael királya,
Majdon a feketét a szemed meg láttya!
Őtöt midgyárt körül a vitézség álya,
Királyi pompával hiven prosequáyla!
(*Ad lictorem*)

Borbély mester, eredgy s fogjad a kötelet,
És Kálváriára vezesd ki ez embert!
Hanem akar menni, ránsd orrára őtöt,
Ha orra meg törik, utánnad el siet.

LICTOR. Aha, miért batlol, hogy nem jársz lábodon,
Talám tronusodat nem birod válladon?
Eregy, mert oly huppot ejtek az hátadon,
Hogy meg csendül, hid el, az egész udvaron!

Vesd le a derekajt az ő vállairól,
Fosztyátok meg őtöt az arany lánczoktól,
Vetkeztessétek le a veres bársomból!

MILES PRIMUS. Így szokták eféle királyakat tenni,
És ilyen tronusba őket helyheztetni,
Tégedis mindjárt fel fogunk emelni,
Mond meg, hogy ha akarsz királyságra menni!

LICTOR. Hagy békét őneki, had gondolkodhassék,
Job, hogy hamarságal kovács hivattassék,
Érdemes ágyára hamar le fektessék,
Le ne esvén onnan, jól rá szegesztessék.

CENTURIO. Látom, jó királyom, igen el fáradtál,
Ell bádgyat válladon mert nagy terhet hoztál,
Szükséges, hogy kedvedre kevésé nyugogyál.

HISTRIO. Döj le csak szaporán a pompás ágyadra,
Ne vigyáz itt semit ceremoniára!
(*ad milites*)

Nosza, jó vitézek va[la]kik itt vattok,
Mind ide nyulyatok, ez Embert fogjátok
Kezeit s lábait két felé huzátok,
Had szegezdhessék fel keresztre hohérok.

MILES SECUNDUS. Hát a kovács mester még el nem érkezett?
Külgyetek másodszor utánna követet!
Nem lehet itt sokat mulatni efelett.

LICTOR. Uram, soha azzal ne fárazd magadot,
E nem nagy mesterség, bizzad reám asztot!
Vertem én már eddig elég hideg vasat,
Csak szeget adgyatok és egy kalapácsot!
(*Ad Kristum*)

Nyujsd ki kezeidet, mert ez a tronusod,
Menyet és a földet innen meg láthatod.

MARKATÁN. Huzad a két karját még vagy két ölnire,
Vályék ell vállától bárcsak egy singnyire,
Had érhessen könnyen a lukak helyére,
Az után szeget tégy gyenge tenerire!
(*ad purde*)

Kalapácsot szeget hamar pajtás hoteza!
Majd oda szegszem én, mert nem Atyád fia.

MILES QUINTUS. Üssed és ne sajnáld, avagy bizad reám,
Hogy jó kovács vagyok, majd meg mutatom ám!

LICTOR. Fogjátok lábait és jól nyujcsátok ki!

MILES SEXTUS. Hocza lábaidot nyujsd ki a keresztre,
Vaj ki régen voltál érdemes te erre!

MILES PRIMUS. Elig hiszem, hogy ez lábán által menyen,
Oly otromba csontok vadnak ez Emberbe,
El futok s meg hedszem joban a vinyében.

LICTOR. Mi téged nem illet, annak csak hagy békét,
Eregy férre inen belé verem én majt!

CENTURIO. Hol van a titulus? Majd el felejtitek!
A feje felébe aszt is szegezétek!

LICTOR. Mindgyárt oda szegszem, csak [legyen] halgatás,
Meg [van] Uram imár minden solemnitás.

CENTURIO. Ha százan vattokis, mid elé legyetek,
Egy szivel lélekel eszt fel emelyétek,
Rudat és lajtorját elé készissetek,
Királyi székébe eszt helyesztessétek!

LICTOR. Haj, haj, mely régenten látnia kívántam,
Királyomot ülni székében hogy lássam !

Üdvözlégy, messiás, fényes koronája,
Izrael népének kegyes monárkája,
Tiberius császár ujott vonó társa,
Im fel emeltettél már a királyságra !

CAIPHAS. Uralkodgyál immár királyi székedben,
Akaratod szerint regnály életedben,
Ez egész világnak praedikálhacsz innen.

MILES QUARTUS. Ha Isten fia vagy, szoly, immár, nem bánom,
Énis hiszek benned lelkemre fogadom,
Egész sidó népet te hozád holditom
Hogy engeded magad, felettéb csudálom !

CAIPHAS. Vah, ki Salamonnak templomát elrontod,
Ismét harmad napra asztot te fel rakod,
Ha lehet e kéntől szabadics meg magad !

ANNAS. Ez mondotta magát az Isten fiának,
Hoz ám segélycséget, ha lehet, magának.

KRISTUS. Szentséges szent Atyám, bocsás meg ezeknek,
Még nem tudgyák, a mit mostan cseleküsznek !

MILES QUINTUS. Haha, még mit állít most is ő magának,
Mert az Istent híja mind hallom, Atyának !

KRISTUS. Szomjuhozom !

HISTRIO. Oh, szegény, hallyátok miként szomjuhozik,
Mit adhassak, inya, tudom bort nem iszik,
Meg próbálom, hogy ha mirhás italt iszik,
Ugy gondolom, azal meg nem részegedik.

Itt van, ha szomjuzol, igyál, megnyit akarsz,
Ma bizony más italt semi félét nem kapsz,
Azért bátor mostan ne sokat válogass,
Mert ha meg haragszom, e nélkül is maradcz !

KRISTUS. Bételyesedett !

LICTOR. Valyon mi lehet az, a mit most emlegett,
Mi dolog lehet-e, hogy bételyesedett,
Talám öszve gyűjti a mennyei serget ?
Ha ugy van a dolog, ell futok Én innét !

KRISTUS. Eli, Eli, Lamma Sabactani !

LICTOR. Meg mondám, hogy gyűjti menyei sereget !
Halyátok-e, miként kiáltozá Ilyést ?

Meg nem várom őtöt, eléb állok innet !

KRISTUS. Atyám, szent kezedbe ajállok lelkemet !

CENTURIO. Nagy jelek vallának napban és a holdban,
És természet felet föld indulásában,
Meg ütköztöm azért nagyon is magamban,
Hogy ma mind egyiglen estünk gyilkosságban.

Epilogus.

Oh keresztény lélek, vajon ki vót oka,
Hogy ily kegyetlenül az Istennek fia
Feszítettnek magas és bestelen fára,
Kiben a véteknek árnyéka sem vala ?

Talám bizony Judás vala fővebb oka,
A sidó nemzetnek ki kezében adtta,
Harmincz ezüst pénzért őtöt el árulta,
Azzal jutott Jézus talám ily nagy kénokra ?

Nem ugy, Atyámfia, nem mondasz igazat,
Mert te önön magad Kristust el árultad,
Midőn vétkes tánzra adád a szájadot,
Vásárlásban család felebarátodot !

Önnön magad csapod őt pofon Annásnál,
Sok káromkodással és átkozódással,
Hamissan vádolod fő Pap Caiphásnál,
Hamis bizonszóval s hamis fogadással.

Rut gondolatokal meg koronázod fejét,
Trágár beszédekkel őtöt meg csufolod,
Kristusnak orcáját akor betakarod,
Hogy rosz végre más hozzád nyulyon, meg hagyod.

Kristus köntösétől fosztod Herodessel,
Buja életedből midőn nem vetkezel,
És fel öltözteted rúť szakadot inggel,
Midőn rosz példát adcz fesletlen étettel.

Midón reá hajlol rut orczátlanságra,
 Pilatussal Kristust itiled halálra,
 Testi nyalánkságal szegzed keresztfára,
 Büneidet adod epés italára.

Térj meg immár, kérlek, térj meg oh keresztény,
 Többször Krisztusodot ne feszisd fel ingyen!
 Mivel ha meg nem térsz az útról, a melyen
 Jársz, el veszted lelked, nyilván tudom. *Amen.*

IV.

Actio Parascevica repræsentans Perditionem, et Reparationem Generis humani, exhibita Anno 1766. A Mediæ et Supremæ Grammatices classium. Studiosa Juventute Csik Somljoiviensi.

PROLOGUS.

Kristus szent halálán kesergő bus lelkek,
Kik az ő példáját ma nézni jöttetek,
Ki foljt szent vérének jutalmát vegyétek,
Kévánom öröké, vele örvendgyetek.

Ez lesz egész czélja a mái munkánknak,
Hogy meg magyarázzuk ember romlásának
Mi légyen az oka Kristus halálának,
Példájátis adgyuk ő nagy kinyainak.

Mert minekutána az örök Ur Isten
Angyalakat s embert teremte kegyesen,
Angyalit rendelé az magas egekben,
Ádámot és Evát Paradicsom kertben.

De az kevélj Angyal mindgyárt pártot ütet,
És Istene ellen fegyverbe öltözet,
Azért az Istentül menybül kiveretett
És az ő heljében ember rendeltetett.

Ezt a hamis Angyal mihent hogy megtudta,
Legottan irigység uralkadat rajta,
Azért társaival ő tanácsat tarta,
Hogy fényes heljeket ember ne birhassa.

Kiki ő közülek addig incselkedék,
 A miglen Ádámat és Évát meg ejték.
 Parancsalat ellen az almát meg evék,
 S így teremőjeket felette meg sérték.

Meljért Ádám s Éva a Paradicsomból
 Kivereték mindgyárt a nagy Uraságból,
 És hallandóságra halhatatlanságból,
 Hogy urát meg bántá ördög tanácsából.

Meg nem elégettek azzal az ördögek,
 Ádámnak s Évának hogy ilj kárt szerzettek,
 Hanem fiainnis erőszakat tettek,
 És így sok vétkeket ezek is miveltek.

Ugy annyira, hogy már Ádámnak nagy vétke,
 S ő maradványinak rosz cselekedete
 Egekben felhatat, és fel gerjesztette
 Istent Embereknek az el vesztésére
 Azért az Ur Isten Ádámat hívatta,
 Mert minden vétkeknek ő volt fővebb oka.
 És így sententiát nagy haragal monda
 Ádámra, Évára és Maradványira.
 De a Fiu Isten nagy irgalmasságát
 Mutatá emberhez atyai jó voltát,
 Mert bűnös emberért bé ajánlá magát,
 Magára vállalá annak adósságát.

Hogy pedig az embert meg szabadithassa,
 Az el fajult útról vihesse jó útra,
 Fényes országából a földre le szálla,
 Az emberi testet fel vevé magára.

Itt a bűnösöknek kezde prædikálni
 És a rút vétkekről kegyesen meg fedni,
 Sántákat, bennákat s vakakat gyógyítani,
 Akará a bűnöst így magához híni.

De ilj jó voltáért neki mit fizettek?
 Haljátok, meg felel a szent irás néktek!
 Mindgyárást ellene ők fel fegyverkeztek,
 És hogy el veszhessék, azon igyekeztek.

A Sido fő Papak mindgyárt el fogatták,
 Számtalan kinakra őt szententziázták,
 Pögdesték, csufalták, verték káromlották,
 Végtére mint tolvajt keresztfára huzták.

Hát tü keresztények mi hálá addással
 Járultak Kristushaz, hogy szent halálával
 Meg váltot tükteket számtalan kinyával,
 És meg békéltetet az ő szent attyával?

Talám az attával és teremttével,
 Gyilkosság, tolvajság, hamis esküvéssel,
 Ördögtől származat gonosz irigységel,
 Istennünket bántó fertelves (igy) vétkekkel?

Talám részegségel és fájtalansággal,
 Az prædikatio s mise mulatással, (igy)
 Avagy ottan végbe vitt szunyadazással
 Dicsiritek Kristust illj szép buzgósággal?

Azért az Illjenek, hogy észre jőjenek,
 Ezen szent nap után vétkezni szünyenek,
 Vétkeknek mocskából többé ne egyenek,
 Hanem a Kristusról meg emlékezzenek,

Tehetségünk szerént röviden, mint tudgyuk,
 Kristusnak halálát néktek le rajzaljuk,
 Noha volta képen azt le nem irhattuk,
 Mert gyarló elménkkal meg semis foghattuk,

Azért békeséges Tűréssel legyetek,
 Midőn Kristus kinyát itten szemlélitek,
 Sok vétkeitekért sirjan tü szemetek,
 Hogy a kárhazattúl Mentek lehessetek!

Scena prima.

(*Angeli mali consilium ineunt de perdendo humano Genere.*)

LUCIPER, Én édes szolgálaim, kedves unakáim,
 Kik voltatok nekem mindenkor barátim,
 Nem lehet tölletetek titkálnam tanácsim,
 Avagy egyéb nemű hasznas gondolatim.

Tudom, hogy érettem menyből le esétek,
 Honnét le verettem énnis érettetek,
 Azért szivből kérlek, hogy égyet értsetek,
 Én velem semmiben ne ellenkezzetek.

Valamenyin vattak földön és pokolba,
 Egygyüvé gyűljetek ma a Synodusba,
 A kinek lesz egy jobb itt tanács adása,
 A léssen leg első minden uraságba.

De mire tanácsat, talám azt kérditek,
 Tudgyátok-é menybe, honnét le esétek,
 Rendeltetet ember, hogy a ti heljetek
 Bé tölcse és birja Angyali széketek?

De azt meg engedni teljes lehetetlen,
 Hogy a mű országunk maragyan üressen.
 Hát pokolnak tüze csak minket égessen?
 Tekerje fel eszit kiki tehát itten!

Elsőbenis Pluto Fővebbik vezérem,
 Mi a te tanácsad, mond meg hamar nékem!

PLUTO. Luciper, a ki vagy poklok fejedelme,
 Fel forrat a szivem az ember vesztére,
 Ki gondolhatatlan sok mesterségekre
 Kész vagyok, ell hid, én törbe ejtésekre.

Sokakat én tudok, de a kevélségnél
 Jobbat nem tanálok, mivel te sem égnél.
 Ha ez nem lett volna, mostan nem törődnél,
 Azért nem választak jobb fegyvert én ennél.

Kevélségnek vadnak feles csemetéi,
 Meljek ha kezdetnek emberben ujulni,
 Meg tanittyák ötet engedetlenkedni,
 És igy ell kell néki, tudgyátok azt, veszni.

LUCIPER. Heljes a tanácsad, igazán meg vallam,
 Azért kevélséggel próbálj derekasan

DIABOLUS PRIMUS. A fősvenség légyen az dus gazdagaké,
 A lopás, hazugság pedig a szabóké,
 A hergés és morgás házas Aszszonyaké,
 A hamis esküvés a kereskedőké.

DIABOLUS SECUNDUS. Az irigység lelke száljon a szentekre,
Egyházi rendekre s kissded gyermekekre,
Ezekre s többekre menyen égy mértékbe.

DIABOLUS TERTIUS. Én a torkasággal és a részegséggel
Hizlalam az embert, hogy jó kövérséggel
Jöhessen pokolba meg rakadat testtel,
Tükis jól lakhattak bőrös pecsenyével.

DRUMO. Én mind heljbe hagyam a tü tanácsatak,
De hiszem tudgyátok s menyben hallatátok
Adatnak Embernek tiz parancsalatak,
A kikirül még semmit tü nem szollattatak.

A lészen elsőben erőst parancsalva.
Hogy idegen Istent soha ne imádna,
Azért énis eztet válalam magamra,
Rá viszem az embert rut bálványozásra.

Hogy ha pedig ebből valaha ki kopnánk,
Sok bölcs embereket meg tántorítanánk,
Eretnekségeket mindgyárt foralhatnánk,
Azután bezzeg hogy meg telnék a hazánk.

Tanítam az embert én az ón öntésre,
Az ágan járásra és a bab vetésre,
Az vén leányakat a kürtő seprésre,
Szép ígékel való jó kenegetésre.

DIABOLUS QUARTUS. Atta, teremtette sok féle szitakra,
Indítam az embert más káromkodásra,
Hamis esküvésre és átkozódásra,
Az után taszítam fővel a pokolba.

DIABOLUS QUINTUS. Én késértem őket az Innep szegésre,
Isteni szolgálat ell henyélésére,

való varrásra, szövésre,
és a takarásra, szántásra s vetésre.

DIABOLUS SEXTUS. Attyákat s Annyákat hogy meg ne be-
Elöl járojakat egészen meg vessék, [csüljék,
Ezek pedig őket soha meg ne fedgyék.
Ezt fogam jovalni, enyim az nyereség.

DIABOLUS SEPTIMUS. Én sok külömbféle hamis gyilkosságot,
Támasztak ember közt rágalalmazásakat.

DIABOLUS PRIMUS. Hát a bujaságal kiket kisirtheünk,
És annak szép lelkét kinek engedhessük?

DIABOLUS SEPTIMUS. Azzal meg próbálni mindeneket szabad,
Mert a szerelemtől senki ell nem szalad,
Még a vén emberis ettől el nem marad.

DIABOLUS OCTAVUS. Én azt jóvallam, hogy a mit az ő sze-
Meg lát, ott ne hagyja többször az ő kezek, [mek
Hamis keresettel teljék meg erszények,
És így tudom bizony el fogy az ő eszek.

Azután usurát, hamis korcsomálást,
Hibás fontal mérő és csalárd vásárlást,
Szurakkal s viassal meg öntetet kupát
Javallak nékik, s meg kapják jutalmát.

DIABOLUS SECUNDUS. Hamis bizonságot tegyenek egy másra,
A miat jussanak sokan kuldulásra,
Avagy egyéb féle nyomoruságakra,
Így viszem én őket rea a vásárra.

DIABOLUS TERTIUS. A Bőjtöt ő velek éppen meg unatam,
Gyonásban pediglen vétkeket jóvallam,
Hogy ők meg ne valják úgy a mint a vagyon,
Meg láttyátok, hogy lesz ebből gazdagságom.

LUCIPER. Meg vallam, hogy jó lesz valaha tanácstak,
De mi szükségesebb, azt nem találtátok,
Ki nélkül hejába lesz minden munkátak,
Tudom, hogy Embernek semmit nem árthattak.

Mert ha marad Ádám a Paradicsomba.
Véle teremtetett ártatlanságába,
Nem lészen bizon olj eszetlen goromba,
Hogy tü tanácstaknak heljt adgyan magába.

PLUTO. Nem hejába lettél nekünk fejedelmünk,
A menyin itt vagyunk te veled nem érünk!

DIABOLUS SECUNDUS. Igazán hogy méltó fejedelemségre,
Mivel hogy az Isten Menyégből le vete,

Azt gondoltam vala, hogy Angyali elme
Bennünk meg váltazat, de láczik a jele.

DIABOLUS QUINTUS. Hogyha esnék Ádám valaha vétekbe,
Nem maradna többé Paradicsom kertbe,
Nekünk pedig lenne kantára kezünkbe,
Ugy meg gázoltatnók minden féle bünbe.

DIABOLUS SEXTUS. Így kellene bizony Emberi nemzetnek
Még a gyükerében tenni őt férgesnek
Valamenyin onnan azután nőnének,
Azok mind bűnösök nyilván hogy lennének.

DIABOLUS SEPTIMUS. Eredendő bünben a kik születnének,
Mivel hogy mocsakal menybe nem mehetnek,
A mi heljeinkbe bezzeg nem ülnének,
Egy anyira ökis nem hegyeskednének.

DIABOLUS OCTAVUS. Hej be jó volna ez, ha végbe vihetnők,
Világot és testet magunk mellé vennők,
Embert bezzeg osztán bé nem eresztenők,
Menyországba. hanem pokolba vezetnők.

PLUTO. De mond meg hát, kérlek, mit kell cselekednünk,
A sok rut vétkekben Embert hogy ejthessük?

LUCIPER. Minyájon tudgyátok Ádám Allopattyát,
Es Paradicsomba Éva boldogságát,
Barmakan, vadakan nagy uralkadását,
Végre Menyországba meg koronázását.

Aztis tudhattyátak, hogy meg tiltá Isten,
Egy fáról ne ennék, Ádámnak erőssen,
Meg kellene halni nekie másképen,
Ha parancsalatnak lenne engedetlen.

Azért ha valaki jó mesterségével
Reá venné Évát álnok beszszédével,
Meg csalhatná Éva Ádámat szép szinnel,
Énis fáratságát nem felejténém ell.

DIABOLUS QUARTUS. Ha fogadásadnak eleget fogsz tenni,
És fizetést akarsz te nékem igirni
Meg mutatom néked rea tudom szedni,
Ádám s Eva tiltot almát fognak enni.

Én Mesterségemnek könnyű lesz a dolga,
 El viszek égy almát más fának alája,
 Kit midőn meg látnak, igen kapnak rajta,
 Igy részesek lesznek a tiltat almába.

DIABOLUS PRIMUS. Látom jó barátom, nem jó mesterséged
 Ha Álnakságal élsz, légyen jó értelmed,
 Minden csalárdságal teljes a te eszed,
 Azon fejül légyen nagyis mérészséged.

Ollyan mesterséget te eszed gondoljan,
 És kezgy a dologhaz ugyan szines módon,
 Hogy ha akarsz lenni nyertes te Ádáman,
 Meljet Ádám s Eva jóra magyarázan.

DIABOLUS SECUNDUS. Tészek inkább csudát természet tör-
 A tél virágazzék, nyárba szán út légyen, [vényén,
 A csiki fenyő fa mind szöllöt teremjen,
 Mégis boszszut állak hid ell az emberen.

DIABOLUS QUARTUS. Az égből veszek én, hid ell, menköveket,
 Tétova rugdasam az magas egeket,
 Igy az embereken bé töltem kedvemet.

DIABOLUS QUINTUS. Az napat az égen meg homáljositam,
 A földet pediglen erőst meg mozgatam,
 Nagy Somljot s Hargitát széjel mind ell hányom,
 Mégis nagy káramat ingyen én nem hagyam.

DIABOLUS SEXTUS. A Tengeret kész vagyok Pipámba tölteni,
 Föld kerektségére éppen ki okádni,
 Minden álatakat ekképen meg ölni,
 Ha boszszut nem lehet más képpen állani.

DIABOLUS SEPTIMUS. Aquilót, Boreast annyira fel fuvam
 Ropant városakat hogy földig le roncsom,
 Ne maragyan ember sohult ez világon.

LUCIPER. Látom hogy minyájon tudtak haragunni,
 És ellenségünken tü boszszut állani,
 Azért nem akarok tisztséget osztani,
 Hanem kinek kinek tessék választani.

Csak hogy szükség észre jól vegyétek eztet,
 Hogy a ki cselekszik nagyabb vitézséget,

Annak kell engedni méltán elsőseget,
Hogy az dirigálja a több vitézeket.

FILIUS LUCIPERI. Oh Luciper apó, énis had mennyek ell,
Mert meg lád, próbálak a kiss gyermekékkal,
Meg tanítam őket mondani hogy mint kell
Ebb s disznó mátrátát s többeket ezekel.

LUCIPER. Halgas te rut tacszó, neis mérj szollani,
Meny haza pokolba, tanulj tüzet tenni,
Hiszem te ő velek kezdenél jáczadni!

Tü pedig Menyetek Évát és Ádámat,
Azután pediglen ők maradványakat,
Ugyan meg csaljátak az egész világot,
El ne kerülhesse senki hálótakat!

Scena Secunda.

(*Primi Parentes Decipiuntur a Serpente infernali, et ex Paradiso ejiciuntur.*)

ADAM. A vég nélkül való Isteni bölcseség,
Kezdetet nem tudó királji nagy Felség,
Szeméjében Három Egy állatu Méljség,
Ki önnön magától egészen errőség,
Öröktül el rendelt kegyes Decretumát,
A Teremtés iránt való szép szándékát,
Az üdőben véghez vinni akkarattyát,
Kiváná mutatni atyai jó voltát.

De hogy bölcseségét jobban meg mutatná,
Isteni jó voltát ki nyilatkoztatná,
Mindenhatóságát nyilván meg próbálná,
Ime embert alkat, hogy ötet áldaná.

Hogy pedig életem unalmas egyedül
Ne lenne, én nékem adá segítségül
Évát, a társamat, kedves feleségül,
Paradicsom kertit szép gyönyörűségül.

ANGELUS. Azért élj kedvedre a Paradicsomba
 És serény légy annak munkálkodásába,
 Hogy meg ne ejtessél, légy jó vigyázásba,
 Istentől reád szál nagy áldás azomba.

A fák gyömolcsiből a mennyi kell, egyél,
 Azokban kedvedre vigan gyönyörködgyél,
 Csak az egy fán levő almából ne egyél,
 Mert halálal halsz meg, így hát cselekedgyél.

EVA. Kedves férjem, menjünk, sétáljunk az kertben,
 Mullassuk magunkat az vizek mentében,
 Nézők a szép mezőt kívánt zöldségében,
 A fákat vizsgáljuk ékes gyömolcsében.

ADAM. Menyünk édes társam, de vigyáz magadra,
 És ne légy szavamnak által hágására,
 Egy fát mutatak itt, hogy légyen tuttadra,
 Gyömolcsét ne ed, mert válunk halálunkra.

EVA. Édes kedves Ádám, valjan eztet töllünk,
 Miért tiltya Isten, hogy benne ne együnk,
 Isten kegyelméből talám ki nem esünk,
 Ha ezen szép fának gyömolcséből eszünk.

DIABOLUS PRIMUS. Oh eszetlen Aszszony, nem veszed-é
 Hogy ez az Istennek csalárd Mestersége? [észre
 Hogyha ebből esztek, éppen Istenségre,
 Tü fel emeltettek olj nagy dicsőségre.

Mindenekbe hozzá hasonlónvá léztek,
 Szörnyű nagy tudamányt magataknak vesztek,
 Halhatatlanságot tü mindgyárást nyertek.
 Örökön öröké soha el nem vesztek.

EVA. Meg vallam, hogy szép fa s szép gyömolcsel teljes,
 Talám eledelre lehetis ő heljes,
 De találkazhatik közötteis mérges,
 Meljnek kostolása lesz nekünk veszéljes.

DIABOLUS PRIMUS. Oh goromba Aszszony, ne tétováz sokat,
 Talám rád az halál nem forgat kaszákat.

EVA. Kedves társam Ádám, én néked azt mondam,
 Valahogy valamint járok, meg kostolam,

Mert én semmiképen azt meg nem álhatam,
Mivel te is látod melj igen kívánom.

(*Hic gustat*).

Jaj uram ugyan jó, kostoljad be édes,
Nincs ebben az kertben sohult illjen kedves.

ADAM. Jó-é vagy ártalmas, imé meg kostolam,
Mi dolog ez ebben eztet én csudálom?
Mert nem jó ételre azt ugy tapasztalam,
A bé nyelt falatat torkoman meg gátlam.

DEUS PATER. Ádám, hol vagy Ádám, ezt miért miveléd,
Parancsolatamat miért által lépéd?
Emberi nemzetet azzal mind el vesztéd,
Az örök halálnak hálojába ejtéd!

Átkozot lesz a föld munkálkodásadban,
Nemis hadlak tovább már Paradicsomban,
Im, ki kergetettel a sovány pusztában,
Éltednek fottyáig már nyomorogj abban!

ANGELUS EXPELLENS. Oh nyomorult Ádám, te álapatadat
Miért nem őrizted szép boldogságadat,
Minden álatakan uralkadásadat,
Végbe menyországba koronázásadat?

Ki innen, mert nincsen helje kegyelemnek,
Hogy inkább hittetek roszt ellenségteknek,
Mind sem az Ur Isten igaz beszszégyének
Legyetek már rabja halálnak s ördögnek.

DIABOLUS PRIMUS. Hej be szépek vattak, be szépen járátak,
Ez után már nekünk hatalmunkban vattak,
A mikor akarunk, azt ugy meg tudgyátok.
Pokolba le hajtunk, ott lészen sirástak.

(*Vocat alios.*)

Gyertek jó Pajtársim, a Prædát nézzétek,
Ennek meg tartásán forogjan elmétek,
Eröss vigyázással mellette legyetek,
Én, a test és világ majd többetis szerzek.

LUCIFER. Ah bizony vann mostan szivemnek öröme,
Mert Ádámban meg szünt Isten szeretete,

Kin eddig törődöt az ördögi elme,
Ihon, már meg vagyon Ember veszedelme!

CARO. Most vagyon kezdete az én életemnek,
Mivel parancsalak Érzékenséгимnek,
Szabad már ő nékik akar hogy éljenek,
Parancsolatamra neis ügyeljenek.

De oh világ, nálad nélkül nem élhetek,
Semmi dolgaimban elé nem mehetek,
De ha mostan veled barátságot vetek,
Te dücsőségedben ugy részes lehetek.

MUNDUS. Sok ideje immár, forgatam szivemben,
Töltem az üdömet nagy dicsekedésben,
De én, ha valakit látnék dicsőségben,
Vélle együt élnék egész életemben.

Ihon, a szerencse meg mutatá magát,
Nem vetem meg testnek az ő barátságát,
Mert mihent meg érzi étkeimnek szagját,
Megmuttattya hozzám álhatataságát.

De a barátságna ez a Regulája,
Minden érzékenség magát ahaz szabja,
Hogy böles Lucipernek legyen hiv szolgája,
Minden félelemnek el távaztatója.

LUCIPER. Bezeg ez után lesz helje mind azoknak,
Meljeket társaink előbb jovallának,
Adhattuk már magunk szerencsés probának,
Kelepczéket vessünk Ádám fiainak.

Scena tertia.

(*A Mundo, Carne et Diabolo expellitur recta et bona Conscientia.*)

MUNDUS. Méltán én magamat most mutagathatam,
Világ fiai közt szebnek álítatam,
Én dicsőségemet nagyabnak mondhatam,
Nem vélem én aztat, hogy meg csalatkazam.

Én vagyok a világ minden meg tartója,
A Dicsőségeknek ki osztogatója,

Szomoru sziveknek meg vigasztalója,
A szép iffiaknak vezére s Ductora.

Gyertek ide tehát világnak fiai,
Mert tükteket kíván attyátak szavai,
Vegyétek s élhettek, Ime az Javai,
Legyetek mindenben serény követői!

CONSCIENTIA. Mint az felhő széltül hamar el vitetik,
Az levegő égben a füst el enyésik,
A szónak zengése gyorsan el távazik,
Olj hamar világnak dicsősége mulik.

CARO. Már vigabban énis mindenekben élek,
Fonyastó busulást itten fére tészek,
Valamiket kíván, mindent meg engedek
Tétovázás nélkül én gyenge testemnek.

Szemeim hejába nem fogam tartani,
Káromkodásokra szájom ki táltani
Másaknak kárára kezem bocsátani,
Lábaimat pedig tánczba öszve verni.

CONSCIENTIA. Az Istennek szava te néked mondatik
És most én általlam elődben tétetik,
Ki miben vétkezik, abban büntettetik,
Öröké pokolba, hid ell, gyötörtetik.

PLUTO. Sok ideje, énis csak azan forgódam,
Mióta Menyégből ki vettem passusam,
Olj nagy romlásamat hogy kell meg foldaznam,
Mi módon bé teljék ell pusztult országom.

De fáratságamnak már látam az hasznát,
Testnek és Világnak mellettem fogását,
Hozzák tészem énis magam okosságát,
Ördög társaimnak gyors forgalódását.

CONSCIENTIA. Tud meg, gonosz sátány, hogy a te hatalmad
Semmivé tétetik hamis biradalmad,
Bőv lével fel adatt hires lakadalmad,
Füstbe menyen, tud meg, mérges akarataid.

Midőn el fog jőni világ meg váltója,
Ádám fiainak kegyes tanítója,

Ördög, test, világnak erős meg rontója,
Csak fel emeltessék szent kereszt zászlója.

SPORTANUS. Énis vigasságra bizonynyal vágyódnám,
Ti bölcs tanácsokat éppen heljbe hagynám,
Mind éjel, mind nappal veletek ugranám,
Ha ez patvarkadó szavát nem hallanám.

De minden tanácsat el akar rontani,
Vigságos életet gyakran kárhaztatni,
Semmi dolgainkban velünk nem tartani,
Hanem különösön akar töllünk lenni.

MUNDUS. Ki az a hatalmas, a ki tanácsunknak
Ellene rugódaz mű társaságunknak,
Nem akar engedni dispositionknak (?)
Okát adgya mindgyárt ő csalárdságának !

SPORTANUS. Az lelki üsméret ez az gonosz patvar,
A ki mű közötünk oljan, mint egy rut var,
Isteni dolgakat mi közötünk zavar,
Minden tiszta vizet, látom, égybe habar.

MUNDUS. Ha ezek ugy vadnak, nem üll udvaramba,
Nem részesül soha én gazdagságamba,
Mindgyárt küldetessék az exiliumba,
Egyeztetek velem ezen Decretumba.

De hogy a számunkba csonkaság ne essék,
Más heljette mindgyárt gyorsan kerestessék,
Mű társaságunkra jól meg esketessék,
A gonosz kétszinség ugy tölle távozzék.

DIABOLUS PRIMUS. Ell megyek én mindgyárt és szerzek olj
Gyere ki jó Pajtárs csak hamar a sikra [embert
Kövess engem, vizlek az nagy uraságra !

(*Hic ducit Arduinum.*)

Itt vagyon a kivánt régi jó pajtársunk,
Lészen, én ugy vélem, kedves Assessorunk,
Minden dolgainkban győző Prokatorunk.

CARO. Már amaz hitetlen lelki üsméretnek
Sorsát el veheted az Istentellennek,

Ki rontója vala kedves életünknek,
Te gyámolítója légy mindenkor ennek.

MUNDUS. A Decretum szerint mindgyárt ki vessétek,
Lelki üsméretet itt ne szenvedgyétek,
Ha nem akar menni, üssétek, verjétek,
Mint ebet, a módon ugy ki szöktessétek!

SERVUS PRIMUS. Meny ki mű közülünk meg veszet goromba,
Ne prosmitálj többet e fényes udvarba,
Lássad miként élhetsz parasztak számába!

CONSCIENTIA. Hamis Decretumnak soha nem engedtem,
Ezt is én gonosznak bizonyal ismérem,
Mivel én senkinek semmit nem vétettem,
Sőt igazat szólni. hid ell, igyekeztem.

SERVUS SECUNDUS. Üssed a hitetlent, még most is prosmi-
Decretumunk ellen hamissat prædikál, [tálj
Vidd el érdemedet, a mit itten kaptál!

ARDUINUS. Mivel be vétettem az új társaságban,
Nékemis hirem lesz az egész világon,
Olj ebédet tészek holnap udvaramban,
Meljnek párja nem lesz egy néhány országban.

Házamnál nagy számú sok iffiak lésznek,
A Gyenge Musikák kegyesen zengenek,
Most alázatosan tükteketis kérlek,
Hogy Holnapi napan vendigem legyetek.
(*Ad servum*). Hallad-é te szolgál meny ell gyorsaságal,
Aristipus urat egész udvarával
Holnapi vigságra kedves Magzattyival
Általad hivatam alázataságal.

SERVUS PRIMUS. Tartam nagy jó uram köteleségemnek,
Hogy eleget tégyek te izenetednek.

ARDUINUS. Én pedig serényen más felé indulak,
Jó musikásakat s vendégeket hívak,
Sportanus s Dolussal egygyüt vacsarálak,
Holnapi ebédre borokat próbálak.

Jó napat te neked kopas kálvária,
Nem lesz sok vendégem ma jőj vacsarámra!

Szivemnek mi légyen az ő akarattya,
Had tudhasd s felel meg nékem mind azakra!

Első conclusiom e lészen én nékem:
Hol van maradásad s én hova vitetem,
Ha vagyan-é Isten meljet kelljen félnem,
Miképen rendeljem az én vig életem?

Ell hittem magamban, az Papak hazudnak,
Midőn prædikálják részét szent irásnak,
És a néptől becsút ők magaknak csálnak,
Azért oljan bőven jövendőt mondanak.

Hogy most pokol volna, vallam hazugságnak,
Hogy egy Isten volna, tartam találmánnak,
Hogy világ el muljék, csupa Hamisságnak,
Hogy az ember meg hall, vélem katsagásnak.

Azért mind ezeket én akaram tudni,
Ell jőj, kénszerítlek, hogy meg tud mondani,
Tudván életemet jó rendekben szabni
És több vigasságban magamat mulatni.

Scena quarta.

(*Mors interimit Arduinum in Convivio.*)

ARDUINUS. Ell jöt az ideje jó lesz vacsarálni,
Vig örömet kell itt mindennek mutatni,
Nem szükség Istenrül semmit gondolkazni,
Sőt az más világrul álmat sem kell látni.

Azért, jó barátim, tessék hát le ülni,
A szolgák most mindgyárt étket fognak hozni.

SPORTANUS. Melj szép dolog légyen ez világon élni,
Gyenge iffiakal együt nyájaskadni,
Hosszas vigasságot mint holtig tölteni,
És a becsületnek ezekkel felelni!

DOLUS. Igy szükség tápláljuk mü gyenge testünket,
Hogy veszedelembe ne vessük éltünket,
A szomorúságtul meg mentsük fejünket,
És a jó bor által gyűjtsük erejünket,

ARDUINUS. Ugy láczik én nékem, mintha szomjuhaznám,
Kedves társaimmal talám egygyet innám,
Azzal egészségem jobban újíthatnám.

Hallad-e pohárnik aszszú szőlő borát
Hozz csak hamarsággal, had lássam ugrását,
Hogy ha fog tétcezeni, öblics kristálj pohárt,
Tudod, könyebíti uradnak a gyomrát.

SERVUS SECUNDUS. Jelen vagyok Uram Parancsalatadra,
Igen frissen vagyon aszszú szőlő bora!

ARDUINUS. A tokai borbúl két vagy három vedret
Holnapra készíts ell, s az ezüst cséséket,
Mert várok ebédre Uri vendégeket,
Hogy így nagyabitsam hiremet s Nevemet.

SERVUS PRIMUS. Zárasd bé az ajtót Uram hamarsággal,
Ihon jó az halál haragas orczával,
Ell akar veszteni egész udvaraddal!

ARDUINUS. Nosza, egyik legény az ajtót bé tegye,
A többi pediglen öltözzék fegyverbe,
Ne engedgyük magunk ő kelepczéjékbe,
Vagy zürzavart tégyen a mű örömnükbe.

MORS (intrat violenter). Im ell jöttem hozzád parancsola-
Meg jelentem nálad végső vacsarádra, [tadra,
Melléd le is ülek uri palatádba,
És a mit kérdeztél, meg felelek arra.

Elsőbben azt mondam, hogy vann igaz Isten,
Uralkadik pedig mind föld[ön], mind menyen,
Kitül teremtetet, valamit lác, minden,
Az ő hatalmának vége bizony nincsen.

Minden embereket hivu itiletre,
Jóknak, gonoszaknak tekint érdemire,
Az jókat el viszi örök dicsőségbe,
Gonoszakat pedig itil örök tűzre.

ARDUINUS. Talám megengedi nékem itten élni,
Még iffiu vagyok, nem fog czitáltatni,
Hiszem még most kezdék vig éltet tölteni,
Sok szép vagyanimból keveset költeni.

MORS. Bé tölt már a mérték, meg kell neked halnad,
Még egy fértáljigis nem lehet vigadnad,
Hanem hamar vellem utra kell indulnad.

ARDUINUS. Udde hová menyünk, mond meg hát azt nékem.

MORS. Oljan heljre menyünk a hol semmi jónak
Sem hire sem neve nincs az Uraságnak,
Hanem az öröké való koplalásnak,
Kigyó s rút békákkal való jó lakásnak.

Ott az igaz Istent soha nem láthattuk,
Hanem az ördögell ott öröké lakunk,
Az imádság heljet rútol káromkadunk,
Pokolbeli tűztől ottan kinasztatunk.

Varas békák marják a mi tagjainkat,
Kutyák hasagattják minden csontainkat,
Mérgecs férgek huzzák vonyák inainkat,
Eképpen fizettyük sok bujaságinkat.

Jaj már mind öröké kell nekünk kinlódunk,
Nem lehet pokolból soha szabadulnunk,
Bár csak szabad volna kinak közt meg halnunk,
Testestül, lelkestül sémmivé változnunk.

ARDUINUS. Valjon medig leszünk immár mü pokolba,
Mikor eresztenek vissza ez világra,
Gondat viseltetnék minden jóvaimra,
A sok kinak után még élnek vigságba.

MORS. Ember ne szunyadgyál, halgas most szovamra,
Ezen értz goljóbist, nézd meg jól, mi okra
Előtekben hoztam, hogy tü magatakra
Viselnétek gondat végső orátokra,

Öröké valóság, ugy gondolkozzatok,
Illjen kerektségben áll a kit itt láttak,
Ehez hasanlítam, inkább meg fogjátak,
Öröké valóság mit tégyen, haljátak!

Ezen goljóbisra ezer esztendőben
Csak egy légy rá száljon s valamit körmében
Ell vihet magával egy repülésében
És többször ne jőjön csak edgyszer ezerben.

Hány ezer esztendőök telhetnének addig,
Még ez értz goljóbist ell hordaná fottig
Azon kiss legyeeske, de mégis sokáig
Sok munkája után ell fogyastná végig.

Ezer meg ezernyi, ezernyi esztendőök,
Ell tellnének addig számtalan sok üdök,
Ámbár vége lenne, de akkor kezdenők
Ujabban még elől kezdnök s nem végeznök.

A mint hogy az Isten öröké menyégben
Ő uralkadni fog nagy dicsőségében,
Mind addig öröké azon örökségben
Sok gonoszságinkért tartatunk a tűzben.

ARDUINUS. Jaj, nyomorult fejünk, be nagy kinra jutunk,
Az igaz örvényből mert ki tántarattunk.
És a gonoszságnak rut uttyain jártunk,
Azért mind öröké jajt, jajt, jajt kiáltunk.

A szép Arany üdöt rútúl ell vesztettük,
Cselekedetinket ördögnek miveltük,
Feslet életünknek uttyait követtük,
Méltán hát magunkat ez tűzben ejtettük.

E világou éltem énis dicsőségben,
Testi, de nem lelki örvendetességben,
Már halálnak estem mostoha kezében,
A ki viszen engem pokolnak tűzében.

Azért kik e földön gyönyörködve éltek,
Biborban, bársanban czifrán kevéljkedtek,
Korcsoma házakba, nem templomba mentek,
Testi bujaságban nyakig merültetek.

Példámra mostanság tü figyelmezzetek,
Pokol kinyaira nyilt szemmel nézzetek,
Ha azt akarjátok, hogy el ne vesszettek,
És tüzes pokolnak kinyába essetek.

MORS. Jaj nékem, jaj néked mind örökké lészen,
Mivel reménségünk nem volt az Istenben,
Hanem eszünk, kedvünk volt az rosz életben,
Azért te is velem gyere örök tűzben.

(*Mors arripit Arduinum. Cantio aperto inferno.*)

ANGELUS. Ah bűnősek

Most nézzétek

Arduinusnak sorsát,

Vig életet,

Vendégséget,

Akart mutatni pompát,

Sem Istenre,

Sem lelkére

Nem fordította gongyát,

De meg kapta jutalmát.

Oh bolondság,

Balगतagság

Hivságát most keresni,

Majd nagy szörnyen

Sok bűnökben

Hivságból tűzbe esni,

Mind testestül

Mind lelkestül

Vég nélkül el kárhozni,

Istentől ell távazni.

Kérlek tehát,

Végy jó példát

Öröké valóságról,

Oljad magad,

Most van módad

Minden gonoszságaktól,

Meg ne foszszan

Kevés haszan,

Vagy hivság menyországtól

És örök boldogságtól!

Scena quinta.

ARISTIPUS. Hivattattam vala mára jó lakásra
És Arduinusnak ma udvarlására,
Kedves barátimmal conferentiára
És a vig életnek meg kostolására.

Látom pedig senki itten nincsen jelen,
Meg nem gondolhatam, az oka mi légyen,
Ki-ki közületek az utra ki mennyen,
Kedves barátomról tudokazást tégyen.

Szerencsétlen dolog talám ött találta,
Mivel már a déltis óra meg halatta,
Akkarattyát máról tám ell halasztatta,
Mert a jó lakásnak nincs semmi láttattya.

Aztis vélem talám, meg akart tréfálni,
És jó barátival Áprilist járatni.

SERVUS PRIMUS. Ne gondold, jó uram, azt nem cselekette,
Április járásnak nincsen még ideje,
Okoson pediglen eztet hogy mivelte,
Másként rá száll sokak rosz ball itilete.

SERVUS SECUNDUS. Parancsalatadnak mü eleget tettünk,
De sohult barátod nyomát nem vehettük,
Más több barátival bőven beszszélgettünk,
Töllekiis mü ötet eleget kérdeztük.

De senki bizonyost rólla nem mondhatat,
Ókis vélekednek hová ragattatat,
Tám az ördögöktül ő el szaggatatat.

ARISTIPUS. Mi féle ördögtül szaggatatat ő ell,
Szavaidnak módgyát nem gondolhatam fel,
Azért sies, nékik hívásakra meny ell.

Kedves jó barátim, hozot Isten ide,
Hát Arduinusról valamit tuttak-e?
Mert ma itten volna nagy dolgam ő velle,
Azért mondgyátok meg, mit tudtak felöle?

SPORTANUS. A dolog ő véle igy történt nem régen,
Fel tette magában, midőn volt örömben,

Hogy sok javaibúl tractátiót tégyen,
Azért vendégeket hivatat felesen.

Midőn pedig mennék fényes udvarába,

Egy holt ember fejet az után talála,

Kitis lábaival rútvúl meg rugdasa

És néki csufságból illjen szókat monda:

Jőj ell vacsarámra ma jó Kalvaria,

Egy két kérdést teszek, te felelj meg arra,

Ha vagyon-e Isten, ki mindennek ura,

Hol lesz az embernek végső maradása?

Az után ell menénk az Palatájába,

Le ülénk minyájon mindgyárt, vacsorára,

Midőn pedig volna a nagy vigasságba,

Elméje forogna az bor hozatásba,

Egy szolgálja lévén kívül a pitvarban,

Meg látá az halált jőni udvarában,

Leg ottan szaladást véve ő nyakában,

Szörnyű sietséggel bé futa az házban.

Kiis félelemmel monda az Urának:

Sies kérlek, Uram, parancsolj szolgálóknak,

Zárják bé az ajtót, képe a halálnak

El jött udvaradhaz, állj ellene annak!

Kiki mi közüllünk fegyverére kapa,

Hogy azon halálnak ellene állana,

De ő fegyverünkkel semmit nem gondola,

Hanem nagy haraggal mingyárást be ronta.

Azután én ottan nemis szemetezék,

Hanem gyorsasággal onnan ellébb állék,

Mert azon haláltúl ugyan meg ijedék.

DOLUS. Az ajtón az halál mihent hogy bé jöve,

Mindgyárt Arduinus mellé ott le üle,

Egy nagy értz goljóbist tartá az kezébe,

Meljen Arduinus igen meg rettene.

Az után rend szerént minden kérdésekre

Ő Arduinusnak mindgyárt meg felele,

Hogy az Isten volna világ teremtője,
Jókat, gonoszakat czítál itiletre.

Midőn illjen módan az halál szollana,
Ott Arduinusnak tört vete nyakába,
Nagy dühöségébül ilj szókra fokada:
Ha hitetlen voltál gyere már pokolba!

Mind ketten ők akkor ell ragattatának,
Többé itt e földön nemis látattának,
Én pedig magamat vetém nagy bánatnak,
Illj szörnyű sorsakat hogy látam azaknak,

ARISTIPUS. Láttatal barátom álmat beszszélleni,
Illj hitetlen dolgot hogy mérs elé hozni?
Ez historiáddal job volna halgatni,
Mert másis te tőlled meg tanul hazudni!

Véled-é hogy ezek igazak volnának,
Meljeket jovallam, hogy vélj csak tréfának,
Mert gyalázattyára lesz Arduinusnak,
És hasanlóképen minden barátinak?

Hát te jó barátom, mit gondolsz ezekről.
Hogy ha vann-é Menyben, mit vélsz az Istenről,
Elmélkedhetel-é erős itiletről,
Vagy pedig öröké tartó dicsőségrül?

CARO. Az Istenről soha még álmat sem láttam,
Utolsó napokról nemis gondolkaztam,
Kik ezekről szólnak, bolondnak mondhatam,
Ez után ő vélek nemis társalkadam,

Mit vélsz, mert ha Isten Menyországba volna,
A földön mü velünk senki nem maradna,
Hanem éjel nappal oda ohajtazna,
És a földi dolgan senki ugy nem kapna.

De abbúl ki tetzik, hogy a csak hazugság,
És itten e földön van nagyab vigasság,

Ime, meg vettetet Menyei Uraság,
Kerestetik inkább a földi gazdagság.

MUNDUS. Hogy Menyország nincsen, aztat nem mondha-
Hogy pedig Isten van, nemis tagathatam, [tam,

Mert természet szerént azt meg kell vallanam,
Másként alább való lészek, hogy sem barom.

Ugy van, Menyországban volt régen vigasság,
De már ottis alább szállat az Uraság,
Mert el fogyat amaz sok régi gazdagság,
Hanem csak maradatt ottis nyomoruság.

Azért Meny országot kevesen kívánnyák,
Lakni itt e földön inkább ohajtazzák.
Mert fen való heljet lakni még nem szokták,
Földi lakásakat inkább váloztatták.

CARO. Én bizony nem hiszem, hogy most Isten volna,
Más ként mü bennünket ugy nem kinasztatna.
Nyomoruságinkba hiszem tám meg szánna,
Igáknak alája vetetni nem hadna.

MUNDUS. Isten ugyan vagyon, de nem tehet rolla,
Mert sokakra vagyon ő nékiis gongya,
Hogy mindent meg mensesen, nincsen arra módgya,
A nyomoruságot őis belé unta.

Meny országnak kincsét már ki osztagatta,
Minden tárházait mind ell pusztitatta,
És sok gazdagságit interresre adta,
Még az embereken azt fel nem vájhatta.

ARISTIPUS. Ha ezek így vadnak még mü nem félhetünk,
Minden büntetéstül mind bátrók lehetünk,
Hosszas vigaságas életet tölthetünk,
Hires menyországba neis igyekezünk!

(*Fiunt tonitrua et omnes aufugiunt.*)

Scena sexta.

(*Comparet Sanctissima Trinitas.*)

PATER. Én az mindenható Teljes szent Háromság
Közöt első személj vagyok nagy Urasság,
Én töllem származat minden féle jóság,
Valami töllem nincs, a csupa gonoszság.

Most azért haljátok minden renden levők,
Nagyak és kicsinek, gonoszt cselekedők,
Ti hozzátok szollak, mert a tü bünötök
Hozzám fel kiáltat, többet nemis türök.

Ell vesztem az embert, meljet teremtettem,
Föld kerekiségében lakóul rendeltem,
Bánom, szomorkodom, hogy aztat miveltem,
Az földnek színére hogy embert szerzettem.

Mert meg bántot engem ros z cselekedetek,
Haragra gerjesztet irtóztató vétkek,
Káromkadó, buja, fajtalan életek,
Azért csak ell vesztem, többet ne éljenek!

Kemény haragamat kardra élesítem,
Nagy boszszú állásra hatalmam ereszttem,
Mind Paradicsombúl Ádámat ki űztem,
Ugy őt s maradványit mind egygyik meg ölem.

SPIRITUS. Énis, ki attyátúl s fiutul származtam,
Kikkel mind örökké egygyüt uralkadtam,
És minek előtte Ember lenne, voltam,
Kit sok ajándékal szépen fel ruháztam.

De sok gratiámat Ádám hogy meg veté,
Az ördög törében ottan magát ejté,
Testnek és világnak ő magát engedé,
Emberi nemzetet egészen el veszté.

Hogy ha az Angyálnak nagyra vágyó szivét
Szörnyen meg büntettük az ő kevélységét,
Illik Ádámnak is nagy vakmerőségét
Szörnyen meg büntessük engedetlenségét.

Az után pediglen Ádám Maradvánnyi
Hogy tovább éljenek, meg nem kell engedni,
Hanem ma égyenként mind ell kell vesztetni,
Mert szokat minden nap sak vétket mivelni.

PATER. Hol vagy Ádám, hol vagy, minden gonoszságnak
Hol vagy fővebb oka az pártolkodásnak,
Hol vagy ell vesztője te maradványidnak?
Add okát mingyárást ők kárhazattyaknak!

ADAM. Oh szivek titkait vizsgáló nagy felség
 Mit tudgyak szollani, látod a kevélység,
 Mire hozot engem ördögi irigység.
 Tehát mutatódgyék kérlek a kegyesség.

Ég, föld, tenger előtt nyilván van esetem,
 Nem tagadam, hanem meg vallam Istenem,
 Nékem Nyavaljásnak felségedhez térnem
 Szükség s meg élesztő malasztadat kérnem.

Én te pártas szolgád sok szóval terhelni
 Nem akarlak, hanem csak grátiát kérni.
 Szivemnek fájdalmát kinyilatkoztatni,
 Halálnak kezébül szabadulást venni.

Ama Pártas Angyalt a mint el vesztetted,
 Fel fuvalkadását miképpen büntetted,
 Ugy az én testemet örök tüzre ne vesd,
 Gyarló esetemet nagy kinnal ne fizesd.

Az gyarlóság alá az Angyal az égben
 Nem volt ki tétettve, mind én ez életben,
 Hogy ellened vétett, vened kegyelmedben
 Nem illik, hanem hogy vetnéd örök tüzben.

Az gyarlóság alá én pedig vetettve
 Voltam, álnak ördög incselkedésére,
 Jól lehet hajlattam az ő beszszédére,
 De mégis most kérlek, fordulj kegyelemre.

A ki le üzetet a Magas egekből,
 A csala meg engem a nagy irigységből,
 Hogy az ő heljébe a te kegyelmedből
 Fel ne vétetődném paradicsom kertből.

Azért, én Istenem, tekéncs esetemre,
 Kész boszszu állásad ne száljon fejemre,
 Sok Maradványimnak ell törölésére,
 Mert ő eseteknek én vagyok kezdete.

JUSTITIA. Haszantalan néked minden könyörgésed,
 Haszantalan minden siralmas kérésed,
 Mert meg nem becsülted a te dicsőséged
 És paradicsomba el vesztéd szépséged.

Minden Maradványid te tölled tanultak,
Az Ur Isten ellen ők mind fel támadtak,
Bűnnek tengerében éjel napal usznak,
Semmit nem engednek parancsalatinak.

Azért ne reméljed szabadulásadat,
Az kemény fogságból vigasztalásadat,
A miglen valaki te addóságadat
Bőven meg fizeti tett gonoszságadat.

ADAM. Ah olj szabadítót, kérlek, hol találak,
Mert az vétkem olj nagy, jaj merre forduljak!
Az Maradványimé olj sokak s olj nagyak,
Kikből szabadulást talám nemis várok.

JUSTITIA. Azért ha olj nagyak te gonosz vétkeid,
Égbe fel hatattak rut cselekedetid,
Haszantalanak hát minden könyörgésid,
Méltán büntetődnek a te gonoszságid.

ADAM. Vigasztald meg mégis, Istenem, szivemet,
Búban meg epedet szomorú lelkemet,
Ne hánd szemeimre undok vétkeimet,
Gyarlóságból történt cselekedetemet!

JUSTITIA. A szép igasságnak ez az ő sokása,
Minden dolgainak bölcs munkálkodása,
Hogy a gonasz tevőt meg jutalmaztassa,
Örök kárhazatra méltán taszíthassa.

Te a gonoszságnak mivel hogy heljt adtál,
Az Istennen kívül mással társalkadtál,
Ördög, test, világnak számába álattál,
Méltón a fogságban Istentül hagyattál.

MISERICORDIA. Szünyél meg igasság ötet hábargatni,
Gyarló esetéért többé kárhaztatni,
Ördög hatalmábúl had szabaduljan ki.

DIABOLUS PRIMUS. Ha igaz az Isten, azt nem mivelheti,
Embert kezeinkből ő ki nem veheti.

MISERICORDIA. Ugy vagyon, hogy igaz az Isteni Felség,
De igen nagy nálla a szép kegyelmesség,
Melj által üdvezül Emberi nemzetség.

Azért távazzál el, nincs helye szavadnak,
Semmi ereje nincs te argumentumadnak.

JUSTITIA. Hogyha az ördöget le hányád az égből,
Hát az embert miért illj nagy esetéből
Méltó meg menteni Gyehenna tüzéből?

PATER. Ádám s Maradékja eleget nem tehet,
Tehát teljeségel meg nem engesztelhet.

JUSTITIA. Bocsás ell engemet, mert ezen fegyverrel
Boszszut állak rajtak mindgyárt serénséggel.

ANGELUS. Ne essél kétségbe oh emberi nemzet,
Találak én mostan ki téged meg menthet,
A kemény fogságbul szabadságra vihet,
Régi dicsőségre, bizzál, mert heljheztet.

Jól lehet nagy légyen Isten igassága,
De fejül haladgya ezt Irgalmassága,
Emberekhez való nagy hajlandósága.

MISERICORDIA. Mit kívántak tehát a szegény fogoljért,
Mennyi a fizetés szabadulásakért?

JUSTITIA. A meg fizetőnek kívánnjuk életét,
Ártatlan vérével a testét és lelkét,
Azon fejül adgya pecsétes levelét.

GABRIEL. Ezeket kész lészen szivből le fizetni,
Még ennélis többet ha fogtak kívánni,
Ezeket s többeket semminek állítani,
Csak a rabat lássa szabadassan lenni.

JUSTITIA. Azon fejül ahaz ezt hozzá kell tenni,
Hogy ártatlan halált kell néki szenvedni.

ANGELUS. Mind ezeket, hid ell, hiven végbe viszi,
Szabad akarattól életét le tészi,
Ember üdvességét ezekell meg szerzi.

FILIUS. Szerelmes szent Attyám, szünnék meg haragad,
Emberi nemzetre te boszszu állásad,
Ki ne öncsed rajtak, nézd irgalmasságad,
És veszedelmektől tartoztasd ostorad!
Imé én vagyok az, ki gyarló embernek
Terhét fel vállalam suljos esetinek,

Én eleget tészek, Attyám, felségednek,
Utolsó fillérig Erre meg fizetek !

A mint hogy eddigis kész voltam ell menni,
Neked, én Attyámnak, engedelmeskedni,
Te tetzésed szerént mostis ell indulni
Kész vagyok s ell mégyek embert fel emelni.

Nagy kinakra, tudam, hogy kelletik mennem,
Rut gyalázatakkal meg elégítetnem,
Meg ostoroztatik bizonyal én testem,
Végre ki öntetik az drága szent vérem.

Szerető szent Attyám, Maragy dicsőségben,
Angyali karaknak szép fényességében,
Uralkadgyál itten királji székedben,
Áldassál örökké a te szenteidben.

PATER. Szerelmes szent fiam, keserves, meg vallam,
Egy ideig tólled hogy ell kell már válnam,
De ezt tanácsalja az irgalmasságam,
Embert szabadítani hogy ell meny, akaram.

Scena septima.

(*Christus praedicat et convertit quosdam.*)

CHRISTUS. Oh nyomorult ember, ki eddig vakságban
Éltél véghetetlen bünben s gonoszságban,
Mit bizol világi ell mulandóságban,
Mit bizol a csalárd foljó gazdagságban?

Nagy dolog csak testi vakságban születni,
Avagy nagy éhségben s inségben vetettni,
Nagyab, úgy álítam, lelki vaknak lenni,
Hát mégis az örök életből ki esni !

Hát már nyissátak ki lelki szemeteket,
Kezgyétek kivánni az örök életet,
Inkább tiszteljétek már Isteneteket,
Hogy sem ez világi jókat s testeteket !

Én vagyok igaz út Isten országára,
Én vagyok az élet, ki mégyek halálra,

Erettetek jöttem ez gyarló világra,
 Hogy kik bennem hisznek, vigyem boldogságra.

Azért kik ördögnek hálójában vattak,
 Ha engednek nékem tü akarataik,
 Bizonyal én nálom lesz vigasztalástak,
 De ugy, ha én nékem szómat fogadgyátok.

Kinek-kinek tehát legyen gongya arra,
 Hogy jőjen mingyárast pœnitentziára,
 A ki akar menni menyország uttyára
 És azon az utan örök boldogságra.

SPORTANUS. Oh meg mérhetetlen Irgalmú Istenem,
 Szájam fel táltani, oh jaj, hogy mérészlem,
 Hogy kegyelmet kérjek, jaj hogyis említem,
 Tenger fövényénél mert számassabb vétkem!

Hogy vettetem volna a kénköves tóba,
 Ezernyi ezerszer érdemlettem volna,
 Ha Isten kegyelme nem őrizet volna,
 Holot ingerlettem őt sokszor haragra.

Mert mert én voltam az, a kinek értelme
 Nem volt, mint öszvérnek, hanem ell merülve
 A feslet életben torkig, mint tengerbe,
 Voltam bujaságba, kinek kin az vége.

DOLUS. Jaj hát én nékemis nyomorult szegénynek,
 Az nagy harag miat fel gyulat bünösnek,
 Kinya hozzám ragatt a pokol tüzének,
 Vége soha nem lesz kemény gyötrelmemnek.

Mert ezernyi ezer vétkekben fetrengék,
 Sok vétkeim miat féltembe reszketek,
 Talám félelemben mind öröké leszek,
 Hogy ha bűneimről kegyelmet nem nyerek.

Mert én az az, ki örök haragba (igy)
 Voltam s éltem eddig, mint valami langba,
 Nem szolhatat senki, hogy mingyárt magamba
 Fel nem hábarattam az káromkodásra.

De oh nagy szivbéli s lelki fájdalommal
 Minden vétkeimet harag tartásammal

Szánom és utálom egyiket a mással,
Istenemet hogy meg bántattam azakkal.

CHRISTUS. Tü néktek mind ketten Isten könyörgését
Bé vette, bizzatak, mert az ő kegyelmét,
Ki onttya reátok bőven szenvedését,
Meg adgya lelketek kívánt üdvességét.

SPORTANUS. Dicsértessél örök Mindenható Isten,
Ki irgalmasságból könyörölsz mindenem,
A mint meg tekintél minket kegyelmesen,
A gonosz sátánynak nem hagyál kezében.

CHRISTUS. Tü meg vetettétek minden malasztamat,
Nemis halgattátok az én szavaimat,
Magataknak hadlak kezdem utaimat,
Foljtatam más heljen szent tanításamat.

Tudam, hogy kerestek, de fel nem találtak,
A tü bünötökben minyájon meg haltak.
Tü pedig én velem útra induljatak,
Ez rosz társaságban itt ne maradgyatak!

(Hic recedit Christus)

MUNDUS. Nem semmi ez nekünk, hogy mü e világon
Éppen nem nyughatunk sem éjen, sem napan,
Valaholt mulatunk mezőn vagy városon,
Mindentől tilalmaz Christus hatalmasan.

Ha vigan mulatam világban magamat,
Kedves játékokra fordítom gondamat,
Nyájos társaságban töltöm napjaimat,
Mindgyárt prædikálják, fordícsam utamat.

CARO. A jó lakásaktúl minket már tiltanak,
Ételtől, italtól ell vonni akarnak,
Meljet ha mivelnének, lenne a hasunknak
Irtóztató kinnya szomjuzó torkunknak.
A ki azért tiltya a vig jó lakazást,
Tiltsa meg magátúl a jó izű lakást,
De én nem halgatam e féle köz mondást.

ARISTIPUS. Heljesen fiaim s bölcsen okoskadtak,
Nem bolondság nálom a tü ratiotak,

Heljbe hagyam azkat, lészek tü uratak,
Engem kövessetek s jól rám vigyázzatak.

Azért azt miveljük és ugy munkálkodgyunk,
Azon szent életű embert el vádoljuk,
Nagy hazugságakkal ellene támadgyunk,
Semmi becsületet rajta neis hadgyunk.

Herodessel azért mindgyárt menyünk szembe,
Valamit tudhatunk, hazudgyunk ellene,
Mondgyuk meg, hogy nagy kárt tenne jövendőbe,
Ha most jó idein nem álnak ellene.

Herodes s a Papak ötet meg fogattyák
És majd halálrais meg szententziázzák.

Scena octava.

(*Christus Accusatur Herodi.*)

ARISTIPUS. Rosz hirt mondak néked, Sidoknak királja,
Most ideje vigyáz népedre s magadra
És jó gondad légyen hires országradra,
Ne hogy mint fejenként jussatak rabságra.

HERODES. Mitt akar e beszszéd, mond meg hamarságal,
Hogy had készülhessek ugyan nagy summával.

ARISTIPUS. Én a mint hallatam, egész Sidóságban
Egy ámító támatt nem rég országadban,
E nagy sok kárt téssen minden javaidban,
Mivel minden esze vagyon ámításban.

MUNDUS. De még én nagyabbat hallattam felőle.
Az egész népséget ez a megtérésre,
Pænitentiára híja és hivsége,
Talám királjságra vágyik az ő szive.

Már ő véle járnak egy néhány holdítók,
Imit-amot gyüttöt rongyos tanítványok,
Hires országunkban Nemzetünk Pusztítók
És az egész népet hozzája holdítók.

HERODES. Én biradalmamat ő miért pusztittya,
Sok szép népeimet miért pártoltattya,

Az én koronámat ell venni akarja,
Mivel hiveimet maga mellé hívja?

Én vagyok királja egész sidóságnak
Fejet hajtnak nékem sok tartományoknak
Ura s fő rendei Nagy biradalmaknak,
Engednek mindenben Parancsalatimnak.

Soha nem szenvedek oljant országamban,
Ki én töllem nem függ, míg élek világban,
Hogy más országajlan sidó tartományban,
Azért hát üssenek dobot hamarjában.

Szentséges Pappjai egész Judæának
S bölcs tanácsassai az nagy sidóságnak,
Néktek a mit mondok, jól meg halgassátok,
És arrúl mingyárást tanácsat tarcsatok!

Most nem igen régen egy ember támadat,
A ki vesztegeti rútúl országunkat,
Jól okoskagyatak s fogjátok ell aztat,
Én pedig el mégyek s verem bánatamat.

CAIPHAS. A ki békességben s akar Uraságban
Csendesesen maradni édes hazájában,
Nem kell pártolkadást ell szenvedni abban,
A párt ütőt szükség tartani fogságban,

Hallok országunkba lenni csalárd vezért,
Kiis munkálkodik titkon kevélységért,
Sokat mesterkedik a mü nemzetünkért,
Hogy ezután kapjan töllek felesen bért.

Itiletem szerint ennek az embernek
Jobb volna ell veszni, hogy sem az községnek,
Téveljgésben jöni egész nemzetségnek,
Gyalázatra jutni Papi szeméjleknek.

ANNAS. Ki kell az országból az oljant irtani,
Halálra törvénnyel őt szententziázni,
Mert ha itt sokáig hagyuk kováljogni,
Országunknak ez fog vestésére lenni.

CONSILIARIUS PRIMUS. Énis azt álítam, mindenkor jobb égy-
Meg halni emberért, hogy sem a több népnek, [nek

Ell kellessék veszni azért mindeneknek,
Jovallam, hogy hamar véget vessünk ennek.

CONSILIARIUS SECUNDUS. Sokat ne foljanak ezen mi tanácsink,
Mert veszedelemben vadnak mi magzatink,
Ell holdittyá hamar kedves onakáink,
És az után roszul lesznek mi napjaink.

CAIPHAS. De mi módon ötöt kaphatnók kezünkre,
Mi módon vonhatnók a mű törvényünkre,
Mi módon hozhatnók bolondot észére?

ANNAS. Ha olj embert kapnánk, a ki meg mutatni
Kész volna a Christust ma kezünkbe adni,
Vagy harmincz pénzt annak kell ajándékozni.

Scena Nona.

(*Judas tradit Christum Pontificibus.*)

JUDAS. Oh te szegény Judás, be nagy bolond voltál,
Mikor a Kristushaz te szolgálni állál,
Uczánként utánna mezt láb járkáltál,
Azon fejül pedig szüntelen koplaltál!

A tetvek egészen majd hogy meg nem esznek,
A serkék a főtűl szüntelen rebdesnek,
Az erszényemben is már belé költöztek,
A jobb részét testemből ki szítták véremnek.

Mert minek utána Kristushaz állattam,
Bizony csak egyszer is soha jól nem laktam,
Folát sokat durfult mindenkor a hasam,
Hisse meg a gutta, tovább nem álhatam!

Két vagy három potrát oh bárcsak kaphatnék,
Meggel zsal bizonyára most pálinkát vennék,
Régi szép színem úgy tám meg fimlenék,
És hervadat testem meg elevenednék.

DIABOLUS PRIMUS, qui et claudus. Judás pajtárs mi lelt, talám
[fáj a fejed,

Hogy pipei borral¹ tartat urad téged?

Mert igen lankadva vagyan a te tested,

Vagy hogy azan busulsz, hová tedd sok pénzed?

JUDAS. Én nem vagyok beteg, mint magamat érzem,

De busulak erőst, mivel nincsen pénzem,

Nézd mind meg rongyolatt már minden köntösem,

Mindenek szemlélik Mezitelen testem,

Én ugyan meg untam Kristusnak szolgálni,

Mert semmit én nékem nem akar fizetni.

DRUMO. Semmit ne törőgyél, hogy most nincsen pénzed,

Sokat neis busulj, hogy üres erszényed,

Mert ha elegendő léssen néked eszed,

Majd ezüstel teli erszényed lesz néked.

JUDAS. De az hogy lehet meg, ki nem gondolhatam.

DIABOLUS PRIMUS. Bizd reám te aztat, majd végire hajtam.

JUDAS. Meg fogadam szódat, de ugy, ha jót mondasz.

DIABOLUS PRIMUS. Most éppen a Papak és főfő tanácsak
Arrúl tanácskznak, miként légyen módgyak,
Hogy Jézust meg fogják, a mint szándéknak,
Ha kezekben adad, sok ezüst pénzt adnak.

JUDAS. Meny dolgadra sátány, talám azt kívánad,
Hogy én Mesteremet ell áruljam, várad,
Vesz ell hát pénzeddel, nem persvadeálod.

PLUTO. Jobb lesz, hogy jó gondat viselj életedre,
Meg esküttek sokan az el vesztésedre.

DIABOLUS PRIMUS. Hiszem azt gondolják, hogy te vagy a Kris-
Majd meg lád, hogy ugyan meg dolgaz a fiscus. [tus,

DIABOLUS TERTIUS. Most vagyon törvények éppen a Papaknak,
Hogy ha meg kaphatnak, tégedet meg fognak,
Azután csak hamar keresztfára huznak.

JUDAS. Inkább én mégyek s nékik meg mutatom,
Hol vagyon a Kristus, oda viszem magam,
Talám pénztis kapak töllek, azt gondolom,
És így a haláltis tám meg nem kostolam.

¹ Pipe, udvarhelymegyei község, jó bor- és gyümölcs-
termő hely.

DIABOLUS PRIMUS. Gyere Judás társam, ahon né, hol jönnek.

Mindgyárt præsentallok, ha idébb érkeznek.

Imé jó Uraim a miért fárattak,

Égy ember adatnék azon tanácskoztak,

A ki által Kristust kézbe kaphatnátok,

Itt van, ennél jobbat soha nem tanáltak.

CAIPHAS. Hová való vagy te és ki a te neved?

JUDAS. Judás az én nevem, Gallilæus vagyok!

CAIPHAS. Isméred az embert, ki magát Kristusnak

Mondgya és hirdeti Sidók királjának?

JUDAS. Ismérem, mért énis tanítvánnya vagyok.

ANNAS. Hogyha kézbe adnád becsületet nagyat,

A mellet pediglen kincset s gazdagságot

Nyernél te mi töllünk, élnél jobb világot.

JUDAS. Nehéz dolgot kértek, de rá vit a szükség,

Előbbször had halljam, mennyi a szegőtség.

ANNAS. A harmincz ezüst pénz, ha elegendő lesz,

Im látod, készen van, vegyed a kezedhez,

De mi féle móddal viszed aztat véghez?

JUDAS. Tudom én a hol ő imádkozni szokot,

Csak külgyetek velem erős férfiakat,

Meg csokolam őtöt, mondván ezen szókat:

Ave Rabbi! s ostán fogjátok meg aztat.

ANNAS. Caiphas mindgyárását hivass vitézeket,

Menyenek Judással, várván az jeleket,

Judás miket téssen, azután kezeket

Vessék rá s kötözzék, mint ellenségeket.

CAIPHAS. Hallad-é te szolgál, meny a Nagy Várdára,

Hid ell a századast két vagy három szóra!

SERVUS. Semmi hijba Uram parancsolatadba

Nem léssen, ell hivam ebbe az órába.

CENTURIO. Kész szolgálattyára ell jöttem Uramnak,

Mit fog parancsalni kissebb szolgájának?

CAIPHAS. Vitézeket mindgyárt Számasan végy melléd,

s miket ez az ember jóvall, által ne lépd!

JUDAS. Ma estvére készen en velem legyetek,
 Olajfák hegyére engem kövessetek,
 A kit meg csokolok, rá figyelmezetek,
 Aztat meg fogjátak, s jól meg kötözétek !

Scena Decima.

(*Christus orans comprehenditur.*)

CHRISTUS. Hol vagy most, állj elé másakat emésztő
 Irigy, átkozódó s kivánság követő,
 Másakat gyalázó, zürzavar hir hintő,
 A tündér világnak szépségét szerető !

Jöj elé ma te is fősvény húzó-vonó,
 Hazug, káromkadó, szegént nyomargató,
 Másét csalárdsággal ki szípó s tékozló,
 A fajtalanásba heverő s uszkáló.

Mert te is követed Judas álnokságát,
 Ki ördöggel addig tartá társaságát.
 Miglen fő papaknak világ meg váltóját
 Harmincz ezüst pénzen ell adá Xtussát.

Kedves tanítványim, tü itt vigyázzatok,
 Ajitatas szível most imádkozzatak,
 Hogy gonosz késértet ne száljon reátok,
 Imádságnak heljet mindgyárt vállasszatak !

Imé, én ell mégyek tovább imádkozni,
 Tü itt maradgyatak, itt szükség vigyázni !

CHRISTUS vadit oratum. Szerelmes szent attyám, tekéncsd
 Mutasd meg én hozzám a te jó voltadat, [meg fiadat,
 Véghetetlen kinnal teljes poháradat,
 Távoztasd ell töllem s ne itasd meg aztat !

(*Vadit ad discipulos*)

Miért hogy alusztak s velem nem vigyáztak ?
 Keljetek fel mindgyárt és imádkozzatak !

(*Redit oratum.*)

Hogy ha lehetséges volna én szent Attyám,
 E pohárt meg innya éppen el mulatnám !

ANGELUS. Ennek meg kell lenni, Attyád akarattya,
 Hogy mostan meg igyad, aztat parancsolja,
 Meg segít tégedet mindenben, azt mondgya,
 Te reád s világra vayan nagyab gongya.

XTUS. Legyenek mindenek, mint attyám akarja.

(*Vadit ad Discipulos.*)

Soha nem aluszik a sátány, tudgyátak,
 Mégis, a mint látom, azzal nem gondoltak,
 Mivelj olj nagy méljen minyájon alusztak.

(*Redit ad orandum*)

Attyám, édes Attyám, készen az én lelkem,
 De a test erőtlen, azért segíts engem,
 Imé mert közelít az én ellenségem!

(*Ad discipulos.*)

Alugyatok bátor, a meddig akartak,
 Mert ell jött az óra, meljet nem vártatak!

JUDAS. Gyertek most utánam, ne késsünk mi többet,
 Vigyázatak reám!

Üdvez légy Rabbi, Sidóknak királlja!

CHRISTUS. Kedves fiam Judás csókkal ell árulsz-é,
 Én édes Mestered ezt érdemlettem-e?

Hát tū kit kerestek, mi szándéktak vayan?

MILITES. Mü keressük a Názáreti Jézust!

CHRISTUS. Én vagyok. Másodszoris kérdlek, hogy ti kit keres-

MILITES. A Názáreti Jézust!

[tek

JUDAS. Ez a már láttjátak, ihon csak fogjátak!

CENTURIO. Egy szível lélekkal rajta jó vitézek,

findgyárt kezeteket reája tegyétek,

áncczal, kötelekkell őt meg kötözzétek,

ez után, ha tetzik, üssétek, verjétek!

A még a Papakhaz viszitek ez latrot,
 ölcsetek ell rajta minden gonoszságot!

MILES PRIMUS. No hát már induljunk a fő pap házához!

MILES SECUNDUS. Setálj, te ördönges, Papak eleibe,

a eddig bujdástál, most akattál kézbe,

ssed ugy, hogy mindgyárt essék le a földre!

MILES TERTIUS. Vond fel mind a döget, ne hagyd, hogy nyu-
És királji modra lassanként had lépjék. [gadgyék,

ANNAS. Inas, hamarsággal fuss ki az utzára,
Nézd meg mi dolog van s add nékem tuttamra!

SERVUS. Mondgyátok meg nékem ezen zürzavarnak
Mi légyen az oka ez nagy kiáltásnak,
Hogy én feleletet vihessek Annásnak?

MILES QUARTUS. Mond meg hamar néki, hogy hoztunk egy
A kit a sidó Nép már régen ohajtat, [fogljat,

CENTURIO. A fogolj pedig a Názáreti Jézus.

SERVUS. Jó hír vagyon Uram, mert már a katanák
Názáreti Jézust, mint kellet, meg fogták
És Annás lő Papnak eleibe hozzák.

ANNAS. Vigasságos öröm bé telé lelkemet,
Hogy kézben kaphatták fő ellenségemet.
Mond meg, hogy hozzák bé, had lássam én ötet!

SERVUS. Vigyétek a fogljat Annás eleibe,
Urunk parancsolta had nézzen szemibe.

CENTURIO. Parancsalatadban, Uram, mü ell jártunk,
Názáreti Jézust, egy szép fogljat hoztunk.

ANNAS. Köszönöm s hálálam néktek jó vitézek,
Hogy ezen búbájast ide vezettétek.

(*Vertit se ad Christum.*)

Itt vagy ravasz álnak, nép háborítója,
Hogy más birodalmán kapdass, ki mondatta,
Tudom, a te Attyád azt nem parancsalta,
Hát hogy mérsz, te ocsmány, vágyni királyságra?

Hogy a népet tancisd, kitül vann hatalmad,
Vald meg mire és hol őket tanitattad?

CHRISTUS. Kérdezd meg azakat, kik tanításamat
Szivessen halgatták templomban szavamat,
Ha mondgyák vétkesnek prædikállásamat
Hagyam énis itten bünösnek magamat.

SERVUS. Így szólsz a Fő Papnak?

CHRISTUS. Ha gonoszt szállattam bizonyicsd ellenem,
Ha pedig jól szóltam hát miért versz engem?

MILES QUINTUS. Azt meg érdemletted, olljant többetis kapsz.

ANNAS. Éppen nem álhatam, hogy áll most ellöttem,
Azért Caipháshaz vigyétek ell töllem!

Most kedvedre sétálj a váras uczáin,
És Caiphas fő pap fényes palatáin!

Scena undecima.

(*Christus ducitur ad Caipham.*)

MILES PRIMUS. Annás, sidóságának érdemes fő papja,
Ezen gonosz tevőt, kit itt lác lánczozva,
Te hozzád küldette mindenek láttára,
Ő álnakságának csudálkozására.

CAIPHAS. Ah, melj nagy örömel most bé teljessettem,
Hogy itten állani látom én előttem
Kötözve, ki felöl sokakat értettem,
Minden felé ötet eddig keresstettem.

Hát te vagy-é az az népnek hódítója,
Hires országunknak egyben zavarója,
Hazánk törvényinek éppen ell rontója,
A sidó nemzetnek felséges királlja.

Valaki valamit e gonosz tevőre
Tud, mindgyárt azt nékem nyilván meg beszszélje!

MILES SECUNDUS. Én, a mint értettem, ez vágyik nagy polezra,
Hires országunknak fő koronájára,
A mint majd ki tetzik az ő álnaksága.

CENTURIO. Ez az egész népet magához holdittya,
A kösségis immár sereggel utánna
Járván, őt követi s óhajtva halgattya.

MILES TERTIUS. Azt káromkodván fülünk hallattyára,
Mondatta a népnek, hogy ő el ronthatya
Az Isten templomát s viszont harmad napra
Fel állittyta egész fundamentomára.

MILES QUARTUS. Ez Isten fiának mindenüt hirdette,
Magát s mindeneknél feljebb becsültette.

CAIPHAS. Hallad-é, felőled ezek mit mondanak,
Mint világos dolgot szemeidre hánnak,
Füled hallattyára rád bizonyítattnak,
Mit felelsz ezekre, a miket szollanak?

Ugy van-é avagy nem, mond meg hamarsággal
E dolog, a mint ezek mondgyák valósággal?

Mitt halgacz, nem szollasz semmit te ezekre?

CENTURIO. Bezzeg hogy videtur tacens consentire.

CAIPHAS. Kénszerítlek téged az élő Istenre,
Mond meg nekünk, ha te vagy a Kristus Jesus?

CHRISTUS. Te mondád. Ha meg mondam néktek, nem hisztek
Se pediglen ell nem bocsátatak engem, [én nékem,
De tudgyátok meg, hogy lészen én ülésem
Az attya Istennek jobján, ugy reménlem.

CAIPHAS. Nagyan káromkadik, méltó az halálra!

De minek ellötte légyen neki vége,
Ötet Pilátusnak vigyük eleibe,
Jol tudom, hogy esünk néki így kedvébe.

(*Ad servum.*)

Mond meg Pilátusnak, eregy kedves szolgám,
Amaz hires Jézust ott be præsentálnám
S rá a szententziát hallani akarnám.

SERVUS. Caiphas fő papunk hozzád akar jőni,
Általlad akarja halálra itilni,
Nazareti Jesust szententziáztatni.

PILATUS. Igenis szabadság én hozzám bé jőni
És causáját Jesus ellen proponálni.

SERVUS. Vagyon audentia és bé lehet menni,
Te kívánságadnak eleget fogg tenni.

CAIPHAS. Tiberius császár ki vagy heljtartója,
Egész Judæának itilő bírāja,
Elődben hozatat sidóknak causája,
A kire te tölled függ a szententzia.

PILATUS. Mi vádolást tesztek tü ez ember ellen?

CENTURIO. Ez az egész papi nemzetes fő rendet,
Kit az Isten nekünk pásztorává rendelt,

Csufalva meg veti, semmi becsületet
Soha nékik nem ád s mindeneket meg vett.

MILES PRIMUS. Mind a ravasz róka, csalárd sima szókkal,
Vadász országunkba gonosz álnakságal,
Ennek teli vagyón bőre csalárdsággal,
Tud meg azt, hogy ez nem gondol hatalmaddal.

MILES QUINTUS. Uj tudamánt hirdet egész Judæában,
Meljel nagy bodulást tett most a napakban.

PILATUS. Nem hallad-é ezek mit mondnak ellened?
Ha ezek igazak ell kell néked veszned!

CONSILIARIUS PRIMUS. Sok féle vádolást ellene én hallék,
A meljeből éppen sokatis tanulék,
Szententzia tehát reá ki addassék,
Nem méltó, hogy éljen, mindgyárt itiltessék.

CONSILIARIUS SECUNDUS. Mi haszna ő néki, ha áll e világon,
Jobb, hogy meg ölessék, mivel az országon
Sok botránkozást tett, kiket világoson
Három bizonyásból meg hallék okoson.

PILATUS. Mond meg tehát nékem és ne vedd tréfára,
Hogy ha nyilván te vagy a sidók királlja.

CHRISTUS. Valjan magadtól mondad-é ezen ígéket,
Vagy pedig mások jelentették néked?

PILATUS. Én benne bizonyos okat nem találak,
Azért magatak közt szententziázzátak.

MILES QUARTUS. Ell vétetett töllünk halál itilete,
Nincsen mü kezünkbe senkinek élete,
Azért szententziát mond ki a fejére!

PILATUS. Galilæábúl vagy-é te?

CAIPHAS. Uram onnét való, ha meg nem tagadgya.

PILATUS. Mivel Galilæus, nincsen rea jussam,
Tehát semmiképen nem condemnálhatam,
Hanem vigyétek ell, a hol van hatalam.

CENTURIO. Gyere, mert majd viszünk téged más tanácsra,
Tud meg, hogy kezünkben akattál próbára.

Scena duodecima.*(Judas se suspendit.)*

JUDAS. Oh mit cselekettem én átkazat férfi,
Egy kevés mulandó világnak hivsági
Engem arra vőnek ördög mesterségi,
Hogy jó mesteremet mennék ell árulni!

Oh melj boldogtalan volt az én életem,
Boldogtalan leszen öröké a lelkem,
Boldogtalan sorsra jutat már a fejem,
Mit tégyek már, hanem átkazam az ügyem!

Ah, ide jőjtek iszonyu ördögek,
Lelkemet, testemet pokolba vigyétek,
Örökön öröké főzzétek, süssétek,
Minden féle kinra készen legyetek!

DIABOLUS OCTAVUS. Mit bolondosz Judás, meg lehet még térni,
Elég üdöd vagon Istenhez fordulni,
A sidók kezéből Jesust meg menteni.

JUDAS. A Kristust haláltúl már meg nem menthetem,
Azt látom, hogy teljes lehetetlen töllem,
De hogy ugy vétettem jó mesterem ellen,
Kárhozni kell látom és kétségbe esnem.

DIABOLUS SEXTUS. Nem ugy jó Pajtársam, halgas szavaimra,
Ne gondolj semmivel, hanem az halálra
Készülj és add magad pænitentiára,
Magad fel akasztván az akasztó fára.

JUDAS. Én az akasztó fát rég meg érdemlettem,
Mivel gonoszszággal teljes volt életem.

DIABOLUS TERTIUS. Hogy fel kösd magadat igen jól gondoltad,
Látom dolgaidat hogy jól meg fontoltad,
Eddig is magadat csak azzal rontatad,
Hogy testedből lelked már rég ki nem adtad.

DIABOLUS PRIMUS. De mind azan által lehet reménséged,
Hogy meg üdvezülhet bizonynal a lelked,
Mert ma meg hall Christus a te jó Mestered
És poklokra le száll, bizonynal ell higyed.

Harmad nap ell mulván fel jó zászlójával,
Valakit ott tanál, ki hozza magával,
Teis vélek lésszesz, mert voltál Apostal.

JUDAS. Meg vallam barátim, bizony jól besszéltek,
Hanem amaz fához velem ell jőjeteK,
Majd fel kötöm Magam, csak tü segítjeteK,
Azután Pompával engem temessetek.

DIABOLUS PRIMUS. Ne busulj barátam, mert én prædikállak,
A te erkölcsedről nemis halgathataK,
Mert példa adásid tudamányra méltók.

DIABOLUS QUINTUS. Ell temetünk téged mü szép énekléssel,
Ell viszzük testedet bizony serénségel.

DIABOLUS SEPTIMUS. Ezt a sejem sinort had kössem nyakadra,
Lábaiddal hágj fell a kiss széK hátára,
Meljet ha ell rántok, te vigyáz magadra,
Mert azonnal meg halsz s jutsz nyugadalamra.

LUCIPER. Valakik itt vattak, mind meg maradgyataK,
Ell temettyük Judást, jól rá vigyázataK,
Had készüljenek ell a Papak s kántorak.

Scena tertia decima.

(*Christus iterum ducitur ad Pilatum.*)

CAIPHAS. Ujanan tégedet jöttünk requirálni,
Ezt a gonosz embert ne szenved regnálni,
Mert nem méltó tovább nap világot látni,
Rég már érdemes volt ezerszer meg halni.

PILATUS. Retenetes dolog, mint fel bodultataK
És égy ember miat éppen nem nyughattak,
Én vagyok itt Præses, aztat jól tudgyátok,
Ha ollj dolog volna, nem biznám reátok.

Ha rebellis volna, Császár ellen lenne,
Ellene állani az én gondam lenne,
Égy ember pediglen hogy oljt merészelne,
Sok ezer vitésség akkorán kellene.

ANNAS. Uram, nem tréfa ez, visgáld meg a dolgot,
Nálunkis ő dolga Discursusba forgatt,
De ennek causája ugy agyralodot (igy)
Hogy a népség innen sok felé ell bomlatt.

Félfő, Császárnakis ártalmára lehet,
Az ő dolgaiban hogyha elé mehet,
Tégedet s bennünket azután csak nevelt.

PILATUS. Nevetés dolgatak csak megis gondolni,
Ha királlj fi volna, még lehetne félni,
De szegény legénnynek magát arra adni,
Lehetetlen dolog bolondul próbálni.

CAIPHAS. Nem csak királlj finak, sőt Isten fiának
Magát álitatta a mint tudgyák sokak.

PILATUS. Akkor tréfálkadat, láczik, benneteket
A gonosz irigység hogy meg környékezet.

CONSILIARIUS PRIMUS. Te néked Pilátus én aztat javallam,
Eztet ell ne bocsásd, halgasd meg a szavam,
Mert másként nagy károk származnak, ugy tudom,
Neg fogjuk siratni, aztat bizonyitam.

CONSILIARIUS SECUNDUS. Irtóztató dolog, nem szenvedhetem ell,
Azért hát halálra mindgyárt had vigyék ell.

PILATUS. Én pedig azt mondam, hogy ha lehetséges,
Jesust ell bocsátom, mert dolga nem terhes.

ANNAS. Hivatalad tarttya s annak rendi szerént
Eleget kell tenni, mert tudad a törvént.

CAIPHAS. Külömbön ha nem lesz, ellened támadunk
És a Császárnakis tégedet be adunk,
Bizonságakatis, ha kívánnya, adunk,
Ebbe ne féles minket, mert fel nem akadunk.

PILATUS. Néktek, ha ugy tetezik, magamis akaram,
Vagyon a tömleczen egy fogolj, jól tudom,
Barrabásnak hijják őtet, a mint hallam,
Eztet fel akasztam, Jესust ell bocsátam.

CAIPHAS. Mostan sidó nemzet illik, hogy meg felelj,
És a kettő közül egyet szabadics ell!

MILITES. Bocsásd ell Barrabást, a Jესust akaszd fell

PILATUS. Az ártatlan vérré, mint sasak a dögre,
Látom szomjuhaztak úgy tüis mind erre.

CENTURIO. Ha ártatlan volna, minyájon mü arra
Ihon meg esküszünk, hogy vére foljása
Maragyan mi reánk, száljon fiainkra.

PILATUS. A szententziáját, meljet halálára
Kértek, olvassátak füle hallattyára.

(*Sententiam Centurio legit.*)

Én Tiberiusnak kedves Tistartója,
Hajlattam az papak nagy kivánságára,
Azért hát a Christust itilem halálra,
Mert azt mondgyák, hogy volt az nép ártalmára.

Már mint akarjátak ötet el vigyétek,
A magas keresztre fel szegezhetitek.

Scena quarta decima.

MARIA. Ah jaj, jaj, jaj nékem, jaj árva anyyának,
Holl találhatam fell urát ez világnak,
Egyetlen egy fiát Mennyei Attyának,
Tám kezekben akatt a gyilkos sidóknak!

Sok ideje, hogy már rolla kérdezkedem,
De senki bizonyost nem mondhat én nékem,
Azért éjel nappal buban van én szivem,
Ah, jaj hová lettél szerelmes szülöttem!

Oh Attya Ur Isten, jelencsd meg most aztat,
Merre induljak, hogy meg kapjam fiamat,
Vigasztalj meg engem s küld ell angyaladat!

GABRIEL. Idvez légy Jézusnak Fájdalmas szent anyya!

MARIA. Mi dolog, oh Angyal, hogy te fájdalmasnak,
Engemet most nevesz keserves Anyyának?
Mond meg kérlek okát nékem e titaknak,
Másként siralamban szemeim ell fogynak.

Tudod-é, hogy midőn fiamat méjhemben
Bé vévendő voltam az én kebelemben,

Akkar azt mondattad te köszöntésedben,
Hogy malasztal teljes lészek életemben.

Kérlek, ne váltazzasd régi köszöntésed,
Mert így a szívemnek fájalmát neveled,
Mond meg hát, hogy hova czéloz te beszszéded?

Látom, hogy csak halgacz, szívem majd meg hasad,
Erőm s minden tagam mindgyárt most ell lankad.

GABRIEL. Oh fájdalmas anya keserves hirt neked
Kelletik hirdetnem, mert erőssen szenved
Sidóktúl a Christus te édes gyermeked,
Meg kötözve vagyon most a te Istened.
(*Virgo Deliquium patitur.*)

Ah, ide jőjeteK Menyei Angyalak,
Kristust és szent Annyát most mind sirassátak.

ANGELUS adveniens: Ihon vann az jele a nagy szerelemnek,
Mert minden ereje ell fogyat az Szüznek.

DUO ANGELI cantant.

Ah férfiak s Aszszonyak,
Ah sirjatak,
Zokogjatak
Fájdalmas Máriával,
Szenvedő Kristus Annyával,
Jaj fogjatak,
Ah tarcsátak
Őtet az Angyalakkal!

Im ell lankat s bágygyadat
A Kristusnak,
Szent fiának
Hogy nagy kinnyai vadnak!
Kezibe akatt sidóknak,
Mégis vigan,
Melj nagy bátran
Minyájon bünbe usztak.

Jaj hát gyilkos, haragas,
 Káramkadó,
 Rágalmazó,
 Ne báný így Isteneddel,
 És a fájdalmas szüzzel!
 Ah nem így kell
 Ah nem így kell,
 Jóért fizetni bünnel!

MARIA. Jaj, jaj hová légyek keserűségemben,
 Nincs már reménségem világon senkiben,
 Már vagyok és lések az nagy sérelemben,
 Mert szent fiam vagyan hohérok kezében!

Oh hegyek és völgyek engem segéljeteK,
 Fű, fa s minden erdők most keseregjeteK,
 Mert nem vigasztálnak engem az emberek,
 Noha az én fiam szenved ő éretteK!

Keserű bánatban borult már én szívem,
 Azért utnak fogak s keresem Istenem.

*(Hic recedit cum Angelis. — Christus ducitur per aliam scenam ad
 crucifigendum.)*

CENTURIO. Nosza, hamarsággal induljunk az útnak,
 Ne hogy meg váltazzék esze Pilátusnak,
 S ostán meg engedgyen a hamis Jézusnak.

MILES PRIMUS. A királjt illeti aranyas korona,
 Tövisből ő néki légyen Diadema.

MILES SECUNDUS. A királj kezébe kell királji pálcza,
 Hozzatak nád szálat, lássuk miként tarttya.

MILES TERTIUS. Vivat Rex Judæorum!

MILES QUARTUS. Ave Rabbi!

MILES PRIMUS. Nem jól fogad, királj, a királji pálczát!

(Hic percutit.)

MILES QUINTUS. Názáreti Jésus, vegyed válaidra
 Ezt a nagy keresztet s indulj az halálra!

CHRISTUS. Oh szegény lelkeknek kivánt vidámsága,
 Szent kereszt, melj lészen embernek váltsága,

Gyere hozzám hamar Attyám kivánsága,
Fel veszek jó szível bágygyat válaimra.

Te léssesz az a kolcs, melj a kárhazatnak
Bé zárad kapuját s nyitod menyországnak,
Lész szabadítója meg fogatt rabaknak.

MILES PRIMUS. Haljátak társaim, mostis káromkodik!

MILES SECUNDUS. Ne gondoljunk azzal, hanem már induljunk!

MILES TERTIUS. Ne sugaragj tovább, vigyed a keresztfát!

MILES QUARTUS. Illjen szépen szoktak királljakkal bálni,
Illjen tanácsakban ötet heljhesztetni,
Tégedis mindgyárást fel fogunk emelni,
Mond meg, hogy ha akarsz királlságra menni!

MILES QUINTUS. Hagy békét ő neki, had gondolkadhassék,
Jobb, hogy hamarsággal kovács hivatassék.

Uram soha azzal ne fárazd magadat,
Az nem ugy mesterség, bizd reám te aztat;
Vertem én eddigis elég hideg vasat,
Csak szeget adgyatak és egy kolapácsat.

Fekügy le, keringő, királji ágyadba,
Mert itt, tud meg, hogy nem háborgat a balha.

MILES SECUNDUS. Ne dugd ell a kezed, most van a hatalam,
Jól tudod, hogy tied már az biradalam.

MILES TERTIUS. Üssed, ne sajnáljad, vagy pedig bizd reám,
Hogy jó kovács vagyok, majd meg mutatom ám!

MILES QUARTUS. Fogjátak lábait és jól nyujcsátok ki!

MILES PRIMUS. Hoczca lábaidat, nyujtsd ki a keresztre,
Vaj ki régen voltál érdemes te erre!

MILES QUINTUS. Nosza jó barátim, itt jelen legyetek,
Ezt a gonosz tevőt most fel emeljétek!

MILES PRIMUS. Száj le a keresztrül, ha Isten fia vagy,
Had tudgyák e földön, hogy te hatalmad nagy!

CHRISTUS. Szentséges Szent Attyám, bocsás meg ezeknek,
Mert nem tudgyák a mit mostan cselekesznek!

MILES SECUNDUS. Haha! mostis még mit állít ő magának,
Mert az Istent híja mind hallam attyának!

CHRISTUS. Eli Eli Eli Lamma Sabaethani! Én Istenem mért
[hagyál ell engem!

MILES TERTIUS. Egy cseppet sem félek, hogy meg szabadítsa,
Illjést bizonyára hiába kiálttja,
Az ő szenvedését ell nem veszi rolla.

CHRISTUS. Attyám, szent kezedben ajánlam lelkemet!
(*Hic cum cantu et concione secundum promissionem sepeliunt Diaboli Judam proditorem. Ad libitum.*)

Epilogus.

Oh egeknek Ura, királjok királja,
Örök attya Isten egyetlen egy fia,
Mi vitt kérlek téged Kristus Jesus arra,
Hogy sok kinak után mennél kereszt fára?

Nem egyéb, hanem hogy az embert szeretted,
Kéért mind égy cseppig véred ki öntetted,
Azért választattad kereszt fán az heljed,
Hogy az ember élne menyországba veled.

Oh ki mondhatatlan szeretet nagy volta,
Meljet hozzád ember mutat Isten fia,
Nincsen olj elme, melj eztet meg foghassa,
Se nyelv, melj ezt nyilván meg magyarázhassa!

Nézd meg, egész teste sebekkel van rakva,
Meg kékült, veresült éppen minden tagja,
Épséget ő rajta senki nem kaphatna,
Mert a sok ütésnek s verésnek nincs száma.

Imé, Kristus semmit nem gondolt magával,
Nem gondolt magának keserves kinnyával,
Nem gondolt a Kristus az rut halálával,
Nem gondolt annyának szörnyü bánattyával.

Egyedül csak arra vigyáz, hogy te élnél,
Ördög rabságából ki menekedhetnél,
És hogy a sátányal örökké ne égnél,
Hanem az Istennel egygyüt örvendeznél.

Te vagy oka Kristus lejövetelinek,
 És ki mondhatatlan kin szenvedésének,
 Vére hullásának, fel feszítésének,
 És az ő szent Anyja keserüségének.

Káromkodásaddal őtet ostorazad,
 Torkosságad által epével itatad,
 Rut gondolatiddal fejét koronázad,
 Harag tartásiddal oldalát kinyitad.

Szünyél meg hát bünös több vétket mivelní,
 Te vétkeid által a Kristust kinazni,
 Paráznaságaddal ruháját le huzni,
 Illetlen csókaddal, mind Judás, el adni.

Sőt inkább köszönd meg Kristus nagy irgalmát,
 Éretted fel válolt kinnyát és halálát,
 Sirassad a szüzel világból ki multát,
 Mutasd bé lelkednek buzgó imádságát.

E csekélj munkánkat lelketek jóvára,
 Kristus szent halálát vigasztalástakra
 Engedgye az Isten, hogy ujulástakra
 Lehessen és végre boldogulástakra. 1766.

- Ballagi Géza, a politikai irodalom Magyarországon 1825-ig.**
Füzve 5 frt
-
- Bethlen Miklós gróf önéletirása.** Kiadta Szalay László. Két kötet. Füzve 8 frt 40 kr.
-
- Deák Ferencz beszédei.** Összegyűjtötte Kónyi Manó. I. kötet 1829—1847. Füzve 4 frt
Második kötet 1848—1861. Füzve 2 frt 40 kr.
-
- Görgey István, 1848 és 1849-ből.** Élmények és benyomások. Okiratok és ezek magyarázata. Tanulmányok és történelmi kritika. Három kötetben. I. kötet 2 frt 40 kr. II. kötet 4 frt. III. kötet 4 frt
-
- Grünwald Béla. A régi Magyarország. 1711—1825.** Füzve 4 frt.
-
- Horváth Mihály. A magyarok története rövid előadásban.** Sajtó alá rendezte, bővítette s jegyzetekkel ellátta Sebestyén Gyula. Hatodik kiadás. Füzve 3 frt, vászonba kötve 4 frt
-
- **Magyarország történelme.** Nyolcz kötet. Füzve 30 frt.
Kapható 30 füzetben is. Egy füzet ára 1 frt
-
- Kerékgyártó Árpád. Tíz év Magyarország legújabb történetéből.** 1840—1849. Két kötet. Füzve 3 frt. Kötve 4 frt 50 kr.
-
- Klapka György. Emlékeimből.** Függetlenül: Gróf Teleki László levelei. Szerző fénynyomatu arczképével. Füzve 5 frt
-
- László Károly. Naplótöredék az 1849-iki menekülteket, internáltakat, különösen Kossuthot és környezetét illetőleg Törökországban és az amerikai Egyesült-Államokban.** Füzve 2 frt
-
- Pap Dénes. Okmánytár Magyarország függetlenségi harczának történetéhez 1848—49.** Első kötet füzve 3 frt.
Második kötet füzve 3 frt 60 kr.
-
- Pulszky Ferencz. Életem és korom.** Második kiadás. Szerző fénynyomatú arczképével. Két kötet. Füzve 5 frt
-
- Salamon Ferencz. Az első Zrínyiek.** Füzve 3 frt, díszkötésben 4 frt
-
- **Magyarország a török hódítás korában.** Második javított kiadás Füzve 2 frt. — Vászonkötésben 2 frt 50 kr.
-
- Szilágyi Sándor. Erdélyország története, tekintettel mivelődésére.** Két kötet. Füzve 4 frt. díszkötésben 6 frt
-
- **Vértanuk a magyar történetből.** Füzve 2 frt 50 kr.
-
- Tankó J. A forradalmak kora és az újabb állami alakulások.**
Füzve 2 frt

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában megjelent:

PANYÁK EDE. A magyarországi középiskolákban 1850—1885-ig megjelent összes programmértek. repertoriuma 1 frt 40 kr.

TREFORT ÁGOSTON. **Ujabb emlékbeszédek és tanulmányok.** 1 frt 20 kr.

FRARY REZSŐ. **A latin nyelv kérdése.** Francziából fordították dr. Ferenczy József és dr. Varga Bulint. 1 frt 50 kr.

SÁRFFY ALADÁR. **A classicusok rhetorikája** 1 frt.

SZVORÉNYI JÓZSEF. **Gyakorlati tanácsok a házi és nyilvános nevelés körében.** Anyák és nevelők tanulságára, népszerű előadásban. 2 frt. Diszkötésben. 3 frt.

SZITNYAY ELEK. **Levelek egy tanuló ifjúhoz.** 1 frt.
Kötve 1 frt 40 kr.
— **Tanulmányok.** A magyar ifjúság és a művelt közönség számára. 1 frt. Kötve 1 frt 40 kr.

GOERTH A. **A tanítás művészete.** Utmutató azon tanítók számára, kik hivatásukban mesterré kívánják magukat kiképezni. Fordította és átdolgozta dr. Havas Gyula. 1 frt.

ERDŐDI JÁNOS. **Nyelvoktatási módszertan.** Tan- és vezérkönyvül tanítóképzőintézeti tanulók és tanítók számára. 2 frt 40 kr.

MARZALI HENRIK. **A magyar történet kútfői az Árpádok alatt.** 1 frt 20 kr.
Tartalmazza a kútfők ismertetését, egymáshoz való viszonyuknak és hitelességüknek megállapítását.

MÜLLER DÁNIEL. **Az ó-kor története.** Átdolg. dr. Mangold Lajos. Második kiadás 2 frt.
Az anyag beosztására s kritikai feldolgozására nézve a legjobb iskolakönyv.

KLUG LIPÓT. **A projektív geometria elemei.** Synthetikai geometriai módszerrel. 2 frt 40 kr.

MARTUS H. C. E. **Mathematikai feladatok** a középiskolák felső osztályai számára. Ford. Dr. Császár K. 1 frt 30 kr.

SZABÓ JÓZSEF dr. **Ásványtan felsőbb tanításra és gyakorlati használatra.** Negyedik kiadás. 6 frt.
A krist. Uographián és a tudományos vizsgálati módok tárgyalásán kívül kiváló tekintettel van az ásványok hazai termő helyére és az egyes fajoknak gyakorlati meghatározására.

BERNSTEIN A. **A természet könyve.** Közérdekű olvasmányok a természettudományok köréből. 21 füzet. Egy-egy füzet 50 kr. Kapható öt kötetben is. Egy-egy kötet 2 frt. Az öt kötet vászonba kötve 13 frt.

PASTEINER GYULA. **A művészetek története.** A legrégebbi időktől napjainkig. 352 a szöveg közé nyomott ábrával. 6 frt. Félbőr diszkötésben 8 frt.